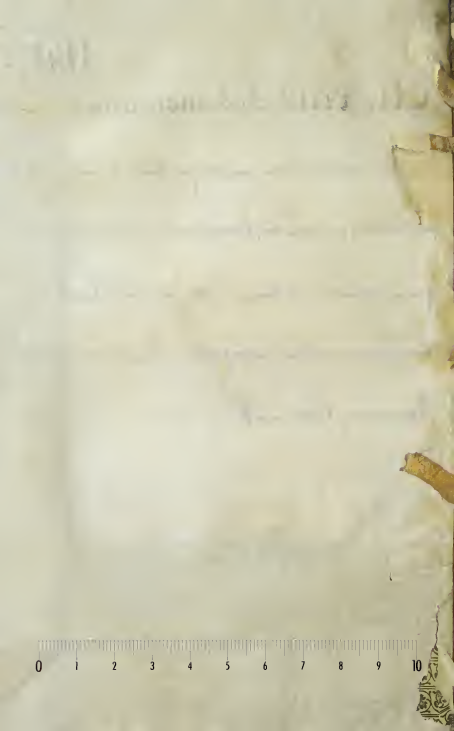

^{Reh}
11417.

Alexius Pedemontanus

De secretis libri, mira quadam rerum varietate
utilitateque referti, longe castigatior et amplior
quam priore editione. Jo. Jacobo Weckero
Basiliensi medico interprete. Basileae opus J.
Pernam, 1560, in-8°.

11417

NOBILISSIMIS VI-

^{Res}
11417

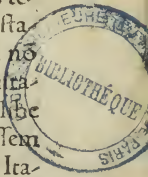
RIS, DOMINO IOANNI IACOBO
Höcklin à Steinöck, Mombelgardi Gubernatori
primario, & Domino Pancratio à Rüst præfecto
& cæteris consiliarijs, uiris prudentissimis, domi-
nis ac patronis colendisissimis, Ioan. Iacobus
weckerus Basiliensis, medicus.

S. P. D.

VPERIORIBVS
annis cum ex Ita-
lia in patriam re-
dissem, anniq; tē-
pus, propter esta-
tis feruorem, grauiora studia nō
ferret, uiri nobilitate, humanita-
te, prudentiaq; conspicui, delibe-
raui mecum, ne omnino essem
ociosus, aliquem authorem Ita-
lum, utilem, bonum, in manus su-
mere, in quo me aliquo modo
exercerem, ne eius linguæ, quam
multis in Italia annis didiceram,

EPISTOLA.

prorsus obliuiscerer, ac nonnul-
 lam quoque utilitatem eius lingue
 ignaris afferrem. Verum cum eo
 tempore libri sex Alexij Pede-
 montani, Italici tunc primū edi-
 ti essent, non solum quampluri-
 bus rebus ad artem medicam spe-
 ctantibus, uerum etiam ad om-
 nis ferè generis artes referti: eos
 potius, utpote aliqua ex parte ad
 meam professionem attinentes,
 suscipere uolui, quàm aliū quem-
 piam authorem. Quod cum fe-
 cissem, & quibusdam uiris eru-
 ditis, amicis meis ostendissem,
 rudes adhuc, nec à me recogni-
 tos, typis edendos tradiderunt:
 quibus uellem nollē, ne sine in-
 terpretis nomine ederetur, præ-
 fationē aliquam præfigere oport-
 tuit,

EPISTOLA.

tuit, & suo genio permittere. Editi sunt quales quales: placuere tamē, atq; ita placuere, ut ab omni hominum genere, qui quidem Latinè scirent, magno concursu exciperentur. Quod cum intelli-gerem, operæpretium me factu-
rum putavi, ut si eos denuò sub
incudem reuocarem, eosq; reco-
gnitos, atq; unà cum eiusdem au-
thoris appendice, è qua nos septi-
mum confecimus librum, à me
ipso iam primum quoq; transla-
ta, feliciore uestro auspicio &
nomine, quàm alterius hoc tem-
pore in lucem ederem, non qui-
dem cōmendandi causa, sed ob-
seruantię erga uos meę testifican-
dæ. Vos enim nō solum propter
egregiam uestram humanitatē,

EPISTOLA.

omnibus planè cognitã, uerum
etiã propter uirtutes maximas,
quibus cæteros ferè omnes excel
litis, admiror, & obferuo. Quare
uiri nobiliffimi, sapientiffimicq̃,
uos rogo, hos septem de fecretis,
& minimè peruulgatis rebus, li
bros, omni generi humano uti
liffimos, fic accipiatís, ut non do
ni magnitudinem, fed donantis
animum respiciatis: præterea re
medij ne temerè utamini, præ
fertim ijs, quæ ad corpus huma
num pertinent, nifi prius periti
medici confilio adhibito, quod
& author ipfe admonuit. Nam
cum morbi ex uarijs, & non ab
una eademq̃ femper caufa orian
tur, curatio quoq̃ pro caufarum
diuerfitate uarianda erit, quem
admodum

EPISTOLA.

admodum etiam uetustissimus
author Hippocrates dixit, me-
deri oportere & communia &
propria intuentem. Quòd si hos
aliquando uobis, ista sapiētia &
humanitate uiris, gratos fuisse
cognouero, dabo operā, ut neq;
uestre omnium, neq; communi
utilitati posthac mea opera un-
quam defuisse uidear. Va-

lete. Basileæ 20. Iu-

lii 1560.

V. D. Io. Iacobus Vveckerus
Basiliensis, medicus.

D. ALEXII PEDEMON-
TANI AD LECTOREM
PRAEFATIO.

NON dubito, quin ij quibus iam per multos annos noti sumus, etiam illud nosse potuerint, me Dei uoluntate nobili genere (ut cum ijs loquar, qui uulgari, ne dicam inani opinione persuasi, nobilitatem magis in aliorum meritis ponunt, quam proprijs & suis) procreatum esse, ac supra meritum meum, Fortunæ reliquis bonis, & commodis fuisse cumulatum. Dicam etiam, non gloriandi causa, sed Dei dona prædicandi, me à puero literis operam dedisse, cognitionemq; linguarum non solum Latine, Græcæ, & Hebraicæ: uerum etiam Chaldaeæ, Arabicæ, aliarumq; gentium esse consecutum. In primis uerò cum philosophiæ studijs, arcanisq; naturæ cognoscendis deditus essem, annos septem & quinquaginta esse peregrinatum, ut eruditorum hominum haberem notitiam. Itaq; rerum multarum, abditissimarumq; cognitionem mihi comparauit: quam quidem non ab eruditis solum, uerum etiam à mulierculis, opificibus, agricolisq; haurire non dubitauit. Ter enim in Orientem sum profectus, aliasq; mundi partes peragraui: in quo illud pro certo affirmare possum, me aliquo in loco ultra quinq;

P R A E F A T I O.

tra quinq; menses non mansisse. Hoc meum studium ac desiderium non modò uniuersales disciplinas, uerùm etiam singularia arcana experimentaq; cognoscendi, præterquàm quòd, ut & in reliquis naturale erat (omnes enim natura scire desiderant) ambitione quadam, gloriæq; cupiditate sustentabar, maximeq; auebam ea nosse, quæ alijs essent ignota. Quo factum est, ut ne amicissimis quidem (adeo tenax eram arcanorum) quæ mihi essent comperta, aperire uellem. Semper enim dictitabam, si arcana quæ sunt, omnibus nota essent, arcana dici non posse, sed peruulgata atq; communia. Verùm enimuero, quũ iam annos LXXXII, mensesq; septem natus essem, uersarerq; Mediolani, ibiq; opifex quidam calculo ita affectus esset, ut duobus diebus urinam reddere nequiret, chirurgus quidam, qui eum curabat, sciens me ad eum morbum certa habere remedia, rogauit, ut aliquod remedium ei communicarem, uel medicamentum ipsi præberem, quo ægrum eo morbo laborantem curare posset. Ego uerò cum hunc intelligerem, aliorum inuentis uelle sibi commodum, laudemq; comparare, quod petebat, facere renui, sed si me ipse ad ægrotum duceret, remedium ægroto, idq; gratis, adhibiturum. Medicus uerò, siue quòd puderet ab alijs suæ artis præsidium accipere (fortè enim se id arcani habere prædicauerat) siue quæstus gra-

P R A E F A T I O.

tia, rem in alios duos dies produxit, post quos tan-
 dem me ad egrotum perduxit. Cum autem eò per-
 uenissem, iam miser animam agebat : qui cum pau-
 lum sublatis oculis me esset miserabiliter intuitus,
 uitam cum morte cōmutauit. Qua de causa ita per-
 turbatus, tantaq; miseratione affectus fui, ut mori
 & ipse cuperem, praesertim cum uiderim mea am-
 bitione, gloriaq; inani effectum esse, quo minus bo-
 nus ille uir meis remedijs subleuaretur, quæ Deus
 & pater ille clementissimus mecum communicaue-
 rat. Et quidem tantum in me animi mei dolor po-
 tuit, ut iam in oculis hominum uiuere non cupiue-
 rim, sed uitam solitariam agere. Verum cum ita me
 cōparatum esse scirem, ut in cœnobijs inter mona-
 chos me fortiores, uiuere non possem, locum quen-
 dam à ciuitate remotum mihi cōparauī, ubi & agel-
 lum habeo ad uitandum otium, & aliquot libros:
 ibiq; uitam ago, meo iudicio monasticā & religio-
 sam, cum unico famulo, quo utor, cum ad alia mihi
 necessaria, tum ad uictum nō mendicandum nobis,
 sed pecunia comparandum. Quoniam autem eius
 egroti, cuius mortis propemodum author fui, obli-
 uisci non possum, non solum illud remediū, uerum
 etiam omnia in publicum edere uolui, quæ paucos
 admodum habere certò scio. Verum cum non nisi
 uera, ac re ipsa mihi cōperta atq; explorata edere
 uelim, hisce diebus partim ex scriptis meis, partim
 ex memor

P R A E F A T I O.

Ex memoria, collegi ea tantum, quæ uerissima certissimaq; esse cognoui. Quod si qua (quæ tamē sunt pauca) ex iam editis libris collecta uidebūtur, non minus utilia ideo censenda sunt, propterea quod quæ antea erant dubia, nunc certa firmaq; me auctore habeantur. Nam pro certo affirmare possum me ita affectū animo esse, ut nequaquā sim pro certis & ueris ea editurus, quæ uera ac certa esse non scirem: neq; hac præsertim ætate, hacq; animi corporisq; mei affectione quicquā in uulgus proditur, quod æternæ mihi ignominie esset futurum. Illud tantum lectores monitos uelim, ut magna cum diligentia administrent omnia, & quæ ad corpus humanum pertinent, ea medicorū consilio, opeq; aggrediantur: quāuis minimè ignorem, quosdam medicos inueniri, qui quadam rustica inuidia atq; arrogantia, quæ ipsi ignorant, ea soleant uituperare. Quod si cui ex ijs, quæ hīc scribimus, aliquid parum feliciter cesserit, cogitet, quod fieri potest, se in aliqua parte aberrasse, denuoq; rem ipsam ac maiori diligentia faciat, certum habens, nihil hoc in libro contineri, quod & certissimum non sit, & uerissimum. Deo igitur mecum de his omnibus gratias agētes, præter hæc, alia etiam omnia à me, Deo fauente, expectabitis, quæ tot annis, tot laboribus, itineribus, sumptibus, studio & industria conquisiui.

Errata in libro primo.

Pag.6 lin.13 superinfundatur pag.7.lin.25

Sem. Apij ꝑ.s.

Mali Citri ꝑ.ij.

pag.11. lin. ultima potionis pag.14. lin.7

quamuis pag.21.lin.14 parum, redundat

pag.30.lin.24

Olei Porrorum ꝑ.j.

Amygdalarum amararum pag.33

lin.25 Olei Violati pag.44. lin.10

Olei Rosacei

Violarum pag.56 lin.12

Olei Rutacei pag.58 lin.5

Aquarum Rosarum, pocul.j.

Flor.mal.arantiorum pocul.

pag.60 lin.7.coraliorum pag.63. lin.9

Pinguedinis Gallinæ

Anatis pag.67 lin.14

Aquæ uitæ

pag.70 lin.11 quinquies pag.74.lin.24

dilutum pag.84.lin.28 eris.

In libro secundo.

Pag.123 lin.8

Aquarum Florum myrti

Nanphæ

pag.138.lin.8 vt reliquæ.

In libro quarto.

pag.186.lin.18 ad dentes pag.188.lin.26

Amyg

Amygdalarum Belzoini albi, part. ij.

In libro quinto.

pag.200 lin.13 fuerint pag.202 lin.21 &
floribus liliorum pag.205.lin.1 aliquandiu
pag.205. lin.22 coquatur pag.229.lin.16
lapidis lydij.

In libro sexto.

pag.241 lin.23 colata pag.243 lin.26 in
charta hereat pag.254.lin.10 ita quoq; ua
cua pag.265.lin.16 diluti coloris pag.269
lin.13 similes pag.270.lin.7 in aquâ pag.271
lin.15 esse pag.272.lin.10 si sulphur prius
fuerit fixum.

In libro septimo.

pag.278.23 hemicraniam pag.279.lin.23
singulorum, in singulas &c. pag.281.lin.18
breui pa.284.lin.8 cumulatim pa.302.li.17
Sem. Portulacæ

Lactucæ

Endiuixæ, sing.3.j.

Papaueris albi 3.ij.

pag.305 lin.26 dura pag.307.lin.21 pro
fed, & pag.307.lin.28 pro sumito, finito
pag.310.lin.8 contundatur pag.312.lin.vl-
tima, in aqua rosarum pag.313.lin.13 fiantq;
pag.315 lin.18

Olei Rosacei

pag.320.lin.8 dissoluta & percolata sint
pag.324.lin.16 renascentur pag.325.lin.16

aquæ plantaginis pag. 326. lin. 27
Quod cum ter quotidie factum fuerit pag.
332. lin. 15 siue pag. 335. lin. 3 Sem. mal. Per-
ficorum pag. 337. lin. 17 Fellis veteris
pag. 338. lin. 22 Quod si nondum pag. 341
lin. 8 nouumq; imposito pag. 346. lin. 20
reddentur pag. 346. lin. 21 Lapidis
conficiendi pag. 347. lin. 17 olla uitreata
pag. 350 lin. 23 leuiter pag. 354. lin. 13 le-
uiter pag. 254. lin. 21

Pastæ vesicæ, sing. q. s. est.

DALEXIIPE-
DEMONTANI DE
Secretis liber
primus.

RATIO ET MODVS CON-
seruandæ iuuentutis, senectutis tardandæ, ad tuen-
dum hominem semper sanum & robustum, ac si in
ætatis flore esset. Atque hæc partim diuturnis stu-
dijs, partim plurimis experimentis, sunt inuenta,
quæ uir quidam magnus, pro matrona quadam ma-
gnifica confecit: & huiusmodi experimentis senem
quendam annorum 70. canum, malè affectum, plu-
rimisq; morbis uexatum, ueluti ad ætatem 36. aut
38. annorum reduxit.

RIM O semper in ani-
mo, & ante oculos posi-
tum esse oportet, nullum
beneficiū, nullumq; bo-
num haberi posse quàm
à Deo solo, cuius cle-
mentix & benignitatis
magnus ille propheta, fidei conscientia non
incerta, lætabundus clamat: Renouabitur
sicut aquila iuuetus mea. Cæterum hac ipsa
clementia & benignitate sua Deus nō solum
Ezechix vitam tot numero annorum pro-

a

longauit, sed etiam effecit, vt Moyses centum
& viginti annos vixerit, atque ita, vt ne dens
quidem aliquis ei fuerit cōmotus, neq; visus
hebetior redditus sit, neq; etiā capitis dolor
eum nunquā infestauerit. Quare cum poten-
tissimus benignissimūq; creator & pater, vi-
tæ terminū singulis assignauerit, hominē-
que deinceps in sua reliquerit potestate, vir-
tutes deniq; proprietatesq; rebus omnibus
attribuerit, fieri nequit, quin etiam ijs, vsq; ad
prædictum vitæ terminum dederit potesta-
tem conseruandi sanitatem. Verū cū igno-
rantia nostra fiat, vt rebus ipsis, ad naturam
nostram, morbosq; occurrentes, accomoda-
tis vti nesciamus: præterea & victus ratione
male, & extra ordinem seruata, sit, vt magna
ex parte ægri reddamur, iuuentutem præci-
pitemus, multumq; vitam nostram cōtraha-
mus. Itaq; si omnis nostra spes, fidesq; sem-
per in eo ipso sita esset, nosq; ipsi sic propter
infinitam suam erga nos benignitatem, dice-
remus: Longitudine dierum replebo eum, &
ostendam illi salutare meum: haud dubiè se-
curi, atq; ab eo afflati, rebus ab ipso conditis,
ad vsum nostrum vteremur. Cum autem se-
creta quædam, non solū à me ipso, longa
admodum experientia inuestigata, atq; in-
uenta, sed etiam ab intimo amico meo, alia
quædam probata, ad conseruandam resti-
tuendamq; tum sanitatem, tum iuuentutem,
cedere

edere voluerim, primò liquorem seu potio-
nem quandam, mirabiliter conseruantem &
restaurantem calorem innatum, humidumq;
radicale, ponam, in quibus sanitas potissi-
mum robur, & vita humana consistit.

*Liquor seu potio preciosissima, & inestimabi-
lis uirtutis, quæ conseruat, & restituit calorem in-
natum, & humidum radicale retinetq; tum sangui-
nem, tum uentriculum purum ab omnibus humori-
bus noxijs, ac postremò custodit, & in statum pri-
stinũ reducit sanitatem, iuuentutẽ, producitq; uitã.*

IN Maio cum catino vitreo, vel vitreato,
mundo, collige rorem in aurora, supra ros
marinum, borraginem, & alias herbas bonas
præter saluiam: propterea quòd certum est,
quòd scribit Boccatus: sub ea, videlicet sal-
uia, animalia quædam venenosa frequenter
conuenire, quam venenoso flatu inficiant:
Quare cum folia à venenosa qualitate, quam
fulceperunt, mundificari frequẽti lauatione
possint, & ros minimè, ros qui supra saluiam
decidit, colligendus nequaquam est. Itaq; ro-
re, quantum satis esse videatur collecto, tria
vasa vitrea eiusdem magnitudinis parata ha-
beas, vt tibi videtur, quorum vnum saccha-
rum, alterum mel, tertium mannam teneat,
sintq; omnia paulò supra partẽ vasis dimidiã
& quod reliquum est vacuum, dicto rore im-

pleatur, obstruanturq; ora eorum cera alba, ne vlllo modo expirent, & seruetur in loco frigido, ad vsum, vt infra dicetur. Deinde sume ampullam parua, & plenam agarici electi, non in puluerem redacti, sed minutatim incisi, & super infunde tantum succi, seu miuæ citoniorum, donec succus emineat, & obstruatur, conserueturq; ad vsum. Postea

R. Succi Rosarum

Cichorij

Endiuia

Fumiterræ

Buglosæ

Borraginis

Maluæ

Violarum

Lupulorum Sing:part:j

Et misce. Deinde sume aloes hepatici puluerizati lib.j. aut lib.ij. reponetq; in catino vitreato. Hæc enim aloes sic imbuta atq; præparata, vt dicetur, sancta & familiaris medicina censetur: siquidem singulis septimanis, in introitu lecti sumpta semel, siue in forma pillularum, siue frustulorum, conseruat corpora ab omni putredine, atq; ab omni humore noxio. Valet etiam ad dolores iuncturarum, ad morbum Gallicum, quemadmodum infra magis particulariter dicetur. Sumatur itaq; tantum huius aloes, quantum sufficere videatur ponaturq; in catino vitreato, vt dictum

Etum est, vel in patina munda ad solem: deinde prædictis succis imbuatur, vsq; ad pulvis crassioris consistentiam: mox tela aut charta cooperiatur, ne quid pulueris ingrediatur, deinde ad solem relinquatur. Exiccata autem ferè aloë, rursus prædictis succis madesiat, atque vt antea ponatur ad solem: hocq; toties iteretur, quoties aloë tantum succi imbibere, quantum diuina pars aloës appenderit: exempli gratia: si fuerint lib. ij. aloës, facies aloë imbibere lib. j. succorum. Quibus factis:

R. Turbit ʒ.s.
 Cinnamomi electi
 Spicæ
 Assari
 Squinanthi
 Carpobalsami
 Xilobalsami
 Ligni aloës
 Bdellij, vel Myrrhæ
 Mastichis Sing: ʒ.j.

Croci ʒ. s: puluerizentur omnia & coquantur in sufficiente quantitate aquæ, remissè, per horam vnā aut paulò plus, deinde coletur, atque prædicta aloë rursus imbuatur hac decoctione, vt supra factum, siccet & conseruetur. Est enim medicina valde pretiosa. Quoniam interdum sumpta, vt dictum est, conseruat corpora sana, vitam robustam

atque prosperam, caput mundificat, coloremq; bonum corpori conciliat. Possunt autem hac aloë vti pauperes, qui parandæ huic potioni, de qua in hoc capite sermo nobis est, non sufficiunt. Hæc itaq; aloes, cum magna diligentia in ligneis vasis conseruetur. In quem autem vsum cum reliquis veniat, postea dicetur. Cæterum sumatur aquæ vitæ non quidem primæ aut quartæ distillationis, sed secundæ potius aut tertiæ, & impositis rebus sequentibus, inq; tenuissimum puluerem reductis, in diuersis phialis vitreis, scilicet paruis & magnis, super infundatur tantū, vt ad tres digitos emineat, fiatq; modo, quo iam dicetur. Res autem sunt huiusmodi. Sumatur vncia vna margaritarum, aqua pura ter aut quater ablutarum, quæ sic catæ, in succum malorum limoniorum, vel aureorum per tres dies immittantur, postea in phialam vitream vnā cum dicto succo collocentur, addaturq; tantum aquæ vitæ, vt ad tres digitos emineat, vt iam dictum est. Quo facto sumatur vncia vna corall. rub. qui similiter in succum, vt de margaritis est dictum, immitti debent, deinde madefieri vt antea. Rursus in aliam phialam vitream Chalcanti siue vitrioli Romani ℥.iiij. similiter cum aqua vitæ permisceantur. Quibus factis:

R. Florum Rosmarini
 Borraginis

Buglossæ

Saluiæ

Chelidoniæ

Hyssopi.

Scabiosæ

Rutæ

Perforatæ

Calendulæ Sing:part:j. Possunt etiā
cum his folia valde tenuissima sumi.

Hæc omnia in mortario ligneo vel lapideo
frangantur, non puluerizentur, deinde in v-
nam, aut plures phialas vitreas simul impo-
nantur, superinfundaturq; tantum aquæ vi-
tæ, donec ad tres digitos emineat, cooperiā-
tur cera alba, aut lana. Postea R. Croci subti-
liter puluerizati, ʒ.s. & separatim in phialam
cum aqua vitæ positi, vt in alijs. Rursus in
aliā phialam vitream conijcito theriacæ
optimæ ʒ. iiij. cum sua aqua vitæ, vt prædi-
ctum est. His omnibus factis:

R. Cinnamomi electi

Ligni aloes

Anisi

Sem: Fœniculi Sing. ʒ.j.

Sem. Apij ʒ.s.

Mali Citri ʒ.ij.

Caryophyllorum ʒ.ij.

Granorum Iuniperi. ʒ.iiij. vel v.

Mirrhæ

Amcos Sing. ʒ.s.

Belzoini seu Assæ odoratæ

Sandal.omnium Sing.℥j.

Styracis liquidi 3.ij.

Cort.mali citri ℥.ij.

Mirobolanorum omnium

Pinearum mundatarum Sing.℥.iiij.

Carabe ℥.ij.

Rad.dictamni albi ℥.iiij.

Musci 3.j.aut 3.ij.

Misceantur & puluerizentur omnia, & reponantur in phialam vitream cum aqua vitæ, vt prius. His omnibus sic se habentibus, prædictas phialas aut ampullas cera & charta pergamena obturatas, ad solem per diem & noctem manere oportet. Sequenti verò die, omnes in alteram phialam, eamq; amplam & crassam, euacuandæ sunt, ita vt sola aqua vitæ, materia in fundo relicta, eximatur. Euacuatis itaq; omnibus, tam magnis quàm paruis, conseruanda erit in loco, à sole remoto. Verùm sciendum quòd prædictæ tres phialæ, scilicet cum saccharo, manna & melle, minime ad solem collocandæ sint. Aqua vitæ ab omnibus phialis detracta, vt dictum est, rursus euacuatas implere & obturare, atque ad solem collocare conuenit, vt prius : deinde rursus exinanire, vt antea, atq; hoc septies aut decies faciendum, aut toties, quoties aquæ non amplius colore à rebus impositis inficiantur, sed omnem virtutem ab ijs iam sump

sumpserint. Sæpius autem hoc facere melius est. Omnes enim per balneum Mariæ transire oportet, vt mox dicetur, vnde, siue multa siue pauca transeat, atq; ita nihil de virtute & substantia earum rerum amittitur, præsertim omni virtute ab aqua vitæ extracta: qua de causa quatuor aut sex statim à principio paratæ esse debent. Tota igitur aqua vitæ in magnam phialam coniecta, fumatur, & tres reliquæ, cum saccharo, manna & melle: præterea & parua cum agarico, & omnia vnâ cum tribus vncijs aloes, superius paratæ, simul misceantur, conijcianturq; in cucurbitâ vitream maximam, firmam, vel (ad maiorem securitatem) in plures diuidatur, & alembico super imposito, ne vlllo modo respiret, distillentur in balneo Mariæ, vel eodem tempore vel diuersis: atq; sic omnis aqua extrahetur clara vt crySTALLUS. Hęc aqua æquè bona, vt altera, imò multò melior est: quoniam sæpius distillata, & tenuior & efficacior redditur. Potest etiam eadem sumi per os: siquidem aliquid etiam virtutis à rebus cum quibus stetit, sibi attraxit. Itaq; operâ dare oportet vt cum tantum aquæ distillando exierit, quantum quarta aut tertia, ex quinque partibus fuerit extracta, reliqua in vitrea cucurbita maneat: qua deinde refrigerata eximitur, auferendo primò alembicum, & vasa recipientiâ aquam, quæ prius in vase vitreo ali

quo, aut pluribus seruetur ad vsum, vt supra dictum est. Altera verò in fundo cucurbitæ vitreæ relictæ, atque colorata, in aliud vas vitreum firmum paleisq; , vt solet in parte ima, munitum, ne frangatur, collocetur: deinde optimè cera, lana & charta pergamena obturetur, ne aliquomodo expirare queat: postremò in loco aliquo clauso, à sole & omni calore remoto, seruetur. Atq; huic potioni, quantum ad eius virtutes nihil æquiparari potest: nam si ea quis singulis hebdomadis vnum cochleare, semel aut bis vtatur, conseruat sanitatem, liberat & sanat omnem malam corporis affectionem, custodit, corroborat atq; restituit calorem innatum & humidum radicale, corpus robustum atque iuvenile retinet: item caput memoriamq; confirmat, colorem corporis emendat cum suauis quoq; anhelitu, ita vt aliter fieri nequeat quin sit inæstimabilis & incomparabilis virtutis. Quare quantum Deo debeatur, qui tam mirabiles, rebus ab ipso creatis, virtutes attribuerit, & postea seruis suis mentem aperuerit, ad hæc cognoscenda vtendaq; , ad moralium vtilitatem, explicari non potest. Modus autem sumendi hanc potionem, sic se habet: In hyeme nanq; sola, aut cum iure carniū vituli, aut veruecis, aut pulli, vino Cretico, Græco, aut vino albo optimo sumenda erit: in æstate verò, cum aqua buglossæ, aut cum

sum prædicto iure, in quo prius bullierit borrago, buglossa, lactuca, cichorium, endiuia, vel saltem horum aliqua: atq; omni tempore valet vnum cochleare plenum, cum dimidio poculo lactis mulieris masculum nutrientis, vel caprini lactis, sumptum. Equidem quantitas aliquando variatur, secundum temperaturam hominis, anni tempus, ætatem, &c. Quoniã senes debiles, infirmi, phthisici & consumpti, maiori quantitate opus habebunt, sepiusq; hac uti poterunt, quàm ij qui firmiores fuerint. Præterea in vere, maiore quantitate, sæpiusq; ea uti licet, quàm æstate. Quòd si flores & herbæ cæteræq; species vno eodemq; tempore non reperirentur, prædicta quoq; potio vno eodemq; tẽpore fieri haud poterit, nisi lōgiori temporis spacio, nempe incipiendo à prima aut secunda septimana Maij vsq; ad finē Septembris vel Octobris. Quare ea quotidie colligantur, quæ in promptu existunt, iniicianturq; vel sæparatim, vel vna cum alijs in phialam, vt dictum est. Collectis nunc omnibus, ad finem reducatur portio, vt est dictum. Quòd si verò omnia haberi non possent, fiat cum ijs, quæ adsunt, cū non minoris ferè sit virtutis. Verùm melius est vt omnia adsint, maximè cum facilè paruoq; pretio haberi queant. Qui autem rem perfectiorem desiderat, is physicam auri dissolutionem sibi paret, cuius pars vnà cum portio-

nibus duabus misceatur. Nos quidē modū dissoluendi auri, bonum certumq; inferius docebimus. Summum verò optimumq; modum quem studio & diligentia per omnem ætatem nostram acquisiuimus, hoc in loco non ponemus, propterea quòd absq; oculorum intuitu disci nequeat. Quare his sic se habentibus, alium quendam modum, bonum, certum, atq; necessarium, & forsitan à multis hæctenus non visum, paulò inferius ponemus.

Potio loco syrupi aut medicinæ sumenda, & maxinè ab ijs, qui opus purgatione habent. Conuenit autem omni temperamento, omniq; ætati, potestq; per multos dies absq; periculo sumi. Nam quandiu humores noxios inuenit, tandiu eos purgat & deijcit: quibus deniq; uacuatis non amplius purgat, neque ullam prorsus læsionem affert. Valet ad morbum Gallicum, atq; ad omnem malam, tum uentriculi, tum capitis, affectionem. Præterea sanis etiam confert, dummodo bis in anno, Vere scilicet & Autumno sumpta.

R. Foliorum maluæ, quantum volueris, & coque in tribus aquæ mensuris, vsq; ad consumptionem tertiæ partis, deinde coletur, addaturq;

Mellis

Tartari Sing. lib. s.

Bull

Bulliant omnia lento igne per horam dimidiam, despumâdo ipsum mel, pòst coletur, &

R. Foliorum senæ

Ligni guaiaci Sing. ʒ. vij.

Salis ammoniaci ʒ. ij.

Terantur omnia & cribrentur, deinde in prædictam colaturam feruentem, paulatim immittantur, continuè miscendo ligno aliquos mox cooperiatur optimè, ne vlllo modo expirare possit: deinde rursus ad ignem per exiguum spatium ponatur: demum auferatur ab igne, atq; puluinari prius calefacto, inuoluito, sicq; per decem aut duodecim horas relinquito. Quibus factis:

R. Rhabarbari optimi, & minutatim incisi ʒ. iij. aut iiij. quod infunde in dimidiam mensuram vini per vnum aut duos dies, deinde coletur, addaturq; decocto supradicto, cum vncia vna aloes hepaticæ superius præparatæ, & puluerizatæ, aut eius, quam seplasiarij lotam, ex succo rosarum, appellant: cassiæ ʒ. s. Hæc cõpositio seruetur in phiala vitrea, vel alio vase vitreato. Modus autem sumendi hanc potionem, huiusmodi est: mane in aurora sumatur dimidium poculum plenum, tepidum, aut plus, pro necessitate, deinde maneat in lecto aliquantulum, dormiatq; si vult, demum surgat, ambuletq; vel domi vel extrâ perficiendo negotia sua: verum in domo manere, semper melius atq; securius est,

propter ventris necessitatem. Potest autem hac potione quivis uti, per v. vij. viij. aut xj. dies, propterea quod sæpius sumpta nequaquam lædat: est enim medicina salubris & pretiosa humano corpori, ita, ut si quis hac utatur, alia purgatione non indigeat.

Facile & optimum Remedium, ad quavis pessimam morbi Gallici speciem, siue ea cum doloribus, siue ulceribus, siue iuncturarum tumoribus sit. Est quidem parvi pretij, atq; sine periculo, quo etiã in profectionibus uti liceat, suaq; quenq; foris curare negotia.

R. Mellis non despumati lib. iij.

Succi Calendulæ lib. j.

Aloes hepaticæ, superius præparatæ, aut lotæ, puluerizatæ, ℥. iij. misceantur & ponantur in ollam vitreatam, superinfundaturq; tantum sequentis aquæ, donec ad iiij. aut vj. digitos emineat, quæ huiusmodi est.

R. Ligni guaiaci, lima, aut tornatili instrumento, minutatim concisi ℥. vj. coquatur in aqua communi, quantum satis est, deinde rebus prædictis superinfundatur, ut dictum est, addanturq;

Aceti squillitici ℥. ij. & coquantur omnia simul igne lento per horã dimidiam, aut plus, optimè mel ipsum despumando, in fine denique addatur: Cinnamomi electi, puluerizati ℥. ij. aut ℥. iij. & remoueat ab igne, serueturq;

turq; Huius potionis poculum plenum, tepē
 dum in aurora sumāt ægri, statimq; mandēz
 vel malum cotoneum, vel sorbam, vel vuam
 acerbam, vel malum granatū, vel aliquid re-
 rum astringentium: qua sumpta, mancant
 in lecto ægri, quandiu voluerint, & dormiāt:
 postea verò si placet, surgant, domoq; exeāt,
 si qua negotia ijs sunt peragenda. Verū, vt
 iam supra dictum est, melius est in lecto, aut
 domo quiescere, quā foris versari, ptopter
 euacuationes. Potest autem hæc potio, alter
 nis tantū diebus sumi, vel saltem, nisi mor-
 bus sit admodum vehemens, bis in hebdo-
 mada, & mirabilis inde sequetur effectus, nō
 que alia guaiaci decoctione, neq; alijs medi-
 camentis quis opus habebit, quā hac sola:
 omnibus enim conuenit, vtpote sæpissimē
 atq; in plurimis probata.

*Modus conficiendi Aurum potabile, ad conser-
 uandam sanitatem & iuuentutem, siue per se sum-
 ptum, siue cum ea potione, cuius in capite, huius
 primi libri, secundo, mentionem fecimus. Præterea
 sanat omnem morbum incurabilem, septem ad sum-
 mum diebus.*

R. Succi malorum limoniorum, mensuram
 vnā, quam ad ignem, donec penē ebulliat,
 fines: deinde remoueatur ab igne atque pri-
 mō ter, aut quater, per linteum, deinde per
 pannum laneum coletur, addanturq;:

Mellis non despumati lib.ij.

Salis communis albi in puluerem redacti,
lib.s. coquatur omnia lento igne, donec mel
optimè despumatum fuerit. Atq; hæc omnia
distillare conuenit, primò quidem igne per-
quàm lento, deinde maiori, postremò maxi-
mo. Materia autem refrigerata, alembicum
simul cum aqua recipientium vasorum, tol-
latur, colloceturq; in phialam vitream, atq;
ita, ne aliquo modo exhalare possit: quo fa-
cto fæces in cucurbitæ fundo relictæ, exi-
mantur, atq; in ollam coopertam, & luto in-
uolutam, vt igni resistatur, imponantur, atq;
vel in figuli, vel vitriarij fornace, calcinen-
tur per dies tres. Hanc igitur materiam sumi-
to, atque subtiliter puluerizato, quæ si fuerit
libra vna, quatuor vncias mannæ, & duas
sacchari candidi, adiungito: si verò libram
vnam non appenderit, minus mannæ aut
sacchari addito, ita, vt proportionem respon-
deat, omniaq; in cucurbitam vitream bene
lutatam, vnà cū aqua superius in phiala con-
seruata, inijcito, bisq; tantum aquæ vitæ effi-
cacissimæ, addito, quantum dicta aqua fue-
rit: deinde alembico superimposito, primò
igne lento distilletur, quoniam ascendit fa-
cilè: deinde cum distillare ferè desinat, ignis
augeatur, quo omnia distillatione eximantur.
Hac deniq; cucurbita, recipientiumq; vaso-
rum aqua relictæ, ac minimè commota vsq;
ad

ad vsum. Ad hæc sumas foliorum auri purissimi xxiiij. charactêrum, & cum cemento vel antimonio purgati, eo pondere, quo vti volueris, atq; in catino vitreato cum iulappio rosaceo, aut violaceo cõteras, eo modo quo colorum materiæ ad scribendum conteruntur, vt in quinto libro docebimus. Quare auro optimè trito, atq; melle aqua calida abluto, vt inferius docebitur, in vitream cucurbitam conijciendum erit. Quibus factis alembicum superius in fornace, vnà cum vasorũ recipientium aqua relictum, auferas, atq; in phialam vitream angusti oris reponas, ne vilo modo expiret. Itaq; prædicto auro tãtum huius aquæ superinfundas, donec ad quinq; digitos emineat: deinde alembico superimposito, ita vt respirare nequeat, igne admodum lento distilletur, donec aqua supra aurum posita, omnis exierit: Neq; in fine ignis est augendus: neq; etiam mirãdum, si aurum ex toto non exiccatum fuerit. Aqua autem omni detracta, alembicum vnà cum vase recipiente, eleuetur, atq; rursus aqua, superius in vitrea phiala angusti oris, seruata, auro superinfundatur, vsq; ad quinq; digitorum altitudinem. Qua de causa consultius est, vt duo adsint, quorum alter alembicum extollat, alter nouam aquam infundat. Quo facto alembicum cucurbitæ imponatur, obtureturq; optimè, ne quo modo expire queat,

deinde distilletur igne lento, vt prius. Aqua autem omni extracta, rursus alter alembicū extollat, alter verò nouam aquam infundat, vsq; ad quinq; digitos, deinde distilletur vt prius, atq; hoc toties iteretur, quoties omnis aqua, auro superinfusa, atq; deinceps distillata fuerit. Postremò aurum à cucurbita eximito, atq; in aliam cucurbitam vitream non valde magnam ponito, superinfundendo omnem aquam sæpius distillatam, deinde alembico superaddito, in balneo Mariæ tepido, & non feruenti relinquatur, per quindecim aut viginti dies, ita vt nequaquam distillet. Deinde aucto igne, distilletur in dicto balneo Mariæ, bulliendo, donec omnis exierit. Atq; sic in cucurbitæ fundo, aurum, in liquorem pretiosissimum dissolutum videre licet, quod in vase vitreo bene obturato seruetur. Quòd si quis ipsum subtilius atq; efficacius parare volet, is sæpius distillationes iteret, eoq; modo procedat, vt superius: nempe tantum aquæ ipsius, antea destillatæ, rursus superimponat, vt ad quinque digitos accedat, hocq; toties faciat, quoties volet: quanto enim sæpius distillatur, tanto etiam melius, atq; præstantius aurum euadit. Atq; sic verū physicum & perfectissimum aurum potabile habebis: quo si quis semel, aut bis in mense vtatur, siue per se, siue cum potione prædicta, in capite secundo, conseruat iuuetutem, sanat

Sanitatem, omnemq; incurabilem ægritudinem in paucis diebus per sanat. Valet præterea ad multa alia, alijs de causis, vt prudentes naturæ inuestigatores, per se ipsi cogitatione comprehendere possunt. Hac etiam via ac ratione, argētū in folia redactū, parari potest, atq; rectè argentū potabile fieri, quod & si non tantæ virtutis, atq; aurum potabile sit, tamen fieri nequit, quin admirandæ etiā sit virtutis. Ante quinque enim annos, Anglum quendam vidi, qui cum huiusmodi argento potabili, forsitan alio modo parato (cum varij conficiendi sint modi, qui ad eundem tamen finem tendunt) plurima veluti miracula faciebat, sanando ægritudines, corporis humani, grauissimas.

Ad sanandum ulcus carnosum in uirga, etiam si fuerit inueteratum.

R. Fæces, ex melle distillato, vel his deficientibus, sumito mellis, ad iustam crassitudinē cocti: deinde ponito in ollam, ad cremādum vel in figuli, vel vitriarij, fornace, donec auri colorem assumat. Hæc materia valet ad omnes plagas, nam carnem putridam, atq; mortuam consumit, postea mundificat, & absq; ullo dolore per sanat. Qua de causa ad sanandas plagas, multò melior est, quàm æris flos præcipitati, quo plurimi chirurgi ad eundem affectum vtuntur.

R. Igitur huius pulueris ℥.j.
 Stercoris canini ℥.ij.
 Tartari albi ℥.s.
 Sacchari albiſſimi
 Aluminis vſti
 Tutia, Sing: ℥.j.

Teratur omnia atq; cribrentur: deinde R. foliorum oliuæ recentium, contundanturq; in mortario lapideo optimè, adiſciendo parum vini albi, poſtea bene expreſſo ſucco, addatur tantundem ſucci plantaginis, ponaturq; ad ignem, infundendo paulatim prædictos pulueres, atq; continuè miſcendo: poſtremò parum ceræ viridis adiungatur, parum mellis roſacei, fiat vnguentum molle, atq; ſeruetur. Eſt autem valde pretioſum, ad carnem conſumendam, conſiſtentem præſertim in locis valde ſenſibilibus, quæ fortia medicamenta reſpuunt, propter dolorem. Modus verò vtendi huiusmodi eſt: Syringa parua, vino albo impleatur, in quo prius roſæ ſiccæ & folia plantaginis cocta, deinde parum lactis mulieris, vel caprini adiectum fuerit, ponatur in virgam, quæ eo vino optimè lauetur: deinde mucronem candelæ cereæ, longæ ac paruæ, vt virgæ meatû ingredi valeat, ſumito: in eius mucrone, prædicti vnguenti parum aſſigito, atque in virgam, candelam prius calefactam, ne frangatur, per paruum temporis ſpatium immittito, quo vſq; ad vl-

cus pertingat, atq; vnguentum ibi relinquat. Hoc bis in die faciendū, manē scilicet, & vesp̄i: atq; cum hæc administrantur, ægrotus in lecto supinus recumbat, & sic admirabilem effectum videre licebit: nam paucis diebus, absq; vllō periculo, æger sanabitur.

Ad omnem Hepatis calefactionem, atque aliam malam affectionem, secretum, quo omnes, qui his de causis, faciem ueluti leprosam, pedes tumefactos, manusq; incensas, atq; scabras intus habere uidebantur, fuerunt persanati.

R. Farinæ hordei, vel amyli, quantum satis est, & coquatur in aqua fontana ad semihoram, deinde coletur, addaturq; ~~parum~~:

Maluæ

Cichorij

Lupulorum

Endiuæ

Borraginis Sing. part. j.

Sandali citrini ʒ. j.

Coquantur omnia vsq; ad sufficientiam, deinde colentur, adiungaturq; Cassiæ recentē extractę, & per linteum, in dictam decoctionem, expressę ʒ. j. postremò adiecto saccharo dulcis potio reddatur. Huius itaq; potionis in aurora, sumito poculum vnū, alternis tantum diebus, & pronē in lecto recumbito aliquantulum, dormitoq; si lubet: deinde surgito, atq; negotia, si qua sunt, peragito. Est au-

tem potio hæc æstate tantū sumenda, & non hyeme. Præterea si quis ventriculum natura frigidum haberet, is ventrem panno aliquo rubro, seu purpureo, quem vulgus Italorum scarlatum appellat, cooperiat, vngatq; ventriculum interdum oleo, pro ventriculo imbecillo, quod inferius docetur.

Secretum rarum atq; pulchrum, pro hæmorrhoidibus una nocte suppressendis.

Folia sambuci viridia in aqua, supra pannum rubrum, quator digitorum latum, ita vt manui respondeat, distendi, atq; hæmorrhoidibus, sic calida adaptari debent, si quidē prius parum olei oliuarum supra additum fuerit: verū cum hæc administrantur, ægrum pronè in lecto sitū esse oportet. Quo facto in ox supra alium pannum rubrum, similiter alia folia ponantur, vt dictum est, atq; priore ablato, superimponatur, vt prius: atq; sic per integram noctem continuè procedendum. Quod si per integrā noctem continuare non liceat, iteretur toties, quoties fieri potest, interim tamen æger somno permittendus est, modò dormire possit. His quidem sic se habentibus, fieri omnino nequit, quin sequenti die, mane sanus conspiciatur.

Vnguentum nobile ad ignis uestionem, quod sanat, signo nullo relicto.

R. Alb

R. Albuminorum ouorum n^o.ij.
 Tutia Alexandrinæ
 Calcis viua, atq; nouies lotē Sing. ʒ.ij.
 Ceræ recentis ʒ.j.

Misceantur atq; cum oleo rosaceo, quantum
 satis est, fiat vnguentum.

*Remedium rarum, perfectum, ac probatum, si
 quis cibum retinere non possit, atq; imbecillum ven-
 triculum habeat.*

R. Frusta alabaſtri, incensa, aliquot, atque
 iter aut quater in ſcutella olei plena, extineta,
 quibus deinde subtiliter contritis, in oleum,
 in quo extineta fuere, ponantur, addanturq;
 ceræ rubrę lib.ij. & misceantur omnia, atque
 distillentur donec oleum totum exierit, cui
 denique adiungito, myrrhæ optimæ, atq; in
 puluerem redactæ ʒ. s. & conseruato. Quan-
 do autem quis hoc oleo vti volet, ſumat pa-
 rum ex eo, & parum absinthij, atq; ſimul in
 vaſe aliquo ferreo, vel fictili coquat, non
 diu, deinde veſperi in lecto os ventriculi
 inungat. Qui hoc vtitur oleo, fieri non po-
 teſt, quin ſtomachum robuſtum atq; per-
 ſectum ſibi comparet. Cæterum poteſt e-
 tiam quis vti ſæpius roſmarino, ſiue cru-
 do, ſiue cocto, ſiue in vino poſito: atque ſi-
 militer aqua vitæ, inferius poſita, quæ mi-
 rabilis quoq; eſt.

Remedium quo mulier quædam. 36. annorum, fuit perſanata, quæ tingendis in ſole capillis, alijsq; de cauſis, uentriculum ita malè affecit, ut per ſeſquiannum, nullum uentris beneficium habere potuerit, atq; cibo ſumpto, ſtatim euomuerit: Quibus de cauſis pallida atq; ligni inſtar, arida fuerit.

Monachus quidam Auguſtinianus doctiſſimus, atq; ſecretis raris, infinitisq; abundatiſſimus, mulierem quandam in xxvij. diebus ſequenti remedio à prædicto morbo liberauit, ita vt tam colorem, quàm formam priſtinam, omnino reſumpſerit. Primò itaq; victus rationē talem conſtituit: Panes paruos conficiebat, atq; in clibano (quem paratum habebat, ſimilem ijs, in quibus panes coquuntur) roſinarino incenſo, calefacto coquebat, quos ſic mulieri per octo aut decem dies, exhibuit, ſimul cum alijs cibis delicatis, cinnamomo & ſaccharo conditis. Vinum præterea album neq; potens, neq; aqua dilutū præbuit. Quo factò præcepit, vt ſingulis diebus manè, digitum latum ſequentis aquæ ſumeret. Aqua autem huiusmodi eſt:

R. Aquæ vitæ menſuram dimidiam
 Corticum malorum aurantiorum 3j.
 Florum roſinarini m.j.
 Cinnamomi electi 3j.
 Croci 3s.
 Belzoini ſeu aſſæ dulcis 3j.

Muſci

Musci parum, misce & serua.

Cæterum lauacrū ex rosinarino & alijs herbis odoriferis parauit, quo eam semel tātum in hebdomada lauari permisit, deinde singulis quoq; diebus vesperi in lecto, cum prædicto oleo distillato, atq; absynthio cocto, vt totum pectus vngeret, iussit: præterea somno plus quàm vigilijs studeret, pannum quoq; supra pectus haberet: aliquando etiam confectiōe Diambrae vteretur. Atq; his omnibus factis, mulier in xxvij. diebus prorsus sanitatem recuperauit, quam nullus medicorum curare potuerat.

Ad puerorum Vermes tria remedia singularia.

Primum.

R. Floris farinae triticeae ℥. ij. cui tantum aquæ fontanæ superinfunde, donec lactis modo consistat, deinde pro lacte, in potu exhibeto, eumq; sic relinquito: videbis enim in deponendo ventris onere, omnes vermes eiectos: & est valde nobile secretum.

Secundum.

Accipe malum aurantium, atq; in parte superiore incisum & perforatum, vt tantum succi pulpæq; exprimatur, excaueturq; donec ad dimidiam partem vacuum reddatur: Postea spatium illud vacuum, imple oleo laurino, & succo tam rutæ quàm absynthij, theriaca & lupinorum farina: demum cum aliquantulum ad ignem cocta fuerint, in dicto pomo,

umbilicum, cor, tempora, nares, pulsusq; in-
ungito, & videbis effectum admiratione
dignum.

Tertium Remedium ad vermes, præsertim
infantium, & eorum puerorum, qui per os
aliquid sumere nolant.

Infantis venter, pectusq;, aqua vitæ optima
lauetur, deinde statim supra inspargatur ali-
quantulum myrrhæ, in tenuissimum pulue-
rem redactæ, relinquaturq; aliquandiu pe-
ctore supino, & sic instante ventris neces-
sitate, omnes vermes excernentur.

*Ad Lunaticam (Italice, Mal della luna, fortasse
convulsionem intelligit) affectionem puerorum,
ex qua tremunt, & semimortui apparent, quod
nulla alia de causa euenit, quam quod sæpius in ijs
vermis quidam generatur, cor ipsum petens, tremo-
rem inducens, atq; etiam nonnunquam mortem.*

Tanaceti (Ital. Madrogn:) ramuli, teneri, in
umbra siccentur, atq; in puluerem redigan-
tur, cribrenturq;, deinde drachmæ duæ se-
quentis pulueris addatur, qui huiusmodi est.

R. Radicum gentianæ

Præoniæ longæ Sing. 3.ij.

Myrrhæ 3.j.

Misceantur & terantur. Et cum vti voles pa-
rum huius pulueris sumito, scilicet quatum
duobus digitis comprehendi potest, atque
aquæ

aquæ guttam addito, ita vt madescat, deinde ore & labris infantis, ter, aut quater inunctis fieri nequit, quin vermes omnes vnà cum reliquis excrementis excernantur. Est autem hoc expertum sæpius: quoniam in plurimis, qui ob talem affectum interierunt, & postea dissecti fuerunt, vermis ille inuentus, atque cordi appensus fuit. Ad hūc etiam affectum tria supra dicta remedia valent.

Ad morbum Comitiale.

In Maio, sumito chamædryos (nam tū temporis maximè floret) quę in vmbra ficcetur, & in puluerem redigatur. Deinde cū vti volēs, accipe ouorū vitellorum vnum aut duo & vnum cochleare prædicti pulueris, quibus deniq; optimè mistis, & coctis, egro per octo dies, manè scilicet & vesperi, ad comedendum detur. Verū interim à coitu, leguminibus, acetarijs, carnibus duris, cæterisq; cibis vitiosis abstinere oportet: & est secretum nobile & bonum.

Oleum ex sulphure ad Cancrum, Fistulas, & alia antiqua ulcera.

Sulphuri contrito, tantum olei cōmunis addito, donec pastæ modo consistat: deinde in cucurbitam vitream ponito, & distilla. Atq; de hoc oleo sumito ℥. iiij. aquæ plantaginis, succi cardui benedicti: Sing. ℥. ij. bulliant

omnia simul, in olla vitreata, per modicum tempus: cum vti voles, plaga cum aqua vite, vel vino albo prius optimè lauetur, demum oleum superaddito, per paucis diebus æger sanabitur.

Ad extrahendum, ex uulnere, Venenum.

R. Assæ foetidæ

Galbani Sing. ʒ. j.

Infundantur in aceto per noctem vnam, deinde ad ignem ponantur, donec liquecant, dissoluanturq; demum, per linteum colentur, addanturq; vnguēti Diabasiliconis ʒ. iij. & fiat vnguentum. Hoc vnguentū supra vulnera positum, omne venenum ad se trahit, atq; extinguit. Extracto autem veneno, vulnera, vt reliqua, curari possunt. Verū instante necessitate magna, sola assa foetida idem potest.

Ad omnis generis animalis, Venenosos morsus.

Statim cum quis morsus ab animali venenoso fuerit, & quā primum fieri potest, ramulos fici virides colligat, ex quibus tres, aut quatuor guttas lactis, supra vulnus exprimat. Similiter valent etiam semina sinapis, cum aceto mista.

Ad sagittam, aut aliud ferrum, ex Vulneribus extrahendam.

Specillum, in succo valerianę tinctum, ac primo

mò supra vulnus positum, postea herba contusa, demum fascia, ferrum extrahit, deinde etiam vulnus, aut plagam per sanat.

Ad uehementem infantium Tussim.

R. Succipetroselini

Cymini contriti

Lactis mulieris Sing. quantum satis.

Quibus mistis, potio puero bibenda detur.

Potest etiam fieri tale vnguentum,

R. Sem. lini

Fœni græ. Sing. p. j.

Bulliant in aqua fontana, deinde cum omnis substantia benè expressa fuerit, addatur aliquantum butyri, & fiat vnguentum molle, quo pectus infantis inungatur, calido.

Ad Capitis percussiones, tumores, siue casu. siue aliter euenerint.

R. Salis communis ℥. j.

Mellis non despumati

Cymini, Sing. ℥. iij.

Terebinthinæ ℥. ij.

Misceantur omnia ad ignem, fiatq; vnguentum, quo si quis utatur, calido, perfectè sanabitur.

Ad Surditatem remedium perfectissimum.

R. Mentha

Saluiz
 Pulegij
 Rosmarini
 Hyssopi
 Arthemisiæ
 Mentaſtri
 Calamenthi
 Chamomillæ
 Millefolij
 Perforatæ
 Abſinthij
 Abrotani
 Centauri Sing. m. j.

Coquantur omnia, in ſufficienti quantitate
 vini, donec tertia pars abſumatur, deinde cū
 vti quis volet, prius decoctum calefaciat, ac
 vapores qui inde aſcendūt, in aures recipiat.
 Et hoc cum per ſemihoram in introitu lecti
 factū fuerit, duæ aut tres guttæ, olei ſequen-
 tis, calidæ, infundendæ ſunt, atq; ſtatim au-
 res obturandæ bombice muſcato, deinde
 dormiendum eſt. Oleum autem ſic ſe habet.

R. Olei antiqui ʒ. ij.

ol. Porrorum ʒ. j.

Amigdal. amar.

Succi rutæ Sing. ʒ. s.

Vini Cretici ʒ. j. s.

Ponantur omnia in phialam collo longo,
 bulliantq; igne lento, donec ſuccus & vi-
 num ferè conſumpta fuerint, deinde reme-
 ueatur

ueatur ab igne, addaturq;

Spice nardi

Colocynthis

Castorij

Mastichis Sing. gr. j. s.

Misceantur atque in tenuem puluerem redigantur, & cum prædicto oleo addita fuerint, obturetur os bene, ne quouis modo respiret deinde phiala, in olla aqua plena, posita, bulliant per horas tres, atq; ab igne auferantur, infundaturq; in aliam phialam, vel catinum, & relinquantur ad solem, donec resideant, demum coletur per linteum subtile, ita ut omnis substantia exprimatur: quo facto, adiungatur Musci gr. j. s. & cum omnia bene cum ligno, aut spatula, mista fuerint, seruetur in vase bene obturato. Verùm cum suffimenta fiunt, fabas exiccatas mandere oportet, & deinde expuere: & hoc nulla alia ratione fit, quam ut aurium meatus, pori q; aperiantur. His omnibus ritè administratis, aliter fieri non potest, quin gratia Dei ægri sanentur, modò medicamentis, sanari queant: sunt autem plurimi hac via ad sanitatem reducti. Quòd si his remedijs non curètur, alijs opus non habebunt. Ceterùm si ab huiusmodi remedijs sonitus, siue bombi, in auribus fieret, non statim ab instituto recedendum, sed potius pergendum, siquidem fieri nequit, quin mirabilia conspiciantur, præsertim cum

omnes, & si per 30. annos surdi fuerint, modo surdi non fuerint nati, auditum recuperauerint. Porro vtatur etiam pilulis, quæ caput purgare valent, & cibis bonis, qui morbo huic conueniunt.

Ad procidentiam Matricis.

Sumito lapidem viuum, sub terra, quem aer nunquam attigerit, & cū crucibulo cooperto, ad ignem maximum, donec optimè calefiat, ponito: deinde cū in vas aliquod coniectum, superq; acetum aspersum fuerit, mulier ita se collocet supra, vt fumum matricis bene recipiat. Quo factō, in lecto mulier recumbat, atq; pessi in succo rutæ intincti, supponatur, ac sic matrix vnā cum pessis, ad interiora, ad locum suum pristinum reuertentur. Quare pessi ligandi erunt, vt rursus extrahi valeant. Cæterū tale vnguentum pro renibus parandum erit,

R. Cyclaminis,

Rutæ Sing. part. j.

Quibus contusis optimè, atq; in oleo antiquo vsque ad consumptionem tertiæ partis, coctis, remoueantur ab igne, exprimanturq; bene, donec omnis substantia exierit: deinde cū in aliud vas coniectum, & parum ceræ additum fuerit, rursus ad ignem calefiat, quo omnia perfectè misceantur, & fiat vnguentū quo renes inungantur, super quos stuppa liganda

ganda erit calida. Verum illud faciendum erit, ut mulier supinè recumbat capite decliui, & natibus altis. Et hæc alternis tantum diebus facienda: cumq; ter adhibita fuerint, fieri non potest, quin mulier liberetur. Cæterum victus rationem ad calidum inclinare oportet, quod fiet, si columbis, gallinis, & similibus cum aromatibus vtatur: & sic absq; dubio liberabitur, etiã si per 30. annos affecta fuerit.

Ad Lac mulieribus restituendum, & multiplicandum.

R. foliorum fœniculi viridium, quantum satis est, bulliât in vino, vel aqua ad sufficientiam, deinde coletur, vtaturq; in prandio, cœna, & alijs temporibus, pro potu ordinario: fieri autem nequit, quin lac abundet. Valet etiam ad menstruorum retentionem.

Ad Morbi Gallici tumores antiquos, & novos, remedium ualde bonum.

R. Boli Armeni, aceti, & olei rosacei, singulorum quantum satis est: misceantur, & inungantur partes circum tumores, ad quatuor digitorum latitudinem: deinde

R. Olei Euphorbij ℥. ij.

℥. Violati ℥. s.

Misce & inunge tumores, vbi prius vino rubro calido bene loti fuerint, demum cum linteum butyro inunctum, per tres, quatuor

aut sex horas superadditum fuerit, auferatur & si nulla inde vesica nata conspiciatur, iteretur vt prius, donec vesicâ aliquam effecerit. Vesica, si per se non rumpatur, ferro aliquo aperienda est, deinde vnguentis consolidantibus curanda, & sic perfectè sanabitur.

Aliud ad morbi Gallici tumores.

Tumoribus vino rubro, vt dictum est, lotis, sumito:

Vnguenti aurei ℥.iij.

Argenti viui sublimati. ℥.j.

Misce, & tumori superimponito, cum panno linteo per diem vnum, aut plus, quo vsq; tumor omnino consumptus, & caro æqualis reddita fuerit. Quòd si nondum cōsumptus videatur (vt in antiquis tumoribus) bis aut ter inungendus, vt dictum, & videbis effectū admiratione dignum. Absumptis autem tumoribus, pannus linteus butyro prius inunctus, deinde vino lotus, superponendus erit. Verùm notandum, quòd prædictum vnguentum omnes aquositates, vitiososq; humores ex toto illo membro, in quo tumores extiterint, extrahit. Quare nō solùm locum, supra quem positum fuerit, sanat, verùm etiā totum membrum purgat, atq; à mala eius dispositione liberat. His etiam de causis aqua ad scabiē paratur, quemadmodum paulò inferius docebimus. Hac itaq; ratione, omnes huius

huius generis morbi externi curari valent, propterea quòd aquositates, vitiososq; humores, à toto illo membro, cui imposita fuerint, extrahét: id quod facillè conspici potest, non solùm pannis, fascijsq; madefactis, verùm etiam aqua ab illo membro, promanante. Quare hoc remedio varij digniq; admiratione morbi curabuntur, modò rectè quis eo vtatur.

Ad percussiones siue ligno, siue lapide, factas, facile & perfectum remedium, etiam si vulnus accesserit.

R. succi foliorum verbasci contusorum, atq; expressorū quantū satis est: deinde cūm plagæ appositus fuerit, folia quoq; contusa fascijs supra ligentur, relinquaturq; sic per diē integrum. Quòd si vulnus quoq; adsit, vino prius lauetur, deinde vt dictum est, succus & folia contusa supra ponantur, & effectum videbis admirabilem.

Aqua ad sanandum, omnis generis, uulnera, paucissimis diebus, quam quisq; domi paratam habere deberet, cūm paruo pretio, & facillè haberi queat, sitq; diuinæ, admirandæq; uirtutis.

Cera flaua, noua, atq; ad ignem liquata, in vas aliquod vino Cretico, vel albo plenū, septies conijciatur: deinde ceræ liquefactæ, addatur lateris contriti, m. j. distilletur in cu-

curbita vitrea luto inducta, vsq; ad dimidiū collum igne admodū lento per horas octo, deinde paulatim aucto, donec vehemēs euadat: verū supra omnia iuncturas optimē obturatas esse oportet. Cū autem omnia frigida fuerint, aqua à recipiente extrahatur atque in phiala vitrea bene obturata, ne vllō modo expirare queat, seruetur in loco minimē calido. Est enim partium valde tenuium ita, vt facilē euanescat, euaporetq;. Hęc aqua omnis generis vulnera mirabiliter per sanat, si quidem cum hac lauentur, linteumq; in ea intinctum, ijs super ligetur. Hoc autem verū esse, præter alia experimenta, hoc quoque in seruo quodam Illustrissimi domini Leonelli Pij Carpi Venetijs 1548. expertum fuit: qui cum pugionis in pedem casu, valde esset læsus, atq; hac aqua sola, quam nobis quidam paratam domi habebat, vsus esset, duobus tantū diebus perfectē, atq; nullo signo relicto, sanatus fuit. Valet etiam mirabiliter ad spasimum, & multa alia, quæ solent accidere. Cæterū si hæc aqua ritē facta, vel bis distillata fuerit, redditur admodum partium tenuium, vt si in manu ponatur, subitō penetret, ita vt pars omnino sicca conspiciatur. Quare prudentes ad multa alia hac vti poterunt, vt cum medicamentis, quæ penetrare ad interiora volunt, siue liquores, siue pulueres extiterint, non solū ad morbos curandos,

randos, verùm etiam ad faciem venustiore
reddendam.

Modus conficiendi Oleum hyperici, quod Venetijs, & alijs quibusdam in locis, rubrum appellant: quod quidem tantæ virtutis est, ut vix unquam verbis explicari queat. Valet autem ad uulnera, atque alia innumera, quorum ea tantum nominabimus, quæ magis necessaria, & probata esse scimus.

In Maio vel etiam Iunio R. Herbe hyperici, antequàm floreat m. ij. quibus bene contusis, atque in phialam vel in cucurbitam vitream positis superinfundito tantum vini albi, donec cooperiatur herba olei communis ad duorum digitorum altitudinem, deinde obturetur, relinquiturq;. Quo factò die decimo quarto Iunij, mane in aurora, R. Foliorum hyperici m. j. florum hyperici, m. ix. quæ contundantur optinè: & cum in prædictâ phialam vel cucurbitam posita fuerint, tantum vini & olei addatur, donec omnia cooperiat ut prius, deinde vas obturetur probè, atque ad solem ponatur. Cæterum duodecim, aut quindecim diebus transactis, eo inquàm tempore quo prædicta herba semina profert, R. Seminum hyperici m. iij. quæ contundantur cæterisq; adiungantur, addendo tantum olei, & non vini, donec ad quatuor, sex, aut octo digitos emineat. His omnibus factis, omnia vase aperto, in balneo Mariæ coqui debent,

vsq; ad vini consumptionem (cognoscitur autem hoc, quando oleum igni iniectum nō amplius stridet, sed ardet) deinde ab igne auferri: quæ si quinq; aut sex librarum fuerint, infra scriptæ species, cum suis itidem ponderibus, vt dicemus, addi debent: Si verò minus aut plus, ea quæ in cucurbita extiterint, appenderint, infra scriptarum quoque specierum pondera proportionē, vel minuenda, vel augenda erunt. Sunt autem species huiusmodi

R. Sulphuris vel viui, vel non viui lib.s.

Salis communis ℥.viij.

Lumbricorum terrestrium rubrorum, atque lotorum primò aqua, deinde vino, scutellā j.

Mellis ros. vel despumati ℥.iiij.

Terebinthinæ, bis lotæ ℥.x.

Axungia porcina lib.s.

Succorum dictamni albi vel nigri

Verbasci Sing. ℥.iiij.

Croci ℥.iiij.

Rad. dictamni

Gentianæ

Imperatoria

*Scarlegia * (*Gallitricum nominat officina*)

Valeriana

Chelidonia Sing. ℥.ij.

Myrrha ℥.j.

Cera rubra

Theriaca Sing. ℥.ij.

Sem. { Mali citri ℥. j.
 { Hederæ maturorum ℥. iij.

Baccarum lauri ℥. iiij.

Cinnamomi ℥. j.

Lignei aloes ℥. s.

Misceatur omnia, atq; in puluerem tenuem redigantur, deinde in supradictam cucurbitam ponantur, addendo aquæ vitæ ℥. vj. demum obturetur optimè cucurbita, ne quouis modo expirare possint, atq; per duos aut tres dies in balneo Mariæ collocentur ita, vt nequaquam bulliant: quanto autem plus in dicto balneo Mariæ steterit, tanto etiam melius erit. Cum itaq; per duos, tres, aut plures dies in balneo Mariæ calido steterit, eximatur, atq; per integram ætatem ad solem ponatur, deinde reponatur, & conseruetur sic obturatum, ne quid pulueris ingredi queat. Hoc quidem oleum, quo antiquius est, eo etiam melius. Verùm singulis annis, recentem succum ex prædictis herbis, floribus, seminibus adiungere oportet: quod fiet, si herbæ, flores & semina contusa in oleo communi coquantur, per quatuor aut sex horas, deinde sic calida, prædicto oleo veteri addatur. Transactis autem quatuor annis, succus exprimatur, atque materia veteri abiecta, recens addatur. Quod si singulis annis fiat, multo efficacius reddetur. Nos quidem cum huius sancti olei virtutes sint infinitæ, eas tantū

enumerabimus, quas nos ipsi, vel alij nobis
præsentibus sæpius experti sunt. Hoc itaque
oleum, tot & plures etiam virtutes in se con-
tinet, quot legitimum balsamum. Valet ad
omnem dolorem ex frigiditate natum inter-
num & externum, ad ischiadam, podagram
frigidam, si eo calido inungantur partes. Fe-
bri quartanæ, tertianæ, continuæ, conuenit,
præsertim si hora vna ante febris accessione
spina dorso calido inungatur. Colica laboran-
tibus mirificè opem fert, pectore & vêtre in-
uncto, parumq; clysteribus iniecto, quemad-
modum in capite de eius curatione, dictum
est. Cæterum vrinā prouocat, pectine inun-
cto. Infantem mortuū expellit, si tres aut qua-
tuor drachmæ, à muliere deuorentur. Omni
dolori pectoris, & stomachi confert. Contra
pestem remedium optimum est, præsertim si
spina dorso inungatur, & drachmæ duæ cum
vino albo bibantur. Verū hæc facienda sunt
antequàm sex horæ elabantur, postquàm ma-
lum apparuerit: inungi quoque debet locus
affectus. Porro ad vulnera remedium nul-
lum est, quod æquè valeat. Sanat omnem
plagam tam antiquam quàm nouam, ruptu-
ram & percussione. Ad spasimum vulne-
rum non est ei remedium simile. Virtutes
deniq; alias infinitas possidet, quas prudens
vir per se ipse quotidiana exercitatione in-
uenire poterit.

Modus

Modus parandi oleum ex cane rufo, quo, exceptis alijs suis, quas obtinet, uirtutibus, monachum quendam persanauit, qui per undecim annos, brachium sinistrum, aridi ligni instar, habuit.

Canem rubrum iuuenem, qui per dies tres à cibo abstinuit, strágulato, & sic per quartam horis partem relinquito, deinde in caldariū oleo plenum integrum, vel in frusta incisum conijcito, & coquito, donec caro ab ossibus secernatur. Quo facto, sumito octuaginta vel centum scorpiones uiuos, qui cum tantum in vase æreo, igne vlti fuerint, donec in rabiem mutantur, in prædictum oleum conijcito. Vermium terrestrium, rubrorum, & mundatorum, scutellam j.

Hyperici

Altheæ

Ebuli

Sing. m. j.

Croci ʒ. j.

Misceantur, & coquantur omnia simul, donec caro prorsus resoluta fuerit. Cum autem multo oleo opus sit ponantur partes duæ aquæ, & vna olei, & cum aqua ferè absumpta fuerit addatur alia continuè, donec omnia perfectè resoluta, vt dictum est, fuerint. Quo facto, auferatur ab igne, & cum omnia defuerint, herbæ & ossa bene prius expressa abijciantur, deinde quod in parte superiore tantum permansit, scilicet oleum, & pingue-

do tollatur, aquaq; in fundo relictā, si multa extiterit, abijciatur, si verò pauca, ita vt vix ab ea oleum separari queat, colligatur simul, deinde coletur per linteum, vino prius lotum, addaturq;:

Vnguenti Agrippæ ℥.vij. aut viij.

Medullæ pernæ porcinæ (Sing.lib.j.

Medullæ asinini cruris posterioris

Olei rosacei, scutellam. j.

ponantur ad ignem tandiu, donec bullire incipiant, deinde addatur mastichis in puluerem redacti ℥.iij.

Gummi elemi contriti ℥.ij.

Ceræ rubræ ℥. viij.

Misceantur & coquantur per semihoram, deinde in vase aliquo optimè obturato conferuetur, vbi prius per aliquot dies ad solem steterit. Hoc oleum non solum ad omnes frigidās ægritudines valet, verumetiam ad alias multas. Nam quemadmodum supra dictum est, Anno 1547. monachum quendam Diuī Onophrij qui sinistrum brachiū, nescio quā de causa, prorsus ligni instar exiccatum habuit, curauī, quem tamē nullus medicorum antea curare potuerat. Nam cū brachium eius hoc oleo aliquandiu inungerem ad solem (erat enim æstas) atq; ita ad solem relinquerem, vt oleum penetraret, 50. diebus venæ brachij manifestè repleri incipiebant sanguine, partesq; nutriri: quod cum per nouē

deinc

deinceps dies continuarem, brachium omnino vt alterum Dei gratia repletum fuit, sanumq; euasit, ac si nūquam affectum fuisset. Valet etiam! ad omnes dolores à frigido natos, ad podagram frigidam, spasnum, omnis generis vulnera, etiam si quis per medium dissectus esset, vel nerui incisi. Nam cum anno 1518 Hierosolyma huc nauigio redirem, cuius gubernator quidā Petrus à Fossa Clodia erat, atque prope insulam Corcyram, à piratis cum quinque myoparonibus obruti essemus, aliquisq; nautarum nostrorum vehementer in brachio bombarda esset percussus, vt medicus totum brachium excindere voluerit, hoc oleo, quod tum temporis mecum ferebam, statim ei brachium inunxi: & sic in septem diebus fuit perfectè sanatus. Multa præterea, tum in me ipso, tum in alijs multis sum expertus. Cæterum si hoc oleum fiat tempore hyperici, scilicet quo floreat, folia, flores, semina ponenda sunt. Si verò tempore quo herba inueniri nequit, pareatur, tunc pro his, hyperici oleum supra dictum, si quidem canis decoctum prius colatum fuerit, tantum addendum erit, vt dimidiæ partis olei, in quo canis coctus fuerit, respondeat. Hoc etiam modo si althea deficeret, eius loco vnguentum quod dialtheam pharmacopolæ appellant, adiungi poterit. Porro dum canis coquitur, tres testudines

terrestres vtiliter addi queunt, quoniam sic paratum vnguentum perfectissimum ad podagram erit, id quod in amico quodam meo hoc morbo sæpius laborante sum expertus. Nam cum laborantes partes, hoc oleo inungeret, vicinas verò circum sequenti oleo illiniret, leuamen, se admiratione dignū aiebat sensisse. Oleum huiusmodi extitit:

R. Olei canis rubri

ol. Rosacei Sing. ℥.ij.

Violarum ℥.j. misce.

Cæterum cum diuersis temporibus, quartum malum rediisset, terq; hoc oleo partes inunxisset, tribus postea annis, quo tempore ambo Romæ fuimus, scilicet 1514. nunquam redijt morbus.

Vnguentum pretiosius alijs omnibus, infinitas virtutes obtinens, ut infra dicetur. Quare Principes & Respublicæ, imperare deberent, ut in præsentia medicorum, semper à pharmacopolis fieret, quemadmodum theriaca, uel saltem, ut quisq; domi paratum haberet, etiam in copia magna: quanto enim antiquius, tanto efficacius euadit.

R. Olei Rosacei

Violarum

Nenupharis

Spicæ

Costini

Laur

Laurini

Nucis muscatæ

Iasmini Sing.lib.j.

Cinnamomi

Xylobalsami

Carpobalsami

Myrrhæ

Olibani

Gummi hederæ

Mastichini

Caryophyllorum Sing.℥.vj.

Caphuræ ℥.iiij.

Oleum ex nuce muscata, & alijs aromatum speciebus ad hoc sic fit, prius in puluerē species redigantur, deinde in oleo communi coquantur vsq; ad sufficientiam. Sed oleum ex caphura aliter fieri debet: nempe oleum tantum calefiat bene, & non bulliat, deinde addatur etiam caphura, & remoueatur ab igne, obturetur, ne villo modo caphura expiret, cū valde sit partium tenuium atq; adeò, vt facile exhalare queat imò inspecto operculo, manifestè caphura circū appensa cernitur, propter transpirationem prohibitam. Cæterum his omnibus addantur: Olei terebinthinæ distillati ℥. xij. olei styracis liquidi ℥. iij. misceantur & ponantur in caldarium magnum longum, & in parte superiori non latum, sed angustū, operculatumq; vt ea quæ immittuntur, bene à prædicto oleo tegantur: deinde cū

ad ignem lentum posita fuerint, adiiciantur
 3 cerastes serpentes, 3 aspidēs surdæ, 3 viperæ,
 3 natrices, 3 rubetæ, 3 bufones, 10 tarantulæ,
 scorpiones 50. aliāq; animalia venenosa, vi-
 ua si qua haberi possunt. Quòd si omnia vno
 tēpore non adsint, ponātur ea, quæ in prom-
 ptu sunt, donec reliqua quoq; inueniantur.
 Nihil nocebit, si mensura vini albi quoq; ad-
 datur. His itaq; adiectis, coquātur ad ignem
 lentum, caldario prius obturato, per dies sex
 continuos (quòd si caldarium in fornacē col-
 locari posset, quemadmodum pro parando
 salnitro, vel sapone, vel lixiuio vtuntur Vene-
 ti, optimum foret) deinde post vnū, aut alios
 duos dies, cum ignis auctus, animaliaq; ve-
 nenosa bene dissoluta fuerint, ab igne remo-
 ueantur, & eximantur, atq; per linteum, in vi-
 no prius madefactū, exprimantur. His factis
 addatur tantū olei Hyperici superius parati,
 vt dimidiæ parti iā dicti olei, respondeat olei
 canis rubri pars tertia, misceātur, addaturq;

Florum { Chelidonij
 Hyperici Sing. quantū satis est.

Salis communis m. j.

Succi { Verbasci
 Dictamni albi Sing. quātū satis est
 Senecionis rubri *Ital. Cardocello rosso*
 Cardui benedicti
 Flor. cardui bened. Sing. lib. j.
 Ligni aloes in pul. redacti ʒ. j.

Croci

Croci 3. j. misceantur omnia bene, ponanturq; ad solem per æstatem integram in plures phialas vitreas obturatas, diuisa: deinde pro re sancta pretiosissimaq; seruetur. Valet enim super omnia alia, ad omnis generis vulnera, spasimum, omnemq; plagam, nouam & veterem, fistulas, cancerum, scrophulas: siquidem luna deficiente eo inungantur: deinde fascijs etiam, & stuppis obligentur: præterea ad omnis generis venena, quæ si per os sumpta fuerint, partes circa cor, eo inungi debet, si verò morfu animalis venenosi, aut ferro venenato homo infestetur, sanguis prius ex vulnere exprimi, deinde locus affectus inungi debet. omni deniq; dolori à frigida causa conuenit, omnibusq; ferè ægritudinibus, quibus remedia forinsecus adaptari queunt.

Contra febrem quartanam remedium certissimū.

Sumito poculum vini Græci, vel Cretici, affari in puluerem contriti 3. j. quibus commistis, & calidis ebibitis, in lectum ingreditor, pannisq; te inuoluito, vt optimè sudare possis. Cùm autē bene diuq; sudaueris, febrisq; cessauerit, decumbat an surgat æger, parum refert, dein sumito

Saluix

Rutæ

Bursæ pastoris Sing. p. j.

Aceti albi parum

quibus

quibus optimè cōtusis, supra brachij pulsus
ligentur, & cum sic per diem integram reli-
cta fuerint, remoueantur, ac tertio iterentur,
præsertim febris accessione instāte, vt prius.
Quibus factis fieri nō potest, quin gratia Dei
æger liberetur perfectè. Quidam enim cum
semel tantum hæc fecissent, sanitati fuerunt
restituti, quidam cum secundò remedia ad-
ministrarēt. Atq; hoc facilius certiusq; reme-
dium pro quartana haberi non pōtest. Valet
etiam ad tertianam. Ceterum quidam pulue-
re, & sudationibus neglectis, herbis tantum
vsi sunt: quidam neglectis herbis, & sudatio-
nibus puluere fuerunt contenti, tamen om-
nes ab hac affectione liberati fuerunt.

*Ad Verrucas facile, bonum, & sæpenumero pro-
batum experimentum.*

R. Frustulum auri, vel nummum aureum, vel
annulum absq; gemina igni candentem, vel
si desit aurum, sumito ferrum vel carbonem
accensum, quo verrucas vrito bene, deinde
cū lixiuio optimo eas lauato: cumq; ter hæc
facta fuerint, R: Raphanum magnum, intus
euacuatum, saleq; communi impletum dein-
de cum operculo eius clausum, atq; in cati-
no, per noctem vnā seruatum fuerit, inue-
nies salem in liquorem prorsus dissolutum,
atque ex raphano distillatum: quo cum per
duos dies sæpius verrucæ lauatæ, deinde pan-
nus

nus in eo madefactus superligatus fuerit, vel ipse per se decident, vel manibus euellentur. His ablatis unguento aureo, vel prædicto liquore partes inungendæ erunt. Quòd si raphanus magnus haberi nequeat, minores sumantur, hiq; in lata sed maximè tenuia frustra concidantur, atq; in patina ita collocabuntur, vt primo ordine frustulorum posito, sal inspergatur, deinde in secundo ac tertio ordine, alio super alio collocatis, atq; ita liquor fluat: qui etiam valet ad surditatem, vt inferius dicetur.

Optimum, facillimumq; remedium, ad Pleuritidem, quo, ut alios taceam, fabrum quendam semimortuū, duobus diebus mirabiliter persanauimus.

R. Pomum dulce odoratum, & flauum, ab interioribus nempe seminibus mundatū, atq; olibano eum impleto: deinde operculo eius superaddito, sub cineribus calidis coquito, donec perfectè, & absq; vstione coquatur. Hoc pomum in quator partes secato, egroq; ad comedendum præbeto. Quod cum ritè factum fuerit, statim aperietur apostema, tum apostematis pus expuetur, & sic eger liberabitur. Quoniam faber quidam, cuius dentes iam erant clausi, vt instrumento aliquo, pro iniiciendo pomo aperire conaremur, qui cū iniecto pomo per semihoram quieuisset, statim magnā puris copiam expuit, deinde dor
d

miuit, cibū petijt, sanusq; Dei auxilio euasit.

A L I V D.

Farinam volatilem, quę circa molatrinās hæret, cum aqua fontana in pastam redigito, placentasq; siue pastillos effcito, tam magnos vt coronari magnitudini respondeant: deinde in oleo scorpionum coquito, partiq; affectæ sic calidos apponito: qui vbi erunt frigidi alios calentes super addito. Quod cum decies iteratum fuerit, frangatur apostema necesse est, atq; expuatur, ægerq; persanetur.

A L I V D.

Panem album recentem per medium incidito, deinde vtranq; partem, optima theriaca inungito, demum cum optimè ad ignem calefactæ fuerint, alterā loco patienti, alteram ad oppositam partem apponito, vt panis partes sibi inuicem respondeant. Tum fascia ligato, ne qua ratione moueri queant, sed per diem vnum, vel noctem, vel ad apostematis vsq; ad apertionem maneant. Sæpenumero in vna hora, vel duabus, fractū fuisse conspeximus. Fracto itaq; apostemate, panis partes auferendę sunt, ægerq; sic collocādus vt pus è pectore optimè eijciatur: quo factō dormiat æger comedatq;, & breui sanabitur.

A L I V D.

R. Dentem apri dextrū, si morbus in dextra parte fuerit, vel sinistrum, si in parte sinistra. Verū experientia compertum est, tam de-

xtrum

xtrum quàm finistrū ad hunc affectum esse bonos. Hunc dentem cultello radito, eiusq; ʒ.s. vel ʒ.j. sumito, & cum aqua hordei, vel cicerum ruborū, vel pectorali, vel vino albo diluto ægroto ad bibendū dato. Hoc autem remediū semper verum fuisse compertum est:

Aqua pectoralis, ad Pleuritidem, pectus mirum in modum mundificans.

R. Rad. Althææ mundat. & incis. lib. ʒ.

Scabiosæ mundat. & herbæ. lib. ij.

Cardui benedicti m. j.

Scabiosæ m. iiij.

Hordei mundi lib. j. s.

Ficum ʒ. iiij.

Iuiubarum ʒ. iiij.

Vuarum passarum enucleatarum ʒ. iiij.

Pomorum odorat. incisorum n^o. iiij.

Olibani ʒ. j.

Mellis rosati vel non despumati. lib. ʒ.

Misceantur, & coquantur omnia in aqua donec omnia dissoluantur, deinde colentur exprimanturq; bene & fiat potio, qua continuè æger vtatur: quāto enim plus bibitur, tanto melius. Verū paulatim bibenda est, ne præceps ad pulmones descendat. Possūt autem hac aqua sola, vel cum prædictis remedijs ægri vtī: nam per se ipsa, non solū pectus mundificat, verū etiā apostema ad maturatiōnem perducit, ac frangit. Valet etiam mirabi

liter ad tussim antiquam, & nouâ, ad asthma omniaq; ventriculi vitia. Hâc autem aquam à Magnifico Domino Hieronymo Ruscello 1543. Bononiæ habui, qua etiam idem eo ipso anno paucis admodû diebus à tali morbo liberatus fuit absq; sanguinis detractiōe præcedente, alijsq; remedijs.

Ad omnem Oris, palati, gulæ, affectum, remedium certissimum.

Ex oliuarum folijs cū aqua plantaginis contusis exprimatur succus, quo, cum solo ad quauis oris ægritudinem vsus essem, semper perfectum, & bonum esse comperi. Verū cum affectus in ore, vel palato ita vehemens fuerit vt oris partes computruerint hoc remedio vsus fui, quod sic se habet:

R. Succī supra dicti id est, foliorum oliuarū
 Aquæ ros. Sing. poculum dimidium
 Mellis ros. ℥.j.
 Pulpæ calsiæ ʒ.s. vel ʒ.j.
 Aluminis vsti ʒ.ij.
 Tartari ʒ.j.
 Sacchari albi ʒ.s.
 Aquæ in qua bullierint radices althææ
 poculum vnum.

Misceantur, & coquantur aliquandiu igne lento, fiatq; gargarismus: quo si quis sæpius in die vtatur, sanitatē proculdubio recipiet. Aliquando quoque, cum huiusmodi affectus essent

essent vehemētiore adunxi floris æris 3. ij.
quæ etiam aqua mirabiliter ad virgæ vlcera,
& ad alia huiusmodi valet.

*Ad omnia Crurum ulcera, noua & uetera, etiam
si caro ad ossa usq; crosta esset.*

R. Foliorum oliuæ
Agrimonix Sing. m. ij.
Rosarum sicc. m. j.

Contundantur aliquantulum, & coquantur
non diu: deinde cum colatum fuerit, eo de-
cocto lauentur pedes, calido. Deinde

R. Aristolochiæ rotundæ & longæ
Mastichis
Myrrhæ
Sanguinis draconis
Aloes hepaticæ
Tutiæ
Cucurbitæ adustæ Sing. 3. j.
Mumiæ
Boli Armeni Sing. 3. ij.

Misceatur omnia, fiatq; puluis subtilissimus
quo locus affectus inspergatur: mox dictæ
herbæ in vino coctæ, supra ligetur, & sic per
sex aut octo horas relictæ, deinde rursus mu-
tata, in paucis admodum diebus vlcera ad
sanitatem perducent.

*Ad Genuum, crurumq; tumores, ruborem, &
humiditates.*

R. Resinæ lib. ij.

Galbani ʒ.v.

Musci

Ambræ

Zibetti Sing. ʒ.j. ʒ.ij.

Misceantur, ponanturq; ad ignem lentum: deinde cum omnia bene liquata fuerint, addito mastichis in puluerem redacti ʒ.j. misce & fiat emplastrum, quod calidum, super alutam seu pellem canis, vel damæ, vel hœdi, vel veruecis manus latitudinem, duarum verò longitudinem habentem, distendatur, ac decem aut quindecim millepedes cū axungia porcinæ frustulo contundantur, fiatq; vnguentum: quod cum super iam dictum emplastrum positū fuerit, sub genu aut sura applicetur per dies tres. Quòd si multis pilis abundet æger, prius radantur, ne emplastrum vehementer eis inhæreat. Cæterum si ablato emplastro, vesiculæ appareant, aperiantur, vt aqua inde emanet, siccenturq;: deinde cū vino, in quo cocta fuerint, agrimonia, folia oliuæ, rosæ, plantago, lauetur, & siccetur, demum absterfo, & calefacto emplastro, rursus vt prius applicetur. Quod cum tertio aut quarto die factum fuerit, in paucis admodum diebus persanabitur, ita vt neq; rubor, neque tumor, neque humores amplius conspiciantur. Si verò vlcus aliquod coniunctum esset, eo modo curandum, quo supra dictum est.

Ad Ischiadam, remedium sæpe, multisq; & di-
uersis regionibus, probatum.

R. Mellis despumati
lib. iij.

Rad. * Acori inun-
datarum & con-
tusarum lib. j.

* Pro Acoro non cala-
mus aromaticus sumen-
dus, sed qui hodie commu-
niter apud seplasiarios
habetur.

Coquantur ad ignem lentū, per horam vnā,
deinde remoueantur ab igne addaturq; cin-
namomi electi & in tenuem puluerem reda-
cti, ℥. j. & fiat conditum, quo singulis diebus,
manē scilicet, cochlearia quinq; vesperiq; to-
tidem vtatur. Interim tamen prædictum em-
plastrum ex resina, & millepedibus factum,
super loco affecto tenendum erit, per dies
decem: deinde per alios decem, paulò infra
ponendum, & tertio adhuc magis infra, per
alios dies decē, quoniam sic vesicas efficiet,
aquositates omnes extrahet, dolorem, affe-
ctumq; deniq; auferet. Quare non solū erit
secretum vtile & rarum, sed etiam paucis ad-
modum cognitum. Nam contra hanc ægri-
tudinē, certum aliquod remedium, in ho-
diernū vsq; diem, visum fuit nunquam, ne-
que à recentioribus neq; à veteribus medi-
cis. Quòd si inuetera esset, atq; his remedijs
non cederet, sequenti, interdū, clysteri, vten-
dum erit, quod sic se habet.

R. Maluæ

Mercurialis

Fœniculi

Absinthij

Rutæ

Cucumeris syluestris Sing.m.s.

Furfuris m.ij.

Coquantur omnia vsq; ad consumptionem
tertię partis, fiat colatura, de qua accipe lib.j.
& adde:

Mellis ros. ʒ.vj.

Olei chamomil,

ol. Rutacei Sing. ʒ.j.s.

Misce & fiat clyster. Quo accepto, post duos
dies alium, deinde post tres alios dies rursus
alium, post quatuor alium, atque sic die vno
superaddito, ad mensem vnum procedendū.
Quòd si dolor etiam hæreret, neque à prædi-
ctis remedijs, aliquod leuamen sumeret, pri-
mò poterit vti die tertio, deinde quarto, dein-
de quinto, infra scriptis pilulis, vsq; ad sextū
& septimum. Pilulę autem neq; ventrem per-
turbant, neque alia victus ratione opus erit,
nisi quòd abstineat à salsis, acetosis, legumi-
nibus, vino albo, & aqua. Quibus bene admi-
nistratis, multi à dicto emplastro solo, sanati
fuerunt, multi ab emplastro, & condito si-
mul. Duos tantum senes, & longo tempore
affectos, habui, qui clysterijs pilulisq; opus
habuerunt, quibus cum vsi essent, perfectè
sanitati restituti sunt. Cæterum cum primo-
rum

rum alter, cuius os, quod Ischium appellant, à sua sede, propter callum, intus contractum, remotum erat, solo emplastro, & condito vsus fuisset, in 70. diebus perfectè sanus factus est. Verùm non solum, (quem admodum postea ab eo intellexi) emplastro & condito vsus fuit, sed etiam terebinthina, aqua borraginis, lota alternis diebus, me nesciente, quam monacha quædam ei consuluerat.

Catapotia siue pilulæ, mirandæ uirtutis, contra ischiadem.

R. { Alephanginarum
Massæ pi- { Hermodactil. maior.
lularum. { Minor. Sing. ʒ. j.
Salis gemmæ gr. iij.

Misce, & cum syrupo rosarum, fiant pilulæ v. quibus vtatur, præsertim in morbi principio, singulis quaternis diebus: in declinatione verò singulis quinque diebus, deinde singulis sex, mox singulis septem, quo vsque opus fuerit. Sunt autem sumendæ stomacho ieiuno, deinde post sex horas, cibandi sunt ægri. Cæterùm nulla alia victus ratione opus habebunt, nisi vt abstineant à vino albo, aqua, cibis salis, leguminibus, cæpis, & huiusmodi, præsertim si morbus vehemens & inueteratus sit.

Aqua lucida, & odorata, ad omnis generis scabiem, quinque diebus, sanandam, quavis illustri foemina & regina digna.

R. Aquarum plantaginis pocul. ij.

aq. Rosarum pocul. j.

Flor. mal. arantiorum pocul. s.

Argenti viui sublimati ac in puluerem re-
ducti ℥. j.

Misceantur, & coquantur omnia lento igne, per quartā horæ partē deinde remoueantur ab igne, & cū deferbuerint, in phialam aliquā conijciantur: demum partes scabiæ infectæ, alternis diebus, semel lauētur, & per se sicca-
ri permittantur. Cū verò tertiò partes lotæ fuerint, videbis primam & secūdā lotionē, omnem scabiem foras extraxisse, tertiā verò partes exicasse, sanasseq; . Quare ad scabiem remedium melius, faciliusq; non erit, præsertim cum neq; vnguētis foetidis, neq; balneis, neq; purgationibus, vt communiter omnes facere solent opus non sit. Hæc etiam aqua cuti candorē conciliat, atq; cū omnes humores vitiosos, falsos & putridos à profundo corpore extrahat, veri simile quoq; est, eam ad morbum Gallicum, podagrā, aliaq; huiusmodi permulta vim habere præsertim cū argentum viui sublimatū, ad carnem non solū putridā optimū sit remedium, verū etiam ad alia vlcera immedicab. vt infra dicetur.

Remed

*Remedium ad laterum, siue lumborum dolores,
in multis tam uiris quàm mulieribus probatum.*

Quoniam cum renum calculus, cum hoc dolore semper coniunctus videatur, optimum erit, vt quis continuè his duobus præseruatiuis sequentibus, quæ quisq; per se parare poterit, vtatur. Quorū primum est, amygdalarum amararum, vel nucleorum persicorum comestio, quibus si quis ieiuno stomacho quotidie quinq; aut sex, cū sale, & pane vtatur, non solum à lumborum doloribus, verum etiā, ab ebrietate, appetitu prostrato, pe-
toris, stomachi ægitudinibus, vermibusq; tutus erit. Secundū verò est, quotidiana comestio Arthemisiæ simul cum alijs cibis: quæ ultra etiam suas, quas ad lumborum dolores renumq; calculos, virtutes obtinet humano corpori amica est. Hæc herba cum semper recens haberi nequeat, siccanda, vel in puluerem redigenda, vel distillanda erit, siquidem semper bona est. Verum si quis quacunq; ex causa laboret, optimum erit vti sequentibus clysterijs, qui huiusmodi sunt.

R. Stercoris asini, nigri vel cinericiij, recentis, quantum satis est

Anisi

Furfuris Sing. m. j.

Olei chamomillini ℥. ij.

Capparorum ℥. j.

Misc

Misceantur & coquantur omnia parumper in vino, deinde coletur, exprimatur omnis substantia, & fiat clyster, quo calido vtatur, & sanabitur.

ALIVD PROBATIVM.

R. Succide Berberis, vel Rob de Berberis, poculum dimidium. Coralorū rub. in puluerem redactorum ℥.j. misce & bibendū dato.

Aliud perfectum, & ad urinæ retentionem, & calculo, etiam si quis morti esset uicinus, tamen urinam statim prouocans, calculosq; magnos, in decē, aut duodecim diebus frangens.

R. Pulueris virgæ aureæ, cochleare vnum, & cum ouo sorbili sumito, stomacho ieiuno, deinde post quatuor horas comedat, & absq; dubio, post dimidiam horam, urinam reddet. Quod cum vt dictum est, per decem aut duodecim dies continuauerit, calculos omnes franget, eijcietq; absq; dolore.

Aliud præstantius, pro calculo, & alijs renum affectionibus.

R. Foliorum quercus ℥.iiij.

Saxifragiæ lib.s.

Baccarum lauri ℥.v.

Lappæ capitulorum

Sem.violarum Sing.lib.j.

Misceantur omnia, atq; in tenuissimum puluerem redigantur. Deinde sumito leporem strang

strangulatum, atq; in cinerem combustum, misce omnia, & fiat pulvis. Valet autē ad renum calculos, aliosq; affectus eorum mirū in modū, si quis per aliquot dies, stomacho ieiuno, sumat ʒ.s. vel ʒ.j. cum vino albo. Verū sciēdum, maiorem copiam pulueris, esse sumendam pro calculis, quā pro arenulis.

Aliud optimum & perfectissimum remedium, tam pro renum calculo, quā uesicæ.

In Maio super campos, sumito stercoris bovis, neq; nimium recentis, neq; etiam nimiū sicci, quantum satis est, quod cum igne lento, distillatum fuerit, aqua exhibit insipida, atque inodorata, quæ etiam ad lentigines & alias faciei maculas valet, modò manē & sero ea lauentur. Deinde sumito raphanos minutatim incisos, & in vinū Grēcū, Creticum aut album, bonum, inijcito, mox ad solē per diem aut noctem ponito. Quibus factis:

R. Huius vini

Aquæ superius distillatæ Sing. ʒ.ij.

Aquæ fragariæ ʒ.j.

.. Succi limoniorum iij. aut iiij. guttas

Pulueris superius, in cap. præced. præparati ʒ.s. vel ʒ.j.

Sacchari vel mellis ros. quantum satis, & fiat potio, quæ mirabiliter ad calculos minuendos valet. Nā aliqui hac potione vsi, circiter horam dimidiam, tot lapillos, vnā cū

vrina excreuerunt, vt simul iuncti, nūcis magnitudinem referrent. Nobilis quidam Mediolanensis, quem medici omni spe frustrati, se curare volebant, cum hac mea potione vsus esset, in dicto temporis spatio, tot lapillos eiecit, vt simul coniuncti, oui magnitudini responderent. Tertio verò die cum potionem auxisset, paulò post maximo cū dolore lapidem, æquè, vt faba magnum, vnà cum vrina excreuit. Equidem ad hanc ægritudinem, remedium securius, facilius, atq; melius, haberi non potest, quanuis infinita ad hunc affectum remedia habeantur. Cæterum prædictæ aquæ, & pulueres, diu cōseruari possunt, præter vinum raphanite, & succum limoniorum, siquidem facilè putrescunt.

Remedium, contra sanguinis, per os, reiectionem propter uenam aliquam, in pulmone, ruptam.

R. Stercoris muris contriti ꝑ.s. vel ꝑ.ij.
 Succu plantaginis poculum dimidium
 Sacchari parum: misce, & fiat potio, in aurora stomacho ieiuno, & vesperi, in lecti introitu, danda: qua si per aliquot dies vsus fuerit æger, sanabitur.

Ad Phthisim, remedium probatum & facile.

R. Tussilaginis
 Lardi porcini bene contusi
 Sing. quant. satis est.

Ouor

Ouorum recentium n^o.j.

Misce & coque pro placenta, qua cū per nouem dies, manē vsus fuerit æger, effectum admiratione dignum videre licebit. Valet etiam ad impinguanda corpora macilenta.

*Ad Laterum, seu lumborum, renum, omnemq;
alium dolorem, illico tollendum.*

R. Pinguedinis caponis

ping. Gallinæ

Anseris

Anatis Sing. 3.v.

Olei rosacei 3.iiij.

Butyri 3.s.

Misceantur, & ad ignem liquefiant, deinde colentur, addanturq;.

Styracis liquidi 3.vj.

Ceræ rubræ 3.ij.s.

Misce bene, & fiat vnguentum, quo calido, prius super linteū posito, vtitor, & sanaberis.

Ad Oris, & anhelitus tetrum odorem.

R. Foliorum & florum rosmarini quantum satis est.

Myrrhæ

Cinnamomi

Belzoini, seu assæ odoratæ, Sing. parū

Misceatur & coquantur, in vino albo, & fiat decoctum, quo sæpius lauetur os.

Ad rabidi canis morsum, & ad maniam, quæ ex eo sequitur, remedium.

R. Cardui sylvestris, in umbra ficcati, & in pulverem redacti, ʒ. s. & cum vino albo ægroto ad bibendum dato, tribus vicibus, & perfanabitur.

Ad carnem putridam, in Naribus natam, rarum & bonum.

R. Succi porrorū non plantatorum, quantum fatis est.

Tartari in pulverem contriti, parum
Ceræ viridis, quantum fatis est, & fiat unguentum, quo sæpius utatur, & sanabitur.

Ad casum ex alto loco, etiam si periculum sit ruptionis partium internarum.

R. Olei communis poculum. s.

Seminis nasturtij in pulverem redacti ʒ. s.

Misce, atq; ægro bibendum præbeto. Verum melius est, ut antequam hanc potionem sumat, venam prius secet. Quod si ab oleo abhorreat eger,umat prædictum pulverem, cum vino. Cæterum si forinsecus tumores à casu, liuidi appareant, vel caro contusa videatur, inungantur oleo rosaceo, deinde sequens pulvis super inspergatur, quod sic se habet:

R. Foliorum myrti

Rosarum Sing. quantum fatis est.

Misce

Misce, & in puluerem redigito, quo vtitor, vt dictum est.

Ad Scrophulas remedium facile, & bonum.

R. Tussilaginis, cum suis radicib. contusis
Farinæ seminis lini,
Pinguedinis porcini masculi Sing.
quantum satis est.

Misce & fiat emplastrū, quo bis in die vtitor, & videbis scrophulas per sudorem resolui. Quibus resolutis, locus cum vino calido lauetur, per decem, aut quindecim dies: & est probatum.

Aliud ad idem.

R. Testiculorum equi, in puluerem combustorum 3.s. & cum vino albo, ægro dato bibendum, per dies xxj. & sic per os morbum eijciet, & sanabitur.

Vt scias an mulier conceptioni apta sit, certissimum.

R. Coagulum leporis, aliquantulum, & dissolue in aqua calida, mulieri dato bibendum stomacho ieiuno, in balneo aquæ dulcis, quæ si in ventre sentiat dolores, apta erit conceptioni, sin minus, sterilis censebitur.

Ad Strumas in quinquaginta diebus, ad summum absumentas, rarum.

R. Spongiæ vstæ lib.s.

Piperis grana 200.

Redigantur in puluerem, deinde coquantur in vino albo, in quo radices ebuli coctæ fuerint, coletur, & phiala vitrea obturata, in loco frigido seruetur. Quando autem hoc vti volueris, sumito huius vini in aurora poculū vnum, à pradio aliud, vesperi aliud, ita vt ter in die sumas. Interim tamē pane hordeaceo vtendum erit, & vino puro, non aqua diluto præterea ab omni genere olerum, piscibus iusculis, & alijs huius generis abstinendum. Verū hęc omnia fieri debent, luna decrescēte, vsq; ad nouam, deinde rursus decrescēte, vsq; ad secundum nouilunium, & sic in 45. diebus persanabitur.

Aliud ad Strumas.

R. Chamomillæ, in puluerem contritæ
Mellis Sing. quantum satis est.

Misce, de hoc sumito bis in die, cochlearium vnum, scilicet manē, & vesperi, vt sensim, & per se descendat. Interim tamen victus rationem obserues, vt antea dictum.

Aliud uerum & probatum.

R. Polypodij castaneani, vel quercini, in puluerem contriti 3. j. & cum vino, vel melle bis in die, bibendum dato. Sūt autem hęc luna decrescēte, faciēda per dies 21 obseruata, & victus ratione competentī.

Ad

*Ad restituendam, extendendamq; cutem, strum-
mis ablatis.*

R. Baccarum ex rosis
Aluminis
Balauftij Sing. ʒ. j.

Coquantur in aceto albo, vsque ad consum-
ptionē medietatis, deinde addatur sumach
ʒ. s. & iterum coquantur, donec acetum ferè
consumptum fuerit, quibus denique ab igne
remotis, partes inungantur.

Ad Anginam, tria remedia certissima.

P R I M V M.

R. Aquæ scabiosæ lib. j.
aq. Vitæ ʒ. j.

Quibus mistis, & super affectum locum po-
sitis, in tribus horis sanabitur.

S E C V N D V M.

R. Cineris hirundinum combustorum,
quantum satis est, & super affectam partem
ponito, si fieri potest, vel si non, parum mel-
lis & amyli addito, & sumito per os, vt paula-
tim descendat.

T E R T I V M.

R. Olei vitrioli Romani, guttas tres, qui-
bus in vinum iniectis, fiat gargarismus.

Ad Scrophulas remedium optimum.

R. Cerussæ optimæ contritæ ʒ. iiij.
Olei communis ʒ. viij.

Coquantur simul, per quinq; aut sex horas, donec egregiè nigrescânt, miscendo continuè, deinde remoucantur ab igne, & fiat vnguentum, quod cum super plagulam alutëã, aut linteam, expansum & applicatum fuerit, scrophulæ, siue integræ, siue ruptæ antea fuerint, curabuntur.

Ad Scrophulas aliud remedium, ore sumendum.

Sumito gallinã, à plumis & visceribus mundatam, quam coquito in aqua, absq; sale, donec caro ab ossibus secernatur, quibus deinde in fornace aliqua absq; vstione siccatis, & in puluerem cõtritis, addito, seminis sesami, in puluerem redacti tãtundem, misce, & fiat puluis subtilissimus: quando autem quis vti volet,umat cochleare vnum, cum melle, bis in die, manè scilicet, & cum cubitum it. Verùm hæc facienda, & incipiëda à plenilunio, vsq; ad nouilunium. Quod si ita inueteratæ essent scrophulæ, vt eo puluere non curarentur, sequenti quoq; oleo forinsecus vti poterit, quod sic se habet.

R. Cæcã serpentẽ, quæ Cæcilia dicitur, vnam
Olei communis, quantum satis est.

Coquantur optimè, vsq; ad dissolutionẽ serpentis: fiat oleũ, quo inungantur scrophulæ.

Aqua cœlestis, plures & notabiles uirtutes obtinens, ut infra dicitur.

R. Caryophyllorum

Nucis

Nucis muscatæ

Gingiberis

Zedoariæ

Piperis { Longi

Nigri

Granarum iuniperi

Cort. mali arantij

Florum { Saluiæ

Ocymi

Rosmarini

Maioranæ

Menthæ

Baccarum lauri

Pulegij

Gentianæ

Calamenthi

Florum sambuci

Rosarum albarum, & rubrarum

Spicæ nardi

Ligni aloes

Cubebarum

Cardamomi

Cinnamomi electi

Calami aromatici

Stœchados

Chamædrios

Chamæpyteos

Melligetæ

Mastichis

Thuris masculi

Aloes hepaticæ Sing. ʒ. j.
 Sem. { Anethi
 { Matricariæ
 Ficuum
 Vuarum passarum
 Pulpæ dactylorum
 Amygdalarum dul.
 Pinei nucleorum
 Mellis candidi Sing. ʒ. vj.
 Sacchari albissimi ad pondus omnium,
 Aquæ vitæ, quinquies distillatæ,
 tantundem.

Misceantur omnia, & ponantur in cucurbita
 vitream, bene obturatam, per dies duos,
 deinde alembico superimposito, distillantur
 igne admodum lento, & exhibit aqua perluci
 da, & pretiosa, quæ cum colorem mutare, al
 baq; exire incipit, auferatur à recipiente. Va
 let autem hæc ad faciem dealbandam, lenti
 gines & alias faciei maculas expellendas, si
 quidem facies per dies quindecim, ea laue
 tur. Sumito igitur primam aquam lucidam,
 cui adde aquæ vitæ, quam Mel Balsami vo
 cant, tantundem: misce, & cum in cucurbita
 vitrea, bene clausa, per duos dies steterint,
 distillantur igne perlento, & exhibit aqua pri
 mò lucida, odorata, quæ auferri, ac seruari de
 bet. Post verò hanc alia exhibit aqua, similis
 aquæ pluuiali, quæ cum exierit (id autem co
 gnoscitur quando rubra apparere incipit)

simil

similiter tolli, ac conseruari, vt prima. Quæ cum omnis exierit, tertia quæ sanguini similis est, colligenda, ac diligenter in phiala vitrea conseruanda, pro re pretiosissima. Nam nobilissimas virtutes in se continet, quarum hæ præcipuæ sunt. Valet enim ad vulnera recentia mirum in modum, ita, vt si parum huius aquæ infundas, alio remedio opus nõ sit. Præterea vulnera antiqua, cancrum, lupam, noli me tågere, & id genus alia, in quindecim, aut viginti dies curat, modò alternis, vel tertio quoque die ea quis inungatur. Curat, & extinguit carbunculos, erysipelas, seu ignem sacrum, & omnem affectum pestilentialem, ad terminum horæ vnus. Ad omnem oculorum ægritudinem, modò oculus non sit perditus, valet mirabiliter: nam quindecim diebus eas perfectè sanat. Verum est, quòd oculis, primo occurfu, dolorem infert, sed cum statim cesset, nullum ijs periculum adfert. Cæterùm tam renum quàm vesicæ calculos frangit, modo 3.s. vel 3.j. vel cum vino albo, vel iure cicerum,umat æger. Sanat hæmorrhoides, si singulis diebus partes semel inungantur. Valet insuper ad matricis suffocationem, ad colicam passionem, si quidem cochleare vnum, cum iure gallinarum, vel brassicæ bibatur, nam subito dolores aufert. Neros cõuulsos, induratos, statim persanat, si ea lauentur. Ad lippitudinem, ocu-

lorum lacrymas, mirificè valet, si gutta vna manè in aurora, ijs infundatur. Scabiè, morphæam, & id genus alia curat, si partes aliquando ea lauentur. Omnem præterea affectum aurium, & dolorem, vermes quoque in eis cõtentos, occidit, modò manè, aut vespèri, guttula aliqua in aures inijciatur. Contra morsum venenatorum, plus valet quàm theriaca, si locus affectus illinatur: omnis item generis vermes, in corpore humano occidit, & eijcit, si prius nares inungantur, deinde parum etiam per os fumatur. Valet denique ad omne vulnus venenosum, omnia immedicabilia, scrophulas ad omnes alias ægritudines extrinsecas, modò lauari possint, & per os fumatur aqua: ad omnem corporis frigidam intemperiem, ad restaurandos senes, & qui fame, morbo, animi ægritudine, consumpti sunt. Ad conseruandum humidum radicale, calorem innatum, iuuentutem, sanitatem, vitam longam, modò ritè hac vtantur.

Remedium rarum & perfectum, quod sanat fatuos, siue à cerebri aliqua ægritudine, siue aliquo ueneficio, sic redditos.

Primò per quatuor dies, vtatur quatuor sequentibus clysteribus, quorū primus ex fure, sale & oleo factus esse debet: Secundus ex aqua, in qua cocta fuerint malua, mercurialis, parietaria, violæ cum oleo & sale: Tertius

tius ex aqua, oleo, sale, sapa, & melle. Quartus & vltimus, ex aqua, sale, oleo, sapa, melle, endiuia, buglossa, ebuli folijs, quæ cum satis cocta fuerint, fiat colatura, de qua accipe lib. j. cui adde pulpæ cassiæ ℥. j. mithridati ℥. j. & fiat clyster, quarto, & vltimo die sumendus. Quibus adhibitis, sequenti medicina vti conuenit, quæ sic se habet:

R. Polypodij quercini, contusi optimè, m. j. aut ij. & fiat inde succus, de quo sumito ℥. iij.

Mellis ros. ℥. ij.

Electuarij ros. Mes.

Diaphœniconis Sing. ℥. ij.

Misce & fiat potio, in introitu lecti sumenda. Qua sumpta si sit hyems, curandum, vt aliquandiu in lecto maneat æger pannis bene coopertus: si verò æstas, nihil nocebit, si deambulet, modò ædes nō egrediatur. Verùm si hanc sumere æger nollet, vi cogendus erit. Cæterùm his omnibus factis, vnguentum conficiendum erit huiusmodi:

R. Succ rad. ebuli

Butyri recentis Sing. lib. j. s.

Coquantur simul, donec succus ferè fuerit consumptus, deinde adde:

Olei { Chamomillæ
Rosacci
Hyperici

Misceantur omnia bene, & fiat vnguentum.

quo inungatur æger totus, à collo vsq; ad pedes, bis in die, manè scilicet, & vesperi, continuando per mensem vnum. Porro quarto ab inunctionibus die, fiat cauterium iuxta capitis commissuram, super quod plagulam cum axungia porcina, conijciatur, per octo vel decem horas, sed hoc in principio faciendū, deinde cicerem imponas, deinde folium hederæ, deniq; plagulam, & ligentur, ne aliquo modo decidunt. Verum hæc bis in die, nempe manè, & vesperi commutanda veniunt. Quod si æger à prædictis non persanaretur, iterentur omnia, vt prius, & fieri haud poterit, quin gratia Dei perfectè curetur. Equidem ratio quoq; victus hîc obseruanda venit, quod fiet, si vtatur carnibus vitulinis, veruecinis, pullorum, caponum, &c. & maximè asis, ouis recentibus, iusculis carniū. Ex oleribus eligenda sunt, borrago, buglossa, spinachia, malua, betonica, saluia, maiorana, mentha. Ab omni genere leguminum absteat, quemadmodum ab omnibus falsis, acetosis, & similibus. Vinum bibat album, odoriferum, aqua dilutū. Vitet tristitiam, mœstiam, iram, timorē & omnes animi affectus. Audiat instrumenta musica, & omnia, quæ animum recreare possunt. Sæpenumero ab aliquo prudenter reprehendatur, propter falsas eius animi impressiones, quod melius à muliere formosa, prudenteq; fieri potest, quibus

quibus magis pudore affici soleant huiusmodi homines.

Pilulæ Michaelis Scoti, ad capitis antiquum dolorem, quæ cerebrum purgant, uisum clarificant, memoriam conseruant, colorem faciei bonum reddūt, ualent præterea ad multas alias ægritudines.

R. Aloeslotæ ℥.ij.
 Rad. cucum. syluestris
 Mirobalanorum omnium
 Diagridij
 Mastichis
 Baccarum lauri
 Rosarum Sing. 3.s.
 Croci ℥.j.
 Myrrhæ ℥.s.

Misceantur omnia, atq; in tenuissimum puluerem redigantur, deinde cum succo brassicæ, fiant pilulæ, de quibus singulis quaternis diebus sumito tres aut quatuor, à cœna in introitu lecti.

Ad Mamillarum ægritudines, doloresq; , remedium optimum, & probatum.

R. Vitellorum ouorum n°.ij.
 Cera nouæ
 Tutia præparatæ
 Olei rosacei Sing. parum.

Misceantur & liquefiant ad ignem, & fiat vn-

guentum. Verùm antequàm hoc vnguento vtantur mulieres, oportet vt prius mammillarum capita, vino albo, in quo cocta fuerint rosarum folia, plantaginis, oliuarum, lauentur, deinde cum bene siccata sint, super lin-teum vnguentum expandatur, appliceturq; & sanabuntur.

Ad maturandos inguinum Bubones, aliarumq; partium.

R. Medullæ panis
 Vuarum passarum contusarum
 Butyri
 Axungia porcina
 Fermenti
 Lactis vaccini, Sing. quantum satis est.
 Croci parum

Misce & fiat vnguentũ, quo bis in die vtatur, & citò aperietur. Verùm in ea parte, in qua ruptionem vel apertionem fieri cupis, parũ croci superponito. Cæterum rupto apostemate, vlcus, vnguentis mundificantibus, deinde consolidantibus curandum erit.

Ad repellendos inguinum Bubones, ita, ut euanescant, modò in principio statim fiat.

Sumito stuppam in vrina madefactam, & de inde expressam, saleq; aspersam, & calidam affectæ parti superponito, deinde dimidiam partem citri, aut arantij mali super addito.

Quod

Quod cum bis in die factum fuerit, paucis diebus euanescet tumor.

Emplastrum aureum ad uulnera, quod admiranda est uirtutis.

R. Picis Græcæ

Sulphuris

Olibani albi Sing. part. j.

Misceantur, conterantur, & cum albuminibus ouorum, fiat emplastrum, quod cum super pergamenum expansum, vulnerumq; labra bene vnita, & sanguis abstersus fuerit, vulneri applicetur, fasciaq; obligetur. Hoc remedium chirurgicus quidam Neapolitanus cum diu abscondisset, tandemq; ipse vulnus recepisset, & per alium quendam parandum curauisset, cognitum fuit.

Secretum ex India allatum, ad ægritudines diuersas probatum.

Carduus benedictus valet (modò edatur) ad omnem capitis dolorem, auditum exquisitum, memoriam conseruat, curat vertiginem, cerebrum, visum confortat, non solum efus, verum etiam in oculos positus. Purgat ventriculum, pituitam, appetentiam excitat, pectus dilatat, catarrhum consumit, ventris dolorem aufert. Vino ex eo paratum, vel aqua, vitiosos humores consumit. Si verò edatur, sanat lienis affectiones, calculos renum

comminuit, ad flatus apostemata, si per clysteres inijciatur, pestilentiam, præsertim, si subito, vel aliquantulum eius succi, vel pulveris bibatur. Sanat etiam vlcera, vulnera non mortalia, tribus diebus, si lana eius, seu bombyx super applicetur. Oris halitum foetentem emendat, gingiuas, dentesq; confortat, siquidem mandatur. Valet ad vteri suffocationes, cor lætificat. Cæterum cum infantis vrina, fiant clysteres, sanat morbum comitalem, laterum seu lumborum dolores, si cum vino albo bibatur. Porro si cum aqua bibatur, tribus aut quatuor horis, ante febrium accessiones, deinde æger sudet, febres persanat. Ad ramicem & morsum, omnium animalium venenosorum, prodest.

Ad Tussim recentem, & antiquam, optimum & tutissimum.

R. Sulphuris contriti ʒ.s.

Belzoini seu assæ ʒ.s.

Misce, & in tenuissimū puluerē redigito, sumitoq; cum ouo sorbili. Quòd cum per tres dies, & bis in die, manè scilicet, & vesperi, cum dormitum it, continuauerit, sanabitur.

Syrupus, ad Tussim, & æstorisq; angustia, optimus, qui & uenter mundificat, uocem, coloremq; faciei emendat.

R. Liquiritiæ

Hyst

Hyssopi

Saluiæ

Rosmarini

Cardui benedicti

Ficuum

Vuarum passarum

Am; l Sing. quantum satis est.

Cichorij cum suis rad. m. j.

Misceâtur, & coquantur omnia in aqua fontana, per horam vnam, deinde exprimantur omnia bene, colentur, cuiq; addantur radicũ althææ, mundatarum, & contusarũ, lib. ij. vel iij. & iterum coquâtur, per horas tres, aut plus, deinde colentur, addaturq; tantũ mellis. quantum colatura appenderit, quod cum aliquandiu coctum, & despumatum, deinde ab igne remotum fuerit, adiungatur.

Cinnamomi electi ʒ. j.

Belzoini seu assæ odoratæ ʒ. ij.

Musci parum

Misce & fiat syrupus, quo si quis vtatur, per hyemem, atq; bis in die, manè scilicet, & vespere, ad duorum, aut trium cochleariũ mensuram, calida, à tussi, catarrho, atq; alia simili ægritudine, curabitur.

Vnguentum ad Tussim, uerum & facile.

R. Alliorum n°. iij.

Axungia porcina, quantum satis est.

Contundantur optimè, & fiat vnguentum.

quo inungantur pedum plantæ, ad ignem vesperi, cum itur dormitum, deinde in lecto inungatur aliquantulum etiam spina dorsi. Quod cum per tres dies continuos factum fuerit, liberabitur ab omni tussi vehementi æger. Potest etiam uti æger, prædicto syrupo, vel alia pectorali decoctione, tam in prandio, quàm cœna, & alijs temporibus.

Ad Vlcera uetera, putrida, incurabilia, facile & bonum, quod uno aut altero die sanat.

R. Terebinthinæ terlotæ, primò aqua fontana, deinde rosarum, aut plantaginis ℥.iij.

Vitelli ouorum n^o.j.

Olei rosacei ℥.j.s.

Argenti viui sublimati 3.s.

Misceantur omnia optimè, & fiat vnguentum, quo vtitor. Quoniam autem aliquantulum trahit hoc vnguentum, tale defensiuum faciendum erit, vt

R. Olei rosacei ℥.ij.

Aceti ℥.s.

Boli Armeni parum,

Misce, & inunge partes, circum vlcus, ad quatuor, aut sex digitos. Interim tamen membrum in quo vlcus consistit, propè ignem positum esse oportet: quo fiet, vt æger, dum caro à medicamento exeditur, dolorem notabilem nō sentiat. Cæterum cum iam omnem carnem putridam exederit, butyro inungendum

dum erit vlcus, per diem vnum, & videbis effectum mirabilem.

Contra Pestem sæpius probatum.

Sumito cæpam vnã, quæ cum per mediũ incisa, excauata, & optima deinde theriaca impleta fuerit, coquatur sub cineribus, in lintheo madefacto, deinde auferatur, & succus exprimatur, de quo sumat æger cochleare vnum, & statim persanabitur.

Contra Pestem suffimentum.

R. Thuris
Macis
Absinthij
Myrrhæ
Ligni aloes
Ocillietti
Narcaphthi
Musci
Ambræ
Nucis muscatæ
Myrti
Mastichis
Cupressi
Lauri
Rosmarini
Saluiæ
Rosarum
Sambuci

Caryophyllorum

Juniperi

Rutæ

Picis

Resinæ Sing.part.j.

Misceantur & in tenuissimū puluerem conterantur, & super carbones accensos, conijciantur, fiat suffimentum.

Ad Pestem remedium optimum.

Sumito pulueris baccarum lauri excorticatarum, cochleare vnum, cum aceto, & aqua tepida, maximè si febris sit ardēs, deinde dormiat, sudetq; & sanabitur. Verūm si febris nō fuerit ardens, sed cum rigore inuaserit, puluerem cum vino accipiat.

A L I V D.

R. Dictamni albi

Tormentillæ

Coral.alb.

Gentianæ

Boli Armeni

Terræ sigillatæ Sing.quant. satis est.

Misce & fiat puluis, cui adde:

R.

Endiuizæ

Rutæ

Aquarum

Rosarum

Scabiosæ

Aceti albi Sing.part.j.

Misce omnia, & fiat potio, sumenda tepida,
anteq

antequàm quatuor horæ euaferint, deinde
mane in lecto, & fudet.

Contra Pestem, antidotum præseruans.

R. Dictamni albi
Aristolochiæ rotundæ
Carlinæ, siue hormini
Verbenæ
Gentianæ
Zeduariæ
Cornu ceruini Sing. ʒ. j.
Rutæ m. j.

Contundantur parum, ponanturq; in phia-
lam vitream, magnam, superinfundendo vi-
ni albi, optimi, mensuras quatuor, aut quin-
que relinquanturq;. Pestis autem tempore de hoc
vino sumito, poculum dimidium, singulis
diebus, manè in aurora, vbi prius nucem &
ficum, cū duobus aut tribus folijs rutæ sum-
pseris, & præseruaberis à peste.

Emplastrum, aperiens Pestem.

R. Olei communis quartam. j. s.
Cerussæ contritæ ʒ. iiij.
Lithargyrij cribrati ʒ. iiij.
Ceræ ʒ. iiij.

Misceantur & coquantur, deinde ab igne re-
motis, addatur aceti parum, & fiat empla-
strum. Et cum vti voles, primò super linteū,
perforatum in medio, distendito, deinde, su-

per foramen, aliud linteolum, cum vnguento mortificante addito. Quo facto aliud linteum absq; foramine, emplastro illitum, super addito, relinquaturq; per horas vigintiquatuor, deinde auferatur tātū linteolum, super foramen positum, atq; aliud recens cū prædicto vnguento mortificante, applicetur per alias 24 horas, deinde partes etiam circum inungantur, cum axungia porcina. His omnibus factis, auferatur emplastrum, appliceturq; linteum, cum axungia porcina, aut gallinæ pinguedine, & sic exhibit, & cadet caro illa mortificata, & sic foramen illud inde factum curetur, vnguento aliquo competente. Quòd si caro supercrescat, cū vnguento superposito alumnis vsti, aliquantulum.

Contra Pestem aliud.

Sumito duo aut tria folia rutæ, allij spicam,
nucis nucleum vnum, salis granum, misce &
stomacho ieiuno capito, singulis diebus, vsq;
ad mensem vnum. Valet etiam ad vermes.

Aliud probatum.

R. Aquæ { Vitæ
 { Melissæ
 { Plantaginis Sing.lib.j.

Misce & serua. Quando autem vti voles, sumito huius aque ꝯ.ij.alternis tantum diebus & eris tutus à peste. Hæc etiam valet ad fistulas & vlcera.

Aliud

R. Theriacæ

Aquæ vitæ

Vrinæ infantis masculi Sing. part. j.

Misceantur, & quotidie manè in aurora, sumat æger, poculum, vnum, per dies tres, & sanabitur.

A L I V D.

Subitò, cum pestis aliquem inuadit, sumat theriacæ aliquantum per os, deinde super partem affectam ponat etiam aliquantulum. Quo factò illico columbam viuam in duas partes secato, partem vnā sic calentem, super theriacam, affectamq; partemposito, donec columbæ pars viridis fiat, theriacaq; rubescat, quòd cum ita fiat videbis ex columba aquam viridem emanantem, quæ nihil aliud est, quàm venenum. His factis bubonem ad maturitatem sequenti emplastro reducas, quod est huiusmodi:

R. Axungię porcine ʒ. iij.

Abfinthij contusi ʒ. ij.

Misce, & fiat emplastrū, applicandū tumori.

Aliud ad Pestem.

R. Mastichis ʒ. ij.

Euphorbij ʒ. j.

Spicæ nardi ʒ. v.

Misce & fiat puluis, de quo sumat æger, si quidem puer sit ʒ. j. si adolescens, ʒ. s. si vir ʒ. j.

Quo facto, sumito quinquefolij, quantum satis est, ex qua decussatim collocata, fiat pila, quæ sub cineribus ponatur cum linteo, mox auferatur, scindaturq; in partes duas, quæ si deniq; super partem affectam collocata fuerit, illico dolorem remouebit.

Aliud ad idem,

Sumito tempore pestis, duo aut tria folia rutæ, nucem, & ficum vnũ, & simul comedito.

A L I V D.

R. Stercoris pueri, sicci, & in puluerem reducti, cochlearia duo, musci parum: misce, & sumito cum vino albo, antequàm sex horæ elapsæ fuerint, ab ea hora, qua correptus fuit peste.

A L I V D.

R. Cæparum albarum n^o.j.

Mellis

Aceti

Succi rutæ

Millefolij Sing. part. j.

Misce, & fiat potus, de quo sumat æger poculum dimidium calidum, deinde maneat in lecto, & sudet. Hoc autem faciendum, antequàm sex horæ præterierint, vt antè dictum est.

A L I V D.

R. Pulegij

Conseruæ ros. Sing. quantum satis est.

Misce, & fiat electuarium, quo vtendum erit,
temp

tempore pestis, stomacho ieiuno, ad quantitatem castaneæ.

Aliud, ad idem, probatissimum.

Sumito nuces immaturas, quâ tum fatis est, quæ cum in aceto, per dies octo fuerint, eximantur, & contundantur, demum distillantur, donec omnis aqua exierit. Quando autem quis uti volet, sumat huius aquæ ℥. iij. vel iiij. per aliquot dies, & maneat in lecto, bene coopertus.

Aliud perfectissimum.

R. Aloes hepaticæ ℥. j.

Myrrhæ

Croci Sing. ℥. s.

Misce, & cum vino albo odorifero fiat massa pilularum. Quod si medicamentum efficacius reddere voles, adde diagridij, caphuræ Sing. ℥. j. Dixit mihi Dominus Octavianus, D. Franciscum de Albertis medicum, cum tres octauas, absq; diagridio, prædictarum pilularum, in vino dissolutarum, ægrotis præbuisset, statim ab initio accessions, deinde mandasset, ut in lecto sudarent, eos liberasse, quia per sudorem illud venenum expellebatur.

A L I V D.

R. Florum nucum, in umbra exiccatorum
Nucum imminaturarum, minutatim

f 3

incifarum Sing. quantum satis est.
 Nuces in aceto ponito per dies tres, deinde
 eximantur, & vnà cum floribus distillentur,
 donec aqua omnis effluerit. Quòd si vti vo-
 les, sumito ℥. ij. s. vel iij. Hoc autem fiat sta-
 tim ab initio accessionis, & sanabitur. Nam
 hæc aqua virus euacuat, vel per secessum, vel
 vomitū, vel si apostema auctū esset, rūpatur
 corruptorio, quod hoc in opere docebitur.

Ad perimendum Apostema pestiferum, facile.

R. Salis communis contriti quantum satis
 Vitell. ouorum n^o. j.
 Misce, quibus mistis, & super affectū positis,
 breui tempore, Dei gratia, sanabitur æger.

*Ad liuidas & pestilentes Pustulas, in cute appa-
 rentes, quas quidam Itali, Petechias, alij signa
 uocant.*

R. Rhapontici recentis
 Radicum graminis
 Tormentillæ
 Dictamni albi Sing. ℥. ij.
 Misceantur, & contūdantur, deinde coquan-
 tur in aqua fontana, vsq; ad consumptionem
 tertiæ partis, igne lento, demum coletur, &
 seruetur. Quando autē quis vti volet, sumat
 poculum vnum, calidum, bis in die, manè sci-
 licet & vesperi, duabus horis ante cœnā, de-
 inde maneat in lecto, pānis optimè inuolu-
 tus,

tus, & fudet. Quando autem signa per corporis cutem subliuida spargentur, & similis leprosis apparebit æger, sanabitur.

Contra Pestem probatum.

R. Gentianæ
Zeduaræ
Rad. tormentillæ Sing. ʒ. ij.
Dictamni albi recentis, vel non multum antiqui
Cornu ceruini vsti
Margaritarum albarum
Boli Armeni
Aristolochiæ rotundę Sing. ʒ. j.
Caphuræ ʒ. s.
Sacchari albissimi ʒ. ij.

Misce omnia, & fiat puluis subtilissimus. Quod si vti voles, sumito theriacæ optimæ, instar nucis, pulueris prædicti ʒ. j. aquæ endiuæ, vel acetosę ʒ. iij. misce, & fiat potus, quo vtatur æger antequàm à principio morbi, horę duodecim præterierint. Verùm si æger esset adhuc puer,umat tantum drachmam dimidiam pulueris, aquę, theriacæ, singulorum similiter ʒ. s. Valet etiam hæc portio ad venenum sumptum per os, & ad febrem ardentem. Quod si sanguinis detractio fieri possit ante potionem, fiat ex eodem latere, in quo affectus consistit, si verò non, fiat post potionem sumptam.

- R. Ladani ℥.s.
 Styracis calamitæ ℥.j.
 Diambrae
 Diamusci
 Nucis muscatę
 Macis
 Cinnamomi electi Sing. 3.s.
 Rosarum Damasc. 3.j.
 Spicę nardi 3.s.
 Musci gr.viij.
 Pulueris violettę 3.s.
 Ligni aloes gr.iiij.
 Calami aromatici, ad fabę magnitudinem
 Ambrę gr.iiij.
 Myrrhę 3.s.

Conterantur singula, per se, in mortario calido, deinde misceantur optimè cum aqua rosarum, & styrace liquida, quantum pro orbiculis formandis satis esse videtur.

Vnguentum perimens Pestem.

- R. Ligni salicis, aut fabarum, idq; combure, atq; in aceto extingue, & sicca in vmbra, & contere, quantum satis est, calcis viuę, quantum satis videtur, misce. Quibus factis sumito. aquę saponarię ℥. iiij. & coque ad spissitudinem, cui adde:

Pulueris prædicti, quantum satis est
 Axungię porcine 3.s.

Cantharidum contritarum ℥.s.

Misce & fiat vnguentum. Quòd si nimis durum esset, adde mellis parum, & conseruetur in vase bene obturato.

Oleum contra Pestem & uenena.

R. Olei communis lib.ij.

Scorpionum n^o.centum

Misceantur, & coquàtur in vase duplici, vsq; ad consumptionem tertiæ, deinde extractis prius scorpionibus, fiat colatura, cui adde:

Rhabarbari ℥.ij.

Vnicornu ℥.ij.

Theriace ℥.j.

Aquæ vitæ ℥.iiij.

Misceantur omnia, & ponantur ad solem per duos aut tres menses, in vase aliquo optimè obturato. Quod si sit hyems, ponantur per dies tres, sub calidis cineribus. Modus autè vtendi sic se habet, nempe inungantur partes circa cor, omnes arteriæ, & videbis effectum admiratione dignum.

Præseruatium contra Pestem, optimum, quod in Anglia, tempore magnæ illius pestilentie, Anni 1348. ab omnibus medicis probatum fuit. Nam omnes qui hoc usi sunt, euaserunt.

R. Aloes hepaticæ

Cinnamomi electi

Myrrhæ Sing. 3. iiij.

Caryophyllorum

Maciæ

Macis

Ligni aloes

Mastichis

Boli Armeni Sing. 3. s.

Misceatur & fiat pulvis subtilissimus, de quo fumito singulis diebus, mane in aurora, cum vino albo, aqua diluto, & gratia Dei à peste, tutus præservaberis.

Præsentissimum remedium ad eos, qui peste correpti sunt, quod ualeat etiam ad liuidas pustulas incuti, ex febre pestilentiali subortas: itemq; ad carbunculos, ignem sacrum, & id genus alia.

R. Hederę baccas, maturas, & in umbra siccatas, deinde contritas, & fiat pulvis, de quo accipiant ægri 3. s. cum poculo dimidio vini albi, deinde maneant in lecto, ut optimè fudent. Postquam autem sudauerint ægri, indusium, lintheamina lecti, & stragula mutantur, si quidem fieri potest, sin minus, indusium tantum cum lintheaminibus. Atque sic aliqui vna sola nocte sani euaserunt. Mediolanensem quendam vidi ipse Aleppæ, correptum peste, vnà cum bubone in inguinibus, & sub axilla altero, hoc puluere bis in die, manè scilicet & vesperi, vteretur, sequenti die, bubonibus ruptis conualuisse.

Contra Pestem remedium facile, trahens uenum à parte affecta, siue in ea sit bubo, siue carbunculus, aut alius quivis tumor.

Sumit

Sumito gallinam viuam, atque in ea parte, qua oua parit, deplumatá, ponito super partem affectam, sinasq; aliquandiu, deinde auferatur, & sic omnem aut maiorem veneni partem eam attraxisse, & paulò post mori videbis. Verùm melius est, si bis aut ter fiat, cū alijs recentibus gallinis, quoniam sic omne venenum attrahent. Quibus factis: inungatur pars affecta theriaca optima, vtanturq; ægri supra dictis remedijs, per os, & maxime hædere, vel lauri baccis, vel alijs huiusmodi. Quòd si bubones, propter pestis vehementia, non aperirentur, superioribus remedijs, quæ frangendi aperiendiq; vim habent, vtendum erit, vt melius omne venenum inde eximi, ac deriuari queat.

Modus, quo quisque tempore pestis præseruari possit.

Primò cum vitiosi, & semiputrefacti humores, facilius ab aere pestilenti corrumpantur, opera danda erit, vt caput, ventriculusq; , humoribus vitiosis vacent, quod fiet, si aliquando vtatur medicinis purgantibus, vt cassia, pilulis vel mastichinis, vel de aloe, & similibus: & supra omnia conuenit vsus tartari, si quidem in puluerem redigatur, dissoluaturque in aqua calida, & coletur, deinde sicceatur, vt aqua salis, & seruetur. Quando autem quis vti volet.

R. Huius pulueris ℥.iij.

Conseruæ rosarum ℥.xij.

Misce, & fiat electuarium, de quo sumito ℥.j. manè in aurora, alternis tantum diebus : facit enim ventrem lubricum & mundum. Quod si conserua haberi nequeat, dissoluetur, vel cum iure carniū, aut brassicæ, relinquatur sic parum, donec fæces subsideant : quibus abiectis, ius bibat alternis diebus, ut dictum. Ceterum à multis cibis abstinendum erit, & maxime fumosis, durisq;. Utatur cibis, qui sanguinem purgant, ut buglossa, borragine, cichorio, lactuca, & huiusmodi. Vitet repletionem, & nimiam inanitionem. Quare bonum erit, ut singulis diebus in auroraumat aliquod prædictorū præseruatiuorū, ut pulueris vltimi in Anglia probati, vel similiū. De inde duabus horis ante prandium, aliud quoddam præseruatiuum sumendum, ut rutam, ficum & nucem, vel conseruam aliquam supra positam, vel frustum mali citri, conditi, vel aliquantulum syrupi acetositis citri, ut inferius docebimus, quo etiam in prandijs & cœnis pro sapore, siue condito, uti licebit, quemadmodum à cibo sumpto, seminibus mali citri conditis, quæ optima contra venena habentur. Cæterum optimum erit, ut singulis diebus, manè scilicet & vespere, manus, tempora, pulsus, nares illinantur, aceto rosaceo, in quo iniectum sit parū caphuræ, aquæ
rosar

rosarum, ligni aloes, parum xilobalsami, si haberi potest, sin minus, parum cinnamomi. Quòd si hæc omnia desint, vtatur aceto puro. Ferant secum homines, odorifera, aut in chirothecis, indusijs, stropholis, capillis, barbis, orbiculis supra dictis. Cæterum habitationes sint mundæ, maximè ab omnibus foetidis excrementis, quod fiat, si talia loca sæpius purgentur, obstruanturq;. Vitet tape tia, peristromata, pannos è lana, & id genus. Diuites sæpius vtantur suffimentis, maximè ijs, quæ sequenti libro docebuntur. Pauperes verò suffimenta parent ex folijs, & ligno lauri, rosmarini, iuniperi, cupressi, item ex corticibus citri, aurantium & limoniorum maiorum, & similibus, præterea ex styrace, calamita, ladano. Vitet omnes animi affectus, tristitiam, inæstitiam, timorem, iram, &c. quæ corrumpūt sanguinem, aliosq; humores, cor debilitant, spiritus offendunt, prosternantq;, & per consequens naturam debilitant. Vitet præterea lætitiā seu gaudium nimium, præsertim cum poros, & meatus corporis facile dilatet, & mala aeris affectio per eos recipiatur. A Venere nimia absteineat, sed quantum fieri potest, vtatur victus ratione media, ac temperata. Super omnia teneat animū philosophicum, & Christianū, non timeat mortem, neq; magnipendat vitam, sed tandiu in hoc mundo viuere desideret, quandiu Deo

patri nostro benignissimo, qui omnia ad nostram utilitatem facit, placeat, & tunc vitam suam amittere non grauetur, quando ad meliorem nos ducere, ei placeat. Quare omnis spes nostra in eo semper posita esse debet: Nam sic gratia sua efficiet, ut nobis ipsis provideamus, ipseque nobis adiumento erit, ut ea conficere queamus vel ipse solus tanquam sapientissimus, & potentissimus medicus, nos vel conseruabit, vel ad se tum recipiet, quando expedire nobis censebit, & non quando nos desideramus, cum sæpenumero quid optandum sit, ignoremus.

Modus conficiendi succum, acetositis citri, ad eum usum, de quo supra dictum est.

R. Succum acetositis citri, quantum uolueris

Mellis despumati, in singulas succi libras, ℥. ij.

Sacchari, quantum satis est

Cinnamomi contriti, parum.

Misceantur, & coquantur non diu, deinde seruetur. Hoc uti licebit ante prandium, & etiam in prandio, & cœna, pro condimentis, ut dictum est. Est namque remedium optimū, tam ad præseruandum, quam ad pestē depellendam. Est quoque eius continuus usus, pro ijs, qui suspicionem veneni habent, utilissimus.

FINIS LIBRI PRIMI.

D ▶ A L E X I I P E -
D E M O N T A N I , D E
Secretis liber se-
cundus.

Modus conficiendi Oleum imperiale, ad capillos, barbam, manus, chirothecas inungendas. Potest etiam poni in lixiuio, ad indusia, sudariaq; lauanda, quod quidem oleum magno, & paruo pretio confici potest.

R. Ambræ, minutatim incisæ, ℥.s.
 Styracis calamitæ, minut. incisi, ℥.viij.
 Aquæ rosarum
 Olei ros. Dam. sing. lib. ij.
 Caryophyllorum, crassè contritorum
 n^o.vj.
 Cinnamomi contriti ℥.j.

Misceantur omnia, & ponantur in phialam aliquam vitream, optimè cera, deinde pergameno, obturatam, sub fimo, per dies octo, deinde auferantur, iniicianturq; in ollam vitream, coquantur per horas duas, igne lento. Quibus factis, remoucantur ab igne, & cum omnia frigida sint, cochleare aliquo, vel argenteo, vel aureo, vel frusto poculi vitrei, colligetur oleum super natans optimè, serueturq; in phiala aliqua vitrea, optimè obturata, siquidem tantum musci & zibetti additum

fit, quantum satis esse visum fuerit. Hoc oleū pretiosissimum est, confortat cerebrum, putrefactioni ab aere pestifero resistit. Ceterum materia in fundo relicta, optima est, pro conficiendis orbiculis, suffimentis. Quod si minori pretio parare voles, facies absq; ambro, & musco, vel parum admodum addendo.

Modus conficiendi olei Balanini, vel de Ben, quo suffitores utuntur, odorati per se, & non magni pretij, ad chirothecas, & alia huiusmodi odore imbuenda.

Oleum Balaninum, siue de Ben fit, vt oleum amygdalinum. Hoc quidā vtūtur suffitores, duabus de causis, quarum vna est, quod nullo odore præditum sit, quo fit, vt odorata omnia, quæ eo condiuntur, nullum alienum odorem acquirant, sed proprium eorum seruent. Altera est, quod longo tempore duret, neq; vlllo modo rancidum fiat, neq; corrumpatur, quemadmodum aliud oleum omne. His itaq; de causis suffumitores, in hoc oleo, ambram, muscum, & alia id genus dissoluūt, pro suffiendis chirothecis, & alijs. Verum cum sic paratum non penetret bene, ac si alio modo, vt nunc dicetur, paratū esset, propterea quod pulueres admisti, ei corpus, soliditateque concilient. Quare cum non bene ad interiora penetret, ita vt odor diu conseruari possit, modum alium eumq; perfectissimum, perfic

perficiendi illud, hîc adscribam. Itaq; sumito glandes vnguentarias, mundatas, & in quatuor partes incisas, easq; in cribro rariore ponito: deinde sumito musci, zibetti, quantum satis esse videtur, & cum aqua rosarum dissoluito, in vase aliquo suffitorio, demû ad igne ponito, cum glandibus vnguentarijs supra positis, ita, vt fumum omnem in se recipiant. Quibus factis, oleum ex glandibus extraheatur, serueturq;: & sic habebis oleum perfectissimissimum, atq; Imperatore dignum, siue pro suffiendis chirothecis, siue alijs huiusmodi:

Aqua odorata ualde Prima.

R. { Ros. Damasc. lib. xij.
 Aquarum { Lauen. dulcæ

Caryophyllorum

Cinamomi electi sing. 3. j.

Macis

Cardamomi

Musci

Ambraë sing. 3. s.

Cort. mali citri

Sandali citrini

Ireos sing. 3. s.

Belzoini siue assæ dulcis

Styracis calamitæ sing. 3. j.

Quibus omnibus mistis, atq; in phialam vitream positis, per dies quindecim, distillentur per balneum Mariæ: deinde cum per alios

dies quindecim, ad solem posita fuerit, optima atq; perfectissima erit.

Aqua Secunda.

R. Rosarum Damasch.

Florum { Caryophyllorum sing. lib. j.
Rosmarini
Lauendulæ
Iasinini

Maioranæ

Serpilli

Satureiæ sing. ʒ. iij.

Cinnamomi electi

Belzoini seu assæ odoratæ

Styracis calamitæ sing. ʒ. ij.

Nucis muscatæ

Mahaleb sing. ʒ. j.

Cort. mali citri ʒ. j.

Contundatur herbæ, & flores crassè, reliqua verò in puluerè redigantur, deinde misceantur, atq; in vase aliquo vitreato, relinquantur ad solem, per dies duos. Quibus factis, aqua, in balneo Mariæ, extrahenda erit, cui deniq; addatur musci ʒ. j. reliquatur ad solem per dies xx. vel xxx. in vase aliquo vitreo, optimè obturato, & erit perfectissima.

Aqua Tertia.

R. Aquæ rosarum lib. vj.

Vini Cretici poculum j.

Flor

Ros. Damasc. recent. lib. iij.
 Lauendulæ
 Spicæ nardi sing. ʒ. iij.
 Florum { Matr. saluiæ
 Iasmini
 Ligustri sing. lib. j. s.
 Malorum arantiorū siccorū ʒ. iij.
 Cort. mali Citri ʒ. iij.
 Caryophyllorum ʒ. j. s.
 Cinnamomi
 Ireos
 Styracis calamitæ
 Belzoini sing. ʒ. ij.
 Nucis muscatæ ʒ. j.

Contundantur, & puluerizentur, deinde cū
 per dies decem, in phiala aliqua vitrea, bene
 obturata, recondita fuerint, aqua per balneū
 Mariæ extrahatur, cui deniq; adde musci, am
 bræ, sing. ʒ. j. s. relinquatur aliquandiu ad
 solem, deinde seruetur.

Aqua Quarta.

R. { Ros. Damasc. lib. x.
 Aquarum { Odorata lib. iij.
 Lauendulæ lib. j.
 Caryophyllorum ʒ. ij.
 Sandali citrini
 Mahaleb. sing. ʒ. j.

Redigantur in puluerem, & misceantur om-
 nia, simul cum aquis prædictis, deinde cum

sic per dies quatuor relicta fuerint, distillentur in balneo Mariæ, donec omnis aqua exierit, cui deniq; addantur sequentia, in puluerem redacta, nempe:

Cinnamomi

Caryophyllorum

Belzoini

Styracis calamitæ sing. ʒ. s.

Quibus mistis, denuò distillantur in balneo Mariæ, addendo in fine, parum musci & ambræ, deinde in vase vitreo, optimè clauso, seruetur ad usum.

Aqua Quinta.

R.

Aquarum

Ros. Damasch. lib. iiii.

Lauendulæ

Spicæ nardi sing. ʒ. iij.

Ex floribus malorum arantiorum

Ex floribus myrti

Ex floribus iasmini

Maioranæ

Ex flor. mal. limoniorum sing. lib. s.

Belzoini

Styracis calamitæ sing. ʒ. j.

Musci ʒ. s.

Misceatur omnia simul, deinde cum per dies sex in phiala vitrea, bene cooperta, fuerint relicta, distillantur in balneo Mariæ, deinde ponat

ponatur ad solem, per dies quindecim, & ad
vsum conferuetur.

Aqua Sexta.

R. Aquæ Odoratæ, ex floribus mali citri,
& alijs rebus odoratis compositæ, quam in-
uentores Nanpham appellant lib. iij.

Flor. Rosmarini recent. lib. ij.

Ambrae ʒ. j.

Contundantur & misceantur, deinde cum
in vase aliquo vitreo, per dies decem, reposita
fuerint, distillantur in balneo Mariæ, & ser-
uetur aqua.

Aqua Septima.

R. { Nanphæ lib. iij. *Aqua Nan*
Aquarum { Ros. Damasc. lib. ij. *pha, est ex*
 li citri, & alijs rebus
 odoratis composita.
 Ambrae ʒ. s.

Misceantur omnia, deinde in vase aliquo vi-
treo, optimè clauso, ponantur ad solem, per
mensem vnum, ac feruentur.

Aqua Octava.

R. { Ros. Damasc. lib. iij.
Aquarum { Lauendulæ ʒ. vj.
 { Florum iasmini lib. iij.
 Musci ʒ. j.

Misceantur, deinde cum per dies decem, in
vase optimè reclusa, fuerint, distillantur in

balneo Mariæ, feruenturq; ad vsum.

Aqua Nona.

R. Aquæ ros. Damasch. lib. vj.

Cort. { Mali citri
Arantij sing. ʒ. s.
Caryophyllorum ʒ. j.

Florum spicæ nardi recent. ʒ. vj.

Quibus mistis omnibus, & aliquandiu in vase aliquo vitreo obturato, relictis, distillétur in balneo Mariæ, & seruetur odoratus latex.

Aqua Decima & ultima, odorata.

R. Aquæ ros. Damasch. lib. x.

Foliorum ros. Damasch. lib. ij.

Mahaleb ʒ. s.

Ambræ ʒ. s.

Contundantur, & in puluerem redigantur, misceanturq; : deinde cū sic per decem dies, in vase aliquo, bene obturato, condita fuerint, atq; deinceps quoq; sub cineribus calidis, per dies tres, distillentur in balneo Mariæ, si prius per dies quindecim in sole ponantur, quo facto, conseruentur.

Modus parandi Oleum ex floribus malorū arantiorum, pretiosum.

R. Amygdalarum dulcium mundatarum lib. j.

Florum

Florum mal. arantiorum, quantū satis est, Quos in tres partes diuidito, quarum vna sit per pannum linteum, subtile, in cribro ponatur, deinde partem dimidiam amygdalarum, super addito, quæ cum à secunda parte florum, coopertæ fuerint, alteram amygdalarum partem, superponito, rursusq; eas cum floribus tegito, ita vt amygdalæ medium inter flores obtineant locum. Hocq; per dies sex facito addendo singulis diebus flores recentes. Quibus factis, amygdalæ primò contundantur optimè, deinde per pannum linteum mundum, torculari exprimantur bene, donec oleum omne emanarit, cui addatur parum zibetti, musci, belzoini, & relinquatur ad solem per dies octo.

Olei Iasmini, & ex floribus Caryophyllorum, conficiendi modus.

R. Amygdalarum dulcium, contusarum, & mundatarum, quantum satis est.

Florum Iasmini, quantum volueris.

Quibus ordine super dispositis, inq; loco aliquo humido, per dies decem, relictis, auferantur, atq; oleum extrahatur, quod variæ est virtutis. Sic etiam conficitur oleum ex floribus caryophyllorum, & alijs floribus.

Oleum ex Nuce muscata perfectissimum.

R. Nucis muscatæ quantum pro olei quan.

tit & te fatis est, incidantur minutatim, atq; in Cretico vino immergantur: deinde cum sic per tres dies relictæ fuerint, auferantur, siccanturq; in loco aliquo mundo per biduum. Quo factò superaspergatur aliquantulum aquæ rosarum, deinde cum igne bene fuerint calefactæ, exprimatur oleum, vt supra. & seruetur in vase mundo, optimè obturato. Valet hoc oleum mirum in modum ad varia & multa.

Oleum Belzoinum, seu assæ odoratæ.

R. Belzoini, seu assæ odoratæ, in pul. redactæ ℥.vj.

Olei tartari

Aquæ rosarum sing. lib. j.

Misceantur & relinquuntur sic, per diem integrum, deinde distillantur, serueturq; pro re pretiosa.

Oleum ex Styrace, excellentissimum.

R. Styracis liquidæ, quantum satis est, ponatur in aqua rosarū, per duos aut tres dies, deinde alembico superaddito, distilletur, vt oleum belzoini. Primò enim aqua emanat, deinde oleum, quod valde pretiosum est.

Oleum Myrrhinum, quod efficit cutem mollem, candidam & uenustam.

R. Quorum ad duritiem coctorum, quæ diuisa

diuifa in duas partes, atque ab interioribus id est, à vitellis purgata, impleantur myrrha, in tenuem puluerem redacta, deinde in loco aliquo humido collocentur, donec omnino in oleum resoluta fit. Hoc oleum non solum cutem mollem, lucidamq; efficit, verum etiā vulnerum cicatrices delet.

Ratio, oleum omnis generis, conseruandi à putredine.

Sumito in singulas libras olei, salis gr. ij.

Limaturæ æris gr. j.

Aluminis gr. ij.

Misceantur omnia simul cum oleo, deinde aliquantulum in balneo Mariæ coquantur, demum coletur, relinquaturq; ad solem per dies octo, & sic incorruptum seruabitur diutissimè.

Oleum Belzoinum.

R. Belzoini, quantum satis est, & in phialam vitream, bene obturatā, in fimo per dies xv. aut xx. finito. Quo factō: coletur, & seruetur in ampulla, & est omnium optimum.

Aliud oleum Belzoinum præstantius.

R. Belzoini in pul. redacti lib. j.

Aquæ rosarum lib. ij.

Misceantur, & ponantur in cucurbitam, amprioris deinde alembico optimè superposi-

to, ne vlllo modo expirare possit, distilletur igne admodū lento, donec aqua omnis exierit (& hæc est aqua illa, de qua supra dictum est) postea paulatim augeatur ignis, donec oleum emanare incipiat, tunc vas recipiens mutetur, augeaturq; eousq; ignis, quousque totum oleum perstillauerit. Quod cum factum erit, sequetur genus quoddam gummi, speciem Mannæ præ se ferens. Hoc quidem optimum est ad odorem, aquis conciliandū, modo parum in aquam fontanā inijcias, misceasq; optimè, vel etiam in aquam rosarum, si magis odoratam desideras. Hac etiam ratione potest fieri oleum ex styrace calamita.

Oleum ex Styrace calamita.

R. Styracis calamitæ

Aquæ rosarum sing. quantum satis est. Misceantur & ponantur in cucurbitam vitream amplioris, mox alembico superimposito, ita, vt aliquomodo nequeat exhalare, nō augendo ignem, nisi quantum fuerit opus. Quando autem oleum emanare incipit, vas recipiens mutetur, deinde augeatur ignis, donec omne exierit & seruetur.

Oleum Ladani.

R. Ladani optimi & mundi quantum satis est, & confice, vt oleum belzoinum, vel si maioris hoc modo:

R. Lad

R. Ladani contriti, quantum satis est, ponito in ollam æneam, addendo aquæ rosarū lib. j. Olei amygdalarum dulcium ℥.vj. deinde cooperiatur olla bene, ne vllō modo respi-
ret, atq; ad ignem coquantur paulatim, per horas tres, postea cum ablata deferbuerint, auferatur operculū, infundaturq; paulatim in ampullam aliquam vitream. Et vt melius conseruetur, addito parum aluminis vsti, & erit perfectissimum.

Oleum Nucis muscatæ.

R. Nucum muscatarum contusarum, quantum satis est, ponantur in cucurbitam amplā bene obturatam, superinfundendo parum aquæ vitæ, & humefiant, relinquantur sic per biduum, aut triduum, miscendo singulis diebus. Quibus factis superinfundito tantum aquæ rosarum, donec ad duos, aut tres digitos emineat, deinde alembico superaddito, ne quo vis modo exhalare possit, distilletur, primò quidem igne lento, donec aqua exierit, deinde vehementiore, quo vsq; oleum omne perfluxerit.

A L I V D.

R. Nucum muscatarum contusarum lib. j. ponantur in ollam vitream, nouam, superinfundendo tantum vini Cretici, aut albi optimi, donec à vino cooperiantur, butyri recentis, lib. ij. misceantur bene, & per quatuor aut

quinque dies, in loco calido, obturato bene vase, relinquuntur. Quibus factis, coquantur igne admodum lento, donec vinū omne fuerit consumptum: deinde coletur, antequam infrigidatum fuerit, serueturq; in vase vitreo ad solem, donec residuum crassum faciat, deum rursus coletur, & alio vase seruetur.

Oleum Caryophyllorum ualde nobile.

R. Amygdalarum dulcium, mundatarum & incisarum, & ponito in aqua rosarum, hoc modo parata. Sumito caryophyllorum confusorum, quantum satis est, quibus superinfundito aquam rosarum, relinquaturq; , donec omnes caryophyllorum vires attraxerit. Quo facto, amygdalæ tandiu macerentur in ea, donec optimè mollescant, deinde extrahantur, siccenturq; ad solem, & rursus macerentur denuoq; siccetur. Hoc quinquies aut sexies facto, extrahatur oleum, vt supra dictum, serueturq; in vase aliquo vitreo, bene oppilato. Hac etiam via oleum belzoinum, ex musco, styrace calamita, aloë, cinnamomo, mace, nuce muscata, &c. confici potest: præterea etiam simul variè componi.

Puluis Ireos.

R. Ireos electæ, atq; in puluerem redactæ, quantum satis est, cui superinfundito parum aquæ rosarum, vt inde huinescat, deinde super

per cribro setaceo, cooperto, distendito. Quibus factis, R. Styracis calamitæ, in puluerem redactæ, belzoini contriti, singulorum ℥.s. aquæ rosarum poculum dimidium: misceantur, atque ad ignem ponantur, ita ut cribrum coopertum, cum puluere ireos superpositum sit, ut fumum in se recipiat totum. Quare sic super ponendum erit, ne quo modo respirare possit, & sic habebis puluerem ireos, valde perfectum, & bonum ad odorem gratum, pannis & alijs rebus conciliandum.

Puluis, quem Violettam Itali appellant.

R. Ireos
Rosarum nondum apertarum sing. lib. ℥.
Cort. mali citri ℥.iiij.
Caryophyllorum ℥.ij.
Sandali citrini
Lauendulæ
Coriandri sing. ℥.ij.
Nucis muscatæ ℥.j.
Maioranæ
Styracis calamitæ sing. ℥.j.s.
Belzoini electi, seu assæ dulcis ℥.vj.

Misceantur, atque in tenuissimum puluerem redigantur: deinde cribretur, & seruetur in vase aliquo vitreo, optimè obturato, ne exhalare queat.

Puluis albus ad sacculos.

R. Sandali citrini ℥.ij.

Belzoini

Ireos sing. ʒ.ij.

Redigantur in puluerem, deinde in aqua rosarum, quantum satis est, aliquantulum bulliant, demum addito aluminis squamosi vsti, & in puluerem redacti, & formentur pilulæ, vel trochisci, qui cum in umbra fuerint exsiccati, rursus in puluerem redigantur, cribrenturq; & erit pulvis confectus. Verum si cum musco parare velis, adde:

Musci

Ambraë sing. gr. xxiiij.

Zibetti gr. xvij.

Misceantur omnia simul, pro sacculis, inter vestimenta ponendis.

Modus parandi Puluerem Cyprium.

R. Musci quercini, aut nucis, in Ianuario, vel Februario, sudo cælo, siccetur, deinde lauetur aqua fontana, ter aut quater, & semper in umbra siccetur. His factis, ponatur in aqua rosarum per horam vnâ, deinde siccetur, & in puluerem tenuissimū redigatur, demum ponatur in cribrū aliquantulum, aqua rosarum humectatū, suffigaturq; hoc suffumēto.

R. Belzoini

Styracis calamitæ sing. ʒ.ij.

Thymiamatis ʒ.ij.

Lauendulæ ʒ.s.

Ligni Aloes ʒ.ij.

Cont

Contundantur leuiter singula, deinde misceantur omnia simul; diuidanturq; in partes quatuor, quarum vna post aliam ponatur in fornace, in vase aliquo, vnà cum cribro superaddito, & sic relinquatur, donec omnes partes suffimenti, fuerint combustæ. Animaduertendum tamen, vt cribrum ita supra positum sit, & obturatum, vt fumum totum in se recipiat. His factis sumito huius pulueris ℥.j. cui paulatim adiungito, zibetti gr. vj. musci gr. xxvj. omnia diligenter in puluerem contrita, demum recõdito in vase aliquo vitreo, optimè clauso, ne vllò modo expirare queat & sic habebis modum omnium optimum. Ex Cypro tamen & Oriente, Venetias aduehunt globulos quosdam, colore subflauos, quos vocant Butri. Sunt huiusmodi pilæ, vt aiunt, ex bouum stercore, in Maio confectæ, nempe stercore, sæpius in aqua rosarum infuso, deinde rursus exiccato, atq; in globulorum formam redactò. Hos deniq; globulos suffitores contundunt, & absque suffimento addunt aliquantulum musci, zibetti, belzoini, atq; ita per cribrum transmittunt.

Puluis Magistralis optimus.

R. Rosarum Damasc.
Cyperì Alexandrini
Sandalì citrini sing. ℥.j.
Ireos ℥.s.

h

Ligni aloes
 Calami aromatici
 Galangæ
 Belzoini fing. ʒ.s.
 Caryophyllorum gr.j.s.
 Moschi gr.v.
 Zibetti gr.iiij.

Misceantur, & fiat pulvis tenuissimus, serueturq; in vase aliquo clauso.

Pulvis albus Odoratus.

R. Ireos electi ʒ.iiij.
 Sandali albi
 Rosarum Damasc.
 Ligni aloes
 Belzoini
 Cyperi Alexandrini fing. ʒ.ij.
 Moschi gr.iiij.
 Zibetti gr.iiij.

Redigantur in puluerem singula per se, dein de misceantur, & fiat pulvis, seruandus in vase cooperto, probè.

Pulvis Ruber.

R. Ros. Damasc. ʒ.ij.
 Sandali rubri ʒ.j.
 Ligni aloes
 Cyperi Alexandrini fing. ʒ.s.
 Ireos gr.j.s.
 Caryophyllorum ʒ.j.

Musci

Musci gr.ij.

Zibetti

Ambraë sing. gr.ij.

Terantur omnia, misceanturq; , & seruetur puluis.

Puluis Niger.

R. Cyperi Alexandrini
Ligni aloes sing. ʒ.s.
Sandali citrini
Rosarum Damasch.
Ladani sing. ʒ.ij.
Caryophyllorum ʒ.s.
Moschi gr.ij.
Zibetti gr.ij.

Redigantur in puluerem omnia, misceantur & fiat puluis.

Puluis Cyprius nobilissimus.

R. Musci quercini mundati, & aqua fontana optimè loti, quantum satis est: deinde cum ad solem bene fuerit exiccatus, super aspergatur tantum aquæ rosarum, quantum ad humectationem satis esse videatur, postea siccetur ad solem, contundatur & cribretur, fiatq; puluis subtilissimus. Quibus factis, puluis aqua rosarum humectandus erit: deinde in cribro ponendus, sub quo tale suffimentum fuerit collocatum ita, vt nullo modo exspirare possit. Suffimentū autem sic se habet:

R. Belzoini
 Styracis calamitæ sing. ʒ.j.
 Ladani
 Lignialoes sing. gr.j.s.
 Musci gr.s.

Quibus contusis crassè, singillatim misceantur, & fiat puluis, paulatim ponendus in vas aliquod fictile, in quo contineatur ignis, ita, vt puluis in cribro contentus, totum fumum in se recipiat, donec fuerit cōsumptus omnino. Deinde sumito puluerem in cribro contentum, cui addito in singulas vncias, præsertim si perfectiorem desideras:

Belzoini ʒ.s.
 Musci gr.iiij.
 Zibetti gr.ij.

Redigantur in puluerem singula, per se, deinde misceantur cum vncia vna prædicti pulueris, & seruetur.

Puluis Cyprius, aliter paratus, perfectissimus.

R. Stercoris bubuli recentis, quantum satis est, siccetur ad solem, vel in fornace, deinde cum in tenuissimum puluerem redactum fuerit, humefiat aqua rosarum, in qua sic relinquatur, per diem integrum, postea siccetur ad solem, idq; fiat ter aut quater. Verùm in fine plus humectandum erit, ita vt aliquo modo in vasis vitrei fundo, adhæreat. His factis, suffiatur prædicto suffimento optimè,
 deind

deinde siccetur, & fiat pulvis subtilissimus, qui seruetur in vase aliquo, optimè clauso.

Pulvis Odoratus & perfectus, seruandus in cistis.

R. Rosarum nondum apertarum, in vmbra siccatarū, quantum volueris, deinde in maximo feruore æstatis, ponantur in vase mundo superinfundendo tantum aquæ rosarum, donec ea cooperiatur, relinquaturq; donec inflentur. Quibus factis, immisce, & confunde probè, & pone ad solem, quousque calefiant bene: interim tamen vas optimè clausum esse oportet. Cùm autem probè siccate fuerint deinde omnem aquam rosarum imbiberint, sumito pro vnaquaque libra rosarum, musci gr. x. caryophyllorum in puluerem redactorum quart. j. misceatur paulatim supradictis: antequàm autem misceantur, si quid aquæ rosarum infundo relictum fuerit, abijciendum. His factis, ponantur rosæ in pelui & neo bene cooperto, ad solem feruentissimū, vt siccentur, deinde fiat pulvis subtilissimus, & seruetur in vase obturato. Quòd si voles vestimenta vel lintheamina reddere odorata, sumito harum rosarum, antequàm in puluerem redactæ fuerint, quantum satis est, quæ cum in pannis lineis subtilibus ligatæ fuerint, ponantur inter vestimenta.

Pulvis Odoratus.

R. Rosarum rubrarum, vix apertarum, quan

tum volueris, contundantur in mortario : de
inde ponantur ad solem calidissimum, super
infundēdo aquam rosarum muscatam. Quæ
cū sæpius humectatæ, & deinde siccatae fue-
rint, fiat pulvis subtilissimus, cum Cyprio
pulvere, vt suprâ, & seruetur.

*Pulvis optimus & odoratus, quem qui uis secum
ferre possit, uel in capsis seruare.*

R. Rosarum siccarum recentium lib.j.
Caryophyllorum electorum 3.ij.
Sem. Spicæ 3.j.
Styracis 3.s.
Cinnamomi 3.s.

Redigatur in puluerem tenuissimum, & fiat
pulvis, cui addi quoq; possunt.

Moschi gr.ij.
Ligni aloes 3.s.

Orbiculi odorati, contra Pestem.

R. Styracis
Ladani sing.part.j.
Caryophyllorum part.s.
Caphuræ parum
Spicæ nardi
Nucis moschatae sing.q.s. est

Redigantur in puluerem tenuissimum, mi-
sceantur, deinde cum aqua rosarum, in qua
dissolutum fuerit dragacanthum, gummi A-
rabicum, demum optimè incorporentur,
fiantq;

fiantq; orbiculi.

Ad odorem, puluinis conciliandum.

R. Rosarum rubrarum, non apertarum, & mundatarum, quantum voles, deinde cum in vmbra exiccatae fuerint, humectentur aqua rosarum, rursusq; siccentur, idq; sexies fiat. Quo facto sumito pulueris Cyprini, cui adiunctum fuerit aliquantulum musci, ambrae, ligni aloes, omnia bene in puluerem redacta, misceantur cum rosis sic humectatis optimè, relinquunturq; per noctem vnā, coopertae linteo aliquo. Deinde cum in facculis rosae, vnā cum puluere positae fuerint, claudantur, ita, vt futurae cum musco, ambra zibetto bene oblineatae sint, quemadmodum panni cera oblineantur. Hoc autem fit, vt foramina futurarum obturentur. Cæterum super futuras lineae aureae, aut ex holoserico factae, vel similibus. Et hic est modus optimus. Quod si minore pretio parare voles, sumantur rosae, praeparatae vt suprā, & pro musco, ambra, addatur puluis sequens.

R Caryophyllorum

Cinnamomi

Ireos sing. part. j.

Macis parum: misceantur parenturq; , vt suprā dictum, pro suffimentis.

Suffimentum Damascenum.

R. Moschi fini gr. iiii.

Zibetti gr.ij.

Ambræ

Sachari sing.gr.iiij.

Belzoini gr.j.

Styracis calamitæ gr.iiij.

Ligni aloes gr.ij.

Redigantur in puluerem singula, deinde ponantur in vase suffitorio, addendo aquæ rosarum tantum, vt ad duos digitos emineat, vel aquæ Naphæ: postea ponantur ad ignē lentum, & non bulliat. Quòd si aqua consumpta fuerit, adiungatur semper noua, & erit perfectum.

Aliud Suffimentum Damascenum.

R. Styracis calamitæ ℥.iiij.

Belzoini ℥.iiij.

Ladani

Ligni aloes

Cinnamomi sing.℥.j.

Spermatis ceti ℥.j.

Musci ℥.iiij.

Caryophyllorum ℥.j.

Aquæ rosarum ℥.viij.

Redigantur in puluerem, & ponantur in suffitorio, fiatq; suffimentum.

Lumen Odoratum.

R. Caphuræ ℥.j.

Olibani ℥.ij.

Redig

Redigantur in puluerem, & cum pauca cera fiat pila, quæ cum in vase aliquo cum rosarū aqua imposita fuerit, accendatur candela aliqua, & faciet lumen valde odoratum.

Compositio ex Musco, zibetto, & ambræ.

R. Ambræ 3.j. s. & super lapide porphyrite, cum oleo iasmini, primò per se terito, deinde etiam musci, quantum satis esse videtur addito. His factis sumito:

Ros. Damasc.

Belzoini sing. 3.j.

Ireos 3.j. s.

Quibus tritis, addantur prædictis, scilicet musco & ambræ, adiungendo zibetti 3.j. miscendo optimè, & fiat ad modum vnguenti: deinde seruetur vel in vase osseo, vel vitreo, bene obturato.

Suffumentum ad cubicula perfectum.

R. Styracis calamitæ

Belzoini

Ligni aloes sing. 3.j.

Carbonū salicis optimè tritorum 3.v.

Misceantur omnia, cum tanto aquæ vitæ, quantum ad formandam pastam satis sit, deinde formentur suffimenta, & seruentur. Quando vti voles, accendito ea, & sic paulatim odorem gratissimum reddent.

Suffimentum ad Lucernas.

- R. Ligni aloes ʒ.ij.
 Belzoini ʒ.j.
 Styracis calamitæ ʒ.s.
 Moschi ʒ.j.
 Ambræ ʒ.s.
 Aquæ rosarum quantum satis est,
 Et trita omnia ponantur in lucerna.

Aliud Suffimentum.

- R. Aquæ rosarum muscatæ poculum j.
 Caryophyllorum tritorum obolum j.
 Misceantur, deinde sumito paleam ignitam,
 & aquam rosarum, vnâ cum caryophyllis,
 imposito, & sic consumendo paulatim odo-
 rem facient gratum.

*Suffimentum aliud ad cu-
bicula.*

- R. Thymiamatis lib.j.
 Styracis liquidæ ʒ. ij.
 Calamitæ ʒ. iij.
 Ladani ʒ.j.
 Carbonum salicis
 Tragacanthi sing. q. s. est.
 Terantur omnia, deinde carbones, & draga-
 canthum tritum, per dies tres, ponantur in
 aqua rosarum, demum misceantur & fiat suf-
 fimentum.

*Compositio moschata optima ad chirothecas
odore commendandas.*

Chirothecæ satis magnæ, circa futuras seuo
primò inungantur, deinde bis aut ter aqua
rosarum lauentur, comprimendo eas opti-
mè. Quo factò:

R. Aquarosarum part. ij.

aq. Florum myrti part. j.

Nanphæ part ij.

Misceantur, deinde toties chirothecæ lauen-
tur, donec nullum amplius odorem corij re-
ferant, demum per duos aut tres dies in præ-
dicta aqua, quæ pulvere Cyprio respersa sit,
relinquantur: deinde cum in umbra medio-
criter siccatae fuerint, inungantur seuo se-
quenti. Sumito seui quâtum satis est, & cum
paucò oleo iasmini dissoluito ad ignem, de-
inde inungantur bene chirothecæ calido, do-
nec optimè imbiberint. Quibus sic se haben-
tibus, cum panno aliquo fricentur bene, quo
melius seuum penetret: deinde distendan-
tur, & inflentur bene, & relinquantur sic per
diem integrum: demum cum aliquoties in-
flatae & tractae fuerint, ita vt fermè siccatae vi-
deantur, suffiantur suffimento aliquo bono,
per dies viginti, singulis diebus ter, aperien-
do bene chirothecas, vt fumus ingredi va-
leat. Interim tamen semper humectandæ, a-
quarum odoratarû aliqua, deinde etiam in-

uoluendæ in strophio mundo: Postremò:

R. Musci

Ambræ

Olei iasmini aut belzoini sing. quantum satis est

Aquæ odoratæ parum.

Misceantur, & in vase aliquo stanneo, liquefiant ad ignem, deinde penna aliqua, chirothecas extrinsecus optimè inungito. Quòd cum factum fuerit, inungito futuras cum zibetto, deinde inter rosas siccas ponito chirothecas, per dies aliquot, demū per dies duos inter duas culcitræ, & sic habebis chirothecas, vel Imperatore dignas.

Suffimentum Imperatorium ad cubicula, uestes, culcitræ, linteos, & similia.

R. Corticum mali citri, vel limonij, vel mali arantij, vel si desint, foliorum rosarum viridum, vel siccarum non tritarum, quantum volueris, inungantur zibetto, ex omni parte: deinde cum super carbones accensos, iniecta fuerint, fieri non potest, quin odorem suavisimum, per totum reddant cubiculum. Quòd si melius parare volueris, adde musci paxillum & ambræ. Si autem minori pretio componere mauis:

R. Aquarum rosarum

Mal. arantiorum

Olei iasmini

Caryophyllorum aut huiusmodi sing.
quantum satis esse videtur.

Ligni aloes parum

Styracis calamitæ

Zibetti sing. q. s.

Misceantur omnia optimè, & fiat ad modum
vnguenti, quo inungantur cortices mali ci-
tri vel arantij: deinde ponantur super carbo-
nes accensos, & sic reddent odorem iucun-
dissimum, qui diutius durat, quàm si odora-
menta tantum, per se, absq; corticibus, car-
bonibus iniecta essent. Quòd si vestimenta,
pannos & alia odorù concipere voles, poni-
to vestes vel huiusmodi in capsulis, bene ob-
turatis, ita, vt in medio vacuum spatium exi-
stat, in quo suffimentum cum carbonibus ac-
censis ponatur, relinquaturq; sic capsula, o-
ptimè clausa. Possunt etiam vestimenta inte-
rius, operculo affigi, quo fumum melius reci-
pi valeant. His factis, & aliquandiu sic reli-
ctis: aperienda erit capsula, vestimentaq; mo-
uenda, vertendaq; vt partes quoque reliquæ
odorem cōcipiant, & rursus aliud suffimen-
tum vt prius imponendum, atque sic relin-
quendum in capsula, optimè obturata, & habe-
bis vestimentā non solūm odorata, verūm
etiam ipsam capsam, quæ alijs postea vesti-
mentis absque alio suffitu odorem concilia-
re potest. Cæterū possunt etiam canistri,
fiscellæ, huiusmodi odore afflari, in quibus

postea ea collocari possunt, quæ odorata habere cupimus.

Compositio ad orbiculos odoratos, eosq; optimos conficiendos.

R. Terræ nigræ, contritæ optimè lib. j. s.
Tragacanthi ℥. iiij.

Mox aqua rosarum cooperiatur, deinde in mortario contundantur bene, per horam dimidiam, quibus deniq; addatur.

Styracis calamitæ ℥. j.

Caryophyllorum

Ladani

Cinnamomi

Sandali citrini sing. ℥. s.

Trita omnia, addantur supradiçtę pastæ, deinde eximatur, & manibus bene tractetur pasta, per horam dimidiam, atq; sic licebit tibi ex ea orbiculos conficere.

Liquor Regius.

R. Moschi
Ambræ
Zibetti sing. gr. iiij.

Terantur simul, & cum oleo amygdalarum dulcium, fiat liquor, ad modum vnguenti molli, deinde feruetur in vase aliquo, ex ebore facto, optimè obturato, vteturq; vt zibetto.

Smegma, siue sapo, album, muscatum.

R. Smegmatis rasi, atque cum aqua rosarum

rum bene subacti, quantum satis est, insole-
tur per dies octo, deinde addatur aqua, vel la-
ctis ex mahaleb ℥.j. musci gr.xij. zibet-
ti gr.vj. Misceantur, & fiat pasta, qua formen-
tur pilæ.

Modus extrahendi lactis, ex Mahaleb.

Cum varius sit vsus huius lactis, vt superius
dictum est, vt modum extrahendi quoq; do-
ceamus, operæpretium esse videtur. Itaque
R. Mahaleb, quantum satis est, & cum aqua
rosarum, optimè in mortario contundito, ad
modum pulvis crassioris, deinde cum linteo
lo, sub torculari, aut inter duos orbes suc-
cum extrahito. Quo factò, materia in linteo-
lo relicta, rursus cum aqua rosarum contun-
denda erit, deinde etiam exprimenda: hoc q̃
tandiu faciendum, donec nihil lactis amplius
emaneat. Hoc autem lac, vltra dies duos, vel
tres incorruptum manere non potest. Quare
eo citò vtendum erit.

Smegma album odoratum.

R. Smegmatis Veneti, antiqui, rasi, atque
per sex dies ad solem positi, quantum satis
esse videtur, contundatur probè, cum aquæ
rosarum optimæ lib.j. deinde cum igne lento
resolutum fuerit, addatur:

Ireos contriti ℥.iiij.

Amyli ℥.vj.

Sandali albi ℥.ij.

Styracis liquidæ ℥.j.

Olei spicæ ℥.j.

Misceantur optimè, deinde cum refrixerit, formentur pilæ.

Smegma muscatum Damascenum.

R. Smegmatis optimi, atq; subtiliter rasi, lib.j.

Cinnamomi electi

Nucis muscatæ

Styracis calamitæ sing. ℥.j.

Ligni aloes ℥.ij.

Belzoini perfecti ℥.ij.

Caryophyllorum ℥.j.

Conterantur omnia in puluerem tenuissimum, addendo pulueris Cyprici ℥.j. parum musci, zibetti, deinde mergantur in aqua rosarum, postea cum ad solem, dies xxx. fuerint relicta, fiant pilæ, quæ seruandæ sunt in vasis ligneis cum bombyce.

Smegma liquidum Neapolitanum.

R. Lixiuij fortis, quantum satis est.

Cineris cerri, part. ij.

Cineris calcis viuæ, part. j.

Misceantur, & fiat lixiuium ita forte, vt oua recentia inter duas aquas natent. Huius lixiuij calidi, sumito mensuras viij. seui ceruini, colati, & mundi, mens. j. misceantur, ponanturq;

turq; , ad ignem, ita, vt non bulliant, deinde ponantur in vase amplo, maximè in fundo, vitreo, ad solem, tempore æstiuo, quotidie quater, aut quinquies, optimè cum ligno aliquo misceantur. Quod cum per octo dies factum fuerit, optimum atque perfectum erit: & quanto magis inueterascit, eo etiam melius euadet. Postremò sumito, huius smegmatis, quantum voles, & in vase aliquo vitreo ponito, eoq; ligno aliquo optimè subactò, tantum aquæ rosarum moschatæ, quantū satis esse videtur, superinfundito, deinde ad solem per dies octo relinquito, agitando singulis diebus, vt dictum est. Quòd si nimium densaretur, aliam aquam nouam, maximè rosarum, adiungito, ita, vt neque siccum nimis, neque molle appareat. Si verò cum moscho parare voles, sumito moschi, in mortario, optimè contriti, quantū satis esse videtur, deinde cum aqua rosarum calida, bene misceatur, addaturq; saponi prædicto, ac diligenter sæpeq; agitato: demum cum sic aliquantum relicta fuerint, impleantur vascula, vt tibi videbitur.

Smegma Optimum, ex diuersis rebus.

- R. Aluminis catinæ, part. iij.
 Calcis viuæ, part. j.
 Lixiuij fortissimi, mens. iij.
 Olei communis, mens. j.

Misceantur, deinde addatur:

Album ouorum, n^o. j.

Farinæ amyli, scutellam j.

Vitrioli Romani, contriti ʒ. j.

Miscendo continuè, per horas tres, deinde quiescere per diem integrum finito, pòst eximito, in frustra secato, eas ad ventum non ad solem, biduo ficcato, & erit perfectum: quo vtere in capitis lotionibus, quoniam salubre est, redditq; capillos venustos.

Smegma cum Zibetto.

R. Iam dicti smegmatis, aliquandiu cum aqua rosarum, ad solem positi, quantum satis esse videtur, cui adde zibetti, in puluerè contriti, aliquatulum, & misce. Quòd si etiam addas parùm moschi, erit melius, modò moschus prius cum aqua rosarum sit maceratus.

Smegma, ex Oleis diuersis, odoratis.

Sumito iam supra dicti smegmatis, aliquandiu cum aqua rosarum ad solem positi, quantum volueris, cui adde olei beizoini, vel alterius olei odorati, quantum pro smegmatis portione satis est, misce, & fiat smegma.

Smegma cum Rosis.

Sumito rosarum recentium, contusarum, quantum satis est, & misce cum dicto smegmate.

vt iam dictum est. Hac etiam ratione, potest
confici smegma, ex alijs floribus diuersis.

Smegma album, Odoratum, Damasenum.

R. Smegmatis communis antiqui, rasi, quan-
tum satis est, siccetur bene, per dies octo, aut
decem, deinde contundatur, & cribretur
fiatq; puluis, cui adde pro libris x.

Ireos ℥.iiij.

Sandali albi ℥.iiij.

Mahaleb ℥.ij.

Farina amyli ℥.j.

Redigantur in puluerem omnia, misceantur
cum prædictis x. libris, & ponantur in mor-
tario, vnà cum vncia vna styracis liquidæ, &
pauco oleo spicæ: cōtundantur bene omnia
simul, demum cum farina amyli formentur
pilæ, seu globi, siccētur in vmbra & seruētur.

Aliud Smegma optimum.

R. Moschi in aqua rosarum dissoluti gr.vj.

Zibetti contriti gr.iiij.

Misceantur cum supra dicto smegmate. Ve-
rùm moschum in aqua rosarum calidum esse
oportet: & erit optimum.

Smegma Nigrum, & durum.

R. Pulueris supra dicti smegmatis lib.x.

Caryophyllorum ℥.iiij.

Macis ℥.ij.

Mahaleb

Cyperī

Sandali citrini

Styracis liquidæ sing. ʒ. j.

Olei odorati q. s. est.

Terantur, quæ terenda sunt, & confice modo prædicto, & erit perfectum. Quòd si perfectius voles, adde moschi, dissoluti, in aqua rosarum, vt suprà, zibetti, sing. q. s. est, misceantur omnia, & formentur pilæ, quæ siccantur in vmbra.

Smegma Neapolitanum aliud.

R. Adipis ceruini, aut vaccini, vel vitulini, vel caprini, iuuenis, lib. j. ponatur in vase vitreato, & liquefiat ad ignem, coletur optimè, cui adde lixiuij (quod magistram saponis vocant, nimirum primam, quoniam tres fieri solent) quantum satis esse videtur, deinde ponatur ad solem, miscendo continuè, donec ferè exiccatum fuerit: demum adde lixiuij secundæ, & tertiæ coctionis, simul, quantum opus est. Quando autem probare volueris, sumito parum, atque inter manus confricato, quòd si spumam reddat, rem iam confectam habes.

Smegma ad Serica, optimum.

R. Caulium fabarum m. iij.
Calcis viuæ m. j.

Misc

Misceantur, & ponantur in colatorio, bene pressa, in medio caua, in qua toties aquam infundito, donec colare incipiat. Sæpius enim exiccabitur, antequàm stillare incipiat. Quibus factis, sumito huius colaturæ mens. iij. seui dissoluti, & colati, mens. j. misceantur, & coquantur ad ignem, donec sexta pars euauerit, deinde ponatur in vase aliquo ad solem, miscendo per diem integrum, donec bene imbiberit lixiuium omne, durumq; euaserit, & erit perfectum.

Scuum nobilissimum ad manus, & chirothecas.

R. Vini albi lib. iij.
Seui caprini masculi, vel
Veruecis lib. j.

Coquantur simul, igne lento, cooperta, deinde auferantur ab igne, & cum iam deferbuerint, ponantur in patina aliqua, lauenturque aqua pura, quinquies, aut sexies, deinde per noctem vnā sic in aqua relinquantur. His factis, sumito aquæ rosarum lib. j. vini albi lib. ij. misceantur, & cum dicto seuo coquantur ad ignem lentum, vt nō recipiat fumum, ad consumptionem medietatis. Deinde sumito raparum sub cineribus coctarum, & mundatarum, lib. s. pro quaq; libra seui, coquantur cum aqua rosarum, per horam diuiniā, deinde colentur, & ponantur in mortario, cum oleo iasinini aut citri, aut cum pau-

ca caphura. Quibus peractis, sumito scutellam, in aqua rosarum lotam, in qua formetur seuum, adiunctis prius cerussæ cōtritæ, ℥. iij. in singulas libras seui, aut olei rosacei, & pone inter flores odoriferos, velut rosarum, per octo dies. Deinde sumito sacculum linteum, in aqua rosarum lotum, & seminum melonum, quantum satis est, imposito, atque sic oleum torculari extrahito, quod seruetur in vase bene obturato.

Seuum optimum ex pomis, quod Pomatam uocant.

Sumito pomorum odoratorum & mundatorum n^o. xvj. vel xx. incidantur in quatuor partes, in quarum qualibet, ponantur quatuor aut sex caryophylli, deinde cum aqua rosarum, in patinam vitreatam coopertam, ita, vt rosarum liquor emineat, & relinquantur per diem integrum. His factis eximantur, ponanturq; in ollam vitreatam, vnâ cum tribus libris axungiae porcinae, recentis, concisæ, ad ignem lentum, deinde coletur, ita, vt colatura cadat in vas, aquæ frigidaë plenum. Hoc autem per triduum, vel quatrimum faciendum, vt purior reddatur axungia, aqua quotidie mutata. Quæ cum facta fuerint, sumito seuum illud purgatum, & colatum, cui adde spicæ nardi parum, caryophyllorum ℥. ij. Cinnamomi ℥. j. sandali citrini ℥. ij. belzoini, styracis calamitæ, sing. ℥. j. Contundantur

dantur, & ponantur in panno lineo, subtili, ita, vt non excidant, deinde bulliant omnia simul igne lento, & procul à flamma, per horas quatuor aut sex, donec rosarum aqua omnis euanescat, miscendo aliquando, ne fumum oleat. Quando autem satis coctum fuerit, adde ceræ albæ, ℥. viij. coquantur per horæ quadrantem, subinde miscendo, deinde auferatur ab igne, maneatq; sic per alterum horæ quadrantem, donec fæces resideant. Quibus factis, coletur paulatim per pannum lineum, subtile, ita, vt fæces in fundo remaneant, in vas aliquod vitreatum, in quo aqua rosarum sit infusa. Quum verò deferbuerit, & concretum fuerit, in quatuor diuidatur partes, ponaturq; in ollam vitreatam, cum aqua rosarum, moschata pauca, miscendo bene, vt in vnum confluat corpus. Si verò misceri non possent, aliquandiu ad ignemposito, admodum lentum, quousq; optimè miscantur, deinde seruetur.

Scuum Pomatum aliud.

R. Pomorum odoratorum, quantum satis est, quæ coquantur, & seminibus exemptis, contundantur, perq; linteum exprimantur deinde adde axungiae caprinæ colatæ, æquale pondus, coquantur in vase vitreato, donec rosarum aqua omnis fuerit consumpta, demum addatur, moschi, caryophyllorum,

nucis moschatae, leuiter contritae, sing. q. s. est, coquantur simul, coletur materia, vt supra, & seruetur.

Aliud Pomatum.

Axungia porcina recens, vnà cum rosarum aqua ponatur in ollam vitreatam ad ignem, deinde coletur, immittaturq; in aquam frigidam, per dies decem, lauando diebus singulis, decies, toties aqua mutata. Postea sumito poma odorifera, à seminibus purgata, atque in partes aliquot incisa, ponantur in aqua rosarum per triduum, deinde accipito quindecim caryophyllos, per integrum diem, in aqua frigida, purgatos, atq; incisos, misceantur, & coquantur omnia, igne lento, in aqua rosarum, per horam vnā, spumando bene, quibus postea addito, ceræ albæ ℥. iij. & rursus bulliant aliquandiu : deinde cum colatum optimè fuerit, relinquatur sic per noctem, deinde totum seuum album colligito. Quoniam autem in fundo faeces hæserunt, oportet, vt in mortario, cum aqua rosarum, optimè spatula, agitentur : & quanto melius agitatū fuerit, plusq; aquæ rosarum adiunxeris, tanto purius euadet. Quibus factis, sumito axungiae, tenelli porci, quantum satis est, ponito in aquam frigidam per dies quatuor, aquis, diebus singulis, mutatis, pōst membranis, cartilaginibus, & id genus alijs exēptis.

R. Pom

R. Poma viginti odorata, ac singula in quatuor partes secato, corticem seminaq; eximito, & contundito, singulis pomis quatuor Caryophyllis adiectis. Quando autem axungia in rosarum aqua, cocta fuerit tandiu, donec omnis rosarum aqua emanauerit, igne admodum lento, addantur poma contusa, parum cinnamomi, spicæ nardi, nucis moschatae, & huiusmodi, & coquantur, deinde coletur & feruetur. Quod si parum seui vitulini colati adiungatur, melius erit.

Pile ad tollendas maculas olei, & seui.

Accipito sinegmatis liquidi, quo panni è lana purgantur, quantum par est, cui addito cineris vitium, aluminis vsti, tartari in puluerem redacti, sing. quantum satis videatur, misceantur omnia simul diligenter, & formantur pilæ, quibus vtere maculis delendis.

Dulciaria siue confectioes Moschatae.

R. Tragacanthi, in aqua rosarum liquefacti, & dealbati, q. s. est, ex quo in massam adducto, nucis auellanae instar sumito, in mortario tundito, subinde sacchari optimi addito: itemq; moschi, in rosarum aqua dissoluti, gr. s. Misce, & fiat pasta, quæ incidetur prout placuerit. Quod si meliores conficere volueris, adde plus moschi, & sacchari, deinde etiâ aliquantulum macis, in puluerem redacti, mi-

scendo continuè: præterea adiungito etiam parum farinæ amyli, vel quod melius est, pulueris sandali rubri miscendo, vt in massam cogatur. Hanc in partes aliquot secato, atque in vmbra siccato. Quòd si hos coloribus libet variare, quos volueris addere, licebit, bene attritos, modò ne venenati sint. Possunt quoq; auro, vel argento regi, vt reliquæ confectiones.

Dulciaria Regia.

- R. Gummi Arabici ℥.v.
 Sacchari perfecti ℥.iiij.
 Amyli ℥.iiij.
 Moschi gr.cxx.
 Misceantur vt suprà.

Dentifricium perfectissimum.

- R. Coral.rub. ℥.iiij.
 Terræ Maioricæ ℥.ij.
 Ossium sepiarum
 Pumicis sing.℥.j.
 Caryophyllorum
 Cinnamomi
 Mastichis sing.℥.j.
 Margarit.alb.℥.s.
 Sang.drac. ℥.j.
 Moschi gr.iiij.

Redigantur in puluerem singula, & cribrentur, deinde misceantur, cum tragacantho, in rosar.

rosarum aqua, macerato ad modum pastæ,
& fiant dentifricia, quo dentes contricati,
reddentur albissimi, & à corruptione con-
servabuntur.

Vinum Hippocraticum perfectum.

- R. Cinnamomi electi ʒ.j.
Gingiberis ʒ.ij.
Granorum paradisi ʒ.iiij.
Caryophyllorum ʒ.j.
Nucis moschatæ
Galangæ sing. ʒ.s.

Redigantur in puluerem, & misceantur, po-
nanturq; in colatorio. Deinde sextarij qua-
drantem, boni vini, albi, aut rubri, vini Creti-
ci vel alterius optimi quartarium: deinde su-
mito sacchari albissimi, lib.j. dissoluti, in alio
vino, atque reliquis superinfundito, toties
iterando, donec clarum lucidumq; euadat.
Atque hæc pro ea mensura vini satis sunt.
Quòd si plus facere voles, species quoq; pro
vini portione augeto. Potest etiam addi ali-
quantulum moschi, in linteo positi, circa
colatorij fundum alligati,
vt moschi odorem
recipiat.

FINIS LIBRI SECVNDI

D▷ ALEXII PE-
DEMONTANI, DE
Secretis liber
tertius.

*Secretum elegans, ad condiendum mala Citria,
atque huius generis alia.*

MALA CITRIA VEL
arantia, vel alterius generis fru-
ctus, incisa, & ab interioribus
mundata, bulliant in aqua fonta-
na, per semihoram, donec aliquantulum mol-
lescant, deinde eximantur, ponanturque in
aliam aquam frigidam, per dies octo, bis quo-
tidie aqua mutata, manè scilicet, & vesperi,
ad ignem ponatur, donec calefiant tantum,
non bulliant, quod itidem bis faciendum est.
Quidam verò, semel tantum in die, ponunt
ad ignem, ne nimium poma mollescant, mu-
tantq; aquam vesperi tantum, ut amaritudo
omnis auferatur. Quæ cum ablata fuerit, su-
mito sacchari, vel mellis purgati, atque præ-
parati, ut inferius docebitur, in quo ponan-
tur mala citria, prius aliquo modo exiccata,
quod fiet, si relinquatur per noctem integrâ,
maximè tempore æstiuo: in hyeme verò in
loco aliquo commodo per horas tres, dein-
de in saccharo vel melle, per diem natura-
lem,

lem, maneant. Quibus sic factis, eximantur ex melle, vel saccharo, atque ipsum mel, vel saccharum, ad ignem lentum bulliant per horam dimidiam, deinde cum deferbuerit bene, iniiciantur mala rursus. Atque sic per biduum faciendum, donec ad iustam crassitudinem ipsum mel, vel saccharum coctum fuerit. Quod si melle uti velis, bis erit purgandum, & colandum, secundum artem, ut infra docebitur. Quod cum factum erit, immitrantur mala citria, & bulliant igne lento, ad horæ quadrantem, postea auferantur ab igne, sicq; diem integrum maneant. Sequenti vero die iterum ad ignem coquantur, per horam dimidiam, atq; sic per duos dies faciendum, ut mel, vel saccharum vnà cum malis citrijs, perfectè conficiatur. Tota enim ars consistit in coquendo omnia simul, aut etiam in solo melle, vel saccharo. Nam si minus rectè coquatur, facile fumum redolebit: sin vero optimè, & rectè coquatur, res erit stomacho amica, & pretiosa. Hac etiam via, & ratione, alij fructus condiri queunt, ut mala Persica, matura, integra, limonia, arantia, poma, nuces virides immaturæ, & earum nuclei, & similia pro diuersitate fructuum.

Modus purgandi & præparandi mellis, uel sacchari, ad condienda mala Citria, uel alia huiusmodi.

Sumito in decem libras mellis, duodecim

alba ouorum, aquæ fontanæ poculum dimidium, misceantur bene, contundendo, deinde vnâ cum melle, ponantur ad ignem lentum per quartam horæ partem, postea cum ab igne remotum, & optimè despumatum fuerit, coletur, & erit clarum, & purû ad condiendos omnis generis fructus. Quando autem mala citria condire voles, sumito in singulas libras, mellis libras duas. Hoc etiâ modo saccharum præparari potest. Verûm si cû saccharo condienda sint, sumito in sex libras malorû, sacchari libras nouem, & erunt optimè condita. Hoc autem hac ratione fit, quoniam mel plus in se continet excrementorû, quàm saccharum, ideo tertia parte plus mellis est opus. Quòd si hanc rationem sequaris, semper opus perfectum facies.

Mala Persica, Hispanorum modo confecta.

R. Malorum Persicorum, magnorum, mundatorum, & incisorum, quantum volueris, ponantur ad solem biduum, & manè & vespervoluuntur, deinde sic calida in syrupum sacchari, dicto modo præparati, conijciantur, demum eximantur, atq; rursus ad solem ponantur, eodem modo sæpius reuoluendo, donec siccantur optimè. Quibus peractis, rursus in saccharum inijciantur, mox etiam ad solem exponantur. Hoc autem tertio & quarto faciendum, donec crusta inducetur.

Quod

Quod cum factum fuerit, seruetur in tempus hybernium, & erunt pretiosa.

Diacitonium simplex, paratum modo Valentianorum, quo etiam utuntur Genuenses, in frusta uel placentarum formam confectum.

R. Malorum citoniorum, mundatorum, quantum volueris, coquantur in aqua donec aperiantur, deinde per pannum linteum pulpa exprimatur optimè, addendo in libras octo, tres libras sacchari candidissimi, miscendo continuè, cum spatula lignea, & coquendo, igne admodum lento, quo usque perfectè cocta fuerint. Satis autem cocta esse cognoscuntur ex hoc, nempe cum è cacabo exempta, minimè adhærescunt, sed sponte sequuntur. Quòd si cum moscho parare voles, sumito moschi parum, & cum saccharo in puluerem redigito, deinde cum in cacabo positum fuerit, misce bene. Sin verò cum aromatis voles, accipito cinnamomi, caryophyllorum, nucis moschatæ, gingiberis sing. q. s. est, & misceatur. Verùm moschus, cū pauco aceto antea erit parum coquendus. His omnibus ritè administratis, sumito tantum ex caldario, quantum ad vnā placentam satis esse videtur, & supra mensam, supra quam saccharum in puluerem redactum, sparsum fuerit, deinde formentur placentæ ad libitum, demum siccantur ad solem. Cum verò omnes simul

positæ fuerint, muta, & reuolue sæpius, interposito semper aliquantulum sacchari contriti, hocq; toties cum saccharo faciendum, donec inducetur crusta. Atque sic habebis Diacitonium optimum, suauissimum omnium, & cordi amicum. Hac etiam ratione licet mala Perfica, pyra, & alia huiusmodi cōdire: & est res optima, pulcherrima, & quouis principe digna.

Ad condiendum mala insana, cum saccharo, modo Genuensium, quæ Longobardis mala Disdegnoſa uocantur.

R. Mala insana, non matura, sed instar nucis, parua, coquantur in aqua, donec mollescant, deinde siccentur bene, & immergantur in syrupum sacchari, superius præparati, & in eo relinquantur, per dies viginti, dein eximantur, & syrupus per se coquatur secundum artem, ut superius dictum est. Postea rursus immergantur, per dies quatuor, quo usque tota humiditas extracta fuerit: qua extracta, feruentur in vasis, & erunt optima.

Pasta ex saccharo facta, ex qua uariæ fructuum, uasorum, & animalium formæ, confici queunt, quæ tamen esui non solum sunt apta, sed etiā suauissima.

R. Tragacanthi, in aqua rosarum liquefacti, quantum satis est, deinde in singulas uncias quatuor sacchari, sumito huius tragacanthi lique

liquefacti, ad fabæ magnitudinem, succi maiorum limoniorum 3.j. vel 3.j.s. ex albo ouorum parum, contundatur primò tragacanthum, in mortario bene, donec ferè in aquâ resolutum fuerit, deinde adde succum limoniorum, vnà cum ouorum albo, miscendò probè. His factis, adde sacchari albissimi, in puluerem contriti 3.iiij. paulatim quidein, & fiat pasta, quæ eximatur, atque cum saccharo optimè supra mensam subigatur, vt farina, donec reducatur in mollem pastam, ex qua deinde variæ formæ fieri possint. Quod cum factum fuerit, ligneo cylindro, hoc est, tereti ligno complanetur, tenueturq; pasta, vt variæ inde formæ confici queant. His formis, & confectionibus, in conuiujs vti licebit, pro alijs vasis, modò cibus calidis non impleantur, in fine verò, ijs omnibus vesci, vt pote gustui suauibus & gratis. Quòd si suauiores volueris, sumito amygdalarum dulcium, mundatarum, & contusarum optimè, sacchari optimi, aquæ rosarum, sing. q.s. est. misceantur, & fiat pasta, vt in Mazapanibus fieri solet: deinde ponatur inter partes duas, prædictæ pastæ, vel formæ, ita, vt in medio sita fuerint, absq; perceptione extrinseca, & habebis vasa admodum iucunda, & elegantia.

Conditum ex Melonibus perfectum.

R. Melonum, non bene maturorum, inciso.

rum, & mundatorum quantum volueris, qui cum in aceto optimo, per dies decē fuerint, eximantur, atque aliud acetum optimum superinfundatur, in quo maneant per totidem dies, diebus singulis miscendo. Quibus sic se habentibus, eximantur, & ponātur super pānum lineum, per diem & noctem, vt siccētur aliquo modo in vmbra, postea ponantur in melle per dies decem, bulliantq; singulis diebus semel, demum eximantur, ponanturque in vase aliquo, aspersa puluere sequenti.

R. Caryophyllorum

Gingiberis

Nucis moschatæ

Cinnamomi sing. q. s.

Misceantur & fiat pulvis subtilissimus, qui cum supradictis, vbicunque aspersus fuerit, adde mellis albi, optimiq; quantum satis est, & serua.

Melones siue Pepones, quomodo dulces, perfectiq; reddi possint.

Melonum siue peponum semina, in ea parte qua paulum hiant, ponantur in saccharum dissolutum in aqua, per tres, aut quatuor horas, addendo parum aquæ rosarum, deinde extracta, & exiccata, plantentur, nascentur melones optimi, & suauissimi. Quod si moschatos voles, adiunge aquæ moschi, & cinnamomi aliquantulum, & habebis perfectissimos.

simos. Hoc eodem modo, cucumeris semina emendari possunt.

Ad condiendos Arantiorum cortices, quouis anni tempore, potissimum uero in Maio, cum mala maiora, corticesq; crassiores fuerint.

R. Corticum arantiorum, in quatuor aut sex partes incisorum, quantum volueris, ponantur in aqua fontana, per dies decem, plus minusve, donec perlucidi sint, deinde siccantur in aere, linteo inuoluti panno, donec fuerint satis sicci, demum in ahenum immittantur, ubi tantum mellis sit, ut media pars extet, coquendo aliquantum, misceantur, mox auferantur ab igne, ne mel nimium coquatur, relinquaturq; sic per dies quatuor, in iam dicto melle, miscendo quotidie. Hoc autem tertio faciendum erit, coquendo prius parum, deinde relinquendo, ut iam dictum, per dies tres. Quibus omnibus factis, cortices ex melle eximantur, coquanturq; in tanto melle, quantum tibi satis esse videbitur, non quidem diu, deinde ponantur in vase aliquo, addito gingiberis, caryophyllorum, cinnamomi, sing. q. s. est: misce, & serua tanquam rem optimam. Scito, mel illud ipsum, valere etiam ad condienda alia.

Ad condiendas Nuces.

R. Nucum, dum adhuc teneræ sunt, & vi-

rides, quantum volueris perforentur quatuor, aut sex locis, & immittatur in aqua fontana, per vndecim dies, plus minúsve, pro vt videbitur, deinde coquantur in melle, vt de arantijs dictum est, nisi quòd quater plus coqui debeant, propterea, quòd plures etiam sint. Illud autem obseruandum, vt mel recēs subinde addatur, propterea, quòd coquendo minuatur. Postremò adiungenda quoq; sunt aromata, quemadmodum de arantijs factū est, nisi quod minus caryophyllorum addatur, quoniam nuces amaras reddunt.

Ad condiendas Cucurbitas.

R. Cucurbitarum, in partes, secundum longitudinem incisarum, & mundatarum, quantum volueris, deinde aquam feruentem super aspergito cucurbitis, deinde cum sic per nouem dies factum fuerit, coquantur ad ignem mediocriter, nimirum tantum, vt nimum ne mollescant. Quæ cum deinceps in umbra in panno linteo exiccatae biduum fuerint, coquantur in melle, vt de arantijs dictum est.

Ad condienda Pyra Appiana, quæ Moschatella dicuntur.

Pyra moschatella semel tantum in melle coquantur, additis aromatibus vt supra. Verum condimenta hæc omnia, maiorem aromatum

matum copiam desiderant, pro ventriculi remedijs.

*Mustacea Neapolitana, nobilissima, & suavis-
sima, quæ & recreant uentericulum, & halitum bo-
num reddunt.*

R. Sacchari albissimi lib. iij.

Floris farinæ lib. vj.

Cinnamomi ℥. iij.

Nucum moschatarum

Gingiberis sing. ℥. s.

Piperis ℥. j.

Mellis albi, crudi, non despumati ℥. iij.

Fiat prius cum farina circulus, in quo ponatur saccharum, ita ut in medio contineatur, cui deinde addito aquæ rosarum moschatæ, lib. j. miscendo & agitando continuè, donec saccharum reddatur inuisibile. His factis, adde aromata, & mel, miscendo probe manibus, unâ cum farina, è qua tantum dematur, quantum satis erit, ad spargendum testum. Quo facto, manu mustacea secantur, ea magnitudine ut singula uncias tres contineant. Quibus omnibus peractis, ponantur in testum, in cuius fundo, farina sit sparsa, & coquantur sic in fornace, donec satis est, deinde auro obducantur.

FINIS LIBRI TERTII.

k 3

D ▶ A L E X I I P E
D E M O N T A N I,
 de Secretis liber
 quartus.

Aqua odoris præstantissimi, ad Faciem, qua sudaria imbuta, atq; ad tergendam faciem adhibita, reddunt cutem albam, coloratamq; : quantoq; plus fricatur, tanto uenustior redditur, seruant autem eam uim sudaria, per menses sex, ut experientia docuit.

- R. Aluminis loti & vsti lib.j.
 Vini Cretici non dulcis mens.ij.
 Pastæ chrysocollæ ℥.vj.
 Tragacanthi albi lib.j.
 Gummi Arabici ℥.iiij.

Infundantur omnia, in vino Cretico, per biduum, donec liquecant, in vase optimè obturato, ne quo vis modo exhalare queant, addendo mensuras duas lactis caprini. Dein de samito:

Argenti viui sublimati, calcinati in fornace, bene clausa, ℥.ix.

Cerussæ Alexandrinæ, sine plumbo, primò in panno lineo, cum oui albo inuolutæ, dein de in lixiuio coctæ, vsq; ad consumptionem tertię partis, lib.ij.

Mellis crudi & albi lib.ij.

Tereb

Terebinthinæ Alex. lotæ lib. iij.

Aceti distillati pocula iij.

Gingiberis, in puluerem contriti, ℥. vj.

Coquantur simul cum aceto, donec tertia pars fuerit absumpta, adde:

Myrrhæ contritæ ℥. iij.

Lithargyrij contriti, & in tribus poculis, vini albi, cocti vsque ad consumptionem tertiæ partis, ℥. iij.

Misceantur continuè per horas sex. Quibus omnibus factis, addantur cochleæ absq; testis n°. 50.

Caphuræ ℥. j.

Gallinam pinguem deplumatam, atq; in partes sectam

Arantiorum mundatorum, à cortice & sem. n^o. ij.

Limoniorum mundatorum, à cortice & sem. n^o. xij.

Alba ouorum ad duritiem cocta & cū cinnamomo subacta n^o. xxv.

Sacchari candidi ℥. vj.

Misceantur omnia, & ponantur in cucurbitam vitream, distillenturq; in balneo Mariæ. Et sic prima aqua, quæ exit, erit alba, secunda albior, tertia albilissima, quæ per se posita, misceatur postea cum vltima, atque cum iterum confecta fuerit, seruetur, & erit optima, excepta media, quæ omnium est ad faciem venustandam præstantissima. Quòd si stro-

phiola, vt supra dictum est, conficere voles, sumito strophiola, non valde subtilia, quæ cum in catino posita fuerint, aqua ista cooperiantur, relinquanturq; sic per horas sex, deinde distendantur ita, vt aqua rursus in catinum defluat: & cum iam bene fuerint exiccata, denuò in prædictam aquam immittantur, vt antea, per sex horas, & exiccentur. Quod cum septies factum fuerit, rem confectam habebis ad faciem, vel ipsis dignam Reginis.

Aqua Cutem, ex pallida, coloratam reddens.

Sumito pullos columbinos, albos, hos diebus quindecim, nucibus pineis, pascito, deinde eos aperito: capita, pedes intestinaq; abijcito. His peractis:

R. Panem dimidium

Aluminis zuccharini q.s.

Foliorum auri n°. 500.

Argenti n°. 300.

Medullas panis candidissimi, in lacte amygdalarum dulcium mollitas, n°. iiij.

Medullæ vituli, aut bubuli, aut axungie porcinæ recentis, lib.j.

Misceantur omnia, & distillantur, & habebis aquam perfectissimam.

Aqua ad Faciem commendandam, ita, ut mulier, ea utens etiam natu grandior, non uideatur excedere

dere annum uigesimum, aut uigesimum quintum.
 Sumito pedes vituli, duos & in libr. xvij.
 aquæ fluuialis, coquito, vsq; ad consumptio-
 nem medietatis. Deinde adde:

Orizæ lib.j.

Medullas panis, in lacte mollitas, n^o.j.

Butyri recentis lib.ij.

Alba ouorum cum cort. n^o.x.

Misceantur omnia, & coquantur, deinde di-
 stillentur, quousq; omnis aqua exierit, cui de-
 nique adde, caphuræ, aluminis zuccharini,
 sing. parum, & erit optima.

*Aqua ad Faciem, & alias corporis partes com-
 mendandas.*

R. Chrysocollæ, siue boracis ʒ.ij.

Aluminis { Rupei
 Scissilis
 Squamosi sing. ʒ.j.
 Caphuræ ʒ.ij.

Redigantur in puluerem singula, deinde mi-
 sceantur, ponanturque in phialam vitream,
 quam, aqua fontana repletam, diligenter
 obturabis. His factis, ponatur ad ignem,
 per horas duas, deinde auferatur, & cum re-
 frixerit, ponatur in aliam phialam, adden-
 do duo alba ouorum recentium, bene cum
 omphacio agitata, misceantur, sintq; in so-
 le, per dies viginti, & habebis aquam perfe-
 ctissimam.

Aqua Cutem reddens albam, solisq; adustionem auferens.

R. Aquæ pluuiæ

Omphacij, sing. mens. dimidiam

Coquantur simul, vsque ad consumptionem medietatis, deinde inter bulliendum, addito succi limoniorum tantum, quantum bulliendo antea euanuit, demum cum cocta satisfuerint, auferantur ab igne, addanturq; ouorum recentium alba, concussa, n^o. iiij. postquam deferbuerint, seruetur ad vsum.

Aqua, quæ reddit Faciem iuuenilem, ita ut quintumdecimum annū mulier non uideatur excedere.

R. Sulphuris viui ℥. j.

Olibani albi ℥. ij.

Myrrhæ ℥. ij.

Ambræ ℥. vj.

Redigantur in puluerem singula, deinde misceantur addendo aquæ rosarum lib. j. & distillantur. Aqua deinde, in vase aliquo obturato, erit seruanda, qua si quis vti volet, vespere, cum itur cubitum, hac lauet faciem, deinde manè lauet faciem aqua fontana, & erit facies venustissima.

Aqua Facilis, ad idem.

R. Alba ouorum recentium, concussa bene, n^o. viij.

Colentur, quibus deinde adde:

Alum

Aluminis { Zuccharini
 { Squamosi
 Chrysocollæ siue borracis
 Caphuræ sing. ℥.j.
 Aceti ℥.viij.
 Aquæ florum fabarum ℥.ij.

Conterantur omnia, & misceantur, deinde ponantur in phialam aliquam vitream, obturata, ad solem, per dies quindecim, miscendo quotidie bis, aut ter. Hæc aqua cum postea in aliam phialam fuerit injecta, ea vti poteris hoc modo. Lauetur primò facies, deinde paulò post fricetur facies purpureo. Hac quidem aqua, si vtentur mulieres, etiam sexaginta annos natæ, facies earum ita reddetur venusta, vt videantur annorum quindecim.

Medicamen faciei aliud, splendidum, & quauis Regina dignum.

Sumito malum limonium magnum, in superiori parte paululum incisum, ita, vt carnis succosæ instar nucis, extrahi queat. Deinde saccharo candido, vnà cum sex auri folijs impleto, clauditoq; rursus foramen, operculo suo, acicula infixa, ne decidat. Quo facto inter prunas rectū collocato, ne effluat: dumq; ebullit, reuoluito, donec aliquandiu sudauerit, mox ab igne auferto: cumq; vti voles, digitum in foramen inferto, faciemq; panno lineo, subtili, fricato, & est res optima.

Ad maculas Faciei, probatum.

R. Farinæ lupinorum
 Fellis capræ
 Succilimoniorum
 Aluminis zuccharini sing. q. f. est.
 Misceantur, & fiat vnguentum, quo inungantur panī, cū cubitum itur, & sanabitur.

Modus parandi aquam, seu lacrymam vitium.

R. Florum vitrorum ℥.j.
 Aluminis { Rupei ℥.j.
 { Zuccharini
 Chrysocollæ sing. ℥.ij.
 Caphuræ ℥.j.
 Aquæ vitium mensj.
 Misceantur omnia, & ponantur ad solem, per mensem vnum, & feruentur.

Aqua ad Faciem illustrandam.

R. Pineorum viridium, mundatorum, & incisorum, quantum satis est, ponantur in lacte per dies tres, quotidie addendo nouum lac, deinde cum sequentibus rebus distillantur, quæ sunt huiusmodi.

R. Vitri contriti ℥.iiij.
 Coral. rub. ℥.ij.
 Sacchari candidi ℥.iiij.
 Aluminis ℥.j.

Misce & fiat puluis. Deinde;

R. Arg

R. Argenti viui, cum saluia mortificati
℥.j.s.

Oua recentia, vnà cum corticibus, ru-
pta, & concussa n°.xij.

Terebinthinæ, nouies lotæ, ℥.iiij.

Cochleas marinas, candidas, quas ven-
dunt suffitores ℥.ij.

Cochleas terrestres, n°.50.

Contundantur singula, & misceantur, dein-
de pars aliqua ponatur in cucurbitam vi-
tream, deinde pars aliqua pulueris, post pars
terebinthinæ, demum pars cochlearū, aliud
super aliud ponendo, donec cucurbita sit ple-
na. Postremò addito vini albi, mensuram v-
nam, & distilla igne lento, & seruetur in vase
vitreo. Hæc autem aqua cutem reddit albam
splendidam, etiam si rugosa fuerit.

Aqua melonium alborum, ad Faciem illustrandā.

R. Melones albos, à corticibus mundatos
quot opus erit: eosque in frusta, vnus digiti
crassitudine, secato. Deinde:

Aluminis { Zuccharini ℥.iiij.

{ Vsti ℥.j.

Argenti viui mortificati ℥.j.

Cochlearum marinarum alb. ℥.ij.

Terebinthinæ lotæ lib.j.

Oua recentia, & cum cort. con-
tusa, n°.xij.

Limoniorum alb. in frusta inciso.

rum quantum volueris.

Sacchari ℥. iiij.

Lactis caprini

Vini albi sing. mens. j.

Hæc omnia ponantur in cucurbitam vitreâ, aliud super aliud, vt antea dictum est: deinde distillantur igne lento, donec aqua omnis exierit, demum seruetur in vase vitreo, ad vsum, & erit optima. Similiter parâtur aqua ex anguineis cucurbitis, ex rubi cimis, & floribus, nec non ex floribus fabarum, & maluæ, & labruscarum, & similibus.

Aqua Cucurbitarum perfecta.

R. Cucurbitas, à corticibus mundatas, & in partes rotundas incisâs, quot volueris.

Aluminis { Zuccharini ℥. vj.
 { Scissilis ℥. j.

Myrrhæ ℥. j.

Terebinthinæ lotæ lib. s.

Oua recentia & contusa n°. iiij.

Limonia incisa, n°. vj.

Cochlearum, quantum volueris

Vini albi mens. j.

In puluerem redigenda, redigantur, & misceantur, faciendo ordinem primum ex saccharo, deinde ex pulueribus, tertium ex cochleis, demum ex vino, limonijs & ouis, atq; sic igne lento distillantur, donec omnis aqua extracta fuerit, postea seruetur in vase aliquo vitreo,

vitreo, per dies octo, aut quindecim. Similiter fit etiam aqua, ex cucurbitis marinis, omni tempore.

Pulcherrimum ad Faciem, generans cutem novam, & pulcherrimam.

R. Oua recentia n^o.iiij.

Ponantur in aceto per dies octo, donec ita mollescant, vt corticem, vnà cum vitellis, dextrè, manibus, separare possitis, deinde ponantur in scutellam vitreatam, addendo:

Terebinthinæ lotæ

Sacchari candidi

Caphuræ

Floris æris

Aluminis sing. quantum sex obolis
emi potest.

Quibus redactis in puluerem, sumito:

Argenti viui cum saliuâ, vel succo limoniorum macerati quart.ij.

Olei tartari ℥.iiij.

Cæparum lillorum, in vino coctarum, deinde per linteum expressarum n^o.j. quibus mistis omnibus, vnà cum ouorum vitellis, bene contusis, cum succo limoniorum duorū, mane & vespere, inungatur facies, collum, & pectus, deinde cum per se siccata, sicque per octo dies relicta fuerint, sequenti medicina auferantur, quæ huiusmodi est:

R. Furfuris

Maluæ

Matris violarum

Corticum fabarum

Medullæ panis sing.q.s. est.

Mellis non despumati, non ita parum.

Misceantur & tandiu coquantur, in satis copiosa aqua, donec ea tactui appareat mollissima, deinde auferatur ab igne, atque in vas angusti oris effundatur, vt fumum, tanquam ex vaporario, facies in eum prona, ad sudorem vsque recipiat. Quando autem probè sudaueris, sumito medullam panis, in prædicta aqua, sed prius colata, imbutam, cum qua faciem, & partes omnes, eo medicamine illitas, confricato leuiter: quoniam cutis illa noua admodum subtilis est. Quum verò facies à prædicto vnguento purgata fuerit, subito aqua simplici lauetur, & siccetur, ac rursus lauetur aqua aliqua distillata, in qua nihil erodens sit, quater aut sexies. Quòd si forte fortuna aliquid vnguenti esset relictum in facie, vel in alijs partibus, partes, supra dicta medulla panis, fricentur, aut panno aliquo linteo, in aqua distillata, immerfo, & sic videbis primam cutem asperam, & crassam, esse mutatam, & nouam, id est, pulcherrimam & tenuem reductam. Verùm cauendū, ne quis antè dies octo exeat, neq; in aere degat, neq; etiam ad ignem accedat, ne cutis admodum subtilis comburatur, vel corrumpatur.

Oleum

Oleum ad Faciei naturalem, sed nimium ruborem. diluendum, experimento comprobatum.

R. Sem. malorum Persicorum ℥.iiij.
Cucurbitarum ℥.ij.

Contundantur, & fiat oleum, quo inungatur facies, inanè & vesperi, & faciei rubor ille extinguetur.

Aqua ex talco, perfectissima, ad Faciem.

R. Talci foliati subtiliter lib.j.
Redigatur in puluerem, cum pauco oleo amygdalarum dulcium, addendo salnitri combusti, lib.ij. quibus mistis & in ollam positis, in fornace reflexa relinquantur, per dies quatuor. Quod cum factum fuerit, dissoluantur omnia in aqua calida, & colentur, donec salnitrum omne exierit. His factis, talcum exiccandum erit, atque in panno lineo vel laneo, in pilæ formam inuoluendum, & luto diligenter obducendum, deinde in ollam aliquam, tartari crudi, leuiterq; contriti, plenam, in medio exquisitè sepeliendum. Quod cum factum erit, ponatur in fornace reflexa, per dies quindecim, aut viginti, & inuenies tartarum album cum talco, in medio sistente: quod auferatur, atq; in puluerem conteratur, deinde cum in aqua vitæ dissolutum fuerit, extrahatur aqua, per decantationem, demum talcum exiccetur, atque sic in loco

humido, ad dissolutionem vsque maneat, & sic resoluetur in aquam, lacti similem, preciosissimam.

Vnguentum argenteum, reddens Faciem albam, rubram, splendens, quo utuntur mulieres nobiles in Italia, non quidem omnes quoniam non omnes hoc rectè norunt.

R. Argenti sublimati, in mortario lapideo contriti, \mathfrak{z} .iiij.

Argenti viui, in singulas vncias sublimati obolum j.

Misceantur, & ponantur in aceto optimo, per dies octo, deinde in aliud vas ponito, acetum aliud recens infundito, & coquantur simul aliquantulum. Quibus factis, eximatur argentum viuum ex aceto, ponaturq; in scutellam, vnà cum aliquantulo medullæ panis, contundantur optimè simul, donec clarum & purum argentum euadat. Deinde cum panis medulla sufflando abiecta, argentumque viuum purum remanserit, misceatur cū prædicto sublimato, agitando omnia bene manu, tandiu, donec candidum, vt nix euadat. Quod cum factum fuerit, ponatur in aquam feruentem, misceatur optimè, cumq; sic aliquandiu fuerint relicta, auferatur aqua diligenter (quæ ad scabiem optima est) atq; rursus alia feruens superinfundatur, lauando vt prius. Vbi verò quater aut quinquies sic lotum

tum fuerit, sumito margaritas candidas, xv. folia auri contriti, vel argenti n^o. v. caphuræ, chrysocollæ, talci combusti, sing. parum. Misceantur probè, relinquantur ad solem, per dies quadraginta, miscendo quotidie per semihoram. Quibus transactis, accipito oua recentia, ad ignem calefacta iiij. frangantur, & lac illud, quod in se continent, misceatur supra dictis, quibus etiam addatur tantum sequentis aquæ distillatæ, quantum satis esse videatur. Aqua autem huiusmodi est. R. Limonia matura, aliquot, & cortice flauo subtiliter detracto, in partes subtiles aliquot scabis, oua recentia cum corticibus contusa xij. terebinthinæ 3. ij. misceantur & ponantur in cucurbitam vitream, & distillantur, igne perquam lento, donec vna mensura aquæ exierit. Cùm hac aqua confundatur, & temperetur præcedens compositio, & seruetur in phiala vitrea, loco frigido, bene obturata. Quando autem vti voles, abluito prius faciem bene, deinde inungito, atq; sic relinquito, donec siccetur. Quod si ruborem quoque addere velis, quam appellant peciam orientalem, adhibito, rubricamve ex testis Valentinis, vt inferius docebitur.

Quomodo supra dicto unguento argenteo, candor siue splendor, colorq; addi queat.

R. Vitella ouorum recentium, contusa, xij.

ponantur in cucurbitam vitream, & distillentur igne lento, aliquantulo moscho, in fine rostri posito, donec aqua omnis emanarit, quæ cum bombyce in ea intincto, faciem lauato, quæ cum exiccata fuerit, pulcherrima erit.

Ad Faciem unguentum aliud.

Sume omentum agni pinguis, & pone in aquam frigidam, per dies sex, aut octo, mutando quotidie quinquagies, deinde cum in minutas partes incisum fuerit, coquatur aliquandiu in aceto albo, cum caphuræ 3. j. in vase aliquo inuitreato, demum pingue illud supernatans, cum panno aliquo linteo subtili auferatur, cui adde olei tartari 3. ij. misceatur ad ignem, deinde reponatur in loco aliquo humido, per diem & noctem. Quibus adde, chrysocollæ lotæ, & contritæ, 3. j. cerussæ lotæ, 3. j. s. misceantur bene ad ignem, deinde facie inuncta, facias colorem rubrum cocco tinctorio & verzino: quod quidē melius est, quàm solo verzino conficere.

Rubrica ad Faciem.

R. Sandali rubri, contriti,
Aceti fortis bis distillati sing. q. s.
Misceantur, & coquantur igne lento, addendo parum aluminis, & habebis rubricam perfectissimam. Quod si odoratum facere voles,

les, adde parum moschi, aut zibetti, aut alterius odoris.

Ad Faciem uenustandam.

R. Fabarum

Faseolorum

Cicerum sing. q. s. est.

Redigantur in puluerem, addendo alba ouorum, lac asini, aquam, & cum mista fuerint simul, siccentur. Quando autem uti uoles, contemperentur aqua, qua, si facies lauetur, splendida & uenusta fiet.

A L I V D.

R. Florum fabarum, recentium, quantum satis est, distillantur, quousque omnis aqua exierit, qua lauetur facies.

Aliud probatum.

R. Florum rosinarini, quantum uolueris, coquantur in uino albo, quo facies lauetur. Potest etiam bibi, anhelitum enim suauem reddit.

Ad maculas Faciei, quas Pannas uocant, faciemq; pulchram reddendam.

R. Aluminis contriti, quantum satis est, album oui unius, recentis, misceantur, & ferueant semel, miscendo continuè, hoc inuni-

gito faciem, per duos aut tres dies, & cutem pulchram efficies.

Aqua Faciem dealbans.

R. Lithargyrij
Argenti viui sublimati sing. quantum
obolo emi potest.
Aceti, albi, optimi, q. s. est,
Coquantur ad ignem, donec pars tertia consumpta fuerit, coletur, addaturq; lactis, succi arantiorum, olei tartari, sing. q. s. esse videtur, & feruentur ad vsum.

Ad Faciem aliud.

R.

{	Leporis
	Gallinæ
	Galli
	Anguillæ

Mellis sing. q. s. est.
Misceantur, & ponantur in vas aliquod æneū, obturatum, quo inungatur facies ita, ne oculos ingrediatur, nam inde læderentur.

Ad Faciei lentigines.

Sumito lacertas viuas, virides, quas in oleo coquito, vsq; ad consumptionem tertiæ partis, deinde coletur, addaturq; aliquantulum ceræ albæ, & fiat vnguentum, quo sæpius inungatur facies.

Ad

Ad serpiginem Faciei, uel alterius partis.

Accipito radicem rumicis, lotam, in partes subtiles incidito, quæ cum in aceto albo per duos dies, relictæ fuerint, fricentur inde serpigines, ter aut quater in die, reponendo radices in acetum: & liberaberis.

Ad Pediculos.

R. Olibani

Lardi porcini sing. q. s. videtur.

Coquantur simul in vase vitreato, & fiat unguentum, quo inungatur pediculorum locus, & sanabitur.

Aqua delens omnes maculas, in manibus opificum, atq; manus albas, & molles reddens. Valet etiam ad solis uersionem.

R. Succilimoniorum q. s. est.

Salis communis, parum

Misce, quo manus lotæ, & per se exiccatae, aqua lauentur, & delebit maculas omnes. Valet præterea ad scabiem.

Aqua Faciem uenustissimam reddens, eamq; ut balsamum conseruans.

Sumito corui pullum ex nido, vel si ex nido, haberi nequeat, iuuenem tamen, cui per dies quadraginta vitella ouorum, ad duritiem coctorum, comedenda dato, deinde necatum,

plumis nudatum, in frusta secato: mox sumi-
to folia myrti, atque in cucurbitam vitream
latam, & depressam ponito, primò ordinem
ex folijs faciendo, deinde etiam ex carne cor-
ui: postremò addito talci contriti, cum oleo
amygdalarum dulciũ, quantum voles. Quòd
si quid carnis coruinæ reliquum esset, ex eis
alius fiat ordo, deinde ex myrti folijs, po-
stremò ex talco contrito. In fine adde etiam
olei myrrhæ, in ouo parati, vt in hoc libro do-
cetur 3. iij. aut iijj. deinde alembico superpo-
sito, ita, ne vllò modo expiret, distillétur, pri-
mò quidem igne, perquàm lento, quatuor
aut quinq; horis, deinde vehementiore, de-
mum vehementissimo, donec aqua omnis
exierit, quæ si ignis satis habuerit, flaua erit
aut rubra. Aqua autem distillata, in cucurbi-
ta vitrea reponenda erit, in eaq; florum ros-
marini lib. s. aquæ vitæ, poculum dimidium
infundendum: rursusq; ne quouis modo ex-
halare queat, distillanda. Verùm aliquantu-
lum belzoini albi, in fine rostri, & principio
vasis recipientis, adligabis, quæ cum omnis
distillata fuerit, seruanda in phiala, optimè
obturata, in loco aliquo frigido. Hæc autem
aqua est nobilissima, pretiosissimaq; ad illu-
strandam faciem, & carnem conseruandam.
Quando verò hac quis vti volet, prius facies
aqua fontana distillata, lauanda erit, dein-
de panno purpureo, in prædicta aqua intin-
cto,

cto, fricanda non solum facies, verum etiam pectus, collum, & aliæ partes. Quo facto, mulierem supinam paulisper cubare oportet: & pannum supradictum, in aqua intinctum aliquandiu super faciem habere. Hoc quidem fieri potest septimo quoque die, vel etiam semel in mense: reliquis verò diebus, uti poterit alia quapiam aqua, ad faciem, ut aqua ex fabarum floribus, cucurbitis, melonibus, fraxinella, liliorum radicibus, vel similibus, excepto argento sublimato, & cerussa. Et sic faciem pulcherrimam iuvenilemque in multos annos conseruabis.

Aqua nobilissima ad Faciem, collum & pectus, cuius magna copia parari potest. Quoniam quò magis inueterascit, eò etiam melior euadit. Hac aqua omnes possunt uti mulieres, quoniam faciem pulcherrimam reddit, dentibus illæsis, ita, ut non arte, sed natura formosa uideatur.

- R. Columbarum pullos n^o.ij.
 Carnis vitulinæ lib.ij.
 Sem. cataputiorum, à cort. mundatorum, ꝑ.iiij.
 Pineorum nuc.
 Amygdalarum dulc.
 Amygd. amarum
 Rad. liliorum alborum
 Cæruleorum

Fabarum contusarum, & mundatarum
 Fellis bubuli
 Rad. serpentariæ
 Fraxinellæ, sing. q. s. est.
 Limonium vnum, purgatum, & inci-

sum,

Medullæ panis albi, in lacte madefactæ

Gūmi ammoniaci, in aceto liquefacti,

Florum ligustri sing. q. s. est.

Misceantur, & distillentur igne lento, ponendo aliquantulum moschi, & belzoini albi, circa principium colli vasis recipientis, vt aqua stillans odorem sumat, deinde seruetur in vase vitreo, probè obstructo.

Aqua rubra, ad Faciem uenusto rubore pingendam, multos dies colorem in Facie conseruans.

Sumito alba ouorum ad duritiem cocta,
 n^o.xxv.

Lactis ficuum, poculum vnum, vel si lac desit, sumito ficuum paruorum, immaturorum, ac incisorum, quantum satis videbitur: misceantur, & distillentur. Aqua autem hæc cutem per se albam reddit, quam si rubram efficere voles, addito in singulas aquæ mensuras:

Aluminis scissilis, contriti ℥.ij.

Cocci tinctorij, quo lana cōficitur ℥.s.

Cocci, quo sericum tingi solet quod

Cremesinum vocant ℥.ij.

Misc

Misceantur & ponantur in phialam vitream, bene clausam, in fimo, vel in aqua calida, non feruente, per dies octo, deinde eximantur, colenturq; & exprimantur optimè. Quibus factis, addatur rursus tantundem aluminis, vt prius, cocciq; & similiter in fimo, vel aqua calida, per dies octo ponantur, & rursus, vt prius colentur. Quod cum ter factum fuerit, adde gummi Arabici ʒ. s. si aqua fuerit mensura vna, & relinquatur per dies octo, in loco calido, vt antea, deinde coletur, & seruetur, & habebis aquã rubram, omnium optimam pulcherrimamq;. Quòd si quis hac vti volet, inungat faciem panno, vel serico purpureo, fricando aliquantulũ, vt aliquo modo penetret ad interiora: huic aquæ possunt etiam adiungi odores. Quòd si in fimo, vel aqua calida, phialam ponere noles, ponas ad ignem lentum, per diem vnum, ita vt non ferueat, deinde colentur, fiatq; vt suprà est dictum.

Alia faciliior, ac pretij minoris.

Sumito glutinis piscium, in vino albo, per quinque, aut sex dies, lique-

*Ligni facti, ʒ. ij.

*Ligni brasiliij * Verzini optimi, minutatim incisi, quantum satis est & ponatur in aqua fontana, donec remolleseat, deinde misceantur, & coquantur igne admodum lento, donec satis esse videatur: quod agnoscitur, super car-

ta posita, si eum colorem habeat, quē optas.
 Quę cum satis cocta fuerit, antequam tamen
 ab igne auferatur, addatur:

Aluminis contriti ℥.j.

Gummi Arabici ℥.ij.

Misceantur, deinde, ablata aqua ab igne, ser-
 uetur in aliquo vase, optimē obturato. Mu-
 lieres pauperes coquunt verzinum per se in
 aqua, vel in vino, addendo aliquantulum alu-
 minis, gummi Arabici, donec ad perfectio-
 nem coquantur. Quędam verò ponunt ali-
 quantum sandali rubri, in vino, vel aqua vi-
 tæ, per noctem vnam, & non coquunt, dein-
 de aquę, vel vino colato, novos sandalos
 adiungunt, parum aluminis, prout color eis
 arridet.

Vnguentum ad Faciem.

R. Talci contriti

Stanni contrusi & loti, sing. quantum
 volueris.

Misce, & pone in ollam, luto obductam, in
 fornace figuli, vel vitrearij, per dies duos, aut
 tres, ad comburendum. Quod cum combu-
 stum fuerit, extrahetur, & cum aqua ficuum
 conteratur, vel aceto distillato, vel aqua co-
 lumbarum, vel similibus acutis, & viscosis.

A L I V D.

R. Salnitri

Talci combusti

Stanni

Stanni contriti sing. quantum volueris.
Et cum cornu testaceo, vitreato, spiritum ex-
trahito, quemadmodum paulò inferius do-
cebitur, deinde vt superius, in aqua vitæ, vel
aceto distillato, dissoluito.

*Aqua uel lixiuium, reddens Capillos flauos, atq;
aurei coloris.*

Sumito cortices, aut frusta vitiosa rhabar-
bari, atq; in vino vel lixiuio ponito, tandiu,
donec mollescant, deinde cùm hæc lixiuio
caput lotum fuerit, cum spongia vel panno
tingantur capilli, deinde siccentur, vel ad so-
lem, vel ad ignem. Quod cum sæpius factum
fuerit, reddet capillos absq; capitis læsione
pulcherrimos.

*Lixiuuium ad lauandum caput, quod non solum
cerebrum & memoriam iuuat, uerum etiam capil-
los longos, flauos, & lucidos reddit.*

R. Lixiuuij communis tantum, quantum
decies eo caput lauari possit, cui in-
funde

Cor- { Arantiorum dulcium x.
tices { Mali citri quantum haberi potest
Florum chamæmillæ
Foliorum lauri sing. m. j.
Capill. Veneris. m. j.
Agrimoniz. m. s.

Paleæ hordei, incisæ, m.ij. aut iij.

Lupinorum aridorum m.j.

Fœni græci m.ij.

Tartari vsti vel non vsti lib.s.

Florum spartij m.iiij. aut v.

Misceantur omnia cum prædicto lixiuio, ponantur in vas aliquod, magnum, & seruetur ad vsum. Hoc lixiuiū quantò plus inueterascit, eò melius quoq; euadit, nisi quòd quinque, aut sex mensibus elapsis, flores, herbæ, & alia, recentia addenda sunt. Quum hoc lixiuio vti voles, sumito parum ex vase, atque in alio vase calfacito: addeq; si lubet, aliquantulum myrrhæ, & cinnamomi, & sic erit optimum, beneq; faciet capiti, & oculis: prætereaq; capillos illustrabit.

Lixiuium, Capillos nigros reddens.

R. Lixiuij communis q.s. est.

Foliorum betæ m.j.

Saluiæ m.ij. aut iiij.

Myrrhæ

Foliorum lauri

Cort. nucum viridium, sing. q.s. est.

Misceantur, & coquantur, quo lauetur caput. Verùm facies, & collum non multum fricentur, ne nigra fiant, quanuis cutem non ita tinguant, vt capillos: deinde in fine abluetur facies, & collum lixiuio simplici, vel aqua pura, vel etiam vino.

Oleum

Oleum, Capillos flauos, longos, splendidos, ut aurum reddens, quo quotidie quis uti poterit.

R. Olei sesamini, mensuram j. vel si desit, olei communis, nec antiqui, nec viridis, sed flauī.

Florum spartij, mundatorum & contusorum, ℥.iiij.

Sem. liliorum alborum, croci colorem habentium, ℥.j.

Curcumæ ℥.ij.

Croci ℥.s.

Cinnamomi

Belzoini

Moschi

Zibetti sing. parum.

Misceantur omnia, & ponantur in phialam aliquam vitream, ad solem, per æstatem integram, nam quò plus steterit, eò melius. Poteris tamen interea eo vti, & quantum acceperis, tantum olei supradicti reponere: Nam quæ infusa sunt, per multos annos durant, vel etiam si voles, recentes species adiungere, prout opus esse videbitur. Hoc oleo pecten inungendum est: mox capilli ad solem pectendi: aut caput pexum, calfacto velo, tegendum, ita, vt ne velo caput prematur, sed leuiter tegatur. Et est oleum planè Reginarum, quo nihil ad hanc rem aptius excogitari potest.

Ad Capillos, flauo colore tingendos, sine multo sole, facillimum & optimum.

R. Antimonij
Tartari sing. lib. s.
Salnitri ℥. ix.

Misceantur, & redigantur in puluerem, dein de paulatim & sensim ponantur in ollâ, igne prius candentem, miscendo, donec omnia vsta fuerint. Verùm hæc sub camino, aut sub dio facienda sunt, propter fumum. Deinde olla frigefacta, frangatur, & inuenies materiam in fundo, atro pani, duroque similem. Hæc malleo in loco mundo, in particulas comminuenda: reperies enim in medio grana quædam, aut particulas, purissimo similes argento, admodum fragiles, quas naturæ inuestigatores Regulum Antimonij appellant, quod ad multa, maximè ad res metallicas valet, vt inferius dicetur. Hæ autem particulae, aut grana argentea, cum nihil ad tingendos capillos conducant, seruanda sunt: reliquæ verò fæces nigræ subitò (quoniam citò in aquam dissoluuntur) conterendæ leuiter, addendo in singulas libras, vitrioli, rubri facti, vt docebitur ℥. j. lixiuij tantum, vt pultis crassioris modo consistat. Misceantur bene, addaturq; olei ex ouorum vitellis, vel si desit communis, ℥. ij. deinde seruetur in vase aliquo ad vsum: diu enim incorruptum manet.

manet. Quando autē vti voles, lauetur prius caput lixiuio cōmuni, in quō aluminis contriti, vnciæ tres, positæ fuerint, mox antequā capilli siccantur, inungantur prædicto vnguento calido: demum cum in panno calido inuoluti aliquandiu fuerint, lauentur capilli optimè lixiuio communi, vt vnguentum è capillis pellatur, pōst vino albo calido: demum cum bene siccati fuerint, inungantur prædicto oleo, aut iasmino, aut alio quodam odorato: quoniam conseruat sic capillos integros, vt non corrumpantur, & splendidos. Quòd si semel, bisue in mense fiat, fieri nequit, quin capilli ita reddantur, vt videantur auro obducti. Verū animum adhibere oportet, ne lixiuium, quo caput lauatur, nimium sit forte: deinde cum vnguentum, tale quoq; sit, ne capillos corrumpat, frangatq;. Quare infusorum dosis diligenter erit consideranda, deinde etiam tempus, quandiu scilicet sint relinquenda. Itaque ex effectu, mensura, aut pondus erunt æstimanda, & varianda, quoniam in his ita certa regula præscribi non potest, vt etiam aliquid diligentiae non sit relinquendum.

Vnguentum auferens Pilos, ex quacunque corporis parte.

R. Alba ouorum recentia, contusa, iij.
Calcis viuæ ℥. viij.

Auripigmenti ℥.j.

In his, quæ conterenda sunt, contere, & misce, addeq; tantum lixiuij, vt pultis crassioris corpus recipiat, & fiat vnguentum: hoc adhibita penna aliqua, inungantur partes pilosæ. Quum autem per horę quadrantem inunctę fuerint, eluatur vnguentum, calida aqua, & pili decident. Quòd si non decident, denuò inungátur partes, & paulò pòst aqua ablueretur calida, & absq; dubio decident. Cēterùm ablatis pilis, loca oleo rosaceo, aut violaceo inungantur, ne qua ratione à prædicto vnguento lædantur.

Oleum, uel liquor, Pilos auferens, qui diu seruari potest, cuius est usus commodissimus.

R. Eius herbæ, qua alumen catinum conficitur, quā Itali Sodam appellāt ℥.j.

Calcis viuæ ℥.x.

Auripigmenti ℥.viij.

Quibus contritis, adde tantum lixiuij, vt ad quatuor digitos emineat, coquantur per horam vnā, deinde cum per xxiiij. horas reposita fuerint, fiat colatura, de qua sumito ℥.iij. quibus adde olei communis, ℥.j. & iterum coquantur, donec consumptū lixiuium fuerit, adiuncto moschi aliquanto, vel (absumptam aquam esse cognosces, si gutta in ignē iniecta, non crepitabit aut stridebit) zibetti si odoratum habere voles. Hoc oleo inungatur

tur loca pilosa, prius aqua calida optimè lota: deinde cum paulisper sic fuerint, abluantur aqua calida: demum pilis ablatis, partes oleo rosaceo, vel violaceo, vt prius dictum, illinantur. Illud tamen in primis sciendum, pilos, luna deficiente, esse auferendos, præstareq; oleo vel vnguento aliquo, quàm forcipibus glabrare. Nam cum vi extrahuntur, cutis aliquo modo læditur, sanguis attrahitur, pori dilatantur, vnde pilorum silua horridior succrescit. Cæterum quomodocunq; fiat, semper partes oleo aliquo frigido, vt rosaceo, aut violaceo oblinire conducit. Quòd si cutis ex prædictis vnguentis, maximè cum auripigmento compositis, videatur ambusta, id solet euenire, cum non ritè omnia fuerint administrata. Nam aut nimis vehemens fuit, aut diutius quàm par est, loca inuncta fuere: aut illita antequàm aqua calida abluta essent: aut oleo post refrigerante oblita non fuerunt.

Vt Pili non renascantur: uel ut nascantur molles, ut prima lanugo.

Quod difficulter medicamen efficiens, ne pili renascantur, inueniatur, nulla alia de causa fit, quàm quod plurimi ad hoc, medicamentis frigidissimis, vel siccissimis vtantur: hisq; exiguo temporis spatio loca inungunt, vel obstat naturæ vis, quæ per suos meatus pilos

quasi corporis excrementa solet emittere: aut vnà cum radicibus, cutem amburunt, signatamq; relinquunt. Quas omnes incommoditates vitabimus, si luna deficiente, vt dictum est, fiat: moxq; partes depilatę oleo rosaceo vel violaceo inungatur, quo fiet vt pili molliores, debiliores & tardius renascantur. Quòd si, ne renascantur prorsus, obtinere voles remedijs sequentibus vtitor, quę omniũ optima & certissima sunt, id quod crebra experientia compertum est.

R. Ofsium oliuarum combustorum,
Cort.fabarum siccarum
Sem.hyosciami
Litargyrij
Testarum siue ofsium tellinarum,
combust.
Opij sing.part.j.
Auripigmenti part.s.

Redigantur in puluerem omnia, & superinfundatur tantum olei communis, vel rosacei donec ad quatuor digitos emineat, deinde coquatur ad ignem, per horas duas, aut tres, miscendo continuè, demum cum refrixerit, coletur, & feruetur oleũ, cui adde succi chelidonię, quartam partem, proportionem suprã dictorum. Quando autem vti voles, panno linteo hoc liquore imbuto, & calido, loca pilosa foueto, per noctem integram, manẽ panno remoto, oleo rosaceo inungito, vesperi
rursus

rursus pannum, oleo imbutum, applicato, vt prius per noctem integram. Quod cū sexies, aut septies factum fuerit, luna decrescente, & pili renati fuerint, iteretur vt prius, atque sic pro certo habeto, pilos nunquam pòst vllos renaturos.

Plagula auferens Pilos ex quacunque corporis parte.

R. Terebinthinæ ℥.ij.

Ceræ albæ rasæ ℥.s.

Belzoini

Styracis calamitæ sing. parum:

Primò ad ignē liquefiat cera, deinde belzoinum, & styrax, demum addendo terebinthinam, cum paruo cerussæ cōtritę & mastichis fiat vnguentum, nec spissum nimis, nec rarū. Hoc factō, plagulas, quān latas voles, lineas capito, has supra mensam expandito, & cochleari emplastrum super eas ponito, vt coeperiantur, atque vbi refrixerint, aliam super aliam collocato: nam complicatis, crepat emplastrum iam durum. Quādo autem vti quis volet, prius partes, aqua tepida abluat, fricādo bene panno aliquo, vel manibus, deinde his siccatis, supra dictarum plagularum vnā, prius optimē calefactam, vt liquida fiat, superponito probè, vt ab omni parte adhærescat: demum cum sic per noctem integram applicita fuerit, auferatur sensim, coram spe-

culo, atque sic videbis pilos omnes esse ablatos, cutemq; glabellam, & pulchram. Quòd si aliquid emplastri cuti adhæserit, abluatur aqua calida, cum furfure, & panno fricetur, deinde facies aqua vitæ, vel vino albo abluatur, vel aquarum aliqua distillatarum non forti, velut melonum, vel cucurbitarum, vel huiusmodi. His factis, poterit uti postea reliquis aquis, ad faciem, & sic tanquam speculum, lucida erit.

Secretum rarum, quo mulieres nobiles Mauræ efficiunt, ne Pili filiabus suis ulla in corporis parte, unquam enascantur. Hoc autem secretum habui in Syria, ab illustri quadam muliere, Anno Domini M.L.XXI. cuius filiã, mania laborantẽ, persanavi.

Frustum aliquod aureum, vel numum, vel anulum candentem per infantis loca, quæ volunt pilis carere, leuiter ducunt. Quo facto, illico oleo rosaceo vel violaceo inungunt. Idem post horas xxiii j. iterant: atque ita pili nunquam redeunt. Quòd si tamen aliqui renascerentur, eos vnguentis, & similibus, & auro candente, ut prius auferunt, & sic nullo modo postea renascuntur. Hoc remedio cum sæpius, ad auferendos pilos, ex facie, usus essem, semper verum esse comperi. Verum aurum purum esse oportet. Nam vstio ex auro puro candente, nullum vestigium, aut cicatricem

tricem relinquit, quemadmodum cetera metalla. Cæterum hoc secretum diutissimè apud me seruaui occultè, & charè, ita vt nemini cõmunicare voluerim, quemadmodum & alia, quæ in hoc libro scribuntur, à quibus nõ donaleuia habere potuissem. Verum cum ætas, amorq; erga homines meus tantum valeat, non potui aliter facere, quin omnibus hæc mea secreta communicarem.

Plagula orientalis, qua mulieres utuntur, ad Faciem colorandam.

Lana è purpureo panno detonsa, coquatur in aqua, in qua prius calx viua ferbuerit, quæ cum aliquandiu fuerint cocta, fiat colatura, de qua sumito mensuram vnã cui addito verzini subtiliter incisi ʒ. ij. aluminis ʒ. j. floris æris ʒ. j. gummi Arabici ʒ. ij. misceantur, & coquantur per semihoram, deinde sumito plagulas linteas veteres, & molliculas, latas, siue angustas, vt lubet, easq; vt colore imbuantur, per diem vnum, in vase bene obturato, eiusdem tincturæ, finito: post exemptas, inde, in vmbra ficcato, & ad vsum reponito.

Alia Plagula perfecta.

R. Aquæ vitæ mens. j.
Cocci laccæ ʒ. ij.
Verzini ʒ. s.

Gummi ammonici ꝑ.s.

Misceantur, & ponantur in vase aliquo vitreo, non pleno, & coquantur igne admodū lento, aut etiam ponantur ad solem, per dies duos. Quibus factis coletur immerganturq; plagulæ linteæ, per diem integrum, vt suprà dictum est. Quòd si non satis rubra videantur, coccum & verzinū adjicito. Si verò hæc desint, cocci & verzini laccam sumito: quæ quomodo fiant, in hoc opere docemus.

Vt Barba, capilliue, nigri atq; elegantes fiant.

R. Gallæ optimæ, in oleo coctæ, absque vstione, deinde tritæ & cribratæ, part.ij.

Ferreti Hispanici, in puluerem redacti part.j.

Lixiuij mens.j.

Cort. { Mal.granatorum
Nucum
Pineorum

Myrrhæ

Saluiæ sing.q.f.est.

Misceantur optimè, & coquantur, vsque ad consumptionem tertiæ partis, vel donec satis nigrum appareat, deinde cum capilli, vel barba, lixiuio prius bene fuerint lota, subito inungantur, antequàm frigescant. Vbi verò sic aliquandiu fuerint, abluantur lixiuio, deinde etiam aqua calida, & videbis barbam vel

vel capillos omnino absq; læsione aliqua venustè nigrescere,

Dentifricium, omnium perfectissimum, non solum tergens Dentes, eosq; albos reddens, verum etiam Gingivas conseruans.

- R. Laccæ coccineæ part.x.
 Panis hordeacei, vsti, part.vij.
 Ligni aloes part.ij.
 Pumicis candentis, deinde in vino & aceto extincti part. viij.
 Lacrymæ sanguinis draconis, part.iiij.
 Aluminis vsti, part.iiij.
 Mellis, ad nigritiem combusti, part.iiij.
 Carbonum rosmarini, part.iiij.
 Cinnamomi
 Tartari albi sing. part.ij.
 Belzoini
 Alabastri sing. part.j.
 Boli Armeni, part.ix.
 Margaritarum paruarum, part.iiij.
 Succini, part.v.
 Coraliorum rub. part.xij.
 Eboris rasi, part.ij.
 Malorum cotoneorum, nondum maturorum, combustorum, part.vj.
 Mastichis part.viij.
 Redigantur in puluerem subtilissimū singula, & cribrentur, deinde misceātur, addendo aliquantulum moschi, aliquot folia auri, & ar

genti, & seruetur in vase obturato, pro re preciosissima. Quum autem vti voles, abluantur prius dentes aqua, vel vino, deinde cum dicto puluere fricentur optimè, vel digito, vel panno aliquo linteo: deinde abluantur bene, & apparebunt albisissimi & firmissimi.

Conditum siue conferva ad tergendos Dentes, Gingiuas roborandas, & ad anhelitum commendandum.

Cum dentifricia è puluere facta, non tam grata ori videatur, vt ea, quæ liquore aliquo, vel condito parantur, idcirco optimū omnium, atque principibus dignum conficere volumus, quod est huiusmodi.

R. { Rosati, part. j.

Syrupi { Myrtini, aut lentiscini, part. ij.

Misceantur, quibus addatur prædicti pulueris ad dentes tantum, vt liquidissimi conditi modum accipiat, deinde coquantur ad ignem, admodum lentum, donec ad mellis similitudinem accedat, miscendo continuè. Quibus sic se habentibus, auferatur ab igne, cui folia auri, moschiq; parum addi possunt, & habebis conseruam ad dentes talem, vt nulla alia præstantior desiderari possit.

Modus siue ratio parandi pulueres, & conseruas, ad Dentes.

Quòd si quis dentifricia præstantiora parare voluer

voluerit, sumat, prædicta omnia, vel saltē nobiliora, & ea, quæ in promptu sunt, vt laccam margaritas, coralia, succinum, lignum aloes bolum Armenum. Verùm panis hordeaceus combustus, & reliqua alia, nobilibus, & principibus sunt vtilissima, præsertim quibus placent dentifricia, iucundo aliquo colore: & qui, ex quibus fiunt, cognoscere cupiunt, possunt fieri ex paucis ijs, quæ dicta sunt, addendo folia auri, & moschi aliquantulum. Qui verò minori pretio, maiorem copiam habere desiderant, possunt prædicto pulveri, addere, aliquantulum latericij, & marmorei pulueris, cum cancrorum testis, vltis, & contritis, parumq; candidi salis, & fæcis quoq; aquæ fortis communis, qua aurum ab argento secernitur, atq; has, vel solas, vel cum alijs iam dictis: sic exiguo sumptu, magnam habebunt materiæ copiam. Quòd si conditum aut conseruam, paruo pretio, & labore, conficere velis, addito prædicto pulveri, aliquantulum mellis crudi, vel rosati, & fiat conserua, qua cum dentes bene, vel digito solo, vel cum panno aliquo lineo, fricentur, reddentur pulcherrimi, præsertim si, vt minimum, octauo quoq; die fricentur.

Puluis albus, & perfectus, ad Dentes, omnium gratissimus.

Primò sciendum, ad dentes dealbandos, ni-

hil aptius esse, pumice solo, candidissimo ta-
men, quo sutores vtuntur, ad calceos candi-
diores reddendos, si quidem in puluerem te-
nuissimum redigatur: deinde dentes eo fri-
centur. Qua de causa multi hunc puluerem
vendunt, pro re pretiosa, addendo parum
moschi, & ambræ, vt ei odoris suauitatē con-
cipient. Puluis autem sic se habet: R. Mar-
garitas, leuiter contritas, quot voles, vel etiā
integras, quibus tantum limoniorū vel aran-
tiorum succi colati bene, superinfundito, do-
nec ad tres aut quatuor digitos emineant: re-
linquantur sic per tres aut quatuor dies in
vase aliquo largo, cooperto, donec dissoluan-
tur, & mollescant. Quibus factis, addito aque
lentisci, tantum, donec ad tres aut quatuor
digitos emineat, miscēdo bene: deinde cum
aliquandiu steterit, ita vt residuum fecerit,
coletur sensim aqua, ita, vt spissum in fundo
remaneat, quæ si adhuc subflaua, & non al-
bissima videatur, rursus tantum aque super-
fundatur, & coletur, vt prius, deinde sicce-
tur, vel per se, vel ad solem, in vase cooperto,
& fiat puluis de quo sumito part. iij.

Pumicis contriti, part. iij.

Amygdalarum

Belzoini albi, part. ij.

Aluminis vsti, part. j.

Coral. alb. part. j.

Eboris albi

Alabaſtri, ſing.part.s.

Redigantur in puluerem ſubtiliſſimū omnia ſuper lapide marmoreo, addēdo folia argenti, & fiat puluis albiſſimus: quò ſi fricentur dentes, reddentur, niuis inſtar, albiſſimi. Hic puluis poteſt etiam in forma ſyrupi, vel conditi cōfici, adiuncto vel ſyrupo mali citri, vel mellis roſati aliquantum. Quòd ſi rubrum habere velis, vtitor tantū lacca, coral. rubris, quæ, quòd terendo ſubalbescunt, addatur etiam boli Armeni, ſanguinis draconis, ſingulorum parum, folia auri quot voles, conterantur & miſceantur, fiatq; puluis ruber. Cæterū his omnibus pulueribus, odoramenta quæuis addi poſſunt, niſi quod moſchus & ambra, albo pulueri, non conueniunt, colorem enim corrumpunt. Quòd ſi quis tamē moſchi, & ambrę odorem, ei conciliare velit, ponat in ſacculis inter moſchum, & ambram vt ſuprà dictum eſt.

Aqua diſtillata, precioliſſima, ſubito Dentes red dens albos, eoſq; conſeruans.

R. Primæ aquæ mellis, diſtillatæ, quæ alba eſt, lib.j.
 Salis albi ℥.j.
 Aluminis lib.s.
 Salnitri ℥.j.
 Aquæ ex folijs lentis ſci, lib.s.
 Maſtichis ℥.ij.

Aceti albi

Vini albi, sing. ʒ. ij.

Misceantur, & ponantur in cucurbitā vitreā, & distillantur in balneo Marię, donec omnis aqua exierit, quam si rubere desideras, adde cinnamomi, boli Armeni, singulorum parū, si verò suauem, adde aliquantulum mellis, deinde seruetur pro re optima. Quasi quis uti volet, abluat prius dentes, deinde cū pan- no aliquo ficcati fuerint, fricentur vel cum lentisci stylo, intincto, vel cum panno lineo madefacto, paruo. Qui verò aquā albā desi- deret, non ponat cinnamomū, bolum Arme- num, lignum aloes in aquam, postquā fue- rit distillata, vnā cum reliquis, tantum singu- lorum inijciat, quantum mastix appenderit.

Præcepta tria, ad conseruandos Dentes albos, & incorruptos, anhelitum etiam bonum.

Primū est, quod ij, qui cibo sumpto, non ab- luunt dentes, semper habeant nigros, & anhe- litum foetentem. Secundum dormientes ore aperto, semper nigros dētes, atq; anhelitum male olentem habent. Tertium est, quod qui velit dentes retinere pulchros, atque anhe- litum bonum, debet manē statim expectectus antequā surgat, expurgare pectus, fauces & alia, per sputum, eaq; quæ per noctem fue- runt collecta, eiicere, quod etiam non solūm ventriculo, sed & capiti prodest. Quibus fa- ctis;

Etis, panno aliquo linteo, vel linteamine fricentur dentes, optimè, extrinsecus, & intrinsecus, vt scilicet auferatur non solum fumus, ex cibis contractus, sed etiam fæces illæ flauescences. per noctem collectæ. quibus dentes & anhelitus corrumpitur. Quod si etiam quotidie manè aliquantulum mastichis quis mandat, optimum erit.

Decoctum ad Dentes firmandos, Gingiuas purgandas, & consolidandas.

R. Aceti, poculum dimidium

Aquarum { Lentisci
Rosmarini, sing. poculum dimidium

Myrrhæ

Mastichis

Boli Armeni

Sang. draconis

Aluminis vsti, sing. ℥.j.

Cinnamomi electi ℥.s.

Aquæ pluuiialis, vel fontanæ, pocula tria,

Misceantur omnia, & coquantur igne admodum lento, per quartam horis partem, addendo mellis despumati lib. s. belzoini parum, & fiat decoctum, quo sæpius lauètur dentes, ante & post cibum, tenendo in ore aliquandiu, quod caput etiā recreat, atq; anhelitum bonum reddit.

FINIS LIBRI QVARTI.

D. ALEXIPE-
DEMONTANI,
 de Secretis liber
 quintus.

*Color cœruleus, Indicus, siue transmarinus,
 perfectus.*

R. Lapidis lazuli, optimi, id est, marmorei,
 & colore cœruleo, & venulis quibusdam au-
 reis, subuiridibusq; , probè tincti (talis au-
 tem est, qui super carbones accensos tandiu,
 donec candescat positus, deinde frigidus,
 non friatur, sed durus, atque cœruleo colore
 vehementer tinctus remanet) lib. j. franga-
 tur in frusta parua, & ponantur super carbo-
 nes accensos, tandiu, donec optimè cande-
 scant, deinde cum in aceto distillato extin-
 cti, & exiccati fuerint, cum sequenti aqua, su-
 per lapide, cinnabaris more, terantur, quæ
 est huiusmodi.

R. Aquæ fontanæ mensuram j.

Mellis crudi albi ℥.ij.

Misce, & coque, despumando optimè, dein-
 de cum ab igne ablatum, atq; frigidum fuerit
 adde sensim, & non affatim, tâtum sanguinis
 draconis, optimè contriti, vt nucis magnitu-
 dinem referat, deinde coletur per pannum
 linteum. Verùm animaduertédum, ne aqua
 nimis

nimis rubra, neq; nimis lucida sit, sed medio se habeat modo, nempe sit violacea, clara, ita ut cœruleus color assumat violaceum colorem. Deinde dictū lapidē sic præparatum, cum hac ipsa aqua, tenuissimè, cinnabaris more, per horam, aut amplius contere, mox in vase vitreo lato, & patenti, collectū, reponne, & siccetur in vmbra: deinde in tenuissimum puluerem redige, serueturq; in pannis lineis, densè contextis, strictè colligatum: Quibus factis, fiat pastillus:

R. Resinæ
Colophonix
Mastichis
Olei lini
Terebinthinæ
Ceræ nouæ sing. ʒ. ij.

Terenda conterantur in puluerem tenuissimum, misceantur, & coquantur, donec confectum sit, miscendo continuè. confectum autem deprehenditur, si ex eo gutta, in aquā frigidam iniecta, manibus humidis non adhæret: deinde sic calidum, per pannum rarum, in vase, aqua frigida, pleno, coletur (nā frigidum fluere non potest) tandiū in aqua sinendum, donec concretum fuerit: tunc eximatur, sicceturq;, & misceatur cum prædicto puluere hoc modo: Pastillus iam dictus cum in partes minutas redactus fuerit, ponatur in æneo vase, statim illito, igni subiecto:

vbi feruere incipit, statim amygdalarum amararum olei, ℥.j. infundito, simulque ferueant, non diu. Hoc facto, puluerem ex lazuli lapide, in alio vase paratum habeas, ad quem sit aliquis cum bacillo, miscendo continuè, dum tu in puluerem, ex altero vase, materiam paulatim effundis: idq; faciendū, donec optimè mista fuerint, quæ deinde frigefacta, manibus, oleo prius lotis, tractentur, & subigantur bene, & fiat pasta in forma panis, & seruetur in vase aliquo vitreo, per dies saltem decem. Quum autem cœruleum extrahere voles, sumito lixiuium, ex vitium cineribus, paratum, atq; ita calefactum, vt manibus tractari, sine læsione possit. Tum pastillum sume, atq; in vase vitreato repone, in quod tantum lixiuij infunde, quantum satis videatur. ibi pastillum, manibus leuiter tractato, subagitatoq; donec cœruleum exire, atq; apparere videbis: quo viso, lixiuium ipsum cum cœruleo in vitreatum vas infunde, deinde cum recenti lixiuio calido, in alio vase rursus agitato, ac tractato, vt prius, atq; sic semper procedendo, atq; iterando, donec cœruleum totum exierit. Verùm notādum, quod è singulis libris, optimi lapidis lazuli, vncia tantum vna amittitur, remanentq; vnde decim, nimirum perfecti, ℥.v. medij iij. vltimi itidem iij. Puri atq; optimi, vncia, vt minimum duobus coronatis cum dimidio æstimatur,

inatur, medij vno, vltimi tertia coronati parte. Extracto autem Indico prorsus toto, similitudinem diligenter attende, vt simile simili tripartito adiungas, vt dictum est: deinde lixiuio puro, singulas partes, per se eluito, mutatis vasis, donec puræ, atque à pastilli sordibus repurgatæ optimè fuerint: tunc in vmbra siccato in cubiculo clauso. Hoc factò, sumito aquæ vitæ poculum vnum, in eaq; aliquantulum verzini optimi, macerato, eadem aqua Indicum aspergatur, & siccetur: idq; facito triduum, vt Indicum totum, eius aquæ, sit particeps, atq; ita colorabitur bellè, eritq; optimum. Condantur in scorteis sacculis singula.

Modus parandi laccam coccineam.

R. Purpuræ tomentum, lib. j. coquatur in lixiuio, donec colorem assumat lixiuii, deinde coletur, & exprimatur bene omnis substantia. Quòd si tomentum adhuc colore esset infectum, coquatur rursus in alio lixiuio, vt prius: deinde omne lixiuium sic coloratum ponatur ad ignem, & non bulliat, cui addantur aluminis contriti, atq; in aqua calida dissoluti, ℥. v. coletur in vase aliquo vitreo, superinfundendo aquam calidam, idq; fiat tandiu, donec non amplius rubra, sed sine colore lucida omnino euadat. Quo factò, color in colatorio residens, eximatur, atq; in vmbra siccetur, & seruetur.

Ad Ossa, uiridi colore tingenda.

Calcis viuæ, frustum magnum ponatur in aqua fontana, per diem vnum: sequenti die, ligno aliquo, circa meridiem, ac demum versperi, mista, coletur, & seruetur ad vsum. Interim tamen sumito ossa, quæ tingenda sunt, & in aqua comuni, in qua aluminis tantum dissoluti fuerit, vt dissolui queat, coquito. Quæ cum optimè in iam dicta aqua cocta fuerint, eximantur, siccentur, & aliquo modo in superficie radantur: deinde ponantur in supra dictam aquam calcis viuæ, adiuncto floris æris, quantum satis est: coquantur bene omnia simul, demum extrahantur, siccetur, & fiant inde, quæ volēs, opera. Quòd si aqua calcis desit, vrinam sumito, quæ equè bona censetur.

Aliud, ad tingenda Ossa, aut ebur, uiridi colore, ut smaragdi uideantur.

Sumito aquam fortem, qua tantum æris, vel orichalci, quātum fieri potest, erodatur: in ea ossa, prius in formas varias, vt videbitur, elaborata, per noctē vnam, posita, sinantur: atq; ita veros smaragdos colore imitantur. Quòd si in supra dicta aqua, argentū æris loco, dissolutum fuerit, tātō melius erit.

Ad Ossa, rubro cœruleo, uel alijs coloribus tingenda.

Primò ossa in aqua aluminis, vt suprà dictum,

Etum, cocta esse oportet: deinde aqua cal-
cis, vel vrina in promptu existat, in quibus
ponatur verzinum, vel rubrica, vel cœruleū,
vel alius color, vnà cum ofsibus, & coquan-
tur bene, & sic habebis ossa, quo volueris co-
lore, tineta.

*Pulcherrimum, ad Ligna tingenda uariè, quibus
fabri lignarij utuntur, ad mensas conficiendas,
uarijs tessellis, & figuris, insignes.*

Manè sumito stercore equini, recentis,
& adhuc humidi cum stramine, quantum sa-
tis est, supra quod ligna aliqua, trāsuerfa, col-
locentur, cui subijcito vas aliquod, liquo-
rem recipiens. Quòd si vno die tantū, quan-
tum satis est, extrahi non possit, altero, & ter-
tio, & quarto die colligas, donec satis esse vi-
deatur: deinde coletur, addaturq; in singu-
las mensuras eius liquoris, aluminis, & gum-
mi Arabici, singulorum fabæ instar. In eo li-
quore, quos voles colores, temperabis, va-
riaq; vasa facies, si varios colores habere ve-
lis. His comparatis, frustra lignorum in vasis,
vt lubet, condes, eaq; ad solem vel ignem po-
nes: post vbi vti voles, frustra aliqua extrahi-
to, reliqua finito. Nam quo diutius in vasis
manent, eò magis colorem mutant. Et sic ha-
babis ligna variè colorata, alia clariora & di-
lucidiora, alia magis fusca, alia media, qui co-
lores nulla elui ratione possunt.

Modus conficiendi Hebeni, ut uideatur naturalis.

Omnis generis ligna, Hebeni formam acquirere possunt, præsertim dura, quæ sunt lucidiora, ut buxus, cedrus, morus tam albus quàm niger, quæ ligna omnium sunt ad hoc opus præstantissima, quamuis niger morus aptior. Sumito itaq; huius generis ligna, atq; in aqua aluminosa per tres dies, vel ad solē, vel prope ignem ponito, ut tantum calefiat: deinde in oleo comuni, vel sesamino, in quo vitrioli Romani, sulphuris, singulorum tantum, quantum auellanæ respondeat, coquito aliquandiu: nam quo magis coquuntur eò etiam nigriora fiunt, modo ne nimium coquatur. Nam tunc & ambusta & fragilia fiunt. Rite autem cocta si fuerint, nihil pulchrius desiderari posse videtur.

Ad Pelles cæruleo colore tingendas.

Sumito grana ebuli, vel sambuci, quantum satis esse videtur, coquatur, primum vngantur pelles, & lauētur optimè, post exprimantur. Hoc facto, sumes ebuli vel sambuci acinos, eosq; in aqua, in qua alumen sit liquefactum, coquito: mox eadē aqua pelles semel inficito, & siccato, rursusq; tingito, & aqua fontana lauato, atq; cultello, ab auersa parte, aquā abstergito. Quod cum factum fuerit, rursus tingantur, supra dicto colore aliquo, siccenturq;, & cæruleo colore præstabunt.

Ad

Ad Pelles, rubro colore, tingendas.

Pelles prius vnctæ, lotæ, expressæ, vt supra & expansæ, ponantur in aqua, in qua cocta fuerint tartarum, sal: deinde cum expressæ fuerint, addito prædictæ aquæ, cineris cancrorum vstorū, quantum satis est, ea quàm optimè fricentur pelles, postea aqua comuni abluantur, & exprimantur. His factis sumito radicis rubiæ, q. s. est, cum aqua tartari mistæ, qua fricentur pelles bene: deinde rursus addito cinere cancrorum vstorū, fricentur, lauentur, & exprimantur. Quod cum iter factum fuerit, lauentur & exprimantur, deinde ligno brasilio tingantur, præsertim si nondum satis rubere videantur. Radices rubiæ cum aqua calida, in qua tartarum fuerit coctum, contemperandæ erunt, & per noctem relinquendæ: deinde addendum aliquantulum aluminis, ex vini fæce, parati, vel catini, in aqua dissoluti. Possunt etiam pelles purpuræ, tomento tingi in lixiuio feruēti, & cocto, & extracto colore: & erūt pulcherrimæ.

Ad uiridem colorem Pellibus inducendum.

R. Ligustri acinorum, maturorum.

Aluminis sing. q. s. est.

Aquæ fontanæ tantum, vt digitum vnum emineat.

Misceantur, & semel efferueant, deinde cum colatū fuerit, pelles prius vnctæ lotæ,

& siccatae, fricentur optimè, dictis acinis coctis. Quibus factis, rursus alumine contrito, fricentur, deinde rursus stercore ouino combusto, atque in supradictam aquam posito, postea iterum granis : quæ cum deinceps aqua lotæ ac siccatae fuerint, bis prædicto colore tingantur, & erunt perfectæ.

ALITER.

R. Ligustri acinos, maturos, & contunde: deinde in aqua, alumine temperata, coque, quantum volueris, qua bis tingantur pelles prius vnctæ, lotæ, & expressæ, quæ cū exsiccatae fuerint, tingantur colore flauo, ex ligustri acinis, coctis in aqua aluminosa, & paucocroco, & erunt pulchræ.

Ad Pelles, cæruleo colore, alio modo, tingendas.

Pelles tantum corticibus, vuarum nigrarum, fricentur, donec violaceæ fuerint: deinde Indico puluere superaddito, rursus fricentur, lauentur & siccentur. Potest etiam pulvis Indicus cum vino rubro contemperari, ut eo, pelles lotæ, tingantur.

Ad Pelles, rubro colore, tingendas.

Pelles bene lotæ, deinde in galla positæ, per horas duas, atque expressæ, tingantur semel, colore scotano, qui in aqua aluminosa vnâ cum æris flore fuerit coctus. Quibus factis, inungantur pelles bis, verзино, cum lixiuo

xiuio cocto. Verùm si pelles, damarū pelles imitantes, tingere voles, in lixiuio scotanus, coquendus erit.

Aliud, ad Pelles, uiridi colore tingendas.

R. Sambuci contusorum
Acinorum { Ebuli contusorum
Ligustri contusorū sing. q. s. est
Aluminis quantum volueris,

Misceantur, & primò grana, ligustri acini, in lixiuio semel ferueant: deinde adde acinos ebuli & sambuci, quæ cū semel quoque bullierint, cocta auferantur ab igne: quibus frigefactis, fricētur pelles granis primò, deinde ouino stercore vsto, demū aqua supra dicta acinorum, lauentur, cultelloque aqua ex aduerso abstergatur, & pelles siccentur. Quòd si satis tinctæ nō fuerint, penicillo iterum tingātur, addito puluere Indico, vt perfectiores reddantur.

Ad hircinas Pelles, uiridi colore tingendas.

Sumito hirci, aut capræ pelles, pumice ex politas, deinde oleo inunctas, demum lotas. Ad hæc, in aqua calida colata, in qua gal-larum tritarum ℥.j. vel ij. positæ sint, fricentur bene: deinde relinquuntur sic, per horam vnā, demum eximantur, exprimantur, & expandantur. His peractis, sumito acinos ligustri, mense Iulio collectos, quū sunt

virides, hoc siccatos, tenuissimè terito : aluminis contriti, in singulas pelles ꝑ.ij. cum dicto pulvere ligustri acinorum misceantur, superinfundendo aquam calidam : deinde frigida facta infundatur supra pelles, manu colorem imprimendo. Quibus factis, addatur aliquantulum stercore capræ vsti, & contriti, & rursus fricetur: mox lauentur, aquaq; cultello, vt supra, abstergatur, & expandantur. Deinde sumito ligustri acinos, bene maturos, eosq; integros, in aqua aluminosa coquito aliquantulum, qua vnà cum acinis frigefacta, manu fricentur pelles, & cinere dicto respargantur, aqua acinorum calida contrēmperata, lauentur, & cultello abstergantur: deinde vbi semel aqua viridi penicillo rinctæ fuerint, siccantur, & erunt perfectæ. Quòd si obscuriorem colorem voles, quum acinos & alumen coquis, adde pulueris Indici aliquantulum, tenuissimè contriti.

Pellium, è floribus liliūm tinctura.

R. Flores liliorum, cœruleorum, recētes
Acinos ligustri aridos
Alumen

Terantur omnia, & misceantur cum pauca aqua fontana, & seruentur in vase aliquo mudo Deinde pelles prius inunctæ, & lotæ, tingantur cum acinis, & cinere vt dictū: deinde lauentur, aquaq; cultello abstergantur, &

tur, & siccentur. Quo facto, tingantur pelles cum prædicto colore in vase seruato: deinde siccentur, corrugentur, leuigenturq; secundum artem.

Ad Ossa, cœruleo, rubroq; colore, inficienda.

Cum omnia ossa alba, præsertim cornu cerui, tingi possint, sumantur ea quę placuerint: quę cum prius fuerint parata, & formata ad vsum, coquantur aliquandiu, in aqua aluminosa: deinde eximantur & siccentur. Quibus factis, sumito floris æris, seri capriui, singulorum, quantum satis est, misceatur, & simul cum ossibus, in vas aliquod æneum, coopertum in fimo, per quindecim ponantur dies: deinde auferantur, & erunt pulcherrima. Quod si pro sero, vrinam sumas, optimè feceris. Porro si rubra efficere voles, adde cinnabarim, vel verzinum, vel laccam, & ponantur in vas aliquod ligneum, aut vitreum, & non æneum.

Ad tingendas suillas fetas, aut alia huiusmodi, quibus uestes mundantur.

Sumito fetas, bene lotas: deinde in aquam in qua alumen coctum fuerit, tandiu immittito, donec aliquo modo colorem subflauum assumant. Deinde cape rubiæ tinctorum, contrite, quantum satis est, ponatur in aceto: deinde in aqua ad ignem, cui, postquam feruere

ceperit, infundantur: quæ cum aliquandiu coctæ fuerint, auferantur ab igne, relinquanturq; , donec frigidæ euaserint, deinde eximantur, & erunt pulcherrimæ.

Ad tingendas Setas, flauo, uel uiridi uel cœruleo, uel alio colore.

Setæ, cum prius fuerint lotæ, & in aqua aluminosa coctæ, scotano, & croco tingantur, si quidem flaua habere uelis: vel succo acinorum sambuci, aut ebuli, aut liliorum cœruleorum, si cœrulea, vel æris flore, si uiridia. Atq; ita his adhibitis, factoque periculo, an arideant colores, setas varijs coloribus infectas, habere poteris.

Purpurinæ faciendæ modus, quo colore, aureus color, ad pingendum, & scribendum conficitur.

R. Stanni, igne liquefacti, lib. j. cui adde, si ab igne remotum fuerit,
Argenti uiui ℥. viij. vel x. miscendo continuè,
Sulphuris contriti,

Salis ammoniaci contriti sing. lib. j.
Misceantur omnia optimè, & terantur in mortario, vel lapideo, vel ligneo, non æneo: deinde ponatur in cucurbitam vitream magnam, digitos duos, supra materiam, luto inductam, & coquatur in fornace, primò igne perquam lento, deinde aucto, miscendo aliquando

quandiu baculo, donec flauum colorem assumat. Quo facto, auferatur ignis, & deferuescere permittantur, & sic habebis purpurinam pulcherrimam, aureo colore infectam: quæ post lixiuio teritur, & vrina, vel lixiuio, adiuncto croci pusillo, eluitur, aquaq; è gummi temperatur, vt infrà claritus dicetur.

Modus parandæ laccæ è Verzino.

Sumes tomenti, cuiusuis generis lib. j.

Coquatur in lixiuij sextarijs duobus, donec tomentum, in aquam dissoluatur. Quod cum factum fuerit, ponatur in vas aliquod ligneum, vel lapideum, adiijciendo sensim aluminis contriti, lib. j. lignea spatula cōtinuè miscendo, deinde etiam aquæ frigide sextarijs duobus sensim infusis, in sacculo coletur, & materia in sacculo residua, in vase vitreo seruetur. Quibus factis, sumito ligni brasiliij incisi lib. j. coquatur in sextario lixiuij, donec digitus vnus euanescat: deinde fiat colatura, cui adde gummi Arabici contriti ℥. j. & coqua iterum, donec medius digitus absumatur. Mox adiungito materiam, in vitreo vase seruata, & misceto optimè, deinde coletur, & eximatur, ex eoq; quod in colatorio relictum est, fiant pilæ, atq; in umbra siccentur, & erunt perfectæ.

Modus parandi Tabulas albas, deletiles, in quibus

scribitur stylo aeneo, cuiusmodi sunt libelli, qui in Germania fiunt.

Gypsi mundi & cribrati quantum satis est capies, & cum colla ceruina, aut alia dissolues: quod cum exiccatum fuerit, radatur, ut politum fiat, & lucidum. Quibus sic se habentibus rursus ut prius dissoluatur, & radatur: deinde sumito cerussæ, in tenuissimum puluerem redactæ, & cribratæ, quantum satis est: misceatur cum oleo lini cocto, & fiat unguentum, quo illinantur tabulæ: quæ cum bene illitæ fuerint, siccantur in umbra, per dies quinque aut sex, deinde panno aliquo, in aqua intincto: deinde expresso, expoliantur tabulæ, & sic relinquantur per dies quindecim, aut viginti, donec optimè siccantur, quibus ad scribendum, delendumque, quod scriptum fuerit utitor.

Scriptoriæ Rubricæ ratio.

R. Ligni brasiliij, minutatim incisi ʒ.j.
Cerussæ,
Aluminis, . sing. ʒ.ij.

Terantur, & misceantur, quibus tantum urini superinfundito, donec cooperiantur, relinquanturque sic, per tres dies, miscendo quotiè, ter, aut quater: deinde coletur per linteam, ponaturque in catino aliquo vitreato, vel mortario, & siccantur in loco aliquo, ab aere & sole remoto, & seruetur. Quando autem

tem ad scribendum vti voles, aqua gummi temperata conficito.

Ad Pelles inaurandas quibus cum alia, tunc peristromata, & aulæ fiunt.

R. Olei lini lib. iij.
Sandarachæ, siue vernicis
Colophonie sing. lib. j.
Croci contriti ℥. s.

Misceantur & coquantur ad ignem tantū diu, donec gallinæ pēna immissa: deinde extracta, videatur vsta: deinde auferatur subito ab igne, addaturq; sensim, aloes hepaticę, in puluerem redactę lib. j. miscendo continuē baculo aliquo dextrē, ne nimio feruore subleuetur. Nam cū subleuatur, subito ab igne auferendum erit, quousq; resideat: deinde rursus ad ignem ponendum, coquendumq; tantū diu, donec optimē permista fuerint: postea auferatur ab igne, & cum aliquantulum quieuerit, coletur, & seruetur in vase aliquo. Quod si pro croco, sumas alborum liliorum croceos flosculos, optimē feceris. Cæterum si pelles auro obducere voles, obducantur primò folijs argenti, vel stanni, cum ouorum albo, vel gummi Arabico: deinde prædicto vnguento iungantur, & subito auri colorem recipient: deinde siccentur ad solem, imprimendo formas, vel pingendo, & erunt pulcherrimæ.

*Ad tingenda Serica, coccineo colore, quod Cre-
mesinum uocant.*

R. Smegmatis duri, & rasi, quantum satis est, dissoluatur in aqua cōmuni: deinde imponantur, serica, panno aliquo linteo raro inuoluta, & coquantur simul ad ignem, per semihoram mouendo aliquando, ne vasi adhærescat. Quibus deinde exemptis, & lotis aqua salsa, deinde cōmuni, sumito pro qualibet libra sericorum libram vnā, aut plus, aluminis in aqua frigida sufficienti, dissoluti, in quam serica per se, absq; prædicto panno inijsito, per horas octo. Quod cum factum fuerit, eximantur serica, & lauentur, primò in aqua communi, deinde salsa, atque iterum communi, quibus postea subitò in cacabo positis, vnà cum sequentibus cocci granis, quod in hunc modum se habet.

R. in singulas libras serici, cherimesi, siue cocci contriti, & cribrati ℥.iij. aut iiij. bulliant in tanta aqua cōmuni, donec sericum cooperiatur, ad quatuor aut sex digitos, adde similiter in singulas serici libras, vncias tres gallarum, in puluerē contritarū. Quòd si gallæ desint, adde loco gallarum arsenici cristallini ℥.s. pro libra serici, quòd colorem perfectiorem reddit, nisi quòd tam aqua, quàm eius vapores sunt valde periculosi. Quando autem bullire incipit, tunc sericum
ita

ita præparatum, vt suprà, inijcito, & coquito per horas quatuor: deinde cum exemptum fuerit, siccetur in vmbra, & erit perfectum.

Modus parandi Verzini, quatuor colorum.

R. Verzini quantum satis est, coquatur in sufficienti quantitate aquę, vsq; ad consumptionem tertię partis, vel donec color pulcher euadat: deinde ablato ab igne, in quatuor diuidatur partes, quarum vna per se seruetur, & erit rosei coloris, alterę adiungatur parum aquę calcis, & erit punicei: alterę addatur parum lixiuij, & erit violacei coloris: vltimę deniq; adijciatur aliquantulum aluminis, ex vini fæce, & erit viola obscurior. Verùm cum hæc adduntur, verzinum tepidum esse oportet.

Verzinum rubrum, alio modo.

Sumito mensuram aquę communis, cui addito tantum calcis, vt nucis magnitudini respondeat: deinde cum sic per integram noctem fuerint relicta, sumito: Verzini rasi tantum, vt ad dimidiam vasis partē perueniat, cui superinfundatur aqua calcis, colata, quę cum per quatuor horas steterint, coquatur, donec dimidia pars euanescat. Quod cum ritè factum fuerit, auferatur ab igne, & sensim in aliud vas infundatur, vt color tantum auferatur, cui deniq; addatur aluminis contri-

ti, parum, nempe tantum, vt ciceris magnitudinem referat, & feruetur. Quòd si ad scribendum vti velis, adde aliquantulum aquæ gummatæ. Si verò mauis colorem puniceum, adijcito lixiuij ℥. iij. plus, minusue, & erit perfectum.

Cœruleum transmarinum, absq; lapide lazuli.

Sumito argenti, cum aqua forti, calcinati ℥j.

Salis Ammoniaci ℥. ij. s.

Aceti q. s. est.

Misceantur, & aliquandiu relinquantur, donec materia in fundo resideat: deinde cum acetum eminet, sensim auferatur: materia verò reliqua, in fundo, relicta, ponatur in cucurbitam vitream, optimè obturatam, per dies viginti quinque, & habebis Indicum siue transmarinum cœruleum pulcherrimum.

Color Viridis, ad scribendum & minianandum, ut dicitur.

R. Floris æris

Lithargyrii

Argenti viui sing. q. s. est.

Terantur, & misceantur simul cum vrina infantis masculi, & habebis colorem pulcherrimum, smaragdo similem, non solum ad minianandum, sed etiam ad scribendum.

Ad mol

*Ad molendum siue terendum Aurum, ad minian-
dum & scribendum.*

R. Folia auri, quot volueris.

Mellis, tres aut quatuor guttas.

Quibus mistis & contusis, seruetur in va-
se osseo aliquo, quo, si ad scribendum uti ve-
lis, addito aliquantulum aquæ gummatæ, &
erit optimum.

A L I T E R.

R. Folia auri, vel argenti quot volueris, po-
nantur in catino vitreo, terfo, in quo digito
tantum macerentur cum aqua, donec opti-
mè macerata fuerint : deinde impleatur a-
qua cōmuni, & misceantur, relinquanturq̃s,
per semihoram. Quibus factis sensim aufe-
ratur aqua, ita, ut aurum in fundo remaneat,
quod siccet, & seruetur in vase cooperto.
Quando autē ad scribendum uti voles, ad-
dito aquæ gummatæ, parum.

Aliter, cum purpurina.

R. Purpurinæ, quantum volueris, pona-
tur in catino, cum vrina, aut lixiuio, digito
miscendo & macerando bene. Quod cum fa-
ctum fuerit, impleatur vrina, vel lixiuio, &
relinquatur, donec residuum faciat: deinde
rursus macerentur, mutando vrinam, vel li-
xiuium toties, donec aqua, vel vltima vri-
na lucida euadat: deinde sensim coletur vri-

na: materiæ verò reliquæ, addatur parū croci, aquæ gummatæ, & fiat liquor ad scribendum, miniandumq;.

Compositio, quæ Sisa uulgo dicitur, in qua aureæ braſteolæ expolitæ, collocantur.

R. Gypſi optimi
Boli Armeni
Aloes hepaticæ
Sacchari candidi ſing. 3.j.

Terantur ſingula per ſe, quibus alterum ſuper alterum collocatis, addatur parum zibetti, vel mellis.

Ad aurum ponendum, ſimplex compositio:

R. Gypſi optimi
Aloes hepaticæ
Boli Armeni ſing. part. j.

Redigantur ſingula in puluerem, & contundantur, cum ouorum albis: deinde colentur. Quòd ſi nimium eſſet fortis, adde aquæ communis.

A L I T E R.

Sumito aquæ gummatæ, q. ſ. eſt, qua ſola affigatur aurum, vel in carta pergamena, vel corio, & erit perfectum. Valent etiam alba ouorum, lac ficuum.

Modus parandi Colores, ex omni metallorum genere.

R. Lapidem lydium, optimè cum oui albo contritum, & fiat liquor, quo ſcribe, ac
super

super literas ducito, vel adfricato aurum, aut quodvis aliud metallum, & colorem eius recipiet.

Ad Aurum, in nigra materia, reponendum.

Sumito fumum ex lucernis, quo tingantur nigra: deinde superaddatur aurum cum aqua gummata.

Marmor aut lignum, quomodo auro abducenda.

R. Boli Armeni

Olei nucum, sing. q. s. est.

Côtundantur, & pinsantur simul: deinde quando aurum obducere voles, videas ne li quor nimium humidus, aut nimium ficans conspiciatur.

Ad Literas aureas, sine auro faciendas.

R. Auripigmenti

Christalli sing. ʒ. j.

Redigantur in puluerem singula: deinde misceantur cum oui albo, & fiat liquor, quo scribatur.

Vt literas argenteas, absq; argento facias.

R. Stanni ʒ. j.

Argenti viui ʒ. ij.

Misceantur, & liquecant simul: deinde cum aqua gummata côtundantur, & scribe.

Vt Literæ virides fiant.

Sumito folia rutæ, ex quibus succum exprimito, cui addito floris æris, croci, singu-

lorum parum, & contere. cum vti voles aqua gummata, vtere & scribe.

Vt Literæ albæ scribantur.

Sumito lactis ficuum q. s. est, & in vase aliquo vitreo ponito ad solem, per semihoram. Cum verò vti voles, aqua sumito gummi, & misce, & scribe. Vbi scripseris, tota papyrus atramento tingenda erit: deinde cum exiccata fuerit, panno aliquo linteo, optimè fricanda, vt literæ, cum ficuum lacte scriptæ, auferantur, spaciaq; illa alba remaneat. Nam eo lacte effectum est, quo minus spacia literarum atramento tingerentur. Similiter valent etiam ouorum vitella, modò cum aqua contusa, fiat liquor, & scribatur: deinde cum atramento tincta integra papyrus, atq; exiccata fuerit, fricentur literæ, vel panno aliquo vel cultello, & remanebunt literæ albissimæ.

Liquor Viridis ad scribendum & pingendum.

R. Floris æris quantum satis esse videtur, ponatur in aceto, donec liquefiat: deinde coletur per pānum subtile. Quod cum factum fuerit, super lapide porphyrite teratur optimè cum aqua communi, addendo parum mellis. Deinde cum bene siccātū fuerit, rursus super lapide porphyrite, cum aqua gummi teratur, & res erit perfecta.

Cærul

Cœrulei parandi, ratio alia.

Cœruleum cum melle, vt æris flos, contendendum, sed purgandum non est. Temperatur autem oui albo, agitato, aut glutinis aqua, & non gummi. Aqua hæc glutinis, fit ex visceris glutine lucido, & liquefacto, & colato, vt ex gummi solet.

Cinnabaris parandi modus ad scribendum.

Cinnabari, cum super lapide porphyrite optimè, aqua communi contritum: deinde exiccatum fuerit, ponatur in vas aliquod osceum, vel vitreum, vrinaq; superinfundatur, relinquaturq; sic aliquandiu: nam fundum materia petet: postea auferatur sensim vrina, atq; rursus recens addatur. Quod cum octies, aut decies factum fuerit, optimè purgatum erit. Quibus sic se habentibus, sumito ouorum alba, optimè agitata, vt in aquam puram dissoluantur: eam aquam super cinnabarim effundito, vt transuersum digitum emineat, rursusq; simul agitato: deinde cum residuum fecerit, auferantur ouorum alba, sensim, rursusq; recentia addantur, fiatq; hoc toties, quoties cum vrina factum fuit. Hoc quidem nulla alia ratione fit, quàm vt fœtens ille odor, ex vrina contractus euanescat. His omnibus factis, addantur albumina ouorum recentia, misceantur optimè, & fiat liquor, ad scribendum & pingendum. Cæte-

rum hic liquor, in vase aliquo obturato, seruandus erit: deinde cum quis hoc vti volet, ligno aliquo miscendus: seruatur etiam diutissimè incorruptus.

*Aqua fortis, ad Serica, marmora, pannosq;
lintheos inaurandos.*

Sumito glutinum, ex pergamenno confectum, quo illinatur tela serica leuiter, ne aqua illa penetrare queat. Quo facto, sumito:

Cerussæ

Boli Armeni

Floris æris sing. part. j.

Misceantur, & redigantur in puluerem, super lapide porphyrite, & fiat puluis, qui ponatur in ollam aliquam vitreatam, addendo sandarachæ liquidæ, tantum, quantum satis esse videtur, ad ignem admodum lentum, ne bulliat. Cæterùm super marmora, gluten non erit ponendum, sed tantùm fortis aqua.

Libri, auro, quomodo obduci queant:

R. Boli Armeni, ad nucis quantitatem.
Sacchari candidi, ad ciceris magnitudinem:

Redigantur in puluerem tenuissimum simul: deinde addantur alba ouorū, misceantur optimè, contundendo. Quo facto, sumito librum optime ligatum, & sub prelo, cum
ouorum

Ouorum albo illitum: deinde cum exiccatum fuerit, illinatur prædicta compositione, & siccetur, friceturque bene, vt politum, leueq; fiat. Quum autem auro eos obducere voles, aqua communi prius humectentur: deinde subito auro superposito, bombyce præmantur leuiter, & exiccati, dente leuigentur, atq; ferro frigido, formę imprimantur.

Ad conseruanda Ouorum alba incorrupta, ad cinnabarim parandum, aliosq; colores absq; arsenico, res per paucis admodum cognita.

Sumito ouorum alba recentia, & integra, quibus superinfundito in centum oua, tertias aceti partes, finitoq; sic ad horas vintiquator: deinde coletur per pannum lineum, subtile, ne frangatur ouorum alba, relinquanturq; sic, per dies octo: quæ cum deinde rursus colata fuerint, seruetur ad vsum, in vase aliquo cooperto.

Aqua fortis, ad flores effigiandos.

R. Gummi ammoniaci part. iij.
Arabici part. j.
Sagapeni part. iij.

Misceantur, & ponantur in aceto, donec mollescant: deinde contendantur, colentur, & seruentur ad vsum.

Aliter, ad idem.

R. Gummi ammoniaci ʒ. j.
Arabici ʒ. iij.

Ponantur in aceto per horas xxiiij. do-
nec mollescant: deinde adde mellis flauis, ad
magnitudinem nucis, alij mundati, & con-
tusi, caput vnum, aloes hepaticæ parum:
misceantur, & coquantur aliquandiu in ace-
to: deinde coletur, exprimaturq; bene sub-
stantia omnis. Quòd si videatur liquidius,
coquatur denuo, donec iustam consisten-
tiam acquirat, & seruetur in vase aliquo vi-
treo. Quando autem vti voles, tingantur ea,
quæ auro obduci velis: deinde cum exicca-
ta, & oris halitu calido humectata fuerint:
subito auri folia superponantur, ac penicil-
lo, seu bombyce applicentur.

*Modus quidam, hætenus ignoratus, sed facilis,
molendi Auri, uel argenti, pulcherrimi coloris,
quod expoliri, & gummi illustrari potest.*

Sumito foliorum auri tantum, quantum
volueris, ponantur in crucibulum, vel te-
stam, ad ignem: deinde sumito argenti viui,
quater tantum, & similiter in alium crucibu-
lum, vel testam ponatur ad ignem, sed non
propè, vt tâtum calefiat. Auri verò folia tan-
diu ad ignem relinquenda, donec rubescere
incipiant, sed non liquecant. Quibus factis
auferantur ab igne crucibula, & misceatur
argentum viuum cum auri folijs, miscendo
aliquantulum simul, ligno aliquo: deinde
subito in scutellam aquæ plenam, injcian-
tur, &

tur, & fiat malagma. Verùm si aliter facere voles, folia auri, cum argento viuo, super lapidè porphyrite conterantur, donec optimè fuerint mista, atq; contusa: deinde bis, teruè aqua communi lauentur, quòd si parum acetì, vel succi limoniorum addas, optimè feceris: nam melius citiusq; permiscuntur. Itaq; hoc malagma quocunque modo paratum, sumito, atq; per pannum lineum, non rarum, exprimatur, vt pars aliqua argenti viui exeat: vel exprimatur per damæ, siue agni candidam pellem, quod melius est: deinde quod in pelle hæsit, conteratur cum sulphure viuo optimè, prius contrito, tanto, vt dimidiam massæ mensuram non excedat. Quibus factis, ponatur in vase aliquo ferreo, ad ignem, optimè cooperto, ibiq; relinquatur, donec totum sulphur combustum, & quod relictum, flauum, fuerit: deinde frigidum, in scutella aquæ plena, toties lauetur, donec auri coloremumat, & feruetur ad vsum. Quando autem quis vti volet, addat tantum aquæ rosarum, vel communis, in qua gummi Arabici dissolutum sit, quantum satis est: hæc misce, & fiat liquor aureus, ad scribendum, & pingendum. Quo cum scriptum, pictumq; fuerit, fricentur literæ, dente aliquo leuiter, quod cum alio molito auro, quo omnes ferè pictores vtuntur, fieri nequaquam potest. Cæterum hoc secreto, veterum qui-

dam vñ sunt, vt in quibusdam veteribus libris videre licet. Verùm in poliendo, animũ adhibere oportet, vt etiam papyro superaddita, fiat: deinde etiam absq; papyro, præsertim literis non ritè lucentibus.

*Ad Gummi faciendum (quam Vernicem uocant)
pulcherrimum ad dictum aurum illustrandum,
& omnia alia opera, coloribus infesta, & sine coloribus.*

R. Belzoinum, inter duo folia papyri, contritum optimè, idq; in ampulla ponito, ac tantum aquæ vitæ superfundito, vt ad tres, aut quatuor digitos emineat, croci capillos quinq; , aut sex crassè contusos, vel integros, & relinquatur per vnum, aut duos dies. Quod cum factum fuerit coletur, quo cum opera inaurata illustrare volueris, penicillo ea illinies, & fiant lucida & pulcherrima. Hæc materia citò siccatur, atq; in multa durat secula. Quòd si argenti folia cõterere voles, facito, vt suprà dictum est, nisi quòd loco sulphuris, sal accipiendũ erit. Quæ si gummi opera illustrare voles, sumito medullæ belzoini: nempe partes illas albas in medio belzoini consistentes, quantum satis est, addendo tantum aquæ vitæ, quantum suprà dictum est: crocum autem nõ adhibebis. Hoc gummi possunt illiniri varia, siue picta, siue non, vt mensæ, capsæ, præsertim ex hebeni,
aut

aut nucum ligno: item coria, siue auro obducta, siue non: quoniam non solum lucida efficit, verum etiam colores conseruat. Præterea cum statim exiccetur, neque pulueres, neq; alias sordes admittit, quæ vel panno, vel cauda vulpina abstergi, atque auferri nequeat.

Modus terendi, siue molendi auri uel argenti, facilis, quo peritiores artifices utuntur.

Sumito folia auri, quæ in scutella aliqua vitrea cum iulapio rosaceo conterito, & misceto digito medio, vt optimè misceantur: deinde super lapide porphyrite, aut marmoreo positis, rursus probè conterantur, addendo aquam sensim, post auferatur, atq; in scutellam colligatur, lapide bene loto aqua, vt ritè colligi possit. Quibus sic se habentibus, aurum bene digito lauetur: deinde cum in fundo residuum fecerit, aqua sensim auferri debet, aliaq; superinfundi calida, ac denuò lauari, hocq; toties faciendum, donec iulapium, lauando probè ablatum fuerit, aquaq; dulcis amplius non apparuerit. Postea exiccatum aurum, in vase aliquo vitreo, super cinerem calidam positum, tandiù sinendum erit: donec optimè calefiat: atq; colorem suum naturalem recipiat: quo factò contemperetur aqua gummi: & fiat liquor ad vsum.

Liquor Aureus, sine auro.

Sumito succi florum croci recentium, vel si desit:

Croci contriti

Auri pigmenti optimi, & lucidi
sing. part. j.

Misceantur, & terantur cum felle caprino, vel lupi piscis, quod melius est: deinde cum in vase aliquo, sub fimo positū, aliquandiu steterit, auferatur, & conseruetur liquor ad scribendum & pingendum, & habebis aureum colorem pulcherrimum.

Liquor Aureus ad scribendum, & ferrum, lignea, vitrea uasa, ossa, aliāq; auro obducenda.

Ouum recens natum, alteraq; parte fractum aliquo modo, ut albumē auferri queat sumito, atq; imple argento viuo & sale ammoniacō puro, atq; contrito, ita ut duæ sint partes argenti viui, & vna salis ammoniaci. Quod cum impletum, & ligno aliquo materia bene mista fuerit, cooperiatur foramen operculo suo, deinde cera: deinde dimidij oui cortice superadditis, ponatur sub fimo equino per vigintiquinq; dies. Quo deinde ablato, habebis liquorem aureum elegantissimum, ad scribendū, & pingēdum quoduis. Quod si nimis dura, spissaq; materia fuerit, aqua gummi misceatur, & melior erit.

Alius

Alius modus ad idem facilis, & non multi pretij.

R. Cortices arantiorum flauas, & ab interioribus optimè purgatas, & contusas, sulphuris flauī, & lucidi, in puluerem redacti, quantum satis esse videatur: misceantur, conteranturq; bene simul, & ponantur in phialam aliquam vitream in loco humido, per dies octo, aut decem, quæ deinde ablata ad ignem calefiat, & fiat liquor aureus, ad pingendum & scribendum.

Aliud, ad inauranda quæuis metalla.

R. Sandarachæ liquidæ lib. j.
Terebinthinæ
Oleilini sing. ʒ j.

Misceantur omnia optimè, & seruetur ad vsum.

Atramenti conficiendi, modus optimus.

Sumito gallarum optimarum, in tres aut quatuor partes incisarum, vel leuiter contritarum, quantum volueris, quæ cum in oleo pauco, aliqua autulum fuerint frixæ, ponantur in ollam vitreatā, superinfundendo vini albi tantum, vt ad quatuor, vel plures digitos emineat: deinde adde gummi Arabici contriti lib. s. vitrioli contriti ʒ. viij. misceantur, & ponantur ad solem per dies aliquot, miscendo quotidie. Postea cū aliquantulum, & ad sufficientiam cocta fuerint, co-

letur, & erit perfectū. Cæterum fœcibus reli-
ctis recēs vinū addi potest: deinde coqui &
colari, hocq; toties fieri potest, quoties vinū
non amplius à fœcibus tingitur. His quidem
vinis simul mistis, addantur gallæ, gummi,
vitriolum, recentia, vt supra: deinde cum rur-
sus ad solem posita, demumq; cocta fuerint,
multo melius erit, quàm prius. Quo enim sæ-
pius iterentur hæc, eò etiam melius euadit
atramentum. Quòd si atramentum spissius,
quàm par esset euaderet, addatur parum lixi-
uij, & fiet fluidum. Si verò nimium esset flui-
dum, addatur gummi Arabicū. Cæterum gal-
læ paruas, crispas, duras esse oportet, quem-
admodum vitriolum coloris cœrulei: gum-
mi præterea lucidum & friabile.

*Atramenti puluis, quem quisq; proficiscens secum
ferre potest, modò aqua uel uino contempere-
tur. Hic etiam puluis reddit atramen-
tum perfectius.*

Sumito nucleos persicorum, vel arme-
niacorum, vel amygdalarum, siue dulcium,
siue amararum, & ponantur ad ignem, do-
nec candescant, auferantur, & seruentur.
Quo factò, sumito resinæ piceæ, quantum sa-
tis est, ponatur in vas aliquod, vel ollam ad
ignem, & cum candela vel carbone, accen-
sa fuerit, cooperiatur cooperculo aliquo, ita
vt spirare non extinguì, sed fumus optimè
recipi

recipi possit: deinde cum resina omnino consumpta, vasaq; frigida fuerint, abstergatur fumus in operculo hærens, & seruetur. Quòd si quis tantum laboris, pro conficiendo fumo, sumere nollet, emat ab ijs, qui impressorum atramentum conficiunt. De hoc itaque fumo sumito part. j. pulueris nucleorum, accensorum part. j. vitrioli, part. j. gallarum fixarum, vt superius dictum, part. ij. gummi Arabici part. iiij. Redigantur in puluerem, cribrentur, & misceantur, fiatq; puluis in corio seruandus. Quando autem vti voles, sumito huius pulueris parum: cui adde aliquatulum aque, vel vini, vel aceti, & misce bene, & vtitor. Atq; sic habes atramentum repentinum, quod quisq; secum, absq; effusionis periculo ferre possit. Quòd si hic puluis addatur atramento non bono, perfectissimum reddetur.

Atramentum paratu facile, neq; magno pretio: præterea non solum ad scribendum, uerum etiam ad libros imprimendos, aptum.

R. Eius tincturæ, qua coria tinguntur, quantum volueris, fellis sepiarum, quantum satis est, misce, & fiat atramentum. Verum si melius efficere voles, adiungito prædictū puluerem ex illis carbonibus, vitriolo, galla & gummi. Hoc etiam atramento libri imprimi poterunt: præsertim si aliquantu-

lūm vernicis, & olei lini addatur, vt liquidius & tenacius fiat. Cæterū atramentum pro imprimendis libris, ex solo fumo resinæ conficitur, vt suprà dictum est, addendo vernicis liquidæ quantum satis est, & coquendo parum, fiat atramētum, vel liquidius, vel spissius, vt res ipsa poscere videbitur. Nam hyeme liquidius, æstate firmitus esse debet. Quòd si liquidius efficere voles, adde plus olei lini: si verò durius, minus olei, & plus fumi, meliusq; coque. Verūm durius atramentum, elegantiores efficit literas. Quòd si rubrum atramentum conficere cupias, loco fumi, sumito cinnabaris, optimè cōtriti, quantum volueris: si verò viride, æris florem accipito: si cæruleum, vt paucis retro annis utebantur, sumito cæruleum Germanicū, vel enchaustum vitreum, quod Venetijs habetur. Reliqua fiant, vt in cōmuni atramento dictum est.

*Liquor ad scribendum tanto candore præstans,
ut papyrus uincat, in eoq; legi possit.*

Sumito ouorum cortices, optimè lotas, easq; super porphyrite, vel marmore, cum aqua conterito, & in scutellam positas, finito, donec in fundo materia resideat: quo facto, sensim auferatur aqua, materiaq; vel per se vel ad solem siccetur, serueturq;. Quando autem uti voles, accipito gummi ammoniaci,

niaci, exempta flaua cortice, quantum satis est, ponatur in aceto distillato, per noctem vnā, donec dissoluatur: deinde coletur, cui addatur aliquantulum, prædicti pulueris, & fiat liquor omnium albissimus, ad scribendum & pingendum. Hoc etiam liquore, primaria quædam fœmina Itala, ad faciem dealbandam vtitur, propterea quòd absque vlla aliqua læsione cutis, & dentium, ita faciem albā reddit, vt non illita, sed natura sic esse videatur. Verū si ad faciē vti velis, liquorem multò rariorem & tenuiorē esse oportet, vt melius penetrare & durare queat. Cæterū si ad hūc effectū aliquantulum talci combusti, vt sequenti libro docebitur, addideris, optimum feceris.

Puluis, abstergens Atramenti maculas, uel literas scriptas in papyro, quæ res scitu est pulcherrima, atq; commodissima.

R. Cerussæ optimè contritæ,
Lactis ficuum sing. q. s.

Misceantur, & fiat massa, quæ cum exicca ta: deinde rursus imbuta lacte, atq; sic sexies factum fuerit, fiat puluis, & seruetur. Quando autem atramentum vel literas à papyro auferri velis, sumito pannum linteum, aqua imbutum: deinde expressum, ponatur super atramentum, vel literas, tandiu, donec humecta sint. Quod cum factum fuerit, pul-

uis prædictus, superaspergatur, relinquatur sic per noctem vnam: deinde manè cum panno aliquo linteo sicco, fricetur leuiter, quo factò, papyrum candidissimam videbis, & ad scribendum aptissimam. Quòd si omnino deletum atramentum non esset, iteretur vt prius, & fieri nequit, quin auferatur. Quòd si attenuata charta nimium sit, ea frictione glutine, quo ligna ferruminantur, leuiter liquefacto, cerussæ vel farinæ, pusillo admixto, densabitur.

Modus parandi Vernicem firmissimam, ad membranas, siue papyrum leuigandam, qua utimur ad scribendum: quæ melior est, & pulchrior ea, qua uulgò utuntur: nec ut illa uulgaris male olet.

Vernix, qua scriptores vtuntur ad faciendos libros, est gummi iuniperi in puluerem redactum. Ex hoc etiam gummi cum lini oleo cocto, liquida vernix conficitur. Utuntur scriptores prædicta vernice contrita, vt melius atramentum suscipiat charta, nec perfluat. Verùm si meliorem, atque minore pretio parare voles, sumito ouorum cortices, mundatas, & leuiter cōtritas, easq; in olla aliqua bene cooperta, in fornace, vel figuli, vel vitrearij, tandiu finito, donec optimè in calcem ac cinerè vertatur: deinde cribrentur,

brentur, & fiat pulvis albissimus. Quum autem vti voles, ponatur aliquantulum super papyrum, atq; leporino pede hinc inde spargatur, atq; quod reliquum est, abstergetur, & ad scribendum reddetur optima. Verum si posteaquam scriptum est, & exiccatum, puluerem auferri desideres, aliquantulum cum medulla panis fricetur, & absterget puluerem omnem.

Liquor ad formandas lineas, quæ deinde, cum super scriptum fuerit, auferri queunt, ita ut nullo modo amplius appareant.

Sumito tartari ad albedinem vsque vsti, tantum, donec ad auellanæ magnitudinem accedat, dissoluetur in scutella, aquæ plena: deinde fiat colatura, cui adde lapidis *hydij*, in tenuissimum puluerem contriti, tantum, quantum satis esse videtur, misce & fiat liquor ad formandas lineas, quas cum auferri velis, fricetur papyrum cum medulla panis, duri, & auferentur, ita, vt ne vestigium quidem reliquum sit, quod est arcanum, scitu dignum, & admodum vtile.

FINIS LIBRI QVINTI.

P 3

D ▶ ALEXI I P E
D E M O N T A N I,
 de Secretis liber
 sextus.

*Modus sublimandi Mercurij, siue argenti uiui,
 quo utuntur aurifices, alchimiſtæ, mu-
 lieres, atq; alij.*

R. Argenti uiui lib.j.

Ponatur in scutellam ligneam, addito a-
 ceti, & salnitri pusillo, miscendo bene, atque
 mortificando: quibus factis addatur,

Salis communis contriti, lib.s.

Salnitri in puluerem redacti ℥.iiij.

Aluminis vsti & triti, lib.j.s.

Misceantur bene, & ponantur in cucur-
 bitam lutatam, ad collum vsq; , & alembico
 superaddito distilletur in cineribus, primò
 igne lento, quousq; humiditas omnis exie-
 rit, quæ conseruanda erit. Valet enim ad mul-
 ta & varia, præsertim ad macerandum, &
 subigendum argentum viuum. Humiditate
 exempta, augeatur ignis continuè, donec ar-
 gentum viuum conspiciatur album, id est,
 donec videatur supra fæces manere, vt al-
 bus panis. Quòd si velis, vt plus ascendat,
 ad collum vsq; , papyrus circum eam par-
 tem, quæ foris nuda apparet, ponito: deinde
 igne

igne plus aucto videbis paulatim ascendere ad superiora Mercurium ipsum, ad formam campanæ. Quibus deinde frigefactis, atque alembico ablato, eximatur cucurbita, atque mundetur forinsecus, ne fracta, aliquo modo argentum vitietur, demum frangatur cucurbita, vt argentum colligi queat, verum ita, vt à fumo non lædatur. Cæterum hac ratione possunt fieri massæ ducentarum librarum, in vna cucurbita, modò debita materialium proportio seruetur. Porro materia in fundo relicta: nempe fæces terantur, & in aqua feruenti dissoluantur, colenturq; : deinde coquantur, & siccentur. Remanebit enim in fundo materia, sali similis, ex sale, alumine, salnitro mista. Valet enim hoc sal, ad sublimandum argentum viuum recens: addito aceto, vel loco aceti, aqua per sublimationem distillata. Cæterum argentum viuū hoc modo cum alumine sublimatum, magis conuenire videtur mulieribus, ad faciem eorum venustam reddendam, quam si aliter absq; alumine esset sublimatum, quorum tamen neutrum consulo. Nam multò melius erit, vt aliqua ex ijs, quas superioribus libris descripsimus, ad faciem vtatur, quam argento viuo sublimato. Quòd si ad alia componatur, & non ad faciem, sed pro aurificibus, alchimistis, & varijs medicinis, melius erit, si pro alumine, vitriolum crudum po-

natur, quod plurimum mulieribus nocet. Maior namq; pars horum artificum vitriolo vtuntur, propterea quòd minoris emitur, & ad plura conducat, quàm si cum alumine esset paratum, quod nulli rei vtile esse potest, nisi mulieribus. Sunt præterea maligni homines quàmplurimi, qui conficiunt argentum viuum sublimatum, cum arsenico crystallino, qui ob exiguum quæstum, se maximo scelere astringunt: quoniã præter quàm, quòd plurimarum mulierum, hoc vtetium, facies in maximum tumorem attolluntur, tympani instar, fieri interdum potest, vt vel siderentur aliqui, vel omnino interimantur: quò magis talia medicamenta sunt vitanda. Porro supra dictum argentum viuum sublimatum cum alumine, vel vitriolo, denuo & facile sublimari poterit, si modò pro qualibet libra sublimati argenti, addantur salis, vel aluminis vsti, vel calcis viuæ lib. s. deinde in cucurbitam ponantur ad sublimandũ, vt prius. Nam citius sublimabitur, pulchrius meliusq; euadet: quanto enim sæpius sublimatur, tantò citius pulchrius euadit. Alchimistæ præcepta Geberis, D. Thomæ, aliorumq; philosophorum, sequentes, tantum sæpè laboris in sublimando sumunt, vt id fixum reddant: suntq; qui centies, atque etiam ducenties sublimarunt: quorum omnis labor irritus tandem fuit, quod quidem
certum

certum est euenire, quòd semper fæces, nempe alumen, vel sal, vel vitriolum, vt dictum est, addiderint: & cum ignis natura sit, volitantia sistere, atq; constringere constat, quo sæpius sublimata fuerint, eò etiam duriora effici. Verùm ea pars, quæ paulatim constrieta erat, cū ferè fæcibus permisceretur, nusquam apparebat. Quare hi, cū causas & modos, vt par est, non considerarent, viderent autem sublimatum paulatim deficere, aut euolasse, aut igne consumptum credebant potius, quàm fæcibus esse permistum. Itaque cū philosophicè quis fixando sublimato, progredi vult, oportet, vt ter, vel quater, cū sale, vel alumine vsto, vel calce viua, vel talco, vt antea dictum est, sublimetur. Nam sic, non solùm ab omni terrestri materia, verùm etià à qualibet redundanti humiditate purgabitur. A materia quidem terrestri expurgatur: quoniam remanet in fundo cucurbitæ vnà cum reliquis fæcibus, id est, cum sale, alumine & vitriolo. Ab humiditate verò superflua: quoniam partim per euaporationem, vnà cum aceto resoluitur, partim per iteratam sublimationem, ignis naturam aliquo modo assumit, quæ causæ potissimum sunt, vt fixius reddatur, quæ duo fixationis præcipuæ sunt partes, aut potius solæ. Nequicquam, in hoc proposito, rem esse fixam intelligimus, quantam excoctam esse, tan-

tamq̃, cum igne habere societatem, vt neq̃
fugiat amplius, neq̃ quouis modo igni abfu-
matur. Quare cum ter quaterue sublimatum
fuerit, vt dictum est, sublimetur per se, absq̃
reliquarum additione, toties, donec in fun-
do fixum remaneat, neq̃ ignis vlla iam vi fu-
giat, & minuatur. Verum si citius, faciliusq̃
parare voles, hac securissima, ac philosophi-
ca via procedito: nempe ter, aut quater subli-
matis, vt dictum est, adiungatur quarta pars,
argenti purissimi, calcinati, vt inferius doce-
bitur: quibus deinde optimè mistis, & subli-
matis, misceantur simul: nempe illud, quod
sublimatum est, cum illo, quod in fundo re-
lictum est, & conterantur: deinde rursus
sublimentur, hoc quidem toties faciendum,
quoties non amplius ascendat, sed in fun-
do maneat, etiam igne vehementiore. Atq̃
sic erit perfectum, album, mundum, fusile
& penetrabile. Quòd si quis maiorem co-
piam facere velit, neq̃ argenti optimi, quar-
tam partem addere possit, sumat partem a-
liquam, ter aut quater sublimati: cui adda-
tur deinde quarta argenti puri pars, & subli-
metur, vt iam dictum est. Quibus factis, su-
matur hoc argentum sublimatum fixum,
cui addantur argenti viui, prius sublimati,
non fixi, partes tres, misceantur, & sublimen-
tur, vt suprà dictum est, donec fixum rema-
neat. Quòd si adhuc maiorem copiam face-
re voles,

re voles, rursus partes tres non fixi, huic addito, atque rursus, vt prius facito, donec fixum euadat, atque sic deinceps procedendo, donec satis magnam habueris copiam, Modus autem hic melior est, quàm si semel totum sublimetur. Quoniam sæpius volatile fixum redditur, & fixum volatile, id quod philosophi commendant: nam fusibilius, pœuetrabilius, & maioris virtutis efficitur. Atque omne secretum consistit in hac via sublimandi, vt nunc diximus, quam primi philosophorum, & excellens ille Geber, sequuntur, nisi quod occultè admodum teneant, vtrum sublimari debeat, quanuis argentum viuum dicat, tamen aliud quidam intelligit, quod etsi similitudinem cum argento viuo habeat, tamen natura, ad perfectiorem gradum, adductum esse cõstat: quemadmodum exempli gratia, pasta ex farina constat, non prima ratione, sed ad perfectius reducta. Cæterùm hæc alta scientia, aliunde esse non potest, quàm à solo Deo, qui omnibus, quibus vult (vt omnes testantur philosophi) eam largitur, & subtrahit.

Modus parandi Cinnabaris, etiam si massas cētum, ducentarūve librarum, uel plus habere uelis, si miles ijs, quæ ex Germania uehuntur, omnibus Italis adhuc incognitus.

Omnes, qui secretis, & rebus metallicis

delectantur, artem conficiendi cinnabaris agnoscunt, sed in parua admodum copia, vt duarum aut trium librarum. In Germania verò & Gallia inueniuntur quidam, grandes facientes massas, quas in Italiam aduehunt. Quare cum ipsi occultum hoc teneant nos ad communem vtilitatem, in publicum edere volumus. Sumito argenti viui, part. ix. sulphuris citrini, part. ij. quidam sumunt ij. alij, iiij. alij cum argento viuo equant pondera. Nam ad pingendum, sulphuris copia obesse nihil potest, quin potius, cinnabaris accendit ruborem: ad alia verò, tres aut quatuor vnciæ sulphuris, in singulas argenti viui libras, fatis sunt. Sulphur in patella, siue olla aliqua ampla, ad ignem ponatur, vt liquefcat, liquatum ab igne remoueatur paululum: deinde posito argento viuo, in panno aliquo, addatur sulphuri sensim, comprimendo pannum, & continuè miscendo, donec optimè permistum, frigidumq; fuerit. His optimè mistis & frigefactis, materia eximatur, contundatur, atq; subtiliter conteratur: deinde cribretur, & fiat puluis, de quo sumito tantum, quantum volueris, & ponatur in amplam cucurbitam vitream, luto sapientiæ obductam. Verùm cucurbitam plenam esse non oportet, sed ad quartam solùm partem. Quibus factis, ponatur cucurbita in fornace, super cineribus & coquantur, primo igne

igne lento, per horas tres: deinde aucto. Verum si magnam copiam efficere voles, adde sensim puluerẽ alium, miscendo semper baculo aliquo, cucurbita continuẽ super igne stante. Sed vt res perfectẽ fiat, infundibulum in cucurbita situm esse oportet, per quod baculus, in suprema parte, circum, luto, obductus, ita vt infundibuli os, cum demittitur baculus, obturet, quo continuẽ materia permisceri queat. Quibus factis, ac primò puluere, ad ignem, per horas quinque cocto, donec vel omnino, vel pars aliqua eius sublimata fuerit, addantur duo cochlearia recentis pulueris, calidi, attollendo baculum, vt iniici queat: deinde rursus demittendo. Ponitur autem baculus, vt alius puluis iniici valeat: nam nisi poneretur cucurbitæ os, ita à puluere adhærente, obstrueretur, propter sublimationem, vt alius addi non posset. Atque in hoc tota ars consistit, ad conficiendas massas, quantum vis magnas. Si enim materia simul iniiceretur, tunc antequam materia sublimaretur, cucurbita ipsa, fornaxque liqueceret. Quare per partes ponenda erit, vt cum prima pars cocta, atque cucurbitæ circum adhæserit, alia addatur, atque in fundo cucurbitæ coquatur, donec itidem vt prima adhæreat atque rubescat. Atque sic continuẽ addendo puluerem, fiet massa cinnabaris insignis, cuius in medio foramen erit, à baculo

contractum. Quòd si foramen quoq; obturare voles, addito pulverem, baculo prius extracto: deinde ore cucurbitæ obstructo, & coquito: tandiu donec pulvis in medio quoq; sublimetur, adhæreat, & obstruat foramen. Atq; hic est modus conficiendi cinabarem optimus, atque in Italia huc vsque incognitus. Cæterùm hoc animaduertentum videtur, vt baculus aliquando moueatur, attollaturq; ne pulvis adhæreat, obstruatq; infundibuli foramen: præterea si ignis quoque magnus atque continuus sit, nihil nocebit.

Chrysocolle, quam Boracem uocant, quomodo purganda, & multiplicanda.

Quam nunc boracem appellant, ab antiquis chrysocolle dicebatur, cuius duo genera fuere, & naturale, & artificiale, vt ex Dioscoride, Plinio, alijsq; constat. Ea utebantur in quibusdam medicinis, atq; ad aurum consolidandum, quæ etiam hodie vtuntur. Inest enim ei, vis quædam, liquefactionem metalli, ad consolidandum accelerandi. Utuntur etiam hac nostri, ad auri & argenti scobem liquefaciendam, atque in vnum corpus cogendam. Præterea & mulieres quædam, ad faciem dealbandam, & cutem mollem, venustamq; reddendam, propterea quòd neque dentibus, neque cuti, vllam perniciem afferat.

rat. Apud veteres reperiēbatur viridis chry-
focolla, quæ hodie neque inueniri neq; pa-
rari potest. Habetur quidem à nostris alba,
vna, altera nigra, quæ fortassis non nihil, ad
veterum viridem alludit. Alba, in frustula
longa formata, & neruosa, alumini similis
est, ita, vt vel plurimi decipiantur, vel alios
decipiant. Nam super ignem posita ebullit,
atque inflatur, remanet postea alba, spon-
giofa, & fragilis, aluminis instar. Cognosci-
tur autem differentia à peritis, inter alumen
& chrysocollam, tribus modis: quorum pri-
mus est, ex sapore sumptus: siquidem alumi-
nis sapor, quodammodo subacris & astringens
est, cum neutrum horum chrysocollæ
insit, sed ferè saporem insipidum contineat,
vt medius sit inter oleum & lactis serum.
Quare plurimi impostores, cum alios deci-
pere volunt, ponunt aluminis frusta, in o-
leo amygdalino, & lactis sero. sunt præterea
ex ijs, qui addunt mel, vel saccharum, vt sa-
por acris, astringensq; aluminis obtunda-
tur. Reperiuntur & alij, qui ad ignem liquant
res prædictas, addendo salnitrum, sodam her-
bam, ex qua alumen catinum conficitur, vel
sal alcali, tartarum, alumen ex vini fæcibus:
deinde in loco frigido formant lapillos, simi-
liter chrysocollæ, sed aliquo modo differen-
tes. Nam chrysocollæ lapilli sunt longi, alu-
minis verò quadrati. Secundus modus, alu-

men, cum vltum ad ignem fuerit, plurimum
materiæ relinquit vltæ, ita vt plus, quàm an-
tea esse videatur, id quod in chryfocolla mi-
nimè conſpicitur: minimum enim quod ab
vſtione relinquitur, exiſtit. Tertius denique
modus, quo alumen à chryfocolla dignoſci-
tur, eſt, quod metalla alumen neque liquet,
neque ita bene conſolidet, vt chryfocolla.
Nam quòd etiam aliquo modo liquefaciat,
id accidit virtute ſalnitri, ſalis alcali, & tarta-
ri, quæ aliqua ex parte colliquationem iu-
uant. Ceterum cognosci poteſt ex hoc, quòd
ſalnitrum ad ignem poſitum, ſtridet, & ſcin-
tillat. Quidam ex prædictis miſturis in ſero
lactis, diſſolutis, & in lapillos congelatis,
componunt lapides, verùm ſapore ſalſos, lu-
cidos, & in liquando nimis vehementes.
Quare volentes aurum conſolidare, aut ar-
gentum, ipſum aurum vel argētum vnà diſ-
ſoluunt. Quæ ſaccharum in ſe continet, au-
ro vel argento, ſemper inducit maculas. Fiūt
etiam compositiones quædam, quæ etiam ſi
vim, vt chryfocolla, conſolidandi & colli-
quandi obtineant, tamen forma & ſapore
differunt, quarum aliquas paulò poſt recen-
ſebimus. Sed vt ad veram & perfectam ve-
niamus chryfocollam, quæ noſtris tempori-
bus inuenitur, dicimus, ſuperioribus annis
conſueuiſſe. ex Alexandria aduehi doliola
quædam, adipe quodam plena, in medio la-
pides

lapis paruos continente, quod pastam chryfocollæ nominant, quam Arabum scriptores quidam veteres: nitrum Alexandrinum appellant. Hisce verò temporibus ex occidente quoq; aduehitur, nescio qua de causa, an scilicet ibi facta sit, vel aliunde: nempe ex India apportetur, propter quòd magnam superioribus annis hîc fuisse penuriam, intelligerent. Eo enim tempore, vncia vna, vendebatur coronato vno, quo nunc libra haberi facilè potest. Modus autem parandi, ijs in locis, sic se habet. In auri & argenti, atque etiam æris fodinis, aquam quandam inueniunt, quæ (quemadmodum ego ipse nò solùm vidi, sed etiam expertus sum) per se ipsa est apta, atque perfecta ad consolidandum, liquandum, vel aurum, vel argentum, id quod etiam in Germaniæ quadam parte superiore, comperi, vbi similis aqua inuenitur, omnibus adhuc incolis incognita. Sumunt hanc aquam, vnà cum fæcibus, quam coquunt ad certum spacium, quæ sic calata, spatio temporis, in lapides paruos, salnitro haud absimiles, cogitur. Quoniam autem hi lapides consistere sic nequeunt, sed dissoluuntur, fit, vt his lapidibus, vnà cum suis fæcibus, in fundo relictis, tâquam nutrimento, axungiam porcinam, vel alterius animalis pinguedinem addunt. Hoc facto, ad fodinas sese conferunt, ibiq; fossam

amplam faciunt, cuius fundum ea materia inſternunt, & ſuper hanc lapillos, quos diximus, collocant: deinde rurfus adipis maſſam, mox iterum lapillos, atq; ita pergunt ad eam, quæ placet altitudinem, alterum ſuper altero collocantes, ſic tamen vt extremum ſtratū ſit ex illa pingui materia: ibi per menſes aliquot apertam relinquunt, quanquam pleriq; hæc omnia domi in terra, aut in amplis vafis faciunt. Quum autem libet vendere, atq; aliò mittere dolia, vel parua vel magna, vt videtur, ea materia vnà cum lapidibus replent, & hoc paſtam chryſocollæ, ſiue boracis appellant. Mittunt etiam ex iam dictis locis chryſocollam, aut lapillos abſque iam dicta paſta, ſed eo paratos modo, quo iam diximus: quoniam ab hinc triginta annos, maior copia factitij, quàm eius pinguis maſſæ afferebatur, propterea quòd in Italia ea vtineſciebant, nec reparare aut purgare lapillos norant: itaq; nullus erat ferè ejus uſus, præterquàm in quibuſdam diſtillationibus, ad fucos muliebres eliciendos. Verum tandem quidam Venetus, & mulier quædam ab ipſo edocta, id reſingere & conficere cœperunt, atq; inde magnum quæſtum facere, donec paulatim conficiendi modus & alijs cœpit innotefcere: quanuis alijs magis, alijs minus, & forte pauci ſunt, qui ea facilitate, & bonitate facere norint, quàm nos
hic

hic perfectè trademus. Sumito itaque hanc
massam, eam inquam, quæ plurimos in se la-
pillos continet, & rancida minimè est: quo-
niam indicat esse veterem, & lapillos esse
comminutos, atq; magna ex parte consum-
ptos: deinde in libras decem pastæ, aquæ te-
pidæ mediam situlam misce, & pone in vase
aliquo testaceo, manibus bene pinsendo, &
miscendo, panis in morem. Quod cum fa-
ctum fuerit, coletur optimè, lapidesq; in cri-
bro relictī eximantur, ponanturq; in cati-
num, superinfundendo oleum oliuarum, vt
in acetarijs conficiendis fieri solet: deinde
cum ad solem bene purgati, & vncti mani-
bus fuerint, ponantur in sacco, misceanturq;
probè, quomodo sacchari confectiones so-
lent, & seruentur in ligneis vasis, tanquam
optima chrysocolla. Quod si reficere & mul-
tiplicare voles, sumito aquam illam colatam
atq; ad ignem lentum coquito, ad perfectam
vsque confectionem, spumando tam fæces,
quàm spumam accuratè. Coctionem autem
esse perfectam, tribus modis licet cognosce-
re, primò, si aquæ gutta super vnguem posi-
ta, non diffluit: secundò, ad modum syrupo-
rum, si in quarta hæreat, aut quod est ter-
tium, si funiculus in ea intinctus, & inter di-
gitos ductus, asperitate quadam digitos ten-
tarit: si cocta fuerit, cacabus ab igne aufera-
tur, & operculo, ad hoc aptè parato, ne quid

fordium ingredi queat, operiatur: mox in
furfuris cumulo sepeliatur, superq; furfur,
crassioribus pannis, aut lodice, aut culcitra,
præssè admodum, contegatur: posses etiam
fimo calenti, per octo vel decem dies con-
dere. Quod cum factum fuerit, auferatur, &
inuenies pinguedinem quandam, siue cru-
stam, in superficie, quam desumptam, sepo-
nes. inuenies præterea tanquam glaciei fru-
stula, quæ pariter exempta, inq; alio vase po-
sita, aqua diligenter elues, & in vmbra sicca-
bis. Quo factò, illos lapillos, qui in setaceo
cribro remanserant, cum his nouissimis mis-
ceto: inde aluminis ex vini fæcibus albi, sed
non ex eo, quod pro specimine proponi so-
let (nam id inutile est) sed ex optimo, lib.
iij. salnitri ꝑ. viij. aquæ cõmunis situlas tres,
misceantur & ponantur ad ignem lentum,
despumando bene, donec perfectè vt prius
cocta fuerint. Quo factò, auferatur ab igne,
& reponatur, donec optimè resideat, tum su-
mito huius aquæ situlam vnã cum dimi-
dia, ponatur ad ignem lentum, & cum fer-
uere incipit, addito prædictæ pinguedini,
vel crustæ, siue cutis, superius exemptæ, lib.
vij. s. & coquantur quantũ satis est, vt prius.
Tum ab igne remouebis, ponesq; in ligneo
vase aliquo, supraq; vas, duos baculos, de-
cussatim collocato, è quatuor baculorũ an-
gulis, singulos funiculos alligato, sed vt fu-
niculi

niculi tendantur, ad singula capita, plumbi
frustum appendito, ac sic in materiam demit
tito, ita tum, vt à fundo digitos quatuor ab
sint: hoc autem fit, vt materia ad funiculos
adhærescat. His rebus administratis, eo mo
do condes, vt aliud supra fecisti. Hoc autem
in sacco, id est, in fouea non ponitur, sed vbi
eximendum erit, quod funiculis adhæsit,
penna oleo imbuta linitur, reliquum verò
cacabo adherens, oleo erit conspergendum.
Cæterum lapilli, qui eximentur, non sint
minores auellanis, qui autem minores sunt,
relinquantur in aqua, ac rursus coquantur,
vt supra, atq; sic continuando, donec omnis
aqua, in chrysocollam conuertatur. Verum
hoc notandum videtur, vt primæ massæ in
aqua tepida dissoluendæ, addatur, ciceris in
star, coaguli leporini, quo melius reliquæ
chrysocollæ partes, coagulentur.

Aqua fortis, facilis, & alijs præstantior.

R. Aluminis & vitrioli, aut salnitri, aut ho
rum trium simul vltorum, sing. part. j. redi
gantur in puluerem, misceantur & ponan
tur in cucurbitam, luto obductam: deinde
in vas recipiens, duæ vnciæ aquæ, in singu
las libras pulueris. Quod cum factum fue
rit, collocetur ita cucurbita, vt propendeat:
atq; ita sine operculo, cum vase recipiente
ori cucurbitæ, farina, & ouorum albis copu

letur, ne vlllo modo respirare queat. Sitq; vas recipiens in aqua frigida situm, & continuè desuper linteis madefactum. Nam sic fiet, vt spiritus cum ipforum aqua, melius copulentur, nec adhærescant recipienti. Quibus administratis, ignis accendatur, primò quidem lentus, & sub cucurbita tantum, donec materia dissoluatur: deinde augeatur, atq; etiam supra cucurbitam ponantur carbones accensi, augeaturq; igni, vsq; ad horas quinque, aut sex. Tunc finito, vt frigescat: post eximatur aqua, & seruetur ad vsum, in vase aliquo probè obturato. Verùm ignis ita instruendus erit, ne vas recipiens, aliquo modo, ab eo corrumpi queat. Quòd si fortiozem aquam conficere voles, addito salnitri partes duas.

Modus ueræ artis proplastices, ad Numismata, & aliq; omnis generis, mediocriter extantes formas, ex metallo quouis, aut etiam crystallo, uitro, marmore, fingendas.

Ante omnia terram, in qua formæ imprimuntur, in promptu esse oportet, quæ cum variè conficiatur, nos tantum varia genera, eaq; omnium optima ponemus: vt si vnum haberi non possit, his quæ haberi possunt, utamur. Illud tamen primum sciendum est, ex ijs quæ hîc ponemus, singulis per se, aut ex aliq

ex aliquot mistis, aut omnibus simul, nos vti posse. Sunt enim omnes optimæ. Caput totius artis est, vt materia in qua formæ imprimuntur, sit subtilissima, & ferè impalpabilis: quoniam effigies in ea exprimuntur nitidius: deinde etiam facilius in se omnis generis metalla recipit absq; corruptione, optimeq; cum magistra permiscetur, ita, vt siccata, durior euadat. Potest deniq; ad plurimas fusiones sufficere, ita vt non statim à primâ fusionem frangantur, sitq; alia materia paranda. Cæterum ad plumbeas formas fingendas, quælibet terra commoda est, modò tenuissima, beneq; cum magistra subacta sit, vt dicetur.

Terra prima, infundendis Metallis apta.

R. Lapidis Smyris, quo omne armorum genus extergitur, quantum satis est, conteratur optimè, & igni candeat, vt inferius docebitur: deinde madescat ad modum pastæ, fiant typi, ad fingenda numismata. Possunt autem hi typi in multos annos incorrupti esse, si diligenter conseruentur: qui si tandem frangerentur, rursus conteri debent, atq; cum magistra misceri: ea enim ratione subinde meliores euadunt.

Secunda.

Sumito frusta vasorum, ex argilla Valentina, vel Treguedana, quibus vasis vitrearj,

vitrum liquefactum, in fornace continere solent. Erit autem melius, si quis eorum vasorum fundum, aut vas ipsum, à medio ad fundum, abiecto tamen prius vitro circum hærente; vel si hæc haberi non possint, sumantur ea, quæ possunt. Sumito igitur aurificum crucibula noua, tot, vt eorum vasorum, quæ dixi, frustra, pondere æquent. hæc omnia simul in æneo mortario conterantur; deinde super lapide porphyrite, vt colores solent, cum aqua molantur: & subinde recoquendo attenuetur puluis vt infra dicetur, feruetur in scorteis sacculis, aut ligneis arcubulis, probè conclusis, ne sua tenuitate in aerem euolet.

Tertia.

R. Testarum tellinarum, vel chamarum marinarum,

Corticum ouorum, sing. tantundem,

Accendantur vt igni candeant, & vt prius dictum est, de alia argilla, terantur sæpius, & eodem modo feruetur.

Quarta.

Ferri scobem, aut squamam, aut vtranque puram & mundam, in ferrea casside, aliòve firmiter, ad ignem, vase, collocato, acetum optimum superinfundito, ad ignem per horas octo habeto. Quo facto, rursus acetum infundito, igni accendito, vt incandeat, molatur

tur pòst, atq; eadem iterentur, vt in alijs est dictum, & seruentur.

Quinta.

R. Pumicis igni candentis, quaterq; in aceto extincti, part.j. scobis ferri, part.ij. misceantur, & igne candescant vt suprà: deinde trita aliquoties, recondantur vt alia.

Sexta.

Sumito ossa veruecis, præsertim capitis, quæ meliora sunt, combusta: deinde trita, & cribrata, quantum satis est, ponantur in vase aliquo ferreo, ad ignem tandiu, donec optimè candescant, tum addito tantum seui, quantum manu comprehendi potest: misce bene ferro aliquo, vt seuum vnà cum pulvere comburatur: deinde sic ad ignem relinquatur, per horam dimidiam. Quibus factis, auferatur ab igne, cōteratur, igne candidum fiat, humecteturq; , quibus sæpius iteratis, subtilissima perfectissimaq; euadet.

Septima.

R. Ossium sepiarum vstorum, tritorum, & cribratorum, quantum satis est, & fiat modo quo iam dictum est, de veruecis ossibus. Fit præterea argilla hæc, ex quadam terra, quæ Tripoli affertur: item ex vitium cineribus, ex charta combusta, ex equino stercore arido, atq; vsto, ex lateribus, bolo armeno,

terra rubra, atq; huiusmodi alijs, quæ nunquam igne liquefcunt, neq; diffiliunt, neque squamas, siue cruftas faciunt, sed perpulchrè quasuis formas recipiunt.

Modus reducendi prædictas terras, ad tantam subtilitatem, ut fermè tactum ipsum non recipiant.

Sumito pulveres prædictos, siue terras, quas primò optimè conterito, & cribrato, deinde in vase aliquo firmo, ad ignem ponito, tandiu donec candescant, rursusq; conterito, vt prius cum aqua vel aceto. Quod cum sexies factum fuerit, ponatur in catino vitreato, superinfundendo tantum aquæ, vt ad quatuor digitos emineat, misceantur parum, baculo aliquo mundo, vt turbida fiat aqua: deinde pauxillum sic relictæ, aqua auferatur sensim, ponaturq; in alio vase mundo. Quo facto, recens aqua super materiam, infundatur, misceaturq; vt prius, donec turbida reddatur: deinde cum rursus aliquantulum quieuerit, sensim auferatur, prioriq; aquæ ablata addatur. Hoc autem tandiu faciendum, donec tenuiores pulueris partes, aqua fuerint omnes ablata. Quòd si quid in primo catino, crassioris pulueris fuerit relictum, conteratur rursus, vt prius, atque supradictæ aquæ depositæ iam, addatur. His omnibus factis, relinquantur aquæ tandiu, donec probè residuum fecerint: deinde

Inde aqua sensim ablata, siccetur pulvis, mox semel tantum, sed optimè conteratur, cribroque setaceo, vel etiam serico densissimo transfundatur, & habebis pulverem omnium subtilissimum, quem in vase aliquo optimè clauso recondes, ne quo modo in auras evanescat.

*Aqua, quam Magistram appellant, ad prædictos ;
pulveres contemperandos.*

Vt prædictæ terræ formentur, & formatæ, siccatæ cohæreant, nec dissiliant, aut resoluantur in pulverem, talis aqua, quam magistram vocât, componenda erit, quæ in hunc modum se habet:

R. Salis cõmunis, quantum satis est, eumq; lineo panno, aqua imbuto, inuolutum, vel in crucibulo inter carbones, vel in olla parua, bene lutata, in loco, vbi folliis per horam ignis probè possit excitari, ponito: mox vbi refrixerit, teratur, tritum in olla vitreata collocetur, desuperq; tantum aquæ cõmunis effundatur, vt ad quatuor, vel sex digitos emineat, misceaturq; tandiu ad ignem, quousq; dissoluatur: dissolutũ & frige- factum, coletur bis per pãnum è lana, quem feltrium vocant, optimum. Huius aquæ vsus est, ad humectandam, tenacemq; faciendam terram, vt inferius dicetur. Fit quoq; huiusmodi aqua, vel magistra, ex ouorum albis,

fiquidem optimè baculo aliquo, ex fici arbore, cōcutiantur, donec spumam reddant: deinde cum sic per noctem vnam fuerint, coletur aqua, sub spuma contenta, & feruetur ad pulueres, in pastæ formam redigendos. Est quidem hæc aqua melior: quoniam argilla fit tenacior, & formæ expressiores, nitidioresq; fingentur. Vnde quidam prædictæ aquæ, ex sale confectæ, aliquantulum huius aquæ addunt. Quidam verò aquam e gummi addunt, prout iudicio, & vsu edocti, magis expedire existimant.

Luti sapientiæ conficiendi ratio.

Sumito cretæ optimæ, qua vasa fictilia conficiuntur, vel albæ, vel cineritiæ, partes iiij. cineris communis partem mediam, stercoreis æquini, vel asinini sicci, partem j. & si perfectius voles, adde laterum cōtritum, vel scobis ferri parum, redigantur in puluerem subtilissimum, cribrentur, & misceantur: deinde ponantur in terra, super spargendo sensim, lanæ, è pannis, detonsæ, quod tomentum dicitur, part. j. aquæ cōmunis, quantum satis est, & misceantur: deinde ponantur in terra ordinatè, super spargendo paulatim, primò tomentum, ita vt æqualiter distribuantur: deinde aquam, etiam subigatur probè, primò baculo aliquo: deinde pala, & fiat massa. Quæ cum bene subacta fuerit, ponatur super scamnum aliquod firmum, vel murum

murum, subigatur, & pala optimè tundatur tandiu, donec satis esse videbitur. Quò enim diutius tunditur, & subigitur, eò etiam melius euadit. Valet autem hoc lutum, ad lutanda vitrea vasa, ad formas crassiores formandas, fornaces, aliaq; còplura facienda. Quòd si tantum laboris in conficiendo luto consumere fortè nolis, sumito tantum cretam, tormentum, & stercus cum aliquantulo cineris. Quidam absq; stercore, quidam absq; tormento conficiunt, suum quoddam propositum secuti. Cæterum ad lutanda ora vitreorum vasorum, ne respirare queant, valet supra dictum lutum, præsertim si addideris calcis viue, part. ij. alba ouorum, quot esse satis videatur. Nam sic tutius est, atq; vitri modo durum redditur, quò fit, vt minus etiam per id respirare possit. Porro lutum tale, in loco aliquo humido, conseruandum erit, ita tamen, vt nec humidum nimis, nec ficcū fiat. Nam semel induratum, nullius est vsus. Si enim aqua remollescere velis, foris parum humescet, intus suam duritiem retinebit. Quare cum nimium fuerit durum, optimè ficcari permittito: deinde in puluerem redigito, conficitoq; vt prius est dictum.

De rebus, quæ ad fundendi artem in promptu esse debent.

Cum quodlibet boni artificis opus, absq;

instrumentis suis proprijs perfici nequeat, operæpretium esse videtur, vt ea, quæ huic arti instrumenta sunt necessaria, doceamus. Itaque primò diligentiam adhibere oportet, vt carbones ex lignis recentibus, duris, ficcis habeantur, quemadmodum, & crucibula absq; fractura, neque alba, neque nigra, sed cinericij coloris, esse oportet. Præterea charta aliqua crassior non desit, ad ventilationem crucibulorum, itaque vacua harundo, ad exsufflandas ex crucibulis sordes. Instrumentum quoque aduncum, ad extrahendos carbones ex crucibulis: & prælum, quo formæ ipsæ, quas etiam stafetas vocant, comprimuntur, vt iniici metalla fusa, commodius possint. Ad hæc tabulæ binæ, vel plures, politę, & leues, ex nucis robore, vel buxo, vel ære, inter quę formę constringantur, vertiq; valeant. Duę aut plures plagę laneæ, ad manus sint, quibus vacua illa spacia, in comprimendis formis, impleantur. Opus præterea est circino, & regula ad partiendum, & ad certam mensuram exigendas formas, & canales, per quos metalla decurrunt. Ferrum insuper, ligonis forma, sed in acumen tendens, ac vtrinq; scindens, vt typorum vię, per quas metalla fusa ingrediuntur, expédiantur: quòd si hoc desit, fiat cultello aliquo, magna cum diligentia. Olei quoque & terebinthinæ parum, quo charta, vel

ta, vel bombycis fila imbuta, & accēsa, vt intrinsecus siccati iam typi, optimè fumo afflentur, quo metalla melius fluant. Quoniam verò aliquando nimium loca caua, fumo implentur, ita, vt inæqualia reddantur, leporinus pes appositus erit, cū ad alia, tum ad fuliginem detergendam. Duę quoq; scope, altera filis æneis condensatis, altera ex setis, cuiusmodi sunt illæ, quibus ad pectines tergendos vtuntur, quibus opus, ante informationem, & post, tanquam pectatur, & extergatur.

Ratio Numismata conflandi, & exprimendi.

Primò sumito numisma illud, quod exprimendum est, atque in aceto, cui aliquantulum salis, paleæq; vstæ, additum fuerit, immittito: deinde lauato, fricatoq; bene super predictis setaceis scopis, tum aqua abluito, & panno aliquo mundo siccato. Quo factō, alteram formę partem: nempe fœminam, super tabulam, vel è robore vel ex ære, vt diximus, collocato, atq; ita, vt pars media, quæ scilicet alteri formę coniungit, prona, deorsumq; spectet, numismata, aut quicquid fingere paras, prius purgatum, vt est dictum, ponito, recto tramite ad viam, per quam metallum liquefactum decurrit, præsertim si vnicum fuerit numisma. Quod si duo sint, ponantur ad latera formæ, ita, vt iter in medio,

per quod metalla fundi possint, relinquatur. Si verò numismata plura duobus fuerint, sui sint singulis canales, qui ab ore, siue medio canaliculo, metallum, ad singula numismata deferant. Nam illud cauendum est, ne à numismate in aliud numisma metallum transeat. Quibus factis, sumito prædictę terrę, optimę cribratę, quantum volueris, ponatur in catinum maximum, superinfundendo sensim aquam magistrā, donec tantum humescat, vt inter manus compressa, minimè adhæreat, sed siccę farinæ instar, pugno compressę, remaneat. Hanc in hunc modum subactam, super numisma, in ipsis typis ponatur, comprimendo optimè digitorum parte carnosā: deinde manibus, id quod melius fiet, si alteram quoque tabulam superimponas: deinde instrumento aliquo scindente, & regula, terra circa formam adhærens, & redundans, æqualiter, diligenterq; auferatur. Quo factō, pannus è lana superponendus: deinde tabula, & sic strictè ambabus manibus typi inuertendi: deinde ablata tabula superiore, si quid adhæserit, pede leporino, probè & leuiter eximendum. Pòst, altera formę pars sumenda, atque eadem terra implenda, comprimenda optimè, vt prius, ferroq; ad æqualitatem reducenda. Deinde ferri acumine, superior formę pars, parum attollatur, manibusq; dextrè auferatur, ita, vt
numisma

numisma eximi possit. Quòd si facilè auferri non possit, subtilis pennæ aculeo, circum leuiter attollatur, vel etiàm cultelli acumine, decussatim percutiatur, quo obuerso typo auferri queat. Si verò numisma perfectè expressum non videretur, rursus sub prælo, inter duas tabulas, vt prius cōprimatur. Quibus omnibus factis, ferro aliquo curuo, scindente, circino & regula, canalibus dispartitis, ad ignem siccentur, mox bombyce, oleo & terebinthina imbuto, atq; accenso, afflentur fumo: postea si quid fumi superflui relictum sit, leporino pede tollatur. Quòd si metalla infundere voles, inter duas tabulas, vnà cum pānnis, sub prælo ponito, comprimendo aliquantulum: deinde metallum liquidum inijcito (si fuerit argentum, vel æs album, cōgnoskitur ex suo splendore & claritate: si verò stannum, stupā vel chārtā iniecta, comburitur) & optimè hinc inde fluet, nisi stannum fuerit: tunc enim sublimati centesima, & antimonij, octaua pars inijcienda erit: sic enim non solùm optimè fluet, sed durius quoque metallum efficitur. Porro frigefactis typis, numisma dextrè eximatur, ac seruetur. Quòd si alia efficere voles, iterum formæ fumo erunt afflandæ: deinde sub prælo comprimendæ, vt antea iam est dictum: hocq; faciendum toties, quoties alia numismata efficere voles. Ceterùm si formæ non

r

dum videantur fatigatæ, sed ad alia metalla infundenda aptæ, in loco aliquo sicco conseruari debent. Si verò fractæ, rursus conterri, pulvisq; melior, vt superius est dictum, fiet. Porro numismata, siue recentia, siue vetera, tum coqui, tum in aqua alba, poni debent: præsertim si non fuerint ex stanno, vt infra docebitur.

Ad Numismata, ex creta liquida, penicillo formanda, quod multo facilius est, quàm typis superioribus, sed formæ semel tantum utiles sunt: nec res paulò subtiliores his effinguntur: quæq; penicillo denuò tangi non possunt.

Sumito numisma nitidum, beneq; ablutum & siccatum, vt prius est dictum: deinde oleo illitum, sequenti vngito mistura, quæ sic se habet.

R. Supradicti luti sapientiæ ad solem, vel ad ignem siccati, atque in puluerem tenuissimum redacti, cribratiq;, quantum satis esse videatur: quo deinde aqua communi liquefacto, altera numismatis pars illinatur: deinde siccata rursus prædicto luto, sed spissiore, inungatur, sicceturq;. Quod cum quater, vel sæpius fuerit factum, altera similiter pars, oleo prius illita, inungatur, ita, vt totum numisma luto obducatur, maximè si ad auferendum numisma, per mediũ, formam scindere noles. Sin minus, antequam altera numismatis

numismatis pars inungatur, prius lutum numismati adherens, contritis carbonibus aspergendum, quo altera pars super addita minime adhærescat, sed facile remoueri possit. His factis, altera quoque numismatis pars, supra dicto luto humectato, penicillo illinatur, & iterum siccata, spissiore luto liniatur, & siccetur, hocque quater, vel ut voles, quemadmodum fecisti; quum primam formasti. Verum antequam bene siccetur lutum, partes cultello aliquo, semper oportet leuiter redundantes refecare, ne coalescant, eius inquam partes, quæ carbone aspersæ fuere. Cum autem iam probè fuerit siccatum, commissuræ illæ, cultello leuiter tractentur, attollendo ut altera formæ pars à numismate extrahi queat. Qua ablata, altera quoque auferatur, quod fiet, si lutum modicè cultello percutiatur, numismate deorsum tendente. Quibus omnibus factis, sumito ambas luti partes, atque primò foramen, per quod liquefacta metalla decurrere debent, ad latera vtraque fingito: deinde filo aliquo ferreo, partes simul colligato probè, coquitoque in fornace, vel sub carbonibus accensis, donec consumantur carbones. Quod si coquantur antequam coniunctæ fuerint partes, non erit absurdum, modò postea filo ritè colligentur. Cum autem metalla liquefacta, infundere voles, inter duas tabulas, vel sub prælo posito, in-

tallumq; infundito: deinde frigidum eximito, & inuenies numisma egregiè formatum. Verùm si ex argento fuerit opus aliquod, erit dealbandum, vt deinceps dicetur. Si ex stanno, dealbare nihil opus erit: si verò ex auro, æris flore, & vrina, est colorandum, sed neque ex argento, neque ex auro numismata, non in his cretaceis formis, sed in supra dictis fundenda sunt. Hoc luto sic parato, aliter, & quidem facilius conflari numismata possunt, nèpe hoc modo: sumatur id quod formandum est, atque id ex cera, & terebinthina commista constet: mox ea cera, hac creta siue luto contegatur, vt ante diximus: deinde foramen inducatur: deinde ad ignem ponatur, ita vt foramen in ima sit parte, per quod cera omnis liquefacta exeat. Quo facto, metalla liquefacta infundantur. Illud semper tenendum est, vt formæ, quocunq; modo sint, cum est fundendum, caleant.

Album ad Numismata, aliq; opera dealbanda etiam ad argentea opera antiqua expolenda, & tanquam renouanda.

Sumito numismata, vel aliud quoduis opus antiquum, vel nouum, & ponito super carbones accensos, tandiu versando, donec cineris colorem suscipiant: deinde extergente ex æris filis scopa, cum optimè extersum fuerit, in sequentem ponatur aquam, quæ

quæ huiusmodi est.

R. Aquæ marinæ, vel communis q. s. est.
Salis albi m. j.

Tartari

Aluminis sing. q. s. est.

Misceantur, & coquantur in vase aliquo vitreato. Quòd si opus, ex ære, sophistica ratione dealbatum fuerit, sumito argenti, in tenuissimas bractæas deducti, siue foliorum argenti, denarium vnum,

Salis Ammoniaci 3. j. s.

Salnitri 3. ij. s.

Misceantur, & ponantur inter carbones accensos, in vase aliquo cooperto, sed cum operculo in medio perforato, tandiu, donec vapores omnes evanuerint; deinde frigida conterantur optimè, & fiat pulvis. Cum autem uti voles, huius pulveris vnciam vnam, prædictæ aquæ addito, & per octauam horæ partem coquito: deinde numismata, vel alia opera, immittito. Quo factò, aquam, & opera ipsa in aquam claram, tepidamq; effundito, tartaroq; & alijs in fundo residuis, opus optimè fricato, demum aqua frigida abluito, & siccato.

Aqua, ad Ferrum auro obducendum.

R. Aquæ communis lib. iij.

Aluminis 3. ij.

Vitrioli Romani 3. j.

Floris æris denarium j.

Salis gemmæ ℥.ijj.

Auripigmenti ℥.j.

Misceantur, & coquâtur. Quando autem bullire incipiunt, addito:

Tartari è vini fæcibus.

Salis communis sing. ℥.s.

Ferueant aliquantulum: deinde auferantur ab igne, atq; ea aqua ferrû pingito, mox igni calfacito probè: deinde leuigetur.

Oleum ad idem.

R. Olei lini ℥.ijj.

Tartari ℥.ij.

Vitelli ouorum, ad duritiem coctorû,
& contusorum ℥.ij.

Aloes ℥.s.

Croci gr.v.

Curcumæ gr.ij.

Coquantur omnia aliquandiu in olla noua, & fiat oleum ad ferrum pingendum. Quòd si iam dictæ species, oleo nō bene cooperirentur, adde vt cooperiantur, & scribe, vel depinge super ferrum, prius diligenter leuigatum, & erit aureus color.

Aqua, ad Ferrum auro foliato obducendum, uel auro, argento uiuo resoluto, quo aurifices ad argentum inaurandum utuntur.

R. Vitrioli Romani ℥.j.

Alum

Aluminis ℥.ij.

Salis Ammoniaci ℥.j.

Redigantur in puluerem tenuissimum, coquanturq; in aqua communi, qua cum ferum prius mundatum, leuigatumq; : deinde intinctum fuerit, superaddantur auri folia, deinde siccetur ad ignem, leuigeturq; lapide hæmatite, vt mos est. Si verò auro, argento viuo resoluto, argentum in aureare velis, aurificum more, adde supra dictæ aquæ, floris æris ℥.j. sublimati ℥.s. misceantur, & cum aliquandiu efferbuerint, ferrū in dicta quoq; aqua ferueat. Quòd si præ magnitudine ferum, aqua tegi non posset, optimè cum dicta aqua feruente fricetur, & sic ad aurū, argento viuo dissolutum, accipiendum accendetur. Hoc autem quomodo fiat, in libro præcedente, capite de auro conterendo docuimus. Cæterum ferrum iam auro obductum, ad ignem lucerna, vel sulphure, more aurificum, vel cera, vt in Germania fit (quod longè melius est) infumetur. Nos verò modū meliorem, perfectioremq;, quàm in Germania, alijsq; in locis fit, infra docebimus.

Ad Ferrum, argentumq;, æris colore tingendum, quod ad inaurandum multo melius est, diutiusq; auri colorem retinet.

Certissimum est. aurum in album ferrum, argentūve inductū non ita bene appare-

re,quàm in æs:propterea,quòd vbi vel tantillum ferrum detegi,siue aurum absumi incipit,illico ferri argentiue color apparet,in rubro autem colore,non ita detegitur.Itaq; quidam periti,& iudicio præditi,lignū aut huiusmodi materiem non rubrica,vt pleriq; omnes faciunt, sed fuluo quodam,aureove colore,solent cōtegere.Nam tametsi aurum tempore,aliqua in parte vaneſcat,non ita vt in rubro,multo etiam magis in albo,facile dignoscitur.Hoc quoq; ipsum in ferro argentiue inaurando cōmodè fieret.Verū vt hæc nunc miſſa faciam,ad æris colorem ferro argentoq; inducendū, fiat hoc modo:

R. Floris æris

Vitrioli

Salis ammoniaci, ſing.q.ſ.eſt.

Redigantur in puluerem ſubtiliſſimum: dein de in aceto forti coquantur per ſemi horam,mox ab igne auferatur,immittaturque ferrum,vel argentum,vafe optimè cooperato,tandiu,donec frigefcant: atque ſic habebis ferrum æri ſimile,aptiſſimum ad aurum recipiendum.

Aqua,uel tinctura Adamantibus tam ueris, quàm adulterinis,ſiue ex ſapphiro factis, ſubiicienda.

R. Fumum ex candela, ſub pelui contectum, & cum oleo maſtichino fiat miſtura,
quæ

quæ in annuli pala adamanti subijciatur.

*Quomodo Sapphiri albī, in Adamantes
commutentur.*

Hoc secretum gemmarum, commune esse videtur: nam vno tantummodò ferè omnes vtuntur, qui quidem mihi non improbat. Verùm vbi eum, quo vtuntur ipsi, posuero, alium multo præstantiorem, apponam. Primum omnium scobem ferri auriue sumunt: maior tamen pars auri scobe vtitur: credunt enim ad hoc aptiorè esse, quòd maioris sit pretij, sed falluntur cum ferri scobina longè sit aptior. Hanc scobem in crucibulis ad ignem ponunt, donec non lique scat quidem, sed candere ruberèue incipiat. Deinde sapphiros diluti colores, & albicâtes in ea sepeliūt, sinuntq; non diu, mox exemptos (si quidem verùm adamantis colorem nondum attraxerunt) rursus imponunt: hocq; toties faciunt, donec verum perfectumque acquirant colorem. Quo factò, in annulis ligant, vbi prius pala eorum, prædicta mistura, illita fuerit.

Aliud ad idem, multò perfectius.

R. Enchausti albī, quod Smaltum vulgò vocant, subtilissimè contriti,

Scobis ferri auriue, sing. part. j.

Misce, deinde sapphirum sumito, & smalto puro, cum salia in pastæ formam reda-

cto, obducito, beneq; ad ignem exiccato. Hoc facto, filo ferreo tenui, & recocto, sap-
phirum vinciunt, vt ex igni, manu, filo ca-
pto, extrahi possit: & sic vinctum in dicta fer-
ri scobe, enchaustoque rubenti condunt, si-
nuntq; ad ignem aliquandiu, vt supra est di-
ctum: deinde eximunt, & si colorem verum
nondum assumpserit, rursusq; condunt, do-
nec perfectum ac verum acquirat colorem.

Ad Balagios subtiles densandos, pro annulis.

Balagij æquè subtiles, vt charta, in hunc
modum augeri possunt: sumito crySTALLUM
optimum, colore balagij tinctum, granum
mastichis vnum, & in cultelli, lignive mucro-
ne, ad ignem ponito, donec lacrymam, mar-
garitæ similem reddat, qua cum balagio cry-
STALLUM agglutinato. Nam ea lacryma cōglu-
tinat sine corpore, nec colorē mutat. Hunc
expoliendum, & illustrandum, atq; demū in
annulo figendum, tradito: & erit pulcherri-
mum, ac si totum balagium esset.

*Modus conficiendi Gemmas duplices, cuiusmo-
di Mediolani fiunt.*

Smaragdi duplices, hoc modo conficiun-
tur: sumito mastichis lacrymam, vt præce-
dente capite dictū est, & cum æris flore con-
trito cum oleo, & pauca cera, & aqua etiam,
si opus fuerit, tingito. Quòd si Rubinas, vt
vocant, efficere voles, sumito:

Gummi

Gummi Arabici,

Aluminis } Zuccharini
 } Rupini sing. part.j.

Misceantur & coquantur in aqua cōmuni, addendo aliquantulum verzini, minutatim incisi, aluminis catini, quantum satis est. (quanto enim plus ponitur, eò etiam obscurior redditur color) & fiat color, quo mastichis lacryma tingatur. Quod cum factū fuerit, sumito duo paria frustula crystalli, ad rotam expolita, qua voles forma, & magnitudine, ita tamen vt superius frustum sit inferiore tenuius: sintq; non secus adglutinata, & ab omni parte coniuncta, quàm cum digito vnguis. Horum alterum, nempe inferius, in pala ferrea super carbones ponito, donec calefiat: deinde prædicta tincta lacryma, in stylo posita, & calenti, vt fluere possit, tingito, quantum satis esse videtur: mox alteram partem, nempe subtiliorem calidam, alteri super imposito, & sic agglutinabitur perfectè, absq; dēsitate aliqua, & erit ab omni parte perlucida. Quibus factis, gemmæ annulis ligentur, auri folio rubenti, rubinis, virenti smaragdis supposito. Folia autem omnis generis & coloris quomodo conficiantur, paulò inferius docebimus.

Pasta, ad Gemmas, ut sunt smaragdi, rubini, saphiri, & similes, quæ non duplices & glutine tin-

etæ, sed simplices intus, forisq; coloratæ, & pulcherrimæ.

R. Plumbi vsti, ℥.iiij. superinfundatur tantum aquæ, donec ad digitū vnum, vel duos emineat, digito misceatur bene: deinde cum residuum fecerit, auferatur aqua, & seruetur. Valet enim ad humectandam ollam vitreā, ne materia insuta, ollæ adhærescat. Quo factō, addito supra dicto plumbo;

Minij siccati ℥.iiij.

Cryſtalli vel calcedonij combusti ℥.j.

Aeris squamę ℥.ij. ʒ. j. vel ℥.ij. ʒ. ij.

Redigantur in puluerē omnia, & misceantur: deinde ponantur in ollam aqua plumbi, prius madefactum, & optimè coopertam, in figuli fornace per dies tres, aut quatuor: tum auferatur, & habebis massam pulcherrimā, quam artifice elaborandam, quacunq; formas voles, trades. Nam paruo Venetijs tornantur & expoliuntur. Posset etiam aliter, vel in formam cretæ, cum figuris, vel alijs rebus. Porrò si fulvas gemmas conficere voles, sumito ferri scobem, aut squamam: si verò rubras, cinnabarim. Quòd ad colores attinet, eam rationem sequere, quam in alijs subiectis modis, docebimus.

Smaragdi, alijq; lapides pretiosi, quomodo conficiendi.

R. Salis alcali, quantum satis est, dissoluatur in

tur in aqua: deinde coletur per pannum, è la-
 na confectum, & siccetur, & postea rursus,
 prius in aqua dissoluatur, ac siccetur. Quod
 cum tertio factum fuerit, fiat pulvis, cui ad-
 datur crysalli in pollinem redacti, & à phar-
 macopolis cribrati, ℥.ij. s. salis alcali ℥.ij. flo-
 ris æris, in aceto infusi, & colati ℥.j. ponan-
 tur in vas aliquod vitreatum, nouum, opti-
 mè luto obductū, clausumq; , ne quouis mo-
 do respiret: deinde cum in fornace figuli vel
 vitrearij, per horas vigintiquatuor tuerint,
 auferantur, fiantq; gemmæ secundum artē,
 pretiosis similis. Quod si rubinos conficere
 cupias, addito loco æruginis, cinnabarim: si
 verò sapphires, lapidem lazuli: si hyacin-
 thos, corallo.

*Ad comburendum CrySTALLUM & calcedo-
 nium, ad dictam pretiosorum lapidum
 compositionem.*

R. Tartari combusti, ℥.j. dissoluatur in scu-
 tella aquæ plenâ: deinde fiat colatura, in qua
 frustra crysalli, vel calcedonij candentia sep-
 ties extinguantur. Quod cum factum sit, re-
 digantur in pollinem tenuissimum, & serue-
 tur pro supra dicta gémarum pasta. Verùm
 hoc notandum videtur, vt materia ad sma-
 ragdos efficiendos, teratur in mortario æ-
 neo: ad rubinos verò, in ferreo, cupreo mi-
 nato omnibus modis.

Aqua, ad prædictas Gemmas indurandas.

Cum gemmas arte confectas, quæ admodum fragiles sunt, infecabiles reddere voles, hac vti aqua conueniet.

Sumito calamitæ frusta, eo modo combusta, quo de crystallo iam dictum est, teratur, ponanturq; in loco humido, donec in aqua mutetur, cui addito vitrioli, quantum satis esse videatur, fiatq; massa liquida, ad modum pulueris crassioris: deinde distilletur, quousq; aqua quæuis exierit. Huic deniq; aquæ, addito farinæ hordei q. s. & fiat massa. Quum autem gemmas durescere voles, prædicta massa obducantur: deinde cum in fornace cum pane, & cocto pane, & ipse auferantur: abijciatur pasta, & habebis gemmas, duritie, veris, & naturalibus similes. Quod si nondum satis duræ viderentur, denuò pasta obducantur, fiatq; vt iam dictum est, & erunt perfectæ, nihilq; erit, quod desideres.

Argenti puri, urendi modus.

Cum superius de vrendi modo mentio facta fuerit, operæpretium esse videtur, vt modum quoq; vrendi argenti, & talci doceamus. Sunt autem modi plurimi, quorum tres tantum, melioresq; ponemus. Primus sic se habet: sumito argentum purum, subtiliter contusum, & in partes non magnas, vt voles, incisum, ponatur in crucibulum, vel aliud
vas,

vas, in cuius fundo aliquantulum salis communis, non præparati, inspersum sit, & super salem argenti frustra collocato, atq; ita ordine, argentumq;, quantum fuerit, ponatur, vt semper supra, subterq; argentū sal sit, argentiq; postremus ordo, sale tegatur multo. His omnibus factis, papyro crucibulum cooperiatur, lutoq; bene obducatur, ita vt in medio paruum aliquod foramen relinquatur: deinde exiccatum, ponatur inter carbones accensos plurimos, per horas saltē quatuor, super crucibula satis etiā carbonibus. Deinde vbi refrixerit, aperiatur, argentiq; laminæ siue bractæ eximantur, quæ si digitis frangantur crustæ panis ritu, tunc satis vsta esse apparet: si verò fragilia non sint, rursus in crucibulo cum sale, vt iam est dictum, cremantur: verum melius erit, si ter sæpius vrantur. Quod cum factum fuerit, argenti laminę optimè conterendę: deinde in aqua calida pulvis lauandus erit, qui cum residuum fecerit, aqua sensim auferenda, mox alia superinfundenda, atq; toties lauandus, donec aqua prorsus insipida falsedinisque expers fuerit. Atq; sic habebis argentum cōtritum, minore quidem pondere, sed purius, fixius & durius, vt propè auri naturam habeat, quod ad plurima valet, modò eo quis rectè vti queat. Cæterum comburitur etiam cum talco, loco salis, nisi quòd tum minimè aqua

calida lauandum sit. Sunt præterea quidam, qui argentum cum sale, vel talco, duodecies, vel quindecies vrunt, vt perfectius & durius euadat, tincturamq; facilius recipiat. Porro vritur quoq;, siquidem in crucibulo argentum liquefiat, addaturq; in singulas argenti vncias, libra vna sulphuris contriti. Nam hoc modo melius consumitur argentum, atque perfectius euadit, quàm sale & talco: præsertim si sulphure prius fuerit cōtritum, aut sine gmatidis lixiuio purgatum. Atque hic est primus modus:

Secundus urendi Argenti modus.

R. Aquæ fortis, superius præparatæ, ex salnitro, & alumine, part. iij. scobis, vel foliorum, vel laminarum argenti, part. j. ponatur aqua in phialam aliquam oblongi colli: deinde argentum, & subito feruere videbis: præsertim si bona fuerit aqua, relinquanturq; tandiū, donec feruere desinat. Quòd si aqua fuerit debilis, neq; ferueat, ad ignem admouenda erit aliquantulum, manuq; tenenda erit phiala, & super cineres ponenda calidos, vel ad fornacem tandiū, donec satis ebullierit, totumq; argentum erit absumptum, quod erit, si aqua tota viridis fuerit, & argenti nihil in fundo resederit. Quòd si aqua nō probè vsta sit, in fundo calcem candidissimam cernere licebit, vel si in argento aliquid

aliquid auri sit, tunc fundum petet aurum, arenę instar. Quibus sic se habentibus, sumito phialam magnam, aquę semiplenam, in aqua salis m.j. dissoluta: deinde cum bis vel ter colata fuerit, aquam fortem cum argento dissoluto, addito, perq; horas quatuor, vel sex relinquito, & in fundo videbis argentum cum sale. Quo factō, aqua per pannum ē lana colanda, argentumq; in fundo relictum, in crucibulum coopertum, inter carbones accensos plurimos, per horas tres, vel plures ponendum est: atque vbi defuerit, auferendum, mox aqua calidā superinfundenda, & digito miscenda. Hoc factō quiescere, & subsidere paulisper finito: mox sensim aquam illam auferto, aliam infundito: sicq; toties facito, donec aqua non falsa, sed insipida prorsus sentiatur. Tum argentū ficcetur, atq; ad vsum seruetur: purissimum enim erit.

Tertius urendi Argenti modus.

Argenti folia, argento viuo dissoluta, vt præcedente libro in capite de Auro molendo est dictum, cum sale communi teratur: deinde ponantur ad ignem tandiu, donec argentum viuum euanescat in fumos, postea lauetur aqua calida, donec salis saporem amiserit, & erit factum. Possis etiam rursus cum sale, absq; argento viuo terere: deinde

in crucibulum ad ignem, vt prius per horas tres ponere, demum aqua calida, vt ante est dictū, abluere, & rem confectam habebis.

Talci urendi modus.

Talcum cum ad varia, plurimaq; conducatur, varij eius vrendi modi inuenti sunt, tamen communiter solent talcum, cum duabus salnitri partibus, vel salis, vel tartari, in figuli fornace præparare: deinde salem vel tartarum, aqua calida abluere. Quidam super carbones accendunt: deinde in vrina extinguunt, atque hoc sæpius iterant. Quidam verò inuoluunt id in panno è lana albo: deinde ponunt ad ignem maximum, atque ita crematum inueniunt, leue, spongiosum, ab alumine vsto non multum differēs. Verum cum omnes hi modi, boni non sint, propterea, quòd aut nõ perfectè vratur, aut tartarum sua natura priuetur, ita vt fermè calcis viuæ naturam vel aluminis induat. Quare his ita se habentibus, operæ pretium esse videtur, vt alium, eumq; perfectum doceamus modum. Est autem huiusmodi: sumito talcum optimè contusum, vel contritum, ponatur in crucibulum, inter carbones accensos, tandiu, donec optimè igne candescat: deinde aceto distillato, in quo tartarum vstum dissolutum, tertiāq; pars aquæ vitæ addita fuerit, aspergatur toties, donec

in sing

}

in singulas talci libras ℥.iij. aceti superinfusa fuerint. Quo facto, auferatur ab igne, & aqua calida, vt dictum, lauetur, & ad vsum seruetur. Cæterum, comburitur etiam, si in minuta redigatur folia, siue bracteas, atque inter argenti bracteas, in crucibulum luto obductum ponatur ordine, alio super alio collocato, in fornace figuli, vel vitrearij, per dies tres, quatuor, vel sex: similiter etiam fieri potest, cum stanni bracteis. Porro fit etiã, si in cuprum, igne liquefactum iniiciatur, & sic citò comburetur, sed cupro mirum in modum nocebit: quare à tali modo abstinendum censeo.

Modus Ferri, æris, argenti inaurandi melior, faciliorq; , quàm quo Germani uel Galli utuntur. Quod autem hac ratione inauratur, purum aurum esse uidetur.

Primum omnium, cum ferrum vel argentum, auro obducere voles, id prius æris colore, vt superius est dictum, tingito: deinde auri folia cum argento viuo, de quo supra etiam mentio facta est, dissoluito: mox in scutellam ponito, superinfundendo tantum succi cucumeris asinini, donec ad digitum vnum emineat, & relinquatur sic coopertum ad solem, aliquandiu, vel alio in loco. Quanto enim diutius sic relinquitur, tanto etiam melius euadit. Quare non incòmodè facies,

si domi copiam eius præparatam habeas. Quando autem vti voles, ferrum, æsue, aut argentum prius optimè præparatum, purgatum, mundatumq;, supra dicto auro præparato, tingito, fricando probè, vt adhærescat. Vel si inuis, aurificum more, metallum auro obducito, quod fiet, si id aqua forti prius præparatum fuerit. His factis, argentum viuum, lucerna, ex oleo lini, & sulphure, vt mos est in Italia, totum absumitur, quæ ita inaurant, ac si croco, opus esset tinctum. Verùm potius sequenti modo, qui optimus est, vtendum. Nam partim ex aurificibus vltromontanis sumptus est, partim nostro Marte melior est factus.

Ratio consumendi Argenti uiui, ab induc'to auro, auriq; perfectè colorandi, sic ut auri solidi massa esse uideatur.

R. Æris squamæ.

Scobis ferri, sing. part. j.

Ponantur in ollam, superinfundendo tantum aceti, non distillati, donec ad duos vel tres digitos emineat: deinde cum ad ignem per horam vnam ebullierint, auferatur acetum: mox aliud superinfundatur, coquaturq; vt prius. Quod cum quater vel sexies factum fuerit, acetum omne simul sumito, & euaporari siue exiccari facito, quod quidem etiam distillatione facere poteris, vt acetum

acetum ad plurima vtile colligatur. Sumito
deinde puluerem in fundo relictum, cui ad-
dito octauam partem vitrioli Germanici,
quartam ferretti Hispanici, salis Ammonia-
ci dimidiam octauam, sulphuris parum,
misce & cum cera liquata, & oleo, fiat mistu-
ra ad modum vnguenti. Hac mistura, fer-
rum, auro obductum, inungatur: deinde su-
per carbones accensos tandiu, donec tota
cera igne fuerit consumpta, sinatur: mox sco-
pis ex æreis filis, & aqua frigida extergatur,
& leuigetur, & videbis opus ita inau-
ratum, vt ex solido auro con-
stare videatur.

LIBRI SEXTI FINIS.

S 3

D ▶ A L E X I I P E
D E M O N T A N I, D E
Secretis liber septimus
modò additus.

*Aqua, ex Nucibus immaturis, humano cor-
 pori utilissima.*

In Maio, nuces virides immaturas sumi-
 to, easq; in mortario lapideo aliquantulum
 contundito, quæ cum in cucurbita vitrea,
 lento igne distillatæ fuerint, fiat aqua, & ser-
 uetur in phiala aliqua vitrea, optimè obtu-
 rata, addita prius in singulas phyalas aquæ
 sacchari albissimi ℥.j. Hæc autè aqua, quam-
 uis incurabilem & inueteratam hydropem
 persanat, modò per mensem vnum, quoti-
 die, semel, vel bis (mane scilicet & vesperi,
 cum itur dormitum) ad digitos duos, cum
 paucò vino albo, & tartari contriti ℥.ij. vel
 iij. bibantur. Recentem verò, quæ tamen ve-
 hemens non est, quindecim diebus curat.
 Quòd si absq; tartaro, sed cum paucò vino,
 vt dictum est, singulis diebus manè potetur,
 epilepsiam, heinicania, vertiginem, ocu-
 los præhumidos sanat: lac mulieribus resti-
 tuit: genitale semen auget, fœcundum homi-
 nem reddit. Cæterùm si hac caput lauetur;
 deinde paulò post lixiuio abluatur, demum
 rursus

rursus aqua lotum, panno aliquo siccetur, ad omnem capitis tineam remedium erit optimum. Plagas, omnis generis vlcera, ad sanitatem perducit, si ea abluantur. Corpus ab omni humorum putredine, affectionibusq; incurabilibus præseruat, modò cum vino albo pauco, ea quotidie quis vtatur. Ad dentes gingiuarumq; inflàmationes, optimum remedium est. Porro si quis peste correptus, vel saltem de peste suspectus, poculum huius aque dimidium, ieiuno stomacho exhauriat: deinde post duas vel tres horas, rursus tantundem, absq; dubio à peste (volente Deo) liberabitur: præsertim si regimen supra dictum, capite de Curatione pestilentis bubonis & carbunculi, obseruauerit.

Ad Virium imbecillitatem ex nimio Veneris usu, remedium singulare.

- R. Mellis optimi
 Vini Cretici vel Græci, vel optimi,
 sing. part. j.
 Succibetonice
 Lactis mulieris, vel caprini, in singulas libras mellis poculũ dimidiũ.
 Pinguedinis, siue adipis caponis, vel gallinæ ℥. ij. vel iij.
 Olei pineorum, vel amygdalarũ dulcium ℥. j.

Ponátur omnia in ollam aliquam ad ignẽ,

donec optimè misceantur, fiat potio, de qua
 patiens, singulis diebus manè, poculum v-
 num ebibat. Quòd si cinnamomum contri-
 tum, & saccharū addita fuerint, melius erit.
 Hæc etiam potio, valet ad corpora ex macie
 in bonam habitudinem restituenda.

*Ad Lepram, faciei intumescationem, pustulasq;
 hepatis, & uentriculi affecti.*

R. Ligni fraxini recentis, & in frustula in-
 cisi, quantum satis esse videatur, ponatur in
 ollam multis foraminibus in fundo pertu-
 sam: deinde aliam ollam, absq; foraminibus
 paulò maiorem, ita vt alteram cum lignis in-
 cis, in eam non tota ingredi valeat, sumito:
 hancq; sub terra, vel arena sepelito accuratè,
 ne quid pulueris intrò cadat: deinde alte-
 ram cum lignis operculi instar, qua parte
 fundum est, super imposito, obturando cõ-
 missuras probè pannis, in farine glutine im-
 butis. Verùm ita superponenda erit, vt emi-
 neat, quo ignis circum accendi queat. Qui-
 bus factis, superior olla, operculo aliquo, ex
 argilla, vel ferreo, vel luto sapientiæ, coope-
 riatur optimè, ne quouis modo respirare
 possit: deinde cum siccatum fuerit, carbo-
 nes accensi, circum & super ponantur, per
 duas vel tres horas, secundum ligni copiam,
 augendo ignè in fine, quo omnis ligni sub-
 stantia pertranseat: deinde superiorem ol-
 lam

lam, frigidam diligenter, ne quid pulueris introeat, auferto, oleumq; & aquam ex inferiore olla colligito, atq; in vitreo vase obturato, probè seruato. Quando autem ad supra dictum affectum vti voles : sumito huius olei part. iij.

Aquæ violarum part. j.

misce & faciem inunge.

Ad Pedes, siue longa inambulatione, siue humoribus ad eos delatis, siue alijs de causis, tumefactos.

R. Stercoris bubuli, vel vaccini recentis quantum volueris, coquatur cum vino optimo, donec spissum euadat; deinde calidū super affectam partem ponatur, & sanabitur, ita, vt ei alio remedio opus non sit. Quòd si dolor in aliam partem incubuerit, eodem vtere emplastro, & breue sanitati restituetur.

Ad eos, qui Morbo aliquo, uel melancholia imbecilles, lassiq;, ita ut uix incedere queant.

R. Iuæ moschatæ

Consolidæ minoris

Verbasci sing. q. s. est,

coquantur in aqua, & fiat lauacrum, quo sæpius vtatur. Cæterum in iusculis prædictæ quoq; duæ herbæ : nempe iua & consolidæ incoquendæ, & pro cibo sumendæ, & sic breui tempore æger sanabitur.

Ad Ebrietatem, eosq; qui caput imbecillum habent, uariaq; uina; ut in conuiujs solet, potare coguntur.

Ne quis inebrietur, etiam si per integrum diem, vinum purum bibere cogatur: oportet, ut prius antequàm accumbat, quartam horis partem, duo aut tria persicorum semina, vel amygdalarum amararum edat: deinde dimidium poculum, minúsve, olei cõmunis, vel amygdalarum dulciũ superhauriat. Quo factò, bibat, quantũ uolet, ut nunquàm inebriabitur. Quòd si deniq; caput, vètricalusq; grauetur, parũ succi brassicæ, vel cum saccharo, vel absq; eo capiat, & sanabitur.

Ad Membra contusa non fracta, facile.

Contusum membrum melle crudo, frigido inungito: deinde lintea fasciola ligato.

Ad Gonorrhœam, siue genitalis seminis profluuium.

R. Seminum melonum mundatorum, vel non mundatorum, quantum volueris, contrūdantur in mortario lapideo optimè, cum aqua fontana: deinde coletur, & fiat potio lactea, de qua sumat æger per dies quatuor quotidie in aurora, poculum dimidium vel plus, cum pauco saccharo tepidum. Interim tamẽ renes, vngueto rosaceo vngendi sunt, & breui sanus euadet.

Liquor

*Liquor optimus, sanans Vulnere duobus diebus,
carnemq; ut naturale balsamum conseruans.*

Ex vlni folliculis succum, argento viuo similem sumito & colato: deinde in ampulla vitrea, vel olla vitreata ad ignem lentum coquito, donec spissus, terebinthinę modo euadat & ad vsum, vt rem pretiosissimā seruato.

Ad Ossa cariota, corrupta, fistulas, affectus propē incurabiles, optimum & probatissimum.

R. Sulphuris citrini q. s. est, ponatur in olla aliqua ad ignem lentum, donec liqueat: cui deinde addatur tartari vsti, & cōtriti lib. s. miscendo bene, donec frigidum euadat. Quo factō, in puluerem redigatur: deinde in mortario lapideo, vel super lapide plano, in loco aliquo humido ponatur, donec in oleū vel aquam conuertatur. Hoc oleum, ossa cariota atq; putrida, quauis de causa mundificat, atq; mirabiliter persanat, si quidem eo inungantur. Præterea carnem fistularum, putridam exedit, vbi prius vino & aqua rosacea lota, demum chelidonia cōtusa, super posita fuerit: & est secretum valde pretiosum.

Ad Pisces capiendos, & lumen in tenebris faciendum.

Cicindelas, id est muscas, noctu lucentes, in cucurbita vitrea, igne lento destillato, do-

nec aqua omnis exierit : deinde aqua extracta, vnà cum argenti viui vncijs quatuor in phialam, vel aliud vas vitreum rotundum, & optimè obturatū, ne aqua ingredi queat, ponatur. Quo factò, vas in rete aliquo collocetur diligenter, ne frangatur : deinde cum in aquis demersum fuerit, ita splendeat, vt pisces lumine allecti, tumultim eò concurrant. Cæterum hoc vas in tenebris quoque lucet, si circumferatur, vel in cubiculo aliquo contineatur.

Ad Oris malum odorem, ex uentriculi consensu.

R. Saluæ ℥.j.
 Florum rosarum ℥.iij.
 Caryophyllorum ℥.s.
 Cinnamomi electi ℥.ij.
 Nucis moschatæ n^o.ij.
 Moschi gr.ij.

redigantur in puluerem tenuissimum, miscantur, & cum melle colato quantum satis est fiat conditum, quod seruetur in vase ligneo ad solem, per dies quatuor vel sex. Hoc autem medicamentum facit, ne cibus in ventriculo corrumpatur, & per consequens oris anhelitum fœtentem emendat.

Ad Ventriculi imbecillitatem.

R. Abrotani
 Rutæ

Pulegij

Pulegij

Menthæ sing.m.j.

Vini albi optimi, mensuras duas.

Mellis albi lib.s.

misceantur & coquantur, quantum satis est, addendo cinnamomi, caryophyllorum contritorum, sing. \mathfrak{z} .s. deinde coletur, & in vase vitreo ad usum seruetur. Huiusmodi enim potio ventriculum roborat, siquidem manè, tepidam, tres digiti sumantur. Verùm à nimio eius usu abstinendum est.

Ad Ventriculi imbecillitatem, si cibum retinere non possit.

Sumito mala cotonea optimè mundata, atq; in aceto optimo cocta: deinde contusa, quibus addito sinapis contriti, & misceto. Quum autem uti voles, super linteam ponito: deinde caryophyllorum tritorū aliquantulum super aspergito, & stomacho semel vel bis, calidum applicato, & sanabitur.

Ad Callos & verrucas.

R. Cerae nouæ
 Floris æris
 Cerussæ sing. \mathfrak{z} .j.
 Sublimati \mathfrak{z} .s.
 Aluminis vlti \mathfrak{z} .ij.
 Olei rosacei \mathfrak{z} .ij.

Terantur, deinde misceatur, & fiat vnguen-

rum ad ignem lentum. Vt autem calli tollantur, prius in aqua vel lixiuio mollescant: deinde benè radantur, mox vnguentum super addatur. Quod cum sæpius iteratum fuerit, euanescent.

Aliud.

R. Farinæ ex lini semine
Anethi, sing. q. s. est,
misceantur, & fiat pasta aliquantulum dura,
quæ sæpius super callum posita, breui tempore eum expellet.

Aliud.

Pannus liniatur cera viridi: deinde callo sæpius applicetur. Verùm callos prius euellitos: deinde rasos, seu leuiter incisos esse oportet.

Aliud, ad Verrucas & callos.

Sumito semperuiuæ maioris, ab exteriori pellicula mundatæ, q. s. est, quæ si callos manè & vesperi, sexies vel decies superponatur, breui tempore euellentur. Si verò calli, seu verrucæ veteres duræq; fuerint, prius mollescant, & radantur: deinde ex dicta herba succus, cum paucis alumine vsto, superligetur, & in decem vel duodecim diebus ad summum absq; dolore sanabitur.

Aliud.

R. Foliorum brioniæ, siue cucurbitæ
syluestris.

Verbasci

Verbasçi sing. q. f. est,
contundantur: deinde succus exprimatur,
cui deniq; addito, brioniæ ramulos in cine-
rem combustos, & fiat vnguentum quo ver-
rucæ inungantur.

Aliud probatum.

R. Florum verbasçi q. f. est, distillentur in
cucurbita vitrea, & fiat aqua, quæ cum verru-
cæ sæpius lotæ: deinde eius flores contusi, &
super positi fuerint, adimentur.

Aliud rarum.

R. Salnitri
Vitrioli Romani
Floris æris sing. ʒ. ij.
Aluminis zuccharini ʒ. j.
Calcis viuæ ʒ. s.

redigantur in pollinem, misceantur: deinde
in cucurbita vitrea distillentur. Verùm pri-
ma exiens aqua, ad hunc effectum apta non
est, verùm secunda optima est: siquidem ver-
rucæ ea sæpius lauētur. Valet etiam euphor-
bium contritum, atq; cum oleo tartari & li-
xiuio mistū: verùm antequàm apponat me-
dicamentum, verrucas prius mollescere, in-
cidiq; oportet. Item, aqua vitium, non solum
eas tollit, si frequenter ea lauentur, sed etiam
maculas cutis nigras é medio aufert. Cæte-
rùm valet quoq; cantharidum pulvis: siqui-
dem cū resina & pice superligetur. Ad idem

optimum remedium erit, si emplastrum ex nitro contrito & loto, cum mulieris lacte, & pauco fermento, super verrucas prius abrasas, aliquoties apponatur.

Ad Muscas, araneas, scorpiones, aliarumq; similia, ædibus expellenda, probatum.

Pennas vpupæ, quot volueris in cubiculo accendito, ita vt fumum sentiant. Quæcunq; enim fumum percipient, effugient, & nunquam redibunt.

Ad Culices.

Cuminum mansum probè in ore, succum gignit: quò si facies, manus totumq; corpus, siquidem fieri potest, inunctum fuerit, minimè tibi molestæ erût. Nam huiusmodi odor, eis valde aduersus est. Cæterùm, si vino, in quod cuminum contritum iniectum sit, fenestræ, vel cubiculorum portæ, atque etiam parietes, aspersi fuerint, cubicula minimè introibunt, odorem, vt antea dictum vitantes. Quòd si muscas quoq; è domo depellere voles, sumito satireiæ, foliorum sambuci, cumini, sing. quantum satis est: misceantur, & coquantur in aqua, qua cum domus vel cubicula aliquátulum madefacta fuerint, muscæ omnes euolabunt. Verùm nihil cibi eis permittendum, ne eo allectæ odorem contemnant.

Ad

*Ad Rosas uel caryophyllos albos, uario colore bre-
ui tempore tingendos, probatum.*

Sumito terræ pinguiſſimæ quantum vo-
lueris, ſiccetur ad ſolem probè, donec in pul-
uerem tenuiſſimum redigi queat : deinde
cum in vas aliquod poſita fuerit, germen a-
liquod florum alborû, implantetur. Verùm
cauendum, ne terra alia aqua quàm ſequen-
tibus madefiat. Itaq; ſi ex albis floribus, ru-
bros efficere voles, ſumito ligni braſilij, mi-
nutatim incifi, q. ſ. & coquatur in aqua, uſq;
ad conſumptionem tertiæ, vel quartæ par-
tis, & fiat aqua rubra, qua terra, bis die, manè
ſcilicet & veſperi, paulatim humectetur fri-
gida. Hoc autem tandiu faciendum, donec
creſcere incipiat plantula: nempe per quin-
decim aut viginti dies. Quòd ſi virides cu-
pis, ſumito loco braſilij, liguſtri acinos ma-
turos, ſi flauos liguſtri acinos immaturos : ſi
nigros, gallas & vitriolum, & coquantur in
aqua, qua terra, vt iam antea eſt dictum, ma-
defiat. Cauendum autem ne ſub dio noctu
relinquatur, propter rorem, quem facilè im-
bibit, verùm vndequaq; flores non tingun-
tur, ſed partim naturali, partim eo quòd infi-
ciuntur, ita, vt duobus coloribus immerſi vi-
deantur. Quòd ſi tribus coloribus eos tingi
voles, manè altera pars terræ, aqua, colore
aliquo infecta humectetur, veſperi altera ea-

t

dem aqua, sequēti vero die, mane, rursus altera aqua, alio quodam colore tincta madefiat: deinde altera vesperi, eadem iterum sic ut manē & vesperi duobus coloribus madefiat, sed ita, ut latera varientur, quod fiet, si aquam tinctam, & manē positam in eodem latere vesperi non ponas, sed aliam, & sic planta hæc, una cum proprio suo, tres acquirat colores: de qua deinde plurimæ aliæ possunt propagari.

Ad omnis generis Arbores, ut fructus, multo maiores solito ferant.

Sumito bracteam antiquam & æruginosam, hancq; in cornu bouis effigiem conformato, ita ut qua parte in acutū desinit, paruum foramen habeat: quæ cum intrinsecus muria lota fuerit, vel mali, vel pyri, vel persici, vel alterius fructus, semen immittito, sed ita, ut ea pars seminis, qua germinare incipit ad foramen tendat: deinde in fundo alia bractea, optimè claudito, ne alia ex parte, quam foramine exhalare queat. Quibus factis, forinsecus quoq; eadem muria irrigetur: deinde Septembri vel Octobri plantetur, ut terra interim aliquo modo ferrum exedere possit: cum enim semina inclusa humiditatem percipere incipiunt, ac deinde satis humecta fuerint, foras emittunt germīna & radices, hinc inde per bracteam, repentes ac
flecten

fleētentes tandiu , donec ipsam permeent. Quoniam radices natura durę & acutę, hinc inde repentes, pungunt, donec (adiuuante etiam terra, quę exedendo perforat, attenuatq;) foramina aliquot, per quę radices erumpunt, effecerint. Germin aut crescendo, & circū oberrando saporem murię, tum etiam colorem ferri in se recipit. Cæterum cum germina egredi cogantur, simul in vnū coeant, & agglutinentur, necesse est, vt ex pluribus, vnum germen efficiatur maximū, & per consequens fructus suos multò maiores solitis, proferat, quod visu pulcherri- mum erit.

Lixiuium horis octo, Oliuas dulces reddens.

R. Cineris quercini vehementissimi, sextarium j.

Calcis viuę recentis, tertiam sextarij partem, misceantur benè, addendo aliquantulum aquę, vt humectentur nō nihil, coeantq; in vnum: deinde cum sic per horas duas relictum fuerit, in vas aliquod ligneum cum foramine in fundo ponatur, subigendo benè, & superinfundendo situlas tres vel quatuor aquę, & per foramen coletur lixiuiū. Quòd si ad duas situlas non peruenerit lixiuium, alias duas aquę superinfundito, vt duas lixiuij colligere queas. Quibus sic se habentibus, oliuas virides recentes, & incorruptas

sumito: deinde cum in lixiuio tandiu, donec fundum petant, vel dentibus caro ab ossibus flauis secernatur, fuerint, in aquam frigidam inijcito, mutando aquam ter quateruē. Cauendum omnino ne absque aqua remaneant: quoniā subito nigrescunt, coloremq; illum suum natium cum sapore amittunt. Præter naturam enim videtur, atque idcirco iucundissimum est videre, vt tam folia quam fructus, naturalem colorem conseruent. Ceterum per tres aut quatuor dies in aqua recenti finendæ sunt. Quod si autem aqua quotidie quater aut quinquies mutetur, biduo dulces euadent, ita vt cum sale & aceto edi queant. His peractis, muria erit superfundenda, & sic quoq; bidui spacio esui erunt aptæ. Verum hoc notandum, oliuas, quæ aquam nō tetigerint, pelliculam tenuiorem obtinere, esuiq; iucundiores esse: si verò tetigerint diutius erunt macerandæ, nec tamen vnquam adeò erūt delicatæ, propterea quod pelliculam siue corticē habebunt asperiores, etiam si virides pulchræq; existant. Porro aliter etiam oliuæ parari possunt. Oliuæ siccæ, aquam nunquam ingressæ, in muriam per mensem vnum, ponantur: deinde in aliā per dies quindecim vel viginti: postea rursus in aliam efficaciorē & erunt dulces: Sed modus huiusmodi rarus est.

Ad

Ad Tineam.

R. Radicum cyclamini contusarū, q. s. est,
Olei rosacei ℥.vj.

misceantur ad ignem: deinde cum bullire
incipient, addantur

Lithargyrij ℥.vj.

Præcipitati præparati ℥.j.

relinquantur ad ignem non diu, miscendo
continuè, donec frigidum euadat, & fiat vn-
guentum, quo caput inungatur. Caput inun-
ctum lupinorum & fabarum polline asper-
gendum: deinde rica aliqua tegendum erit:
hocq; per triduū semel quotidie faciendum.
Porro si capilli spontè non decidant, paula-
tim eradicentur, & in duodecim vel tredec-
cim diebus sanabitur æger.

Aliud,

R. Saluiæ
Rosmarini
Baccarum lauri
Chamæmillæ

Cyclamini, minutatim incisi, sin. m. j.
misceantur, & in decem mensuris vini, co-
quantur optimè, deinde coletur, exprima-
turq; vinum, quo caput lauetur, quod cum
siccatum: deinde caro bubulina salita, atque
in puluerem redacta, super aspersa fuerit, mi-
tra tegatur. Hoc quidem semel quotidie fa-
ciendum, donec optimè caput fuerit mun-

datum. Interim tamen quotidie aliquot capilli eradicandi sunt: quoniam paulatim ad maturitatem perueniētes, facile euellentur.

Aliud facile probatum.

R. Lardi porci masculi, antiqui lib. iij. ponatur in aceto fortissimo per dies duos: deinde extractum, & duobus vel tribus folijs chartę, & totidem brassicę obuolutū, sub cineribus calidis, per horas duas, plus minúsve ponatur, donec coquatur. Quo facto mūdetur, & prælo exprimatur adeps, coleturq;: cui deniq; addantur flos æris probè contriti ℥. ij. plus minúsve, secundum morbi vehementiam, miscendo continuè per horam vnam, donec frigescat, ærisq; flos fundū iam petere nequeat, & fiat vnguentum, quod seruetur pro re optima, quāto enim antiquius, tanto etiam melius. Quando autem vti voles, caput alternis diebus vesperi inungito, terq; in hebdomade lixiō, in quo furfuris m. j. coctus sit, lauato: deinde siccātū iungito, mitramq; tegito. Quū autem ter vel quater inunctum fuerit, fieri nequit, quin tineæ radices maturescant, ita, vt aliquās inter lauandum, facile & absq; dolore euellere possis. Quòd si vi eradicari nequeant, non idcirco timendum: quoniam signū est, morbum ad eum locum non peruenisse. Qua de causa relinquēdi sunt capilli: quoniam si ibi morbus

bus confisteret, facile euellerentur, maxime vnguento ad maturitatē eos perducēte. Ceterum capite nudato pilis, nihil timendum: quoniam multo pulchriores renascētur quā primi. Hoc autē remedium sēpius experientia cognitum fuit, & semper verum ac certum fuisse cognouimus. Quoniam cum quatuor tineæ species sint, mirum non est, si varia quoq; remedia componantur. Plurimi enim remedia adhibent, morbo nequaquam cognito, porrò tineam malignam indicat, circulus niger circum vngues, qui quanto maior constiterit, tanto morbus peior erit. His de causis supra dictis remedijs vtendū erit: verū à carne porcina, falsis & acris cibis omnibus abstinendum, quòd si vnā vel alteram viridem lacertam, viuam, in oleo communi immerferis, & ad resolutionē vsq; coquas. deinde sēpius caput eo inūgas, plurimi, longissimiq; capilli, renascentur.

Aliud ad Tineam simplicem.

R. Axungiae masculi suis, q. s. est,
Aceti fortissimi part. iij.
Salnitri ꝑ. iij.

coquantur igne lento, vsque ad consumptionem aceti, deinde cum ab igne remotum fuerit, sequens addatur puluis, qui huiusmodi est,

R. Floris æris

Aluminis vsti sing.3.ij.

Sulphuris

Fuliginis sing.3.j.

Stercoris columbini, parum

misceantur, & supra dictis addantur, fiatq; vnguentum, quo caput quotidie inungatur, terq; hebdomade lixiuio, in quo rumicis radices coctę fuerint, lauetur: deinde siccatum inungatur: porro tinearum alia vocatur, fabina, alia squamosa, alia viscosa, alia lupinosa, sic dicta, quod lupinorum similitudinem referat, alia sicca, alia humida, alia vlcerosa, alia absq; vlcere. Itaq; pro morbi natura medicamentum adhibendum, fortius aliud, mitius aliud. Causa autem huius morbi, est humor crassus, viscosus, corruptus, quandoq; ab vtero matris, quandoque mala victus ratione proueniens. Humida semper vlcerosa, sicca verò squamosa existit.

Aqua ad Scabiem probata.

In phyalam aliquam vitream, aquę fontanę plenam, inijcito argenti sublimati ℥.j. salis ammoniaci ℥.s. deinde ad ignem super asserculum, ne bulliendo phiala frangatur, ponito, tandiu, donec aqua colli phyalę consumpta fuerit. Quo factó, ab igne auferatur, & cum frigida euaserit, addantur ouorū alba, optimè contusa n°.ij. succi limoniorū n°.iiij. aurantiorum n°.ij. & misceatur optimè;

mè; deinde cum ad solem, per duos aut tres dies fuerint, seruetur ad vsum. Quum autē vti voles, vesperi, spongia aliqua, in aqua intincta: deinde expressa leuiter circa iuncturas inungito, idq; ter tantum alternis diebus: etenim crustæ ipsæ minimè inungendæ erunt, sed partes vicinæ ipsius; quoniam dolorem inducit.

Alia, sine periculo probata.

R. Aluminis ℥.ij.

Argenti sublimati

Salis sing. ℥.j.

terantur, & in phialam aliquam, aquæ plenā, ponantur: deinde cum ad ignem, tandiu, vt prius cocta fuerint, coletur, & fiat aqua ad scabiem, qua vtitor, vt suprā, & sanaberis. Scabies enim omnis iuxta iuncturas exiccata, cutim nitidam relinquet.

Ad omnem Vstionem probatum.

Sumito calcis viuæ, in oleo communi extinctæ q. s. est, ponatur in oleum rosaceum, & fiat vnguentum, quo cum affecta pars inuncta fuerit, dolor remittetur, atq; in septē vel octo diebus sanabitur.

Aliud.

Sumito lithargyrij ℥.j. coquatur in vino albo & pauco aceto: deinde eximatur, & fiat puluis, cui addatur olei rosacei, butyri, quater vel sexies aqua loti, sing. ℥.j.

Vitelli ouorum n^o.j.
 Sacchari albi
 Aquæ rosarum, sing. parum
 misceantur & fiat vnguentum.

Aliud.

R. Aceti albi fortis, q. s.
 Album ouorum n^o.j.

Succi corticis sambuci q. s. misce, quo lin-
 teus pannus madefactus: deinde super affe-
 ctam partem positus, ita, vt vnus super alte-
 rum collocetur, sanabitur. Quòd si vltæ par-
 ti, cutem inducere voles, sumito succi sam-
 buci secundæ corticis,

Olibani contriti

Olei rosacei,

Ceræ nouæ, sing. parum

misceantur & fiat vnguentum, quo cum lin-
 teo vtitor, breui sanaberis.

Aliud ad idem.

R. Olei rosacei ℥. x.
 Ceræ nouæ ℥. ij. ponantur ad ignem,
 donec liquefiant: deinde addantur,
 Minij contriti ℥. ij.
 Lithargyrij in puluerē redacti ℥. iiij.
 & fiet vnguentum,

Aliud.

R. Lardi porcini antiqui & probè con-
 tusi q. s. est, coquatur in aceto albo optimo,
 per horas duas: deinde cum frigidum fue-
 rit,

rit, pinguedinem super natantem colligito, comprimendo bene, quousq; acetum omne exierit, & feruetur ad vsum: nam quo vetustius, eo etiam melius redditur. Quum autem vti voles, pars affecta manè inungatur, priore vnguento cum puluere relicto, mox eodem puluere rursus aspergatur. Quod cū per sex vel octo dies factū fuerit, æger absq; vlllo signo relicto sanabitur, quòd si statim à principio fiat, dolor remittetur, & refrigerato feruore, æger conquiescet. Porro si statim super partem vltam, lardum porcinum, masculinum, cultro abrasum, ter aut quater in hora, superpositum fuerit, maximū inde iuauementum capiet æger. & hoc quidem bonum & probatum est, minimeq; cōtemnendum remedium, quantūuis vtile habeatur.

Pilule, ex Terebinthina rarum.

R. Terebinthinæ optimæ, ac decies aqua boraginis, vel alia cordiali lotæ ℥.j.

Sacchari albissimi & contriti ℥.iij.

misceantur simul paulatim, donec saccharū ferè omne imbibierit, fiat pasta, quæ non solum omni tempore bona est, verum etiam quā diutissimè incorrupta manet, ita enim parata terebinthinæ omnis viscositas abijcitur, vt neq; manibus, neq; palato adherescat. Quando autē hac vti voles, pilulæ cum saccharo & cinnamomo, formentur & deglutiantur. Omni enim tempore & omnibus.

tam ventriculum pituitosum, quàm chole-
ricum habentibus, conducunt. Sanant præ-
terea infirmitates quàm plurimas intrinse-
cas, ventriculum confirmant, vrinam odo-
ratam violarum more, reddunt.

*Iulapium solutium, ex ligustri acinis, ad
Podagram.*

R. In Septembri, sumito ligustri acinos
matturos, quos pruina prius tetigerit, quot
volueris, contundantur parum: deinde cum
in vas aliquod vitreatum, in loco calido per
dies decem fuerint, prælo succus exprima-
tur, cui in singulas libras succi, mellis colati
libra addatur, & ad ignem lentum, donec sy-
rupi modo consistat, coquatur. Quo factò,
addito cinnamomi contriti ℥.j. gingiberis in
puluerem redacti ℥.ij. miscendo bene, & ser-
uetur in vase ligneo, optimè obturato: quan-
to autem plus inueterascit, tanto etiam per-
fectius euadit. Quum verò eo vti voles, ma-
nè stomacho ieiuno, & vesperi ante cœnam
cochleare vnum sumito, eo sumpto domi te
contineto. Valet hic syrupus ad podagram
potius, quàm aliam aliquam affectionem:
quoniam dolores mitigat, corpusq; prauis
humoribus purgat.

Oleum contra Venena, optimum & probatum.

R. Olei communis antiqui lib.j.
Foliorum hyperici m. iij.

misce

misce & pone ad solem per dies octo: deinde in balneo Marię per horas duodecim coque: postea exprime bene & cola, aspergendo super aliquantulum vini Cretici: mox addito foliorum hyperici m. iij. olei communis antiqui lib. j. & rursus ad solem per dies octo relinquito: deinde in balneo Marię, vt supra dictum est, per horas duodecim coquito, & fiat expressio fortis. His factis, expressioni addantur, sem. hyperici m. iij. olei communis antiqui, lib. j. misceantur denuò, & vt supra dictum, ad solem relinquantur: deinde in balneo Marię bulliant, fiatq; expressio, cui addantur:

Gentianę

Hormini siue scarlegię

Zedoarię

Aristolochię longę & rotundę

Tormentillę

Dictamni albi

Sandalorum omnium

Boli armeni præparati sing. ꝑ. ij.

misceantur atq; ad solem per dies decem ponantur: deinde in balneo Marię per horas quatuordecim coquatur. Quibus omnibus factis, fiat colatura, cui adiungantur:

Croci

Aloes

Spicę nardi

Rhabarbari electi, sing. ꝑ. vj.

& misceatur, rursusq; ad solem per dies sex:
 deinde in balneo Mariæ per horas viginti
 quatuor coquatur, postea cum colatur, scor
 pionesq; centum & viginti, additi fuerint:
 denuo ad solem per horas viginti ponatur,
 mox in balneo Mariæ per horas viginti qua
 tuor coquantur, & fiat expressio, cui deniq;
 addatur Mithridati optimi ℥. s. misceantur
 & feruetur ad vsum. Valet hoc oleum pro
 prietate quadam occulta, contra venena per
 os sumpta, pestem, vermes: siquidem pulsus
 prius omnes, & cor eo inungantur: deinde
 in lecto, pannis calidis optimè æger cooper
 tus, sudet: atq; sic omne venenum per sudo
 rem resoluetur.

Ad Vrinæ ardorem perfectum.

R. Sem. portulacæ
 Lactucæ
 Endiviæ
 Papaveris albi ℥. ij.
 Iulquiami ℥. s.
 Sebesten ℥. ij.
 Croci ℥. j.
 Glycyrrhizæ ℥. v.
 Pinearum ℥. x.
 Aquæ fontanæ lib. vj.

misceantur & coquantur vsque ad consum
 ptionem tertiæ partis: deinde coletur, & fiat
 potio, de qua sumat patiens, manè in aurora

℥. j.

℞. cum iulapij violacei vncia vna, & videbit die quarto effectum, admiratione dignū.

Ad Maculas omnis generis, ex uestibus pannisq; delendas.

R. Salis communis optimè contriti
Saponis nigri, sing. q. s. est,
quibus optimè mistis, maculæ inungantur:
deinde cum siccatae fuerint primò lixiuio,
deinde aqua tepida lauentur, & euanescent.

*Ad purgandum Smegma commune, durum,
à fœtore.*

Hoc est, ad extrahendum oleum ex sapone, vt suaue, & aptum ad quamlibet commisionem reddatur. Ex eo enim pilæ odoratae confici possunt, vel vnguentum cum liquore aliquo, in vasis ligneis seruandum ad manuum lotionem, quo in Syria vtuntur: quod apud nos smegma Damascenū simplex vocatur: propterea quòd cōpositum, vt supra dictum ex odoramentis factum sit:

R. Smegmatis duri, incisi, vel rasi, quantum volueris: ponatur in caldariū & caldarium in tripode ferreo subiectis carbonibus collocetur, vt paulatim liquefiat, absitq; fumus tandiu, donec totum liquefiat. Quibus factis, magna copia aquæ fontanæ, sensim infundatur, & cū aliquantulum cocta: deinde frigida fuerit, saponem, siue smegma su-

per natans, cochleare aliquo colligatur, & fiat sinegma album purgatum: simile optimo Damasceno simplici, quo pile, vel alia huiusmodi formentur. Quòd si odoratum cupis, maioranæ, basilici, caryophyllorum, rosarum aliarumque herbarum odoratarum, quantum satis esse videbitur, inijcito & coquito: verùm herbæ in aqua, non cum sinegmate coquendæ, ne ei permisceantur: deinde aqua colata, sinegmati addenda est. Cæterùm si aquæ colatæ, caphuræ cum oleo aliquo in mortario contritæ ꝑ. j. in singulas centum libras addideris, tãtò magis odoratum erit. Verùm lixiuio mortarium abluendum: deinde colatæ aquæ addendum lixiuium, quòd si etiam aquam rosarum, vel ex floribus mal. aurant. vel aliarum huiusmodi rerum adiunxeris, optimè sanè feceris. Cauendum tamen ne odora menta, in nimia imponatur copia, vt notabilis alicuius odor percipiatur: sed ita contemperentur, vt nullus certè alicuius odoris genus innotescat: oportet enim sinegma Damascenum, nullo potissimum odore excellere, non aliter ac panis, qui gustui nullum notabilem saporè infert.

Ad maculas Pannorum sericorum, & aliorum delendas.

Veruecis pedes anteriores in cinerem redigito, vt fiat puluis, quo pãni prius aqua madefacti

defacti aspergatur, postea cum ad solem siccati fuerint, iterum aqua humectetur, pulvereque, vt prius aspergantur. Quibus sæpius iteratis, puluis optimè aqua abluatur, & sic absq; dubio maculæ euanescant.

Compositio ex ambra nigra, ad Orbiculos conficiendos.

R. Tragacanthi ℥.iiij.
 Gummi Arabici ℥.ij.
 Thymiamatis ℥.vj.
 Styracis non liquidi ℥.ij.
 Belzoini ℥.j.s.
 Ireos ℥.j.
 Nucis moschatæ n^o.iiij.
 Gypsi ℥.vj.
 Terræ nigræ lib.j.
 Caphuræ ʒ.vij.

Tragacanthum & gummi in oleo spicæ, vel aqua aliqua odorata per dies tres vel quatuor macerentur, vt liquefiant, reliqua verò singulatim, in tenuissimum puluerem redigantur. Quo facto, tragacanthū & gummi in mortario contundantur, donec optimè liquefiant, addendo primò puluerem odoratum: deinde gypsum, mox terram nigram, & fiat compositio duræ, vt manibus non adhærescat: deinde in loco aliquo frigido seruetur, fiantq; orbiculi odorati, magni vel parui, prout videbitur, postea in vmbra

siccantur. Hi enim mirum in modum cereb-
brum recreant.

Oleum Nucis moschatæ.

Nucis moschatæ lib. j. vel plures incidan-
tur minutatim, contundantur bene, & in va-
se aliquo ad ignem calefiant, miscendo con-
tinuè: deinde cum in panno linteo forti, sub
prelo oleū expressum, cultelloq; aliquo abra-
sum fuerit, seruetur in vase aliquo vitreo,
probè obturato, non ad solem, & sic in quin-
decim diebus lucidum, clarumq; euadet,
quod antea mannæ speciem referebat. Hoc
quidem oleū triplo maioris venditur, quàm
ipse nuces, virtutes obtinet maximas in ca-
lesfaciendo. Ad suffocationem matricis effi-
cax est, siquidē vèter eo inungatur, ad ischia-
dam quoq; remedium optimum est.

Oleum Spicæ, perfectum.

R. Flores spicæ, quot volueris, contundan-
tur optimè, & in linteo fortissimo, sub prelo
diligenter exprimatur oleum, donec exierit.
Quo facto in vase aliquo vitreo, loco mini-
mè calido ponatur, & breui lucidum opti-
mumq; fiet. Hac etiam ratione oleum ex la-
uendula confici potest: equidem ad plurima
valet hoc oleum, quòd calidissimum, maxi-
mèq; penetrabile sit, ventriculum corrob-
rat. Quòd si in aqua gutta vna vel altera po-
natur

natur, odorata valde reddetur lauandis manibus. Optimum præterea est, ad pilas saponarias conficiendas, aliâq; quamplurima.

Oleum Styracis, odoratum.

R. Olei amygdalarum dulcium, lib. j.

Styracis crassè contriti ℥. iij.

misceantur & ponantur in phialam vitream, crassam, optimè obturatam, sub cineribus calidis, donec styrax dissoluatur, quod auferatur ab igne, addaturq; mastichis in puluerè redacti ℥. s. deinde frigidum coletur diligenter, exprimendo. quòd si magis odoratù volles: addito helzoini, caryophyllorum sing. ℥. ij. & erit perfectum.

Oleum Beniouinum, odoratum.

R. Beniouini optimi contriti, lib. j.

Aquæ rosarum lib. ij.

misceantur & ponantur in cucurbitam vitream lutatâ, amplam vt manus iniici queat, sed breuem, vt melius ascendat oleum, optimèq; obturatam, ne vllò modo expiret, sed distilletur, primò igne lento, donec aqua omnis effluerit: deinde paulatim aucto, quo usq; oleum ascendere incipiat, tunc vas recipiens mutetur, ignis maximè augeatur, donec ad ℥. iij. s. olei exierit, serueturq; in vase aliquo vitreo optimè obturato, atque ad solem, per dies octo sumito, & erit perfectum. Similiter fit etiam oleum ex styrace. quòd si

styracis liquidi ℥. iiij. addideris, tanto melius erit.

Oleum Ladani optimum.

R. Ladani optimi, minutatim incisi lib. j.

Aquæ rosarum ℥. vj.

Olei amygdalarum dulcium ℥. iiij.

misceantur, & in vase aliquo cuprino ad ignem lentum per horas duas coquantur: deinde coletur toties, donec clarum lucidumque oleum euadat, & erit perfectum, quod si ladanum non fuerit mundum, hoc modo mundetur. Ladanum minutatim incisum, ponatur in aqua rosarum ad ignem, & bulliat: deinde cum ab igne ablatum, perque duas horas sic relictum fuerit, leuiter cochleare aliquo colligatur ladanum: deinde in rosarum aquam injiciatur, ut optimè frigescat. Quibus sic se habentibus fiat oleum, ut supra dictum est.

Oleum ex Citri alijsque odoratis floribus.

R. Florum mal. aurant.

Olei amygdalarum dulcium sing. lib. j.

Aluminis vsti, parum

Ambra gr. iiij.

Moschi gr. vj.

Caphurae ℥. vj.

redigantur in puluerem singula, ut mos est, primo moschus: deinde ambra cum paucis saccharo, in aqua rosacea dissoluto, demum caphura

phura vel per se, vel etiam cum saccharo, sed postremò & sensim, & in parua copia ponatur: quoniã grauitèr olet. His factis, in phialam aliquam vitream ad solem, per dies decem & octo, vel viginti, vel per mensem vñũ (sic enim melius euadit, floresq; pròbius coquantur) deinde coletur, exprimatur bene, & fiat oleum, quod in phiala vitrea ad solem per dies duos vel tres relinquatur, donec residuum fecerit, & sic habebis oleum suauissimi odoris, quòd si flores satis esse non viderentur, alij addantur, quo odoratus fiat. Hac etiam via, oleum ex alijs floribus odoratis confici potest.

Suffimentum facile pro ægrotis.

R. Nucis moschatæ ℥.ij.
Caryophyllorum ℥.ij.
Cinnamomi electi ℥.iiij.
Styracis calamitæ
Aquę rosacę vel spicę nardi, vel alterius, sing. q. f.

coquantur in olla aliqua parua: deinde in cubiculo, super cineres calidos ponantur, & reddet fumum iucundissimum, & cordi maximè amicum.

Suffimenta longa rotundæ pro Cubiculis.

R. Thymiamatis ℥.vj.
Ladani ℥.ij.
Styracis non liquidi ℥.iiij.

Olibani ℥.v.

Belzoini ℥.j.

Carbonum lib.j.

Tragacanthi ℥.viij.

redigantur in puluerem tenuissimum. Tragacanthum & carbones, in aqua rosarū, vel alia aqua odorata separatim macerentur per dies tres: deinde contundantur tragacanthum in mortario bene, addendo pulueres prædictos, & miscendo. Postremò addantur carbones continuè cōtundendo, fiatq; massa dura, qua cum suffimenta longa, vel rotunda, vel vt videbitur, formata fuerint, in umbra siccentur. Quòd si minore pretio parare voles sumito, quod in aquarū odoratarum fundo resederit, & fiat puluis: cui thymiamatis parum, odoris conciliandi gratia, addatur. Cæterum si aliquid caphuræ adiungas, in igne stridebunt.

Puluis Cyprius, odoris præstantissim.

R. Cardamomi ℥.iiij.

Styracis non liquidi ℥.ij.

Olibani ℥.ij.

Rosarum rubrarum, siccarum ℥.iiij.

Sandali citrini ℥.j.

Belzoini ℥.iiij.

Caryophyllorum ℥.ij.

Corticum ouorum, mundatorū lib.j. s.

Moschi gr.vij.

Caphuræ ʒ.vj.

re dig

redigantur in pollinem subtilissimum, singula per se, præsertim ouorum cortices, quibus deinde caphura dissoluta: deinde moschus cum saccharo pauco contritus, addantur, misceantur optimè, cribrentur: fiatque pulvis subtilissimus, qui seruetur in vase vitreo, ab aere remoto, ne quid odoris euanescat. Aliiter etiam confici potest pulvis æquè bonus, sed alio colore tinctus. in Maio sumito stercoreis bubuli rubri, q. s. est, siccetur probè: deinde in puluerem redigatur, cribreturque, & fiat pulvis odoratus: quoniam eo tempore herbarum odoratae sunt, ita, ut ignorantes puluerem ex mille herbis confectum esse putet. Nihilominus tamè pulueres supra dicti ad di poterunt, præsertim moschus, ambra, caphura, quantum satis esse videbitur.

Molendæ Ambrae, ad orbiculos conficiendos modus.

R. Ambrae gr. j.

Olei amygdalarum dulcium, vel iasmini, vel de ben (quo suffitores cõmuniter vtuntur: propterea quòd nullum alienum præ se ferat odorem, diutissimeque incorruptum maneat) guttam j. Quòd si nullum horum adsit, amygdalas duas contundito, oleumque vel succum exprimito, quo ambra denique conterito. Si melius efficere voles, ambra in dicto oleo, per noctem vnam mollescat: de-

inde diligenter cōteratur: quanto enim plus teritur, eo etiam melius. Quo factō, ambra supra dictis, nempe moscho, alijsq; rebus odoratis, addatur. Si autem orbiculos odoratos efficere volueris: sumito tragachāti ℥.v. dissoluatur per dies tres, in tanta rosarū aqua, donec ad quatuor digitos emineat: deinde cū super marmore cōtritum fuerit, addatur:

Ladani

Nucis moschatae, sing. ℥.ij.

Styracis non liquidi

Cinnamomi electi, sing. ℥.j.s.

Spicae nardi ℥.s.

redigantur in puluerem subtilissimum, cribrentur: deinde cum tragacantho contemperetur, adiungendo moschi optimi cum supra dicto oleo contriti, gr.viij. ambrae similiter tritae gr.vj. zibetti, eodem modo parati, gr.ij. caphurae, vt supra contritae ℥.ij. Quod si massa ad formandos orbiculos, apta factisq; dura non fuerit, relinquatur per diem vnum, donec apta reddatur, & fiant orbiculi perforati rosis argenteis ad orbiculorum foramina additis, ne odor tactu expiret: deinde in umbra siccentur. Qui cum manibus atrectati, vel inter vestes positi, iucundissimū eis odorem conciliant.

Muscatina Dulciaria praestantissima alba, & rubra.

R. Tragacanthi albi, in qua rosarū per dies
duos

duos madefacti, quantum volueris contundatur in mortario : deinde addantur sequentia, nempe

Amyli vel hordei farinæ q. f.

Sacchari albi, parum

Mastichis contritæ ʒ. s.

Moschi triti, parum

misceatur bene manibus, & fiat massa, quod si dulciaria alba, melioraq; efficere voles, addatur ireos, sandali albi, sing. parum : si verò rubra, sandali rubri, vel sanguinis draconis parū, quo facto in partes minutissimas scindantur : deinde in umbra siccentur, fiatq; dulciaria.

Modus conficiendæ Caphuræ sacilitiæ.

R. Vernicis albæ ʒ. iiij.

Mastichis

Olibani albi, sing. ʒ. j.

Caphuræ ʒ. ij.

quibus in tenuissimum puluerem redactis, addantur ouorum alba, cum aquæ vitæ pusillo contusa, n°. iiij. misceantur bene, fiantq; massulæ, siue panes ad solem feruentissimū per dies quindecim vel viginti siccentur. Ac nō minus perfecta erit caphura, ea, quæ Constantinopoli arte conficitur.

*Seuum, quod Pomatam uocant, odoratum
& pretiosum.*

R. Poma appiana, vel alia odorata n°. xx.

vel xxx. eaq; in partes secato, inter quæ cin-
namomum & caryophyllos, vt odorem reci-
pian, ponito : deinde in aqua rosarum, cui
additæ fuerint nûces moschatæ n°.vj. macis
z.ij. per dies sex relinquito. Quo factò, sumi-
to adipis porcine, à superiori pellicula mun-
datæ atq; incisę lib. iij. ponatur prius in aqua
fontana per dies tres, vel quatuor: deinde in
aqua rosarum, vel alia quapiam odorata, vt
optimè purificetur, odoratiórq; reddatur:
deinde in olla ad ignem lentum per horam
vnam ponatur, addendo poma supra dicta
olei aurantiorum mal. z.j. aquæ namphę tan-
tum, donec omnia cooperiantur, coquan-
turq; , quoad poma probè fuerint cocta. His
factis, spatula aliqua lignea poma cõtundan-
tur: deinde per cribrum, primò quidem ra-
rum: deinde densum colentur calida, adden-
do ceræ albæ incisæ z. iij. s. sandali albi, con-
triti z. ij. & misceantur bene, donec frigidum
evadat: mox in rosarum aqua lauetur, tan-
diu quousq; album reddatur. His factis, ad-
dantur moschi contriti gr. viij. ambre in pol-
linem redactæ gr. iiij. misceantur, & sub
dio per quatuor vel sex noctes relinquatur,
fiatq; seuum perfectum & odoratum. quòd
si minori pretio voles, minus moschi & am-
bræ addito. Verùm nos sæpius hoc modo
confecimus, & semper perfectissimum in-
uenimus.

Aliud

*Aliud, in forma unguenti, ad Oris, manuum,
narium, & pedum rimas, atq; ad quam-
vis inflammationem.*

R. Seui veruecini ℥.ij.

Hircini ℥.j.

incidantur, & ad ignem liquecant: deinde
per cribrum colentur, addendo ceræ nouæ
℥.iiij. olei amygdalarum dulcium ℥.ij. & con-
tinenter ad ignem misceantur. Quo factò,
ab igne auferatur, addaturq; caphuræ ʒ.iiij.
permisceantur tandiu, donec frigidum eua-
dat, & fiat seuum.

Aliud melius probatumq;

R. Ceræ nouæ, incisæ

Seui hircini

Medullæ bubulæ sing. ℥.j.s.

Olei hyperici

Rosacei sing. ℥.j.

Salis optimè contriti, parum

seuum & medulla incidantur, deinde lique-
scant, & colentur, mox ad ignem lentum, vt
calefiant tantùm, ponatur, addendo ceram,
oleum, & sal, & contemperentur bene. quod
cum factum fuerit, ab igne auferantur, ad-
danturq; caphuræ tritæ ʒ. vj. & misceantur
tandiu, donec frigescant, fiatq; seuum, in va-
sis ligneis seruandum: quanto enim plus in-
ueterascit, eo etiam magis perficitur. Valeat

hoc ad omnem ægritudinem calidam, oris, narium & manuum rimas. Item ad calcaneorum inflammationes, aliosq; tumores: quos sæpius inunctos repercutit, & committigat dolorem.

Smegmata diuersa Odorata, quibus tonsures utuntur.

Primò sciendum, smegma duobus purgari modis: nam smegma Venetum in minutas partes inciditur, deinde in ollam cum rosarum aqua, vel alia odorata ponitur. Fit etiam hoc modo: R. Aquam communem siue fontanam, in quam aliquantum cupressi inijcito: deinde coquito aliquandiu, mox colato, atq; sic aqua valde odorata reddetur. Possunt etiam flores odorati inijci, vt myrti, aurantiorum, citriorum, rosarum, spicæ, lauendulæ, agni casti, stæchados, violarum genistarum, rosmarini, saluiæ alijq; huiusmodi. Quòd si flores desint, folia citriorum, lauri, baccharis, menthæ, maioranæ, thymi, aliaq; odorata ponantur, vt odorata fiat aqua: quæ cum aliquantum cocta fuerit, smegma in superficie natans tollatur, atq; super latrem nouum siccet, & sic ipsum quidem purum, aqua verò nigra reddetur, propterea quòd omnem immunditiem & fætoré extraxerit, ita, vt singulis diebus vnciam vnā purgatio detrahatur, aut paulo plus.

Aliter.

Aliter.

R. Smegmatis rasi, ad solem vel in fornace siccati, atq; in puluerem redacti, cribratiq; quantum volueris, madefiat rosarum aqua, vel spicæ, rursus in vmbra siccetur, vel si o-
cius efficere voles, smegmati inciso & contu-
so, addito ireos contriti, styracis, sing. q. s. est,
caphuræ parum, & fiant pilæ, quæ quidem
haud magni erunt pretij.

*Ad odorem Smegmati conciliandum, quo ton-
sores utuntur.*

R. Supradicti smegmatis lib. vj.
contundatur bene in mortario, cui deinde
addantur.

Ladani ℥. ij.

Machaleb ℥. iiij.

Anisi ℥. j.

Nucis moschatæ n^o. iiij.

Maiozanæ

Rosarum siccarum

Pulueris Cyprici sing. ℥. s.

Caryophyllorum ℥. iiij.

Ireos ℥. vj.

Amyli ℥. viij.

Styracis liquidi ℥. s.

Moschi gr. iiij. vel iiij.

Caphuræ ℥. vj.

Sacchari albissimi, parum

redigantur in puluerē omnia, ac supra dicti

sinegmatis addatur, & fiat massa dura, ex qua pilæ formentur: deinde in vmbra siccentur, & erunt perfectæ.

Aliter.

- R. Supradicti sinegmatis contusi, lib.ij.
 Succi machaleb ℥.ij.
 Caryophyllorum ℥.ij.
 Ireos ℥.iiij.
 Ladani ℥.j.s.
 Styracis ℥.j.

terenda conterantur & misceantur, fiatque massa dura, qua pilæ formentur & in vmbra siccentur. Verum machaleb, frumenti granis simile est in colore & quantitate, sed aliquanto rotundius & maius. Succus autem exprimitur, si prius in aqua rosarum, vel alia odorata macerentur, deinde contendantur, & sub prelo succus, totum odorem in se continens, exprimatur. Cæterum materia in succo sub prelo relicta exiccari, deinde in pulverem redigi potest: quoniam eandem cum succo vim obtinet, odoremque violarum spirat.

Aliud album.

- R. Supradicti sinegmatis lib.s.
 Ireos ℥.iiij.
 Sandali albi ℥.ij.
 Amyli ℥.iiij.
 Styracis ℥.j.

redigantur in pollinem omnia: deinde aqua rosarum,

rosarum, vel moschata humectetur aliquantum pulvis, & fiat massa alba, ex qua globi confici aliæq; figure possunt.

Aliud simplex & bonum.

R. Supradicti sinegmatis albi lib. iij.
Ireos ℥.s.
Caryophyllorum ℥.ij.
Machaleb ℥.iij.

terantur omnia in mortario, & cum aqua tuberorum vel spicæ, fiat massa dura ad pilas effingendas.

Aqua facilis, Cutem leuem, tensam, splendendamq; reddens.

R. Aquæ fontanę distillatę, quantum volēs, mirrhæ in sing. huius aquæ phialas ℥.j. corticum ouorū non coctorum n^o. iij. gummi iuniperi, cochleare dimidium, medullę panis, in lacte caprino molliti m. j. misceantur & distillantur, quovsq; omnis aqua exierit, quo facto, sumito seuum, quod Pomatam vocant si haberi potest: sin minus, adipem caprinam, vel gallinaceam, vel agninā, vel vitulinam, quæ tamen semel bisve in pura aqua sunt percolanda: mox in ollam ad lentum ignem ponenda, vt liquefiant, addendo sensim supradictę aquę distillatę tantum, vt frige factum olei vnguentive speciem referat: verum cum aqua adipi permisceri non possit, sed potius olei modo supernatet adeps,

aliquantulum tartari vsti, sed non multum, vel salis alcali, vel boracis in aqua dissolui oportet, quo exactè permisceri queat. Quod cum factum fuerit, vnguentum in vasis vitreis seruetur. Quum verò odoratum efficere voles, addito caphuræ, beniouini albi, moschi, vel ambræ, quæ in aqua rosarum dissolutæ & percolatæ sint, siue oleum iasmini, quod idem erit.

Ad Faciei maculas, omnes lentigines, etiam & cutem attenuandam, pulchramq; conseruandam.

R. Myrrhæ contritæ q. f. est,
 Quorum alba n^o. j.

Aquæ vitæ parum,

misceantur & contundantur optimè: deinde distillantur, donec aqua omnis emanarit, cui deinde tantum lactis virginei addatur, quantum dicta aqua appenderit, & seruetur in vase vitreo. Lac autem virgineū fit, quando lithargyrium in aceto coquitur, & colatur: deinde aliquid olei tartari additur, & erit aqua lacti similis. Quando autem vti voles, faciem prius aqua, in qua furfur aliquandiu fuerit, abluito cum linteo vel panno rubro, quod melius est, fricando bene: deinde cum linteo albo mundo, facies exiccata fuerit, supra dicto vnguento faciem vngito, manè & vesperi, & per se siccare permittito, atq; hinc rem admiratione dignâ videre licebit.

Aqua

*Aqua, ad Faciem & manus pulcherrimas
reddendas.*

R. Florum liliorum alborum, quot volueris, distillentur in cucurbita vitrea, vel plumbea, igne admodum lento, cui aliquantum sandali albi, loti iniiciatur, donec optimè mollescat. Quo facto, in singulas iam dictæ aquę uncias, addantur mastichis lotæ, deinde siccatæ & trite ʒ. iij. vel ʒ. iiij. & misceantur omnia: deinde distillentur, ponendo ad fundum rostri, aliquid moschi, ut odorata fiat, & erit aqua pretiosa, quæ in hanc usque diem, paucis admodum cognita est.

Ad Maculas, uel cicatrices delendas morbo Gallico, uel alia affectione contractas.

R. Butyri

Axungię porcine sing. q. s. est, liquecant ad ignem, addendo terebinthinę parum, & fiat mistura, quę cum nouies aqua lota fuerit, addatur in singulas tres uncias, vitellum oui vnum, aluminis vsti parum, misceantur omnia bene, fiatque vnguentum. Quod cum super linteam extensum, deinde parti affectę applicatum fuerit, breui sanabitur. Porro si deinceps quoque supra dicta aqua ex myrrha, & lacte virgineo partem inungas affectam, nihil quod desideras, deerit.

Pannus Violaceus, ad pingendum & scribendum.

R. Granorum ebulli, maturorum & con-

rusorum, quantum satis est, relinquantur in loco aliquo calido, donec putrescant: deinde aliquantum contundantur, succusq; sub prælo exprimatur: deinde sumito calcis viuæ, scutellam dimidiam, ponatur in catinū aliquod, superinfundendo tantum aquæ, donec ad duas vel tres scutellas aquæ emineat: deinde sensim aqua colata, panni lintei mundi, subtiles & veteres ea humectentur, atque in vmbra siccentur. Quo facto, aluminis aliquantum in aqua communi coquatur, post pannos supradictos inijcito & bulliant aliquādiu: deinde cum in vmbra siccati fuerint in succum prædictum, bis terve immergantur, & in vmbra siccentur, collocando super rete aliquod æqualiter, ne color vsquam diffluat: & sic erunt pittacia siue pecciolæ coloratæ in loco aliquo, à puluere, aereq; remoto seruāda. Atq; hic est verus modus tingendi pittacia, quolibet colore, tam ad minium quam ad scribendum, quem insignis miniator nomine Euāgelista semper tenuit, & probauit.

Aliud ad idem.

R. Granorum myrthi, maturorum q. s. est, contundantur, & sub prælo succus exprimatur, quo cum supra dicti panniculi tincti: deinde in vmbra siccati fuerint, perfecti erunt.

Ad uiridem Colorem.

R. Floris æris probè contriti, q. s. est,
Crocī, capillos quatuor.

ponantur in aceto fortissimo, addendo succi rutæ tantundem: deinde cum panni in vri-
na prius imbuti, moxque in vmbra exiccati
fuerint, bis vel ter in succo tingantur, deinde
in vmbra siccentur, & erunt perfecti.

Aliter.

R. Auripigmenti quartam dimidiam,
Lixiuij fortis ℥. ij.
Orichalci veteris, parum
Floris æris ℥. s.
Granorum iuniperi ℥. j.

terantur & contundantur, deinde miscean-
tur & coquantur ad consumptionem quar-
tæ partis. Quo factō, panniculi intingantur:
deinde in vmbra siccentur, vt dictum est.

Aliter.

R. Succī liliorum cœruleorum quantum
volueris,

Aluminis contriti, parum,
misceantur, & fiat tinctura, qua panniculi
tingantur: deinde vt supra dictum est, in vmbra
siccentur. Quòd si rubro colore eos tin-
gere velis, fiat succus ex cocci granis: si ve-
rò colore cœruleo, lini vel liliorum cœru-
leorū flores capito, atq; vt supra rem admi-
nistrato. Quum autem his ad scribendum,

miniandúmve (vt dicitur) vti voles, pan-
niculos aqua gummata humectato, mox sue-
cum exprimito, quo scribito & pingito.

*Ad Barbam & capillos gignendos, qui postea
non defluant, probatum.*

R. Apes in cinerem combustas, quot vo-
lueris,

Sem. lini vsti, & triti, tantundem,

Olei lacertarum viridium (fit autem
hoc, si lacertæ virides viuæ, in phialam ali-
quam vitream, olei communis plenam, ad
ignem, vsq; ad resolutionē ponantur: deinde
ad solem per quindecim, vel viginti dies si-
nantur) quātum satis est, misceantur, & fiat
vnguentū, quo partes pilis nudæ, manē &
vesperi inungantur, & sic breui renascuntur
capilli & nō decident. Verū caput sequen-
ti lixiuio prius lauandum erit:

R. Lixiuij ex vitium cineribus q. s. est,

Capillorum Veneris

Agrimoniæ

Hederæ arboreæ sing. M. v.

misceantur & coquantur: deinde coletur &
seruetur ad vsum coopertum, quo cum ca-
put bis vel ter in septimana lotum, deinde
siccatum, mox leuiter prædicto vnguento il-
litum fuerit, fieri nequit, quin plurimi lon-
gissimique capilli generentur, firmiterque
hæcant.

Ad

Ad Pilos, ex quacunq; corporis parte depellendos.

R. Calcis viuæ recentis ℥.iiij.

Auripigmenti contriti ℥.j.

Lixiuij fortissimi, menſuras ij.

miſceantur & in olla coquantur, donec inſpiſſentur, vel anatis penna immiſſa ardeat, miſcendo continuè: deinde in vaſe aliquo vitreo, vitreatòve ſeruetur. Quando autem vti voles, primo partes, oleo amygdalarum dulcium (quo minus calor ſentiat) deinde vnguento leuiter inungatur. Verùm, ſi quis cutem ſubtiliorem habeat, ita, vt ardorem aliquandiu ferre non poſſit, aqua ſequèti partem illiniat, & ſtatim ardor ceſſabit,

R. Aquæ roſarum ℥.ij.

Plantaginis ℥.j.

Sacchari albiſſimi ℥.s.

miſceantur & fiat aqua. Poteris autem hac vti alternis tantùm diebus, prout videbitur. quòd ſi à tali vnguento abhorrueris, ſequenti vtitor:

R. Salis ammoniaci

Fellis hircini ſing.q. ſatis eſt,

miſceantur bene, & fiat vnguètum, quo partes hirsutæ inungantur.

Aliud.

R. Succi radicum chelidonię

Auripigmenti

Hederæ ſing.q. ſ. eſt,

Quorum fornicarum

Aceti sing. part. j.

misceantur optimè, fiatq; vnguentum, quo si partes pilosæ sæpius inunctæ fuerint, absq; dubio capilli decident. quòd si dolor postea successerit, supradicta aqua loca affecta illini debent.

Ad Capillos canos, nigro colore tingendos.

R. Lixiuij mensuras v.

Lithargyrij ℥.vj.

Saluiæ

Foliorum fici nigræ sing. M.j.

misceantur & coquantur vsque ad consumptionem quartæ partis, & fiat lixiuium, quo cum caput bis in hebdomade lotum, deinde siccatum fuerit, sequenti vngueto vtitor:

R. Succisaluiæ q. s. est,

Tartari nigri ℥.j.

Lithargyrij ℥.s.

misceantur, & fiat vnguētum, quo plumbeo pectine sæpius inuncto, capilli pectantur, & statim nigri reddentur.

Aliud, quo matrona quædam Veneta est usa.

R. Olei Tartari calidi, q. s.

inungatur spongia vel pecten, quo capilli pectantur ad solem, capite prius loto, vt supradictum est. Quòd si cum ter quotidie factum fuerit, fieri nequit, quin septē diebus capilli nigri reddantur. Ceterum si odoratos eos facere

facere voles, postremocapillos, oleo beniuino inungito: quoniam capillos nō solum odoratos, sed etiā nigros reddit, & est rarū.

Aliud.

R. Mellis albi quantum volueris, distilletur in cucurbita vitrea igne maximo, & fiat aqua, qua barba vel capilli lauentur, capite prius loto & siccato, vt iam dictum est.

Aliud.

R. Olei papaueris q. s.
Vini albi, parum,
misceantur & fiat vnguentum, quo cum caput inunctum fuerit, capilli venusti erunt.

Aliud.

R. Croci optimi
Vitelli ouorum coctorum sing. q. s.
Mellis parum,
misce & fiat vnguentum, quo manē & vespere caput liniatur. Quod si per mensem vnum continuaueris, lauando sæpius caput, capilli aureo colore tingentur. Verum pecten prius oleo amygdalarum amararum inungendus, hocq; eo tempore faciendum, quo quis ad solem manet, & erunt pulcherrimi.

Aliud.

R. Lixiuij
Rad. endiuix
Glycyrrhizæ
Cumini sing. q. s. est,

misceantur & coquantur, fiatq; lixiuiū, quo cum caput bis in hebdomade lotum, deinde siccatum, sulphure viuo suffiantur capilli, & aureo colore tingentur.

Aliud ad idem.

R. Saponis nigri,
Calcis viuæ

Lithargyrij sing. q. s.

misceantur, & fiat vnguentum, quo sæpius capilli inungantur, & nigri reddentur.

Aliud, rubros efficiens Capillos, si cani fuerint.

R. Foliorum nucis M. j.

destillentur in cucurbita vitrea, qua solū capilli canescentes lauētur diebus quindecim & rubri fient: durabitq; tinctura mensem vnum. Faciem autem ea aqua ne tãgito: nam nigra fieret.

Aliud Nigros efficiens.

R. Lumbricorum terrestrium, vstorum,
vel foliorum ficus nigræ in puluerem redactæ,

Olei amygdalarū dulcium sin. q. s. est,
misceantur fiatq; vnguentum ad capillos.

Aliud, breui tempore Capillos generans.

R. Oua gallinarū, quot volueris, coquantur in aqua aliquandiu, dein vitella eorum extracta, in sartagine frigrantur, donec humor aliquis exeat. Quo facto, sub prælo exprimatur succus, cui addatur cineris cornu bubuli,

bubuli, & stercoreis caprini vsti, sing. q. s. est, misceantur & fiat vnguentum, quo cum partes glabræ inunctæ fuerint sæpius, statim nascentur pili.

Ad candorem argenteum Capillis absq; sole conciliandum probatum.

R. Aquæ fluuialis lib. xxv.

Rad. & fol. centaureæ ℥. iij.

coquantur simul vsq; ad consumptionē tertiæ partis, deinde cū ad solem per dies quindecim fuerint, addantur

Gummi Arabicæ

Tragacanthi

Aluminis sing. ℥. ij.

Smegmatis siue saponis Venetæ

Aluminis, ex vini fœcibus, albi

sing. lib. j.

misceantur, & coquantur aliquandiu, fiatq; aqua, quæ Italicorum vulgò, Bionda, hoc est, flaua Veneta appellatur. Quando autem vti voles, manè capillos tingito bene, eosq; in panno linteo inuoluito: deinde vesperi caput lixiuio, in quo herba vitriola appellata, cocta fuerit, lauato, atq; ad solem vel ignem siccato. Quod cum bis terūe in hebdomadē factum fuerit, capilli, albi, splendidi, & argenteo similes, reddentur.

Massa dura, odorata, Pomatæ similis ad lauandas

manus, & oris, narium, manuumq; rimas con-
solidandas.

R. Amygdalarum dulcium mund. \mathfrak{z} .vj.
Pinearum albarum mundatarum
Sem.cucurbitæ, vel melonum mund.
sing. \mathfrak{z} .iiij.

misceantur & contundantur optimè, dein-
de addatur, mellis lib.j. & spatula lignea opti-
mè misceantur, postea adiungatur sinagma-
tis Veneti incisi, lib.j. atq; cum iterum mista
& confusa benè fuerint, addantur aque bryo-
niæ lib. ij. s. rursusq; optimè misceantur.
Quibus omnibus factis in ollam nouam co-
opertam, per diem naturalem relinquantur:
deinde super carbones accensos, ad horæ
quadrantem bulliant, spatula continenter
miscendo, ne adhærescant, foetoremq; as-
sumant. Quod cum factum fuerit, in cati-
no aliquo ponantur, addendo amyli \mathfrak{z} .vj.
farinæ fabarum \mathfrak{z} .iiij. misceantur bene, de-
inde addantur caryophyllorum contritorū
styracis non liquidi triti, sing. \mathfrak{z} .iiij. alumi-
nis ex vini fæcibus \mathfrak{z} .vj. quæ cum rursus
commista bene fuerint, relinquantur in vase
optimè cooperto, per dies decem. His om-
nibus sic se habentibus addantur Machaleb
in puluerem redacti \mathfrak{z} .iiij. moschi, zibetti cō-
triti, sing. \mathfrak{z} .j. ouorum alba confusa n^o.x.
salis albi cōtriti \mathfrak{z} .ij. misceantur, & fiat massa
odorata.

odorata, quam vnguentum imperiale appellare solent, propterea quòd valde pretiosa existat. Hac massa omni tempore vti licebit: quoniam memoriam confortat, faciè & manus odoratas reddit, siquidem ea lauentur: oris, narium, manuumq; rimas consolidat, si manè & vesperi ea, inungantur,

Vt Cutis candore præstet.

R. Aceti distillati lib.j.

Spumæ argenti ℥.j.

misce & in phialam aliquam vitream, super laterem ad ignem, per horam vnā, deinde ad solem per dies octo ponatur & seruetur. Dein sumito:

Aquæ cucurbitæ lib.j.

Salis gemmæ ℥.j.

misceantur, & in phialam aliam similiter ad ignem, per horam vnā ponantur vt suprâ, & seruetur. Quando autem vti voles, sumito huius aquæ cum sale suprâdicti aceti cum argenti spuma, sing. part.j. commisceantur, & fiat aqua, lacti similis, qua cum cutis, vel facies spongiâ fuerit subtiliter lota, alba, mollis & leuis reddetur. Quòd si rubram, splendidamq; cutem, efficere volueris:

R. Aceti bis distillati lib.j.

Sandali rubri in puluerem redacti ℥.j.

Aluminis parum,

Ex his fiat mistio, & in phialam aliquam

vitream, ad ignem per horam dimidiam locentur: & adde moschi vel zibetti gr. ij. præfertim si odoratum habere cupias, fiatq; aqua, qua lauetur facies vt supra. Quòd si nimis rubra esset aqua, adde parum aluminis, atq; sic faciem splendidam, rubicundam, odoratamq; reddet.

Oleum, Cutem pulchram, splendidam q; reddens.

R. Tartari albi lib. j.

Talci

Salis sing. lib. s.

miscantur & in fornace laterario vel calcario ponantur, donec comburantur. Quo facto super marmore teratur materia, deinde in sacculo aliquo, in conum sine acuminē deficiente, in loco humido, aereq; remoto, per quindecim vel viginti dies ponatur, supponendo vas aliquod, vt oleum distillans recipiat, & seruetur tanquam res pretiosa. Quū autem vti voles, cutis prius lixiuio lauanda, atq; siccanda: deinde oleo prædicto, cū panino aliquo linteo, inungenda & fricanda leuiter erit: quoniam omnis generis maculas delet, cutem mollem nitidamq; efficit.

Aqua reddens Cutem candidam & mollem, qua hodie Venetijs utuntur.

R. Cucurbitas longas, albas n^o. ij.

Faseolorū exēptis ocellis, scutellas iij.

Medullæ panis in lacte, per noctem
vnam,

vnam, maceratæ n^o. iij.

Sem. melonum scutellam j.

Mal. Persicorū mundat. scutella. sem.

Pinearum mundat. lib. j.

Pipiones viuos, vnà cum pennis, integros, sed euisceratos n^o. ij.

contundenda contundantur in mortario: deinde in cucurbita vitrea destillentur, donec aqua extrahatur, qua cutis vel facies lauetur.

Ad Faciem detergendam, maculasq; omnis generis, delendas.

R. Terebinthinæ Venetæ lib. ij.

Quorum recentium alba n^o. xij.

misceantur & in cucurbita vitrea bis destillentur, & fiat aqua, cui addatur caphuræ contritæ ʒ. x. & dissoluatur bene, serueturque. Quum autem vti voles, sumito huius aquæ ʒ. j. aquæ testudinum ʒ. j. misce sæpiusq; faciem laua.

Aqua, ad Faciei serpigines, neuos, aliasq; huiusmodi maculas.

R. Salnitri

Tartari albi sing. lib. j.

terantur per se singula, deinde permisceantur, cribrentur, & fiat pulvis subtilissimus. Quo facto, in catinum aliquod collocetur pulvis, ex quo massa formetur, sacchari modo alta, deinde carbo accensus super acu-

men eius ponatur, & sic per se comburetur. Quoniam cum salnitrum tenuium, humida rumq; sit partium, tartarum verò crassarum, per se comburi, atq; in massam quandam mutari necesse est. His sic se habentibus in scutellam aliquam, massa vel placêta illa immit- tatur, super infundendo aquam calidam, digitisq; frangatur, quousq; optimè dissoluatur, deinde cum per feltrum colatum, & in ollam nouam, ad ignem, vt vix ferueat, posita fuerit, donec siccetur, puluis (in quo vis omnis continetur) in fundo relictus, feruetur. Quo factò sumito ampullam, cui indantur, aceti distillati ℥.iiij. aque vitæ ter distillatæ ℥.j. mox puluis supradictus infundatur, permisceatur, atq; ad solem per dies tres collocetur, vase optimè cooperto, & feruetur. Quum verò vti voles, manè & vesperi, serpigines, aliasq; huiusmodi maculas, lauito, & paucis admodum diebus integrè sanabuntur, cutisq; candida venustaq; reddetur.

Aliud, ad easdem Maculas, rarum.

R. Fæces vini albi easq; siccabis & siccas in vase ferreo in cinerem rediges. Quo factò in sacco, in loco humido, per dies viginti vel triginta maneant, supposito vase aliquo vitreo, donec in oleum omnis cōmutetur, & feruetur in vitreo vase. Quo cū maculæ vel serpigines inunctæ fuerint, citò euanescent, cutisq;

cutisq; mollicula euadet. Quòd si odoratū cupias, addito caryophyllos n^o.xx.

Ad lentigines Faciei.

R. Fel bubuli n^o.v. vel vj.
 Aluminis lib.ij.
 Sacchari albi ℥.vj.
 Malorum limoniorū, minutatim incisorum n^o.viij.

misceantur, & in cucurbita vitrea distillentur, fiatq; aqua cui addatur, sublimati in puluerem redacti ℥.j. & relinquatur ad solem per dies decem, vase optimè cooperto: deinde seruetur, qua cum lentigines spongia inunctæ fuerint, & diligenter confricatæ, subito tollentur, cutisq; alba remanebit.

Aliud.

R. Granorum frumenti, scutellam j. impo-
 nantur batillo ferreo feruēti, donec aliquan-
 tum siccescant: mox sic calida contundi-
 to, succumque exprimito, quo lentigines
 perfricentur.

*Ad omnis generis pustulas Faciei, ex hepatis
 calore uenientes.*

R. Axungie porcine mundatæ
 Sulphuris vini sing. part. j.
 Aquæ persici & filicis distillatæ
 sing. q. s. est,
 misceantur ad ignem lentum, & fiat un-
 guentum, quo pustulæ inunctæ sanabun-
 tur.

tur. Verùm à vino cæterisque rebus calidis abstinendum.

Ad Serpiginem.

R. Chelidonię quantũ volueris, bene manu cõtundatur inter duo saxa optimè: deinde super serpignes, vel alias huiusmodi maculas nigras, sæpius ponatur, & euanescant.

Smegma, ad omnis generis maculas, ex Pannis delendas.

R. Fel bubuli, dimidium
Ouorum alba n^o. j. vel ij.
misceantur benè, addendo
Aluminis vsti lib. j.
Pulueris ireos ʒ. vj.
Salis contriti, parum & misce.

Quo factò, addatur tantum saponis albi, incisi vel rasi, quantum ad globos effingendos satis esse videatur, & siccentur in umbra: quoniam sol ijs aduersatur. Quæ si vendere volueris, æquali pondere eas cõficcito. Cum autem maculas delere voles, pannum prius aqua frigida humectato, fricando optimè, iam dicto sapone, deinde aqua frigida ablatur. Quòd si adhuc comparuerint maculæ, siccetur pannus: deinde rursus, vt prius lauetur, & prorsus abstergentur.

Aliud.

R. Smegmatis albi Veneti, lib. j.
Vitelli ouorum n^o. vj.

Salis

Salis triti, cochleare dimidium,

Succi betæ, q. s. est,

misceantur, & fiat massa ad globos confor-
mandos, qui in vmbra siccentur. Quando
autem vti voles, pannum aqua prius ablui-
to, deinde dicto sapone fricato, mox aqua
abluito, & adimentur.

Aliud.

R. Smegmatis albi, rasi lib. j.

Fellis hircini, vel bubuli

Aluminis catini, sing. ℥. j.

Vitelli ouorum n^o. ij.

Cineris parum,

misceantur in mortario bene, fiantq; pilæ,
quibus, vt iam dictum est, vtitor.

Aliud.

R. Fel veteris bouis q. s. est,

Fœnigræci, in pollinem redacti lib. j.

Smegmatis albi, lib. j. s.

Lixiuij fortis, mens. iij.

misceantur & coquantur ad ignem, vsq; ad
consumptionem mediij, & seruetur ad ma-
culas delendas.

Aliud, ad maculas Vinctuosas.

R. Aluminis rochæ

Calcis viuæ sing. lib. j.

Aluminis ex vini fæcibus ℥. vj.

Smegmatis albi rasi, lib. iij.

Aquæ fontanæ lib. iij.

misceantur & aliquandiu ad ignem coquantur, deinde percoletur, & ad vsum seruetur. Quando autem vti voles, maculas vnctuosas ex vtroq; latere calido, bene confricato, mox aqua pura abluito. Quo facto, bis aut ter, saponem & aqua abluatur maculæ, & absq; dubio adimentur.

Aliud, ad easdem Maculas.

- R. Aquæ fluuiialis mens. ij.
 Fellis bubuli n^o. j.
 Aluminis vlti ℥. iiij.
 Aluminis ex vini facibus arsi ℥. iij.
 Caphuræ ʒ. ij.

misceantur & coquantur vsq; ad consumptionem medietatis, deinde coletur quo maculæ lotæ bis, terve delebuntur.

Ad Maculas ex panno purpureo, siue è lana sit, siue serico, sine coloris detrimento delendas.

- R. Succo saponariæ quantum volueris, & super maculas ponito, ac sic per horas duas, vel tres finito: deinde aqua calida diligenter eluito. Quòd si nedum macula prorsus deleta sit, iterato. quòd si pannus grano tinctus non fuerit, dicto succo aliquantum saponis adiungito, & permisceto diligenter, atq; iterum eluito, & macula euanescet omnino.

Ad Maculas delendas ex pannis sericis albis, & cremesinis.

Aqua vitæ ter destillata, maculæ prius humectentur,

meētentur, deinde oui album superaddatur, & siccetur ad solem, aqua q̄; frigida abluantur probè. Quod cum bis factum fuerit, maculæ extinguentur.

Aliud.

R. Aquæ aluminis q. s. qua maculas eluito bene, confricando pannum, deinde aqua frigida abluito, & delebuntur, maximè si secundo factum fuerit.

Aliud.

R. Lixiuij q. s. est, ponatur in ollam aliquā mundam ad ignem, donec ferè bullire incipiant, deinde addantur:

Aluminis contriti

Tartari in puluerem redacti

Smegmatis albi, rasi sing. ℥. iij.

Fellis bubuli n^o. ij.

cōmisceantur & coquantur ad consumptionem tertię vel quartę partis, & fiat aqua, qua cum maculæ bis, aut ter lotæ, deinde siccatæ, denique aqua frigida ablutæ fuerint, euanescent.

Ad delendas Maculas atramenti, uel uini, ex pannis linteis, uel è lana confectis.

R. Succī mal. limoniorum, vel aurantiorum, vel citriorum q. s. quo maculæ humectentur, & siccentur sæpius, deinde aqua frigida abluantur, & delebuntur. Quòd si ex

atramento fuerint maculæ, sapone albo & aceto lauentur.

*Ad Colorem delendis maculis imminutum pan-
nis restituendum.*

R. Tartari in cinerem vsti ℥.j.

Aceti albi, fortis, mens. j.

misceantur & ad ignem ponantur tandiu, donec bullire incipiat, deinde ab igne aufe-
ratur, & fiat aqua, qua panni sensim & sæpius humectati, pristinum colorem recipient.

*Aqua ad Maculas delendas, ex pannis quouis
colore tinctis.*

R. Fel bubuli n°. ij.

Aluminis

Aluminis ex vini fæcibus sing. ℥. ij.

Tartari albi ℥. iiij.

Caphuræ ℥. j.

Aquæ communis mens. ij.

conterenda conterantur, misceantur, & co-
quantur, donec spumare desinant, deinde
addantur aquæ vitæ ter distillatæ ℥. iiij. & ser-
uetur ad vsum. Quod si pannus fuerit purpu-
reus, sumito panni frustum aliquod, eidem
panno simile, in prædicta aqua madefactū,
quo maculæ bis vel ter fricentur optimè, de-
inde aqua communi abluantur. Si verò al-
terius coloris fuerit pannus, eiusdem quoque
coloris frustum aliquod sumito, fiatque ut
iam dictum est.

Ad Oleum aliúdue pingue ex pannis sine lotionē, tollenda.

R. Ossa recta pedum veruecis, quot volueris, in figulina vel lateraria fornace comburatur optimè, fiatq; puluis subtilissimus, qui prius calfactus super maculas ponatur ad solem donec nigrescat, quod ubi fieri videris, illico abijcito, nonnunquam imposito: idq; toties facito, quoad videris puluerē non iam nigrescere, atq; sic maculæ absque coloris detrimento, delebuntur.

Ad Pilos, sub axillis, sudoremq; extergendum, rarum.

R. Lithargyrij in puluerem redacti, q. s. est, ponatur sub axillis, vel sub alijs huiusmodi partibus, quæ sudare, maleq; olere solent, affricando bene, & citò sudorem exiccabit, pilos breui tempore absterget & explicabit: bonumq; odorē cōciliabit. Quòd si quis hoc puluere diu vtatur, sudorem illum suppresserit: neq; vlla in parte læserit, neq; cutim, neq; subuculam maculis infecerit: atq; hoc medicamentum eo admirabilius, quòd nemo existimaret in simplici puluere tantam esse virtutem.

Aqua, ad Dentes dealbandos.

R. Salis communis contriti lib. j.
Aluminis in pollinem redacti ʒ. viij.

Salnitri triti ꝑ.s.

Saluiæ incisæ

Lentisci incisi sing. M. j.

Rubrorum è rubis, in sepibus nascentibus scutellam dimidiam,

misceantur, & in cucurbita vitrea distillentur, quousq; omnis aqua emanarit. Aqua autem extracta, vas recipiens mutetur, ignisq; augeatur, donec pars subtilior validiorque exierit. Quòd si hanc priori addas, minus fortis reddetur: seruetur in vase vitreo, firmo. Quando autem vti voles, dentes prius cultelli mucrone, à facibus, lapillisq; circumherentibus mundentur: deinde prædicta aqua cum lentisci stylo, vel alio aliquo fricentur benè, & subito eboris instar absq; aliqua læsione albi reddentur: ipsæq; gingivæ corroborabuntur.

Aliud festivum.

Sumito castaneæ ericium, maturū, eumq; siccato & in puluerē redigito: seminis item vrticæ tantundem, pariter in tenuissimum puluerem redactum misce. Hoc pulvere si quis dentes perfricuerit, tantum sentiet in gingivis ardorem, tantumq; humoris in ore redundabit, vt vix os possit claudere. Nihil tamen nocebit: ac modica rosarum aqua & candido saccharo, si os abluerit, ardor omnis cessabit.

Color

Color Viridis, smaragdo similis.

R. Olei communis, vel lini, vel clari, lib. j.
Aluminis contriti lib. s.

misceantur, & in olla ponantur ad ignem, donec alumen resoluatur, deinde addatur floris æris in leuissimum puluerem contriti tantum, vt à prædicto oleo in olla tegatur: mox operculo superposito, auferatur ab igne, relinquanturq; sic per octo vel decē dies. Quo factō, rursus teratur optimē, addendo aliquantulum aquæ resinæ si fieri possit, & erit color pulcherrimus, ita, vt naturali smaragdo persimilis existat.

*Ad Marmora, & alabastrum, cœruleo, uel uio-
laceo colore inficienda.*

R. Succipastinacæ rubræ, liliorum cœruleorū, aceti albi, sing. q. satis est. Quod si prædicti succi in promptu non sint, eo tempore parentur, quo flores & radices haberi queāt, & feruentur ad vsum: vel si alterum desit, altero tantum vtatur, misceantur, & coquantur aliquandiu, addendo in singulas libras succorum & aceti, aluminis cōtriti ʒ. j. Quibus factis, marmora, vel alabastrum in prædicto succo ponantur, coquanturq; tandiu, donec probè fuerint infecta. Quod si marmora præ magnitudine imponi nequeant, calefiāt tantum optimē eo in loco quo sita sunt, deinde succo feruēti tingantur, & erūt pulcherrima.

*Rosæ uel flores Caryophyllorum, quomodo
insigniantur.*

R. Salis ammoniaci quantum satis esse videatur, teratur super marmore, cum aceto, & pauco saccharo, quod cādidum vocatur; & ad vsum seruetur. Quando autem vti voles, sumito rosas, vel violas, quarum folia, ita cera applicato, vt prorsus plana conspiciantur: deinde super ea pingito quæcunque voles, prædicto liquore, & relinquantur sic per horam vnā, vt siccescant. Quo facto, auri vel argenti folia superaddito, & bombyce leuiter cōprimito, sic quod affixum non erit, abstergetur, & quæ picta volueris, expressa bellè cernentur.

Ad Picturas illustrandas.

R. Resinæ crassæ & albæ lib.j.
Gummi ʒ.ij.
Terebinthinæ Venetæ ʒ.j.
Olei lini ʒ.ij.

Resina primò ad ignem lique scat, & coletur, deinde gummi in oleo communi sinatur, donec mollescat, quod cum fuerit percolatum, misceantur omnia simul, & coquantur igne perlento, miscendo continuè, quousq; ritè omnia fuerint permista, & seruetur ad vsum. Hac mistura, si pictura aliqua munda, illinita fuerit, pulcherrima splendidaque euadet.

Alia

Alia quæ citò siccescit.

R. Olibani masculi

Gummi iuniperi sing. quantum satis est, misce, & fiat pulvis tenuissimus, cui addatur, terebinthinæ Venetæ, quantum satis esse videatur, & misceantur ad ignem bene, deinde coletur, & seruetur. Quum autem uti voles, prius calefiat mistura, deinde pictura leuiter illiniatur, & citò siccabitur, nitidaque euadet.

Alia.

R. Olei lini quantum volueris, distilletur in cucurbita vitrea, de quo omne exierit oleum, de quo sumito ℥.j. vernicis ambræ ℥.iij. misceantur ad ignem lentum probe, & fiat mistura, qua calida vtere ad omnis generis picturas, siue in ligno, siue in tela fuerint. Verum industria ac dexteritate opus est in vtendo.

*Aqua ad tingenda quæuis Ossa, & ligna
probatum.*

R. Aceti albi, fortissimi, ponatur in vase vitreo, cui addatur:

Limaturæ æris

Vitrioli Romani

Aluminis

Floris æris, sing. quantum satis est, misceantur & relinquantur sic per dies septem, deinde ad ignem bulliant in vase recipiente ossa, vel ligna, vel alia huiusmodi, ad-

dendo parum aluminis, & quo volueris colore tingentur.

Ad Maculas nigras pellibus albis inducēdas, ut leopardi uel pantheræ referant pelles, ualet etiam ad capillos & barbam canam infuscandam.

R. Lithargyrij argenti ℥.j.

Calcis viux ℥.ij.

Aquæ mensuras tres,

misceantur, & ponantur ad ignem lentū, donec calefiant tantū, & non efferuescāt, deinde ab igne auferantur, & misceantur, & fiat tinctura, qua pelles penicillo, setis suillis confecto, maculę inspergantur. Quo facto, siccentur ad solem, deinde virga aliqua percutiantur, & erit factum. Quod si maculę nō probè conspiciantur, rursus eadem maculæ tingantur, ut prius, & voti compos fies. Hic color perstat, ac pelles odoratas reddit. quod si & capilli vel barba tingantur, venusti reddantur.

Lapides conficiendi ratio, qui sputo madefactus, flammam edat.

R. Calcis viux

Salnitri purissimi

Tutię Alexandrinę, non preparatę,

Calamitę, sing. partem j.

Sulphuris viui,

Caphurę sing. part. ij.

redigantur in puluerem tenuissimū omnia, cribrenturq;

cribrēturq; , deinde pulvis in pāno linteo no-
uo, probè constringatur, atque in crucibulo
ponatur, mox aliud crucibulum superadda-
tur, atq; filis ferreis, & luto sapientiē, optimè
concludatur, ne vlllo modo respirare possit,
& ad solem siccetur. Quibus factis ponantur
crucibula in fornace lateraria vel figulina,
donec comburatur materia: quibus dein-
de ablatis, inuenies materiam lateritio co-
lore, & perfectam. Quę cum gutta aquę, vel
spuito madefacta erit, statim sulphure ad-
hibito, flammam edit, quę flatu deinde ex-
tinguitur.

*Liquor Aureus ad inauranda coria, argen-
tum, & vitrum.*

R. Olei lini lib. iij. ꝯ. iij.

coquatur in olla vitrea ad ignem lentum,
donec satis esse videatur, id quod iniecta gal-
linę penna illicoq; exempta, facilè deprehen-
di poterit. Nam si extracta, nudatur, satis co-
ctum, si verò non, amplius coquendum erit.
Verùm vt tutius & absq; vlllo periculo co-
quatur, fornacula conficienda erit, ita, vt ol-
la superposita, flammam concipere nequeat,
atq; ipsum oleum accendere. Cocto itaque,
quantum satis est, oleo,

R. Resinæ piceæ

Sandarachæ, quam vernicem appel-
lant scriptores sing. ꝯ. viij.

Aloes hepaticæ ꝑ.iiiij.

redigantur in puluerem omnia, & prædicto oleo addantur, & continenter baculo misceantur, maximè igne iam aucto, & coquantur ad iulapij vsq; consistentiam. Quòd si liquor videretur clarius splendidiorq; quàm par est, addito aloes citrini ꝑ.j.s. vel ꝑ.ij. addendo minus sandarachæ, & sic paulo obscurior erit liquor, auroq; similior. Cum autem fuerit coctus, illico ab igne auferatur, ne flammam concipiat (omnem enim cõsumeret) deinde sacculos binos acutos, quorum alterius acumen altero contineatur, habeto; in hoc subito liquorem infundito, vt ante quàm frige fiat, subtiliter percoletur: & sic omnis inutilis materia in fundo hærebit. Hęc per diu conseruatur, & quo vetustior, eò melior. Scito autem ab aloe aureum illum colorem prouenire. Cætera corpus efficiunt & inspissant. Quòd si densiorem voles, cum oleum ad certam mensuram inditum, coctum fuerit quantum voles, eximito: deinde præscriptum ordinem sequere, quæ vbi perfecta fuerit, tres quatuorue libras non excedet: quoniam minore pondere parari nequit. Artifices vero quadraginta vel sexaginta libras faciunt simul & seruant à pulvere immunem. Quòd si vitrum vel stannum inaurare voles, penicillo tingito, & sic vasa auro puro obduta videbuntur.

Materia

Materia ad Lapidēs formandos, quos Camēinos uocant.

R. Cochlearum marinarum albarum optimè tritarum, quantum volueris, ponantur in succo malōrum limoniorum, quinquies vel sexies, per pannum è lana, quem filtrum vocāt, colato, vt ad digitos tres vel quatuor emineat, & relinquatur sic per dies decem, in vase probè cooperto. Quo factō, succus sensim effundatur, & residuum in fundo, aqua fontana lauetur, deinde super lapide porphyrite conteratur optimè, cum ouorū albis, prius diligenter cōtusis. Quum autem materia vt voles, liquida fuerit, vt ad formas recipiendas apta esse videatur, sumito typos concavos, eosq; dulcium amygdalarū oleo inungito, atq; in eos typos materiam efformato, haud secus, ac si cera esset. Verūm antequā ex typis eximatur, typi sunt diligenter cōponendi, illa præsertim parte, in qua imaguncula in plano collocatur: cultelli igitur acumine postquā erit efformata, erit eximenda, inq; papyro ad solem ponenda, donec sicca fuerit. Quum verò crystallo nigro, siue corneolæ aliōve lapillo affigere voles, granum mastichis sumito, cultello aut ligneo stylo granum affigito, ad ignem admoueto: vbi vero lacrymam stillare videbis, ea sic feruente imagunculam lapillo adglu-

tinabis. Verum tum imagunculam tum lapillum ea parte, qua adglutinantur, calefacta esse oportet: nam frigida non rectè adglutinari possent. Quod si dictam materiam aliquo colore tinctam esse volueris, postquam è succo limoniorum exemeris, quèuis cum oui albo colorem, simul terendo admiscere poteris, sed colores oportet esse tenuissimos: alioqui materia neq; solida esset, neque ad formas effingendas apta. Qui autè in hac materia, se exercere probè nouerit, res pulcherrimas conficiet, non modo in Cameinis alijsue annulorum lapillis, verumetiam in omni alio imaguncularum genere, tam eminentium quam concauarum.

Modus conficiendi Margaritas, naturalibus similes.

R. Cretæ mundæ eius, qua vasa confici solent, formentur orbiculi perforati, magni vel parui, vt tibi videbitur, deinde siccentur ad solem, vel quod melius erit in fornace aliqua: quoniam sic duriores efficiuntur. Quo factò bolo Armeno, ex oui albo, leniter admodum tingantur, deinde argenti folijs obducantur, vbi prius aqua maduerint, siccatae autem, dente leuigentur, & splendorem assumunt. Hoc factò sumito frustula membranæ candidæ, eaq; aqua tepenti lauato, donec aliquantulum aqua spissetur, deinde subtiliter

ter percolato : qua cum vti voles , tepida sit oportet. His peractis singulos vniones acu, siue alio stylo tenuissimo per suum foramen figito, sic tamen, ne foramen obturetur: mox in illa aqua, in qua membrana dissoluta est, immergito, atq; illicò extrahito, atq; in omnes partes versato , vt glutinosus ille liquor æqualiter circa vnionem diffundatur. Quòd si non satis magnus videatur, immersionem iterato , sic candor ille argenteus, per huius liuorem tenuissimum, melius pellucebit, ita vt naturalis prorsus margarita esse videatur. Quòd si etiam cum naturali conferantur, semper pulchriores conspicientur: quoniam nitidiores rotundioresq; sunt.

Oleum Talci, eiusq; vires.

R. Talci mundi minutatim concisi lib.vj. quo cum olla noua, cruda, & non vitreata impleta fuerit , operculo & luto sapientiæ cooperiatur, vinciaturq; bene ferreis filis: deinde sicca in figuli vel laterarij fornace ponatur, sinaturq;, donec cōburatur. Postea eximatur, & subitò materia (ne diutius aerem contingat) super marmore conteratur in puluerem tenuissimum, mox in sacculum in mucronem turbinatum immittito, supposito aliquo vase vitreo , quo oleum recipiatur. Quibus factis , in puteo per dies vintiquinq; saccus pendeat, ita vt neq; aquam,

neque murum attingat, deinde cum oleum stillare inceperit, è puteo auferatur, atque in cellario alioûe humido loco, ab aere, vento, alijsq; impedimentis remoto, donec omnis inde liquor emanarit. Cæterum hic liquor in cucurbita vitrea distillandus erit, primò quidem igne perlento, deinde paulatim aucto, donec omne oleum distillaue-rit. Hoc oleum ab Alchimis ignis Tal-
cius, alter, nempe primus, terra appellatur. Sciendum est, illum primum totum esse medicinale, hoc verò secundum, Alchimi-
starum esse thesaurum. Equidem scio mul-
tos Alchimix peritos hunc conficiendi mo-
dum inquisisse, verum nunquam huiusmodi
modum humectâdi inuenire potuisse. Cum
enim materia huiusmodi sicca admodum a-
ridaûe sit, magna humiditate. opus habet.
Itaq; habitis his duobus, duo quoq; elemen-
ta separatim habentur. His omnibus sic se
habentibus, vltimas fæces sumito, atque in
mortario conterito: deinde in aqua fontana
coquito aliquandiu, post, aquam percolato:
qua si lotus fueris, cutis corporis tui non so-
lum candidissima reddetur, verum etiam
omnis crurû tumor persanabitur. Præterea
manus pulcherrimas mollissimasq; facit, si
ea quotidie lauentur, atq; hic est verus mo-
dus cōficiendi olei ex talco, quod plurimas
virtutes obtinet. Hoc oleo Caroli Sabaudie
principis

principis vxor ad cutē albam, & odoratam reddendam utebatur. Valet etiam ad omnis generis pustulas, serpiginem, varices, cicatrices, aliasq; maculas, ita, vt breui tēpore adimantur. Dentes albissimos reddit: rugas faciei aufert, eamq; iuuenilem facit. Quòd si tres vel quatuor gutte cum vino vel iusculo aliquo bibantur, oris halitū emendat, siquidem ventriculi ratione eueniat. Appetitum excitat, ventriculum, & matricem corroborat. Cæterum hoc oleum ab Alchimistis sæpius expetitur ad cōgelandum mercurium, fixumq; reddendum. Nam si mercurius repurgatus in hoc oleo immergatur, illicò congelascit, fixaturq; ita, vt ad obrusam, quam copellam vocant, consistat.

Ad æris Metalla, colore argenteo tingenda.

R. Aquæ fortis 3. j. in ea denarium optimi argenti, prius malleo attenuatum, deinde in partes minutas concisum inijcito, & ad ignē in vasculo idoneo, donec in aquam resoluetur argentum. Quo factō, auferatur ab igne, addaturq; tartari albi, contriti tantum, vt totam aquā imbibere queat, & fiat massa, quæ cum opus aliquod æreum cōfricatū fuerit, album, & argento simile reddetur.

Modus efformandi omnis generis Frondes virides, ut naturalibus similes habeantur.

Sumito frondes virides, quarū in præpo-

stera parte, maiores venas, ligno aliquo cō-
tundito, mox sequenti colore tingito, qui
huiusmodi est:

R. Olei cōmunis, vel lini, vel alterius rei,
quæ fumum creat, quantum satis esse videat-
ur, accēdatur in lucerna olla superposita, vt
totum fumum recipiat. Quod cum factū fue-
rit, adhærens fumus diligenter colligatur
atque oleo, vel sandaracha contemperetur,
fiatq; tinctura, qua contusa pars frondis tin-
gatur, cum panno linteo, vel bombyce, mox
super chartam duplicem locetur pars tincta,
comprimendo leniter manu, vel panno ali-
quo, quo charta tingi queat. Fronde mox
dextrē sublata, chartam egregiè tinctam in-
uenies, ad minimam vsq; uenulam, ita, vt
prorsus naturali respondeat. Quòd si hanc
viridi colore tingere voles:

R. Aceti acerrimi

Floris æris

Pastæ vesicæ

coquantur, fiatq; color viridis, vt supra suo
loco dictum est, qua charta formata tinge-
tur, atq; hoc modo poteris efficere varia
pulcherrima, quibus cubacula in-
trinsecus obduci possint.

F I N I S.

INDEX CAPITVM

Libri primi.

RATIO & modus conseruandæ iu-
uentutis, senectutis tardandæ,
ad tuendum hominem semper sa-
nam & robustum, ac si in ætatis
flore esset. fol. 1

Liquor seu potio preciosissima, & inestimabi-
lis uirtutis, quæ conseruat, & restituit calo-
rem innatum, & humidum radicale retinetq;
tum sanguinem tum uentriculum parum ab om-
nibus humoribus noxijs, ac postremò custodit,
& in statum pristinum reducit sanitatem, iuuen-
tutem, producitq; uitam 3

Potio loco Syrupi aut medicinæ sumenda, & ma-
ximè ab ijs, qui opus purgatione habent. Con-
uenit autem omni temperamento, omniq; ætati,
per multos dies absq; periculo sumi. Valet ad
morbum Gallicum, atq; ad omnem malam tum
uentriculi tum capitis affectionem 12

Facile & optimum remedium ad quamuis pes-
simam morbi Gallici speciem, siue is cum do-
loribus, siue ulceribus, siue iuncturarum tumo-
ribus sit 14

Modus conficiendi aurum potabile ad conseruan-
dum sanitatem, & iuuentutem. Sanat omni-

- nem morbum incurabilem septem ad summum
diebus 15
- Ad sanandum ulcus carnosum in uirga, etiam si
fuerit inueteratum 19
- Ad omnem hepatis calefactionem atq; aliam ma-
lam affectionem 21
- Secretum rarum atq; pulchrum pro hæmorrhoi-
dibus una nocte suppressendis 22
- Vnguentum nobile ad ignis uestionem, quod sanat,
signo nullo relicto. ibidem
- Remedium rarum perfectum ac probatum, si quis
cibum retinere non possit, atq; imbecillum uen-
triculum habeat 23
- Remedium quo mulier quædam triginta sex anno-
rum fuit persanata, quæ tingendis in sole capil-
lis alijsq; de causis, uentriculum ita male affecit,
ut per sesquiannum nullum uentris beneficium
habere potuerit, atq; cibo sumpto, statim euo-
muerit. Quibus de causis pallida atq; ligni instar
arida fuerit 24
- Ad puerorum uermes tria singularia remedia 25
- Ad lunaticam affectionem puerorum, ex qua tre-
munt & semimortui apparent 26
- Ad morbum comitalem 27
- Oleum ex sulphure ad cancerũ, fistulas, & alia an-
tiqua ulcera. ibidem
- Ad extrahendum ex uulnere uenenum 28
- Ad omnis

I N D E X.

Ad omnis generis animalis uenenosos morbos.	
ibidem.	
Ad sagittam aut aliud ferrum ex uulneribus extra-	
hendum.	ibidem
Ad capitis percussiones, tumores, siue casu, siue ali-	
ter euenerit	29
Ad uehementem infantium tuſſim.	ibidem
Ad surditatem remedium perfectissimum.	ibid.
Ad procidentiam matricis	32
Ad lac mulieribus restituendum & multiplican-	
dum	33
Ad morbi Gallici tumores antiquos & novos re-	
medium ualde bonum.	ibidem
Aliud ad morbi Gallici tumores	34
Ad percussiones siue ligno, siue lapide factas, faci-	
le & perfectum remedium, etiam si uulnus ac-	
cessit	35
Aqua ad sanandum omnis generis uulnera paucis-	
simis diebus.	ibidem
Modus conficiendi oleum Hiperici, quod Ve-	
netijs & alijs quibusdam in locis rubrum ap-	
pellant	37
Modus parandi oleum ex cane rufo	42
Vnguentum pretiosius alijs omnibus infinitas uir-	
tutes obtinens	44
Contra febre[m] quartanam remediũ certissimum	47
Ad Verrucas facile bonum, & sæpenumero pro-	

batum

48

Optimum facillimumq; remedium ad Pleuritidem, quo ut alios taceam fabrum quendam semimortuum duobus diebus mirabilè persanauimus

49

Aqua pectoralis ad Pleuritidem pectus mirum in modum mundificans

51

Ad omnem oris, palati, gulæ affectum remedium certissimum

52

Ad omnia crurum ulcera noua & uetera etiamsi caro ad ossa usq; erosa esset

53

Ad genuum crurumq; tumores, ruborem & humiditates.

ibidem

Ad ischiadam remedium, sæpe multisq; & diuersis regionibus probatum

55

Catapotia siue pilulæ mirandæ uirtutis contra ischiadem

57

Aqua lucida & odorata ad omnis generis scabiem quinq; diebus quauis illustri fœmina & regina digna

58

Remedium ad laterum, siue lumborum dolores in multis tam uiris quàm mulieribus probatum

59

Aliud ibidem probatum

60

aliud perfectum & ad urinæ retentionem à calculo, etiam si quis morti esset uicinus, tamen urinam statim prouocās, calculosq; magnos in decem aut duodecim diebus frangens

60

aliud

I N D E X.

- aliud præstantius pro calculo, & alijs rerum affectionibus. ibidem
- aliud optimum & perfectissimum remedium, tam pro renum calculo quàm uesicæ 62
- aliud remedium contra sanguinis per os reiectionem propter uenam aliquam in pulmone ruptam 62
- Ad phibisim remedium probatum & facile. ibid.
- Ad laterum, lumborum, renum, omnemq; alium dolorem illico tollendum 63
- Ad oris & anhelitus tetrum odorem. ibid.
- Ad rabidi canis morsum, & ad maniam quæ ex eo sequitur remedium 64
- Ad carnem putridam in naribus natam, rarum & bonum 64
- Ad casum ex alto loco etiam si periculum sit rupture partium internarum. ibidem
- Ad scrophulas remedium facile & bonum 65
- Aliud ad idem. ibidem
- Vt scias an mulier conceptioni apta sit, certissimum. ibidem
- Ad strumas in quinquaginta diebus ad summum absumendas rarum 69
- Aliud ad strumas 66
- aliud uerum & probatum. ibid.
- Ad restituendum, extendendumq; cutem strumis ablatis 67

I N D E X.

Ad anginam remedia tria certissima	67
ad scrophulas optimum remedium.	ibidem
ad scrophulas aliud	68
aqua coelestis plures & notabiles uirtutes obtinens ut infra dicetur.	ibid.
Remedium rarum & perfectũ, quod sanat fatuos, siue à cerebri aliqua ægitudine, siue aliquo ue- neficio sic redditos	72
Pilulae Michaelis! Scoti, ad capitis antiquum dolo- rem, quæ cerebrum purgant, uisum clarificant, memoriam seruant, colorem faciei bonum red- dunt, ualent præterea ad alias multas ægritudi- nes	75
Ad mammillarum ægitudines, doloresq; remediũ optimum, & probatum.	ibidem
ad maturandos inguinum bubones	76
ad repellendos inguinum bubones, ita ut euanesçat modò in principio statim fiat.	ibidem
Emplastrum aureum ad uulnera quod admirandæ uirtutis est	77
Secretum ex India allatum ad ægitudines diuersas probatum.	ibidem
ad tußim recentem & antiquam optimum & tu- tißimum	78
Syrupus ad tußim, pectorisq; angustiam optimus, qui & uentericulum mūdificat, uocẽ, coloremq; faciei emendat.	ibidem
	Vnguent

I N D E X.

Vnguentum ad tuſſim uerum & facile	79
ad ulcera uetera, putrida, incurabilia, facile &	80
num, quod uno aut altero die sanat	80
Contra peſtem ſæpius probatum	81
Contra peſtem ſuffimentum.	ibid.
ad peſtem remedium optimum	82
Contra peſtem Antidotum præſeruans	83
Emplaſtrum aperiens peſtem.	ibidem
Contra peſtem aliud	84
aliud probatum.	ibidem
aliud ad peſtem	85
aliud ad idem probatiſſimum	87
aliud perfectiſſimum.	ibidem
ad perimendum apoſtoma peſtiferum facile	88
ad liuidas & peſtilentes puſtulas in cute apparen-	
tes, quas quidam Itali Ptechias, alij ſigna uo-	
cant	88
Contra peſtem probatum	89
Globi contra peſtem	90
Vnguentum perimens peſtem.	ibidem
Oleum contra peſtem & uenena	91
Præſeruatiuum contra peſtem optimum.	ibidem
Præſentiſſimum remediũ ad eos, qui peſte correpti	
ſunt, quod ualet etiam ad liuidas puſtulas in cute	
ex febre peſtilentiali ſubortas: itemq; ad carbun-	
culos, ignem ſacrum, & id genus alia	92
Contra peſtem remedium facile trahens uenenum &	

I N D E X.

parte affecta, siue in ea sit bubo, siue carbuncu- lus, aut alius quiuus tumor	92
Modus quo quisq; tempore pestis præseruari pos- sit	93
Modus conficiendi succū acetositatis Citri, ad eum usum de quo supra dictum est	96

I N D E X C A P I T V M libri secundi.

M odus cōficiendi oleum imperiale ad capil- los, barbam, manus, chirothecas inun- gendas	fol. 97
Modus conficiendi olei balsamini uel de Ben quo suffitores utuntur, odorati per se, & non magni ingenij ad chirothecas & alia huiusmodi odo- re imbuenda	98

Aqua odorata ualde,

Aqua	{	Prima	99
		Secunda	100
		Tertia	ibidem
		Quarta	101
		Quinta	102
		Sexta	103
		Septima	ibidem
		Octaua	103
		Nona	104
			Aqua

I N D E X.

Aqua decima & ultima odorata	104
Modus parandi oleum ex floribus Malorum arantiorum pretiosum.	ibidem
Olei Iasmini ex floribus caryophyllorum conficiendi modus	105
Oleum ex nuce moschata perfectissimum	ibidem
Oleum Belzoinum seu assæ odoratæ	106
Oleum ex styrace excellentissimum.	ibidem
Oleum Myrrhinum quod efficit cutē mollem, candidam & uenustam.	ibidem
Ratio oleum omnis generis conseruandi à putredine	107
Oleum Belzoinum.	ibidem
Aliud oleum Belzoinum præstantius.	ibidem
Oleum ex styrace calamita	108
Oleum Iadani.	ibidem
Oleum nucis Moschatæ	109
Oleum caryophyllorum ualde nobile	110
Puluis ireos.	ibidem
Puluis quem Violettam Itali appellant	111
Puluis albus ad sacculos.	ibid.
Modus parandi puluerem Cyprium	112
Puluis magistralis optimus	113
Puluis albus odoratus	114
Puluis ruber.	ibid.
Puluis niger	115
Puluis Cyprius nobilissimus.	ibidem

I N D E X.

<i>Pulvis Cyprius aliter paratus perfectissimus</i>	116
<i>Pulvis odoratus & perfectus seruandus in cistis</i>	117
<i>Pulvis odoratus.</i>	<i>ibidem</i>
<i>Pulvis optimus & odoratus, quem quivis secum ferre possit, uel in capsis seruare</i>	118
<i>Orbiculi odorati contra pestem.</i>	<i>ibidem</i>
<i>Ad odorem puluinis conciliandum</i>	119
<i>Suffimentum Damascenum.</i>	<i>ibidem</i>
<i>Aliud suffimentum Damascenum</i>	120
<i>Lumen odoratum.</i>	<i>ibidem</i>
<i>Compositio ex moscho, zibetto & ambra</i>	121
<i>Suffimentum ad cubicula.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Suffimentum ad lucernas.</i>	122
<i>Aliud suffimentum.</i>	<i>ibidem</i>
<i>Suffimentum aliud ad cubicula.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Compositio moschata optima ad chirothecas odo- re commendandas</i>	123
<i>Suffimentum imperatorium ad cubicula, uestes, cul- citrae, lintea & similia</i>	124
<i>Compositio ad orbiculos odoratos, eosq; optimos conficiendos</i>	126
<i>Liquor regius.</i>	<i>ibidem</i>
<i>Smegma siue sapo album moschatum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Modus extrahendi lactis ex mahales</i>	127
<i>Smegma album odoratum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Smegma moschatum Damascenum</i>	128
<i>Smegma liquidum Neapolitanum.</i>	<i>ibidem</i>
<i>Smegma</i>	

I N D E X.

<i>Smegma optimum ex diuersis rebus</i>	129
<i>Smegma cum zibetto</i>	130
<i>Smegma ex oleis diuersis odoratus.</i>	ibid.
<i>Smegma cum rosis.</i>	ibidem
<i>Smegma album odoratum Damascenum</i>	131
<i>Aliud smegma optimum.</i>	ibid.
<i>Smegma nigrum & durum.</i>	ibidem
<i>Smegma Neapolitanum aliud</i>	132
<i>Smegma ad serica optimum.</i>	ibid.
<i>Seuum nobilissimum ad manus & chirothecas</i>	133
<i>Seuum optimū ex pomis, quod pomatū uocant</i>	134
<i>Seuum pomatum aliud</i>	135
<i>Aliud pomatum</i>	136
<i>Pilæ ad tollendas maculas olei & seui</i>	137
<i>Dulciaria siue confectiões moschatae.</i>	ibid.
<i>Dulciaria regia</i>	138
<i>Dentifricium perfectissimum.</i>	ibidem
<i>Vinum Hippocraticum perfectum</i>	139

I N D E X C A P I T V M

libri tertij.

S ecretum elegans ad condiendum mala citria	
atq; huius generis alia	fo. 140
Modus purgandi & præparandi mellis uel sacchari ad condienda mala citria uel alia huiusmodi	141
Mala Persica Hispanorum more confecta	142

I N D E X.

- Diacidonium simplex paratum modo Valentinorū, quo etiam utuntur Genuenses, in frusta uel placentarum formam confectum* 143
- Ad condiendum mala insana cum saccharo modo Genuensium quæ Longobardis mala Didegnosa uocantur* 144
- Pasta ex saccharo facta ex qua uariæ fructuum uasorum & animalium formæ cōfici queunt. ibid.*
- Conditum ex melonibus perfectum* 145
- Melones siue pepones, quomodo dulces perfectiq; reddi possint* 146
- Ad condiendos Arantiorum cortices quouis anni tempore* 147
- Ad condiendas nuces.* ibidem
- Ad condiendas cucurbitas* 148
- Ad cōdienda pyra Appiana, quæ moscatella dicuntur.* ibidem
- Mustacea Neapolitana nobilissima & suauissima, quæ & recreant uentriculum, & halitum bonum reddunt* 149

I N D E X C A P I T V M

libri quarti.

- A**qua odoris præstantissimi ad faciē qua sudaria imbuta atq; ad tergendam faciē adhibita, reddunt cutem albam fol. 150
- Aqua cutem ex pallida coloratam reddens* 152
- Aqua*

- Aqua ad faciem commendandam, ita ut mulier ea
utens natu grandior non uideatur annorū ui-
ginti aut uigintiquinq;** 153
- aqua ad faciem & alias corporis partes commen-
dandas.** ibid.
- aqua cutem reddens albam salisq; adustionem au-
ferens** 154
- aqua quæ reddit faciem iuueuilem ita, ut annum
mulier non uideatur excedere.** ibidem
- aqua facilis ad idem.** ibid.
- Medicamen faciei aliud splendidum & quauis Re-
gina dignum** 155
- Ad maculas faciei probatum** 156
- Modus parandi aquam seu lacrymam uitii.** ibid.
- Aqua ad faciem illustrandam.** ibidem
- aqua melonum alborū ad faciem illustrandam** 157
- aqua cucurbitarum perfecta** 158
- Pulcherrimum ad faciem generans cutem nouam
& pulcherrimam** 159
- Oleum ad faciei naturalem, sed nimium ruborem di-
luendum experimento comprobatum** 161
- aqua ex talco perfectissima ad faciem.** ibid.
- Vnguentum argenteum reddens faciem albam, ru-
bram, splendentem, quo utuntur mulieres nobi-
les in Italia** 162
- Quomodo supradicto unguento argenteo candor
siue splendor colorq; addi queat** 163

I N D E X.

Ad faciem aliud unguentum	164
Rubrica ad faciem.	ibidem
Ad faciem uenustandam	165
Aliud probatum.	ibidem
Ad maculas faciei quas pannas uocant, faciemq; pulchram reddendam.	ibidem
Aqua faciem dealbans	166
Ad faciem aliud.	ibidem
Ad faciei lentigines.	ibidem
Ad serpiginem faciei uel alterius partis	167
Ad pediculos	ibidem
Aqua delens omnes maculas in manibus opificum, atq; manus albas & molles reddens: ualet etiam ad solis uestionem.	ibidem
aqua faciem uenustissimam reddens eamq; ut Bal- samum conseruans.	ibid.
aqua nobilissima ad faciem, collum, & pectus, cu- ius magna copia parari potest	169
aqua rubra ad faciem uenusto colore pingendam multos dies colorem in facie conseruans	170
Alia faciliior ac pretij minoris	171
Vnguentum ad faciem	172
Aliud.	ibidem
Aqua uel lixiuium reddens capillos flauos atq; au- rei coloris	173
Lixiuuium ad lauandum caput, quod non solum ce- rebrum & memoriam iuuat, sed etiam capillos longos	

I N D E X.

<i>longos, flauos & lucidos reddit</i>	173
<i>Lixiuum capillos nigros reddens</i>	174
<i>Oleum capillos flauos, longos, splendidos ut aurum reddens, quo quotidie quis uti poterit</i>	175
<i>Ad capillos flauo colore tingendos sine multo sole facillimum & optimum</i>	176
<i>Vnguentum auferens in quacunq; parte corporis pilos</i>	177
<i>Oleum uel liquor auferens pilos, qui diu seruari potest, cuius est usus potissimus</i>	178
<i>Vt pili non renascantur, uel ut nascantur molles, ut prima lanugo</i>	179
<i>Plagula auferens pilos ex quacunq; corporis parte</i>	181
<i>Secretum rarum quo mulieres nobiles Mauræ efficiunt ne pili filiabus suis ulla in corporis parte unquam enascantur</i>	182
<i>Plagula orientalis, qua mulieres utuntur ad faciem colorandam</i>	183
<i>Alia plagula.</i>	ibidem
<i>Vt barba capilliue nigri atq; elegantes fiant</i>	184
<i>Dentifricium omnium perfectissimum non solum tergens dentes, eosq; albos reddens, uerum etiam gingiuas conseruans</i>	185
<i>Conditum siue conserua ad tergendos dentes, gingiuas roborandas, & ad anhelitum commendandum</i>	186

I N D E X.

Modus siue ratio parandi pulueres, & conseruand ad dentes	186
Puluis albus & perfectus ad dentes omnium gra- tissimus	187
Aqua distillata pretiosissima, subito dentes reddens albos, eosq; conseruans	189
Præcepta tria ad conseruandos dentes albos & in- corruptos, anhelitum etiam bonum	190
Decoctum ad dentes firmandos, gingiuas purgan- das & consolidandas	191

I N D E X C A P I T V M libri quinti.

C olor cæruleus indicus, siue transmarinus perfectus	192
Modus parandi laccam coccineam	195
Ad ossa uiridi colore tingenda	196
Aliud ad tingenda ossa, aut ebur uiridi colore, ut smaragdi uideantur.	ibidem
Ossa rubro, cæruleo, uel alijs coloribus tingenda.	ibidem
Pulcherrimum ad ligna tingenda uariè quibus fa- bri lignarij utuntur, ad mensas conficiendas ua- rijs tessellis & figuris insignes	197
Modus conficiendi hebeni ut uideatur naturalis	198
Ad pelles cæruleo colore tingendas	ibid.
Ad pelles rubro colore tingendas	199
Ad uir	

I N D E X.

Ad uiridem colorem pellibus inducendum. ibidem	
Aliter	200
Ad pelles cæruleo colore alio modo tingendas.	
ibidem	
Ad pelles rubro colore tingendas.	ibidem
Aliud ad pelles uiridi colore tingendas	201
Ad hircinas pelles uiridi colore tingendas.	ibidem
Pellium è floribus liliorum tinctura	202
Ad ossa cæruleo rubroq; colore inficienda	203
Ad tingendas suillas setas, aut alia huiusmodi quibus uestes mundantur.	ibidem
Ad tingendas setas flauo, uel uiridi, uel cæruleo uel alio colore	204
Purpurinæ faciendæ modus quo colore aureus color ad pingendū & scribendum cōficitur.	ibid.
Modus parandæ lacæ è uerzino	205
Modus parandi tabulas albas delctiles in quibus scribitur stylo cuiusmodi sunt libelli qui in Germania fiunt	206
Scriptoriæ rubricæ ratio	ibidem
Ad pelles inaurandas, quibus cūm alia tum peristromata & aulea fiunt	207
Ad tingenda serica coccineo colore quod cremesinum uocant	208
Modus parandi uerzini quatuor colorum	209
Verzinum rubrum alio modo.	ibidem
Cæruleum transmarinum absq; lapide lazuli	210

I N D E X.

Color uiridis ad scribendum & miniandum	210
Ad molendum siue terendum aurum ad miniandum & scribendum	211
Aliter.	ibidem
Aliter cum purpurina.	ibidem
Compositio quæ Sisa uulgò dicitur, in qua aureæ bracteolæ expolitæ collocantur	212
Ad aurum ponendum simplex compositio.	ibid.
Aliter.	ibidem
Modus parandi colores ex omni metallorum ge- nere.	ibidem
Ad aurum nigra materia reponendum	213
Marmor aut lignum, quomodo auro obducenda.	ibidem
Ad literas aureas sine auro faciendas.	ibid.
Vt literas argenteas absq; argento facias.	ibid.
Vt literæ uirides fiant.	ibid.
Vt literæ albæ scribantur	214
Liquor uiridis ad scribendum & pingendū.	ibid.
Cerulei parandi ratio alia	215
Cinnabaris parandi modus ad scribendum.	ibid.
Aqua fortis ad serica, marmora, pannosq; linteos inaurandos	216
Libri auro quomodo obduci queant.	ibid.
Ad conseruanda ouorum alba incorrupta ad cinna- barim parandum, aliosq; colores absq; arsenico- res perpaucis admodum cognita	217
Aqua	

I N D E X.

- Aqua fortis ad flores effigiandos.** ibid.
- Aliter ad idem.** ibidem
- Modus quidam haftenus ignoratus, sed facilis molendi auri uel argenti pulcherrimi coloris quod expoliri & gummi illustrari potest** 218
- Ad gummi faciendum (quam uernicē uocant) pulcherrimum, ad dictum aurum illustrandum & omnia alia opera coloribus infecta & sine coloribus** 220
- Modus terendi siue molendi auri uel argenti facili, quo peritiores artifices utuntur** 222
- Liquor aureus sine auro** 222
- Liquor aureus ad scribendum, & ferrum, ligna, uetrea, uasa, ossa, aliāq; auro obducenda.** ibid.
- Alius modus ad idem facilis & nō multi pretij aliud ad inauranda quæuis metalla.** 223
ibidem
- Atramenti conficiendi modus optimus.** ibid.
- atramenti puluis quem quisq; proficiscens secum ferre potest, modò aqua uel uino contempertur. Hic etiam puluis reddit atramentum perfectius** 224
- atramentum paratum facile neque magno pretio, præterea non solum ad scribendū, uerum etiam ad libros imprimendos optimum** 225
- Liquor ad scribendum tanto candore præstans, ut papyrus uincat, in eoq; legi possit** 226
- Puluis abstergens atramēti maculas, uel literas scri-**

I N D E X.

*ptas in papyro, quæ res scitu est pulcherrima,
atq; commodissima* 227

*Modus parandi uernicem firmissimam ad membra
nas, siue papyrum leuigandam, qua utimur ad
scribendū, quæ melior est, & pulchrior ea, qua
uulgò utūtur, nec ut illa uulgaris malè olet* 228

*Liquor ad formandas lineas, quæ deinde cum su-
perscriptum fuerit, auferri queunt, ita ut nullo
modo appareant amplius* 229

I N D E X C A P I T V M libri sexti.

Modus sublimandi Mercurij siue argenti ui-
ui, quo utūtur aurifices, alchimistæ, mu-
lieres atq; alij 230

*Modus parandi cinnabaris, etiam si massas centum
ducentarū uel librarum uel plus habere uelis,
similes ijs quæ ex Germania uehuntur, omnibus
Italis adhuc incognitus* 235

*Chrysocolle, quam boracem uocant, quomodo pur-
ganda & multiplicanda* 236

aqua fortis facilis & alijs præstantior 245

*Modus ueræ artis proplastices ad numismata aliq;
omnis generis mediocriter extantes formas ex
metallo quouis aut etiam crystallo, uitro, mar-
more fingendas* 246

Terra prima infundendis metallis apta 247

Secunda

I N D E X.

<i>Secunda</i>	247	<i>Tertia</i>	248
<i>Quarta</i>	248	<i>Quinta</i>	249
<i>Sexta</i>	249	<i>Septima</i>	ibid.
<i>Modus reducendi prædictas terras ad tantam subtilitatem ut fermè tactū ipsum non recipiant</i>			
<i>aqua, quam Magistrā appellant, ad prædictos pulueres contemperandos</i>			
<i>Luti sapientiæ conficiendæ ratio</i>			
<i>De rebus quæ ad fundendi artem in promptu esse debent</i>			
<i>Ratio numismata conflandi & exprimendi</i>			
<i>ad numismata ex creta liquida penicillo formanda quod multò facilius est, quàm typis superioribus, sed formæ semel tantum utiles sunt: nec res paulò subtiliores his effinguntur, quæq; penicillo denuo tangi non possunt</i>			
<i>album ad numismata aliâq; opera dealbanda, etiam ad argentea opera antiqua expolienda & tanquam renouanda</i>			
<i>aqua ad ferrum auro obducendum</i>			
<i>Oleum ad idem</i>			
<i>aqua ad ferrum auro foliato obducendum, uel auro argento uiuo resoluto, quo aurifices ad argentum inaurandum utuntur.</i>			
<i>Ad ferrum argentumq; æris colore tingendū, quod ad inaurandum multo melius est, diutiusq; auricolorem retinet</i>			

I N D E X.

Aqua uel tinctura adamantibus tam ueris quam adulterinis, siue ex sapphiro factis subiicienda	264
Quomodo sapphiri albi in adamantes commutentur	265
Aliud ad idem multo perfectius,	ibidem
Ad balagios subtiles densandos pro annulis	266
Modus conficiendi gemmas duplices, cuiusmodi Mediolani fiunt.	ibidem
Pasta ad gemmas ut sunt smaragdi, rubini, sapphiri et similes, quæ non duplices, et glutine tincta, sed simplices intus, forisq; coloratæ et pulcherrimæ	268
Smaragdi alijq; lapides pretiosi quomodo conficiendi.	ibidem
Ad comburendum crystallum et calcedonium ad dictam pretiosorum lapidum combustionem	269
Aqua ad prædictas gemmas indurandas	270
Argenti puri urendi modus.	ibidem
Secundus urendi argenti modus	272
Tertius urendi argenti modus	273
Talci urendi modus	274
Modus ferri, æris, argenti inaurandi melior, faciliorq; quam quo Germani uel Galli utuntur.	
Quod autem hac ratione inauratur purum aurum esse uidetur	275
Ratio consumendi argenti uiui, ab inducto auro, auriq; perfecte colorandi, sic ut auri solidi massa esse uideatur	276

INDEX CAPITVM libri septimi,

- A** Qua ex nucibus immaturis, humano cor-
pori utilissima 278
- Ad uirium imbecillitatem ex nimio ueneris usu, re-
medium singulare 279
- Ad lepram, faciei intumescationem, pustulasq; he-
patis & uentriculi affecti 280
- Ad pedes, siue longa inambulatione, siue humori-
bus ad eos delatis, siue alijs de causis tumefa-
ctos 281
- Ad eos, qui morbo aliquo, uel melancholia, imbecil-
les lasiq; ita, ut uix incedere queant. ibidem
- Ad ebrietatem, eosq; qui caput imbecillū habent,
uariaq; uina, ut in conuiujs solet, potare co-
guntur 282
- Ad membra contusa, non fracta. ibidem
- Ad Gonorrhœam, siue genitalis seminis profluuiū.
ibidem
- Liquor optimus sanans uulnera duobus diebus, car-
nemq; ut naturale balsamum conseruans 283
- Ad ossa cariosa, corrupta, fistulas, affectus propè
incurabiles, optimum & probatissimum 283
- Ad pisces capiendos, & lumen in tenebris facien-
dum ibidem
- Ad oris malum odorem, ex uentriculi cōsensu 284.

I N D E X.

Ad uentriculi imbecillitatem.			ibidem
Ad uentriculi imbecillitatem, si cibum retinere non possit			285
Ad callos & uerrucas.			ibidem
Aliud	286	Aliud	ibidem
Aliud ad uerrucas & callos			ibidem
Aliud	ibidem	Aliud probatum	287
Aliud rarum			ibid.
Ad muscas, araneas, scorpiones, aliaq; similia, edibus expellenda, probatum			288
Ad culices.			ibidem
Ad rosas, uel caryophyllos albos, uario colore, breui tempore tingendos, probatum			289
Ad omnis generis arbores, ut fructus multò maiores solito frant			290
Lixiuum horis octo, oliuas dulces reddens			291
Ad tineam	293	Aliud.	ibidem
Aliud facile probatum			294
Aliud ad tineam simplicem			295
Aqua ad scabiem probata			296
Alia, sine periculo, probata			297
Ad omnem uestionem, probatum.			ibidem
Aliud	297	Aliud	298
Aliud ad idem	298	Aliud.	ibidem
Pilulæ ex terebinthina, rarum			299
Lulapium solutiuum, ex ligustri acinis ad podagram			300
			Oleum

I N D E X.

Oleum contra uenena, optimum & probatū	300
Ad urinæ ardorem, perfectum	302
Ad maculas omnis generis, ex uestibus, pannisq; delendas	303
Ad purgandum sinegma commune, durum à fœ- tore.	ibidem
Ad maculas pannorum sericorum, & aliorum de- lendas	304
Compositio ex ambra nigra ad orbiculos confi- ciendos	305
Oleum nucis moschatæ	306
Oleum spicæ, perfectum.	ibidem
Oleum styracis, odoratum	307
Oleum beniouinum, odoratum;	ibidem
Oleum ladani, optimum	308
Oleum ex citri, alijsq; odoratis floribus.	ibidem
Suffimentum facile pro ægrotis	309
Suffimenta longa rotundæue pro cubiculis.	ibid.
Puluis Cyprius odoris præstantissimi	310
Molēdæ ambrae, ad orbiculos cōficiēdos modus	311
Muscatina dulciaria præstantissima alba & ru- bra	312
Modus conficiendæ caphuræ factitiæ	313
Seuum, quod Pomatam uocant, odoratum & pre- tiosum	ibidem
Aliud in forma unguenti, ad oris, nariū & pedum rimas, atq; ad quamuis inflammationem	314

I N D E X.

Aliud melius, probatumq;	315
Smegmata diuersa, odorata, quibus tonsores utuntur	316
Aliter	317
Ad odorem smegmati conciliandum, quo tonsores utuntur	317
Aliter	318
Aliud album	ibid.
Aliud simplex & bonum	319
Aqua facilis, cutem leuem, tensam, splendidamq; reddens	ibidem
Ad faciei maculas omnes, lentigines etiam, & cutē attenuandam, pulchramq; conseruandam	320
Aqua ad faciem & manus pulcherrimas reddendas	321
Ad maculas, uel cicatrices delendas, morbo Gallico, uel alia affectione contractas.	ibidem
Pānus uiolaceus ad pingendū & scribendum.	ibid.
Aliud ad idem	322
Ad uirideum colorem	323
Aliter.	ibid.
Aliter.	ibidem
Ad barbam & capillos gignendos, qui postea non defluant, probatum	324
Ad pilos ex quacūq; corporis parte depellēdos	325
Aliud.	ibidem
Ad capillos canos, nigro colore tingendos	326
Aliud, quo matrona quædam Veneta est usa.	ibid.
Aliud	327
Aliud	ibidem
Aliud	

I N D E X.

Aliud.	ibidem.	Aliud	ibidem
Aliud ad idem			328
Aliud, rubros efficiens capillos, si cani fuerint.	ibid.		
Aliud nigros efficiens.		ibidem	
Aliud breui tempore capillos generans.		ibid.	
Ad candorem argenteum capillis absq; sole conciliandum probatum			329
Massa dura, odorata, pomatae similis ad lauandas manus, & oris, narium, manuumq; rimas consolidandas			330
Vt cutis candore præstet.			331
Oleum, cutem pulchram splendidamq; reddens			332
Aqua reddens cutem candidam & mollem, qua hodie Venetijs utuntur.		ibidem	
Ad faciem detergendam, maculasq; omnis generis, delendas			333
Aqua ad faciei serpigines, naeuos, aliasq; huiusmodi maculas.		ibidem	
Aliud, ad easdem maculas, rarum			334
Ad lentigines faciei			335
Aliud.		ibidem	
Ad omnis generis pustulas faciei, ex hepatis calore uenientes.		ibidem	
Ad serpiginem			336
Smegma ad omnis generis maculas, ex pannis delendas.		ibidem	
Aliud.	ibidem.	Aliud	337

I N D E X.

Aliud	337		
Aliud, ad maculas unctuosas		ibidem	
Aliud, ad easdem maculas	338		
Ad maculas ex panno purpureo, siue è lana sit, siue serico, sine coloris detrimento delendas.		ibid.	
Ad maculas delendas ex pannis sericis albis, & cremefinis.		339	
Aliud	339	Aliud	ibidem
Ad delendas maculas atramenti, uel uini, ex pannis linteis, uel è lana confectis.		ibidem	
Ad colorem delendis maculis imminutum pannis restituendum		340	
Aqua ad maculas delendas, ex pannis quouis colore tinctis.		ibidem	
Ad oleum aliudue pingue ex pannis sine lotionè, tollenda		341	
Ad pilos, sub axillis, sudoremq; extergendum, raturum.		ibidem	
Aqua, ad dentes dealbandos.		ibidem	
Aliud festiuum		342	
Color uiridis, smaragdo similis		343	
Ad marmora, & alabastrum, cæruleo, uel uiolaceo colore inficienda		ibidem	
Rosæ uel flores caryophyllorum, quomodo insigniantur		344	
Ad picturas illustrandas		ibidem	
Alia, quæ citò siccescit		345	
		Alia.	

I N D E X.

- Alia.** ibidem
Alia ad tingenda quævis ossa, & ligna probatum.
ibidem
- Ad maculas nigras** pellibus albis inducendas, ut leopardi uel pantheræ referant pelles, ualet etiam ad capillos & barbam canam infuscandam 346
- Lapis** conficiendi ratio, qui spūto madefactus, flammam edat. ibidem
- Liquor aureus** ad inauranda coria, argentum, & uitrum 347
- Materia** ad lapides formandos, quos Cameinos uocant 349
- Modus** conficiendi margaritas, naturalibus similes 350
- Oleum Talci**, eiusq; uires 352
- Ad æris metalla**, colore argenteo tingenda 353
- Modus** efformandi omnis generis frondes uirides, ut naturalibus similes habeantur. ibidem

F I N I S.

Spécial de Jours
Jours indimés de l'année et tous
une fois les fleuves et les rivières
corps

Jours appelle d'clair et tous
une la sous

à marisains s'annier et tous
toute la croissance des serpents
et de poisson

à tous de faucon et peover pour
attacher en tous

pour coquise de l'été
admirer par les années
et d'essayer

les rats et s'ont et finit les
et fil de paille et de l'été

et montons s'annier et de l'été
et mangant amideant de l'été
et de paille admirer

et tous paillement de l'été
et de l'été de l'été de l'été
et la paille

